Dinar Bandosu • Mark E. Smith: The Fall'dan Von Südenfed'e • Manic Street Preachers • Malt
Paul McCartney • Richard Hamer'la 10 güzel şarkı • Kafein • Alper Yılmaz • İnterpol • Şevval Sam

ROLL

112480 **ağustos** 2007/08 **5 YTL**

ROLL 121

the white stripes

ISSN: 1307-4628

amy winehouse

BAĞIMLI

Söyle o erkek arkadaşına bir daha etrafta dolandığında
Kendi otunu alsın, benimkine de yaklaşmasın asla
Bana üç beş fazladan verse umursamam da
Sıramı ona bırakmaktansa, seni bırakmasını yeğlerim ha

Bir daha bütün otumu içersen eğer
Torbacıyı ara hemen
Ben kendiminkini alırım, sen de kendininkini

Tek sefer yeter beni sana saldırtmaya
Öyleyse getir bana bir paket, erkeğin ancak ondan sonra gelebilir buraya
Kapıda onu öyle bir kontrol ederim ki
Kendi otu var mı diye
Solda sıfır kalır havaalanı güvenliği yanımda

Bir daha tüm otumu içersen eğer
Torbacıyı ara hemen
Ben kendiminkini alırım, sen de kendininkini

Ben kendi kendimin erkeğiyim, yani ne zaman öğreneceksin
Senin bir erkeğin var ama, benim de ihtiyacım var yanıp tutuşmaya
Arada fark yok sonunda yalnız kalacaksam eğer
Yine de ben evimde yetiştirdiğimden çekmeyi tercih ederim
Bağımlı oldum çünkü ona, tüm çüklere olabileceğimden daha fazla

Ben kendiminkini alırım, sen de kendininkini
Ben kendiminkini alırım, sen de kendininkini

TEDAVİ

Beni tedaviye almayı denediler, olmaz dedim, olmaz, olmaz
Karalar bağlamış olabilirim, ama döndüğümde gösteririm size
Zamanım yok bir kere, hele bir de babam iyi olduğumu düşünürse
O beni göndermek istemişti aslında ya, ben gitmeyeceğim, gitmeyeceğim işte

Evde Ray dinlemeyi yeğlerim
Onyedi günüm yok benim
Çünkü hiçbir şey
Hiçbir şey yok bana öğretebileceğiniz
Bay Hathaway'den öğrenemeyeceğim

Okulda o kadar da şanslı değildim
Ama bir tek atınca şans gelmeyeceğini de bilirim

Beni tedaviye almayı denediler, olmaz dedim, olmaz, olmaz
Karalar bağlamış olabilirim, ama geri döndüğümde gösteririm size
Zamanım yok bir kere, hele bir de babam iyi olduğumu düşünürse
O beni göndermek istemişti aslında ya, ben gitmeyeceğim, gitmeyeceğim işte

Adam soruyor, "neden buradasın sence?"
Hiç fikrim yok diyorum
Bebeğimi, yavrumu kaybedeceğim
Bu yüzden bir şişeyi daima yanımda taşırım
"Sanırım çok bunalmışsın" diyor
"Burada öp beni bebek ve sonra git de istirahat et"

Bir daha ağzıma içki koymak istemiyorum
Sadece, sadece ihtiyacım var bir arkadaşa
Herkesin tamirde olduğumu düşündüğü
On haftayı harcayamam orada

Sırf gururumdan değil
Şu gözyaşları dursun bırakırım zaten

Beni tedaviye almayı denediler, olmaz dedim, olmaz, olmaz
Karalar bağlamış olabilirim, ama geri döndüğümde gösteririm size
Zamanım yok bir kere, hele bir de babam iyi olduğumu düşünürse
O beni göndermek istemişti aslında ya, ben gitmeyeceğim, gitmeyeceğim işte

AŞKIN GÖZÜ KÖRDÜR DEMİŞLER

Karşı koyamadım ona
Gözleri tıpkı seninkiler
Saçlarınız aynı kahverenginin tonu
Senin kadar uzun boylu değil ama, nasıl desem
Karanlıktı, yatağa uzanıvermişim işte

Sen her şeyimsin, oysa anlam ifade etmiyor bana
İsmi bile yok hatırımda
Neden böyle bozuldun?
Bebeğim, sen yoktun orada
Bense seni düşünüyordum boşaldığımda

Ne bekliyordun ki?
Beni orada bir başıma bıraktıktan sonra
Çok içmiştim, ihtiyacım vardı insan sıcaklığına
Öyle fazla da kızma
O sensinmişsin gibi davrandım
Yalnızlık çekmemi mi isterdin yoksa?

Nasıl anlatacağım bunu sana?
Elimi tutmasına izin vermedim
Gözüme sen gibi gözüktü bir anda
Sen olmadığın halde
Ama bana hâlâ güvenebilirsin, bu aldatma sayılmaz
Dalga geçmiyorum, aklımda bir sen vardın diyorum

Seni andırıyordu bayağı
Dememişler mi, aşkın gözü körmüş işte

Türkçesi: Aksoy İlker

ROLL
121
ağustos '07

09 Paul McCartney

10 White Stripes

14 Manic Street Preachers

18 Richard Hamer

28 Alper Yılmaz

32 Dinar Bandosu

36 Malt

40 Kafein

42 Şevval Sam

57 The Fall

04 Ajans
16 Halkla ilişkiler
30 ÖSS
31 Ses ile Gölge Tuncer Erdem
46 Gayd
49 Kıraathane
50 Kısa dalga

Chemical Brothers, Cinematic Orchestra, Lavender Diamond, Recoil, Tony Gatlif, Interpol, Don Letts, MC Solaar

52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Adnan Uludağ, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Arslan Eroğlu, Aslıhan Demirtaş, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çağdaş Önder, Çiğdem Öztürk, Deniz İpek, Derya Bengi, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Harun İzer, Haziran, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Hüseyin Ustaoğlu, İlker Aksoy, Kaan Pamuk, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Olgu Aytaç, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Seda İpekçi, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen **baskı:** Mikado Matbaacılık ve Tic. Ltd. Şti. [İmamçeşme Caddesi G/47 Sokak no: 6 Seyrantepe - İstanbul Tel: 0.212.289 27 93] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Ağustos 2007 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 11 **sayı** 121 **ağustos** '07 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0.535.576 21 11)
ISSN 1307 - 4628
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Bedenler ve ruhlar, atlar ve öküzler

Spinoza bir bedeni nasıl tanımlamaktadır? Herhangi bir beden Spinoza tarafından aynı anda iki şekilde tanımlanır. Bir yandan, bir beden, ne kadar küçük olursa olsun bir parçacıklar sonsuzluğudur: Bunlar bir bedeni, bir bedenin bireyliğini tanımlayan parçacıklar arasındaki hareket ve durağanlığın, hızların ve yavaşlıkların ilişkileridirler. Öte yandan, bir beden öteki bedenleri duygulandırır ya da öteki bedenler tarafından duygulandırılır: Bu aynı zamanda bir bedeni kendi bireyliği içinde tanımlayan duygulandırma ve duygulanma gücüdür. Görünüşte bunlar çok basit iki önermedir: Biri kinetik, diğeri ise dinamiktir. Ama kendimizi gerçekten bu önermelerin ortasına yerleştirip onlara göre yaşayacak olursak her şey çok daha kamaşıklaşır ve niçin olduğunu anlamadan Spinozacı oluverdiğimizi fark ederiz.

Gerçekten de, kinetik önerme, bir bedenin parçacıklar arasındaki hareket ve durağanlık, yavaşlık ve hız ilişkileriyle tanımlandığını anlatır. Yani bu onun bir biçim ya da işlevler tarafından tanımlanmadığını gösterir. Genel biçim, özel biçim ve organik işlevler hız ve yavaşlık ilişkilerine bağlı olacaklardır. Bir biçimin gelişimi, bir biçimin gelişim süreci bile bu ilişkilere bağlıdır, ve tersi geçerli değildir. Önemli olan, hayatı, hayatın her bireyliğini bir biçim ya da biçimin bir gelişimi olarak değil, farklılaşan hızlar arasındaki, parçacıkların yavaşlama ve ivmelenmesi arasındaki karmaşık bir ilişki olarak anlamaktır. Hızların ve yavaşlıkların bir içkinlik planı üzerindeki bir bestesi. Aynı şekilde, müziksel bir biçim ses parçacıklarının hızları ve yavaşlıkları arasındaki karmaşık bir ilişkiye bağlıdır. Bu sadece bir müzik sorunu değil, bir yaşama biçimi sorunudur: Hız ve yavaşlık yoluyla şeylerin arasına karışılır, başka bir şeyle bitişilir: Hiçbir zaman sıfırdan başlanmaz, hiçbir zaman bir tabula rasa oluşturulmaz, arasına karışılır, ortasına girilir, ritmler bir araya getirilir ya da dayatılır.

Bedenlerle ilgili ikinci önerme, bizi, duygulandırma ve duygulanma gücüne götürür. Bir bedeni (ya da bir ruhu) ne biçimiyle ne de organları ya da işlevleriyle tanımlayabilirsiniz; dahası, onu bir töz ya da bir özne olarak da tanımlayamazsınız. Her Spinoza okuru bilir ki, bedenler ve ruhlar Spinoza için tözler ya da özneler değil, ama kiplerdir. Ama bunu sadece kuramsal olarak düşünmekle yetinecek olursak, bu yeterli olmaz. Çünkü somut olarak bir kip, bedende ve aynı zamanda düşüncede hızın ve yavaşlığın karmaşık bir ilişkisidir, ve bedene ya da düşünceye ait duygulandırma ve duygulanma gücüdür. Somut olarak, bedenleri ve düşünceleri duygulandırma ve duygulanma güçleri olarak tanımlarsanız, çok şey değişir. Bir hayvan ya da bir insanı biçimiyle, organlarıyla ve işlevleriyle tanımlayamayacaksınız, ve artık bir özne olarak da tanımlamayacaksınız: Onu muktedir olduğu duygularla tanımlayacaksınız. Duygular kapasitesi, asgari ve azami eşiği ile, Spinoza'da hep karşılaşılan bir mefhumdur. Herhangi bir hayvanı alın ve herhangi bir düzen içinde duygularının bir listesini yapın. Çocuklar bunu yapmayı bilirler: Freud tarafından aktarılan bir vak'ada, küçük Hans, şehirde araba çeken bir yük atının tüm duygularının listesini yapar (yabani olmak, at gözlüğü takılı olmak, hızlı gitmek, ağır bir yük taşımak, yığılıp kalmak, kırbaçlanmak, kişnemek vb.) Mesela: Çift sürüm atı veya yük atı ile yarış atı arasında, bir öküz ile bir çift sürüm atı arasındakinden daha büyük ayrımlar vardır. Bu, yarış atı ile çift sürüm atının ne aynı duygulara ne de aynı duygulanış güçlerine sahip olmasından kaynaklanır; çift sürüm atı daha ziyade öküz ile ortak duygular taşır.

Gilles Deleuze, "Spinoza –Pratik Felsefe"
çeviren: Ulus Baker

Ötme vapur, gelemem / Dört duvara sarılmışım **CAHİT IRGAT**

Gel sevelim sevileni seveni / Sevgisiz suratlar gülmüyor canım / Nice gördüm dizlerini döveni / Giden ömür geri gelmiyor canım // Özü gülmeyenin yüzü güler mi / Sevgisiz muhabbet Hakka değer mi / Seven insan kaşlarını eğer mi / Zorunan güzellik olmuyor canım **NEŞET ERTAŞ**

Bazı akşam üstleri, oturur / Hikâyeler yazardım, / Deli gibi! / Ben hikâye yazarken / Kafamdaki insanlar / Balığa çıkarlardı. **SAİT FAİK ABASIYANIK**

Hepimiz hırsla bir şeylerin peşinden koşarız, ama ya hırsımızı gideremeyip yoksullaşırız ya da giderdiğimizi sanır, bu sefer de zengin deliler olup çıkarız. **FERNANDO PESSOA**, Huzursuzluğun Kitabı

Saçmalamaktan da korkma! Yalnız, saçmalamalarına kulak kabartmalısın. **LUDWIG WITTGENSTEIN**, Yan Değiniler

Brian Eno eşliğinde stüdyoda olan **COLDPLAY** sene sonu ya da 2008'de çıkacak albümünü şekillendirmeye başladı. Yazdıkları dört yeni şarkının adı belli ("The Butterfly", "Bucket For A Crown", "Mining On The Moon", "The Fall Of Man"), albüme girip girmeyecekleriyse belirsiz.

MADONNA'nın 1985 tarihli filmi "Desperately Seeking Susan"ın önümüzdeki günlerde sahnelenecek tiyatro versiyonunda çeşitli **BLONDIE** şarkıları da kullanılacak. Debbie Harry, "Heart Of Glass", "Atomic", "One Way Or Another", "The Tide Is High" gibi en ünlü Blondie şarkılarını yeniden düzenliyor.

PLACEBO "Extended Play '07" adını verdiği bir EP yayınladı. Sekiz parçalık albümde "Every You Every Me" gibi en ünlü Placebo hitlerine üç de konser kaydı eşlik ediyor.

BILLY BRAGG Johnny Cash'in "Old Clash Fight Song"unu The Clash usûlü cover'ladı. Ağustosta çıkacak single'ın geliri, mahkûmlara çalgı aleti temin edilmesi için çalışan "Jail Guitar Doors" kampanyasına gidecek.

FOO FIGHTERS'ın altıncı stüdyo albümü olacak kayıtlarla ilgili detaylar netleşiyor. Adı şimdilik "Echoes, Silence, Patience and Grace" olan ve Dave Grohl tarafından Steely Dan'la Nomeansno'nun karşımı olarak tarif edilen plağın içinde "Let It Die", "Erase Replace", "The Pretender", "Cheer Up Boys", "Your Make-Up Is Running" adlı şarkılar olacak. Albümde kadın gitarist Kaki King'in eşlik ettiği "Ballad Of The Beaconsfield Miners" ise Tazmanya'da iki hafta boyunca göçük altında kalan iki madenci hakkında. Dave Grohl işçiler yeraltındayken kendilerine mektup yazarak destek olmuş, çıktıklarında onları bir konserlerine ve birlikte bira içmeye davet etmişti.

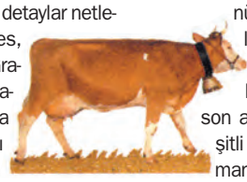

BALKAN BEAT BOX: KENTLİ MUHACİRLERİN SOUNDTRACK'İ

Kendi adlarını taşıyan ilk albümleriyle dünyaya yayılmış Balkan rock'una taze bir nefes üfleyen Balkan Beat Box'un ikinci albümü "Nu-Med" yayınlandı. Kökleri İsrail'in Balkan gettolarında bulunan, çokkültürlülük deneyimini daha çocukluktan Tel Aviv'de yaşayan Balkan Beat Box'çuların yarısı halen memlekette, yarısı New York'ta ikamet ediyor. Gogol Bordello'nun eski elemanı Ori Kaplan (kendisinin İsrail'in işgalci politikasına dayanamayarak ordudan ayrıldığını belirtelim) ve Gogol Bordello'yla ortak bir albüm yayınlayan, Balkan rock'una elektronik müdahaleler yapan eski Firewater elemanı Tamir Muskat'ın başı çektiği grup, müziklerini "kentli muhacirlerin soundtrack'i" olarak tanımlıyor. Halihazırda Filistinlilerle, İsrailli Araplarla, İranlılarla ortak bir proje yürüten grup, ailelerinin Balkan mirasını büyükşehir usûlü beat'lerle elden geçirirken, ilk albümün aksine, stüdyo değil, konser tecrübelerinden istifade etmiş. Yani, dansçılar piste, eller havaya!

GNARLS BARKLEY "St. Elsewhere"i izleyecek ikinci albüm üzerinde çalışmaya başladı. Bu sefer "Crazy" gibi bir mega bir hit çıkarıp albümün bütününü gölgelemeyi hiç istemiyorlarmış.

BLACK KEYS, ay içinde son albümü "Magic Potion"ı çeşitli video klip ve canlı performanslar içeren bir DVD eşliğinde tekrar basacak, grup aynı günlerde bir de single yayınlayacak: "Just Got To Be / Black Door".

Şarkı yazarı **DAVID DONDERO** yedinci albümü "Simple Love"ı çıkardı. National Public Radio DJ'lerinden Robin Hilton, Bright Eyes'ın da yere göğe koyamadığı şarkıcıyı, Bob Dylan, Tom Waits, Paul McCartney ve Bruce Springsteen'le birlikte yaşayan en büyük şarkı yazarları listesine almıştı.

EDDIE VEDDER eylülde Amerikan sinemalarında gösterime girecek olan ve Jon Krakauer'in aynı adlı romanından sinemaya uyarlanan **SEAN PENN** filmi "Into The Wild"a şarkı veriyor. Gustavo Santaolalla ile gitarist Kaki King'in de soundtrack'e katkıda bulunacağı ve filmde Vedder'ın da gözükeceği ise sadece dedikodudan ibaret. Bu arada Vedder'ın "Body Of War" adındaki bir belgesel için yazdığı "No More" ve "Long Nights" şarkıları bazı Pearl Jam konserlerinde şimdiden çalınıyor.

HEAVEN AND HELL bu senenin 30 Mart'ında New York'ta verdiği konseri DVD olarak yayınlıyor. Bilindiği gibi Black Sabbath, mikrofona Ronnie James Dio geçtiğinde Heaven and Hell ismini kullanıyor. Heaven and Hell, aynı zamanda, vokalde Dio'nun yer aldığı 1980 tarihli Sabbath albümünün ismi.

THE ZUTONS gitaristi Boyan Chowdhury "müzikal anlaşmazlıklar" yüzünden grubu terk etti.

Brooklyn'li kardeşler **THE FIERY FURNACES** "Bitter Tea"nin mürekkebi kurumadan hazırladıkları yeni albümleri "Widow City"yi ekim başında çıkaracak.

"Torn On The Platform" adındaki şarkısıyla İngiliz listelerinde epey yükselen, sahnede yaptığı garip danslarıyla ünlenen **JACK PENATE**'in ilk albümü eylülde çıkıyor.

PJ HARVEY hasrete son veriyor, prodüktörlüğünü Flood ile John Parish'in yaptığı yeni albümünü eylülde çıkarıyor: "White Chalk".

Sub Pop'tan ayrılan **ROUGE WAVE** yeni albümü "Asleep At Heaven's Gate"i Jack Johnson'ın plak firması Brushfire'dan çıkaracak.

HOT CHIP yeni albümüne koyacağı altı şarkıyı tamamladı. Grubun niyeti plağı yıl sonuna yetiştirmek.

Rap'çi **KRS-ONE**'ın oğlu, girdiği uzun süreli depresyondan çıkamadı, kendini tabancayla vurarak hayatına son verdi. Randy Hubbard Parker, henüz 23 yaşındaydı.

Factory Records'un kurucusu **TONY WILSON** hem parasızlıkla, hem de kanserle mücadele ediyor. Aylık 3500 sterlin tutan ilaç masraflarını artık karşılayamaz duruma gelen Wilson'a ilk etapta bir fon oluşturarak para toplamaya çalışan Happy Mondays menajerleri el uzattı.

Iggy Pop, Nirvana ve Arctic Monkeys gibi nice ismin çaldığı Melbourne'ün 35 yıllık konser mekânı **THE PALACE** yandı. The Palace birkaç ay önce kapatılınca müzikseverler şiddetli protestolarda bulunmuşlardı.

KATE NASH: YENİ LILY ALLEN!

MySpace sağolsun, bu yazı şenlendirecek genç şarkıcımız yine oradan çıkageldi, yani bir Lily Allen'ımız daha oldu. Ama bakmayın, Kate Nash'in üzerine spotları tutan da bizzat Allen'ın kendisi. Allen'dan daha sakin, daha folk, daha İngiliz bir müzik yapan Kate Nash, aslında tiyatro okumuş. "Foundations" başta olmak üzere birkaç şarkısıyla çektiği dikkatten de başı dönmüş. Ee, daha yirmi yaşında. Ama bu aya yetiştirilen ilk albümü "Made Of Bricks"te, hayli olgun şarkılar var. Pas geçmeyin...

Şarkını çalıcan

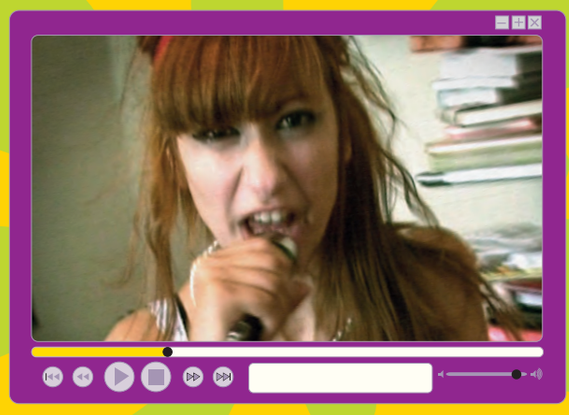

videonu çekip yüklicen oylamaya katılıcan

En sıkı konserlerde ön grup olup sahnede patlican!

Ama önce Patlican'a üye olucan.

patlican.com.tr'yi tıklican
ya da Avea hattından
***KAYIT**, ad, soyadı, il plaka kodu,*
doğum yılı ve cinsiyetinin ilk harfini yazıp
***4362**'ye göndericen!*
Örnek: KAYIT ALI ISIK 34 1985 E

Detaylar patlican.com.tr'de.

patlican
Avea'dan
bir gençlik
patlaması

Benim sana rastlamam gökyüzünde bir yıldızın bir başka yıldıza rastlaması kadar güçtü: Kaybetmek için mi buldum ben seni. **ILYA EHRENBURG**	Hollywood hiçbir yerde olmayıp, hiç kimseyle hiçbir şey konuşmamaya benziyor. **MICHELANGELO ANTONIONI** (1912-2007)	Ancak çok mutsuz bir insanın başka bir insan için üzülmeye hakkı vardır. **LUDWIG WITTGENSTEIN**, Yan Değiniler
Yaratıcılık derin bir hoşnutsuzluktan kaynaklanan girişkenlikle ortaya çıkar. **KRİŞNAMURTİ**	Beni en çok ilgilendiren de bu: Gizli olanı nasıl gösterebilir, kendimizden ve başkalarından gizlediklerimizi nasıl ortaya çıkarabiliriz?.. Dünyayı bir soyutluk gibi algılıyorum. Düşle gerçek arasındaki sınırın nerede olduğunu bilmiyorum. **KRZYSTOF KIESLOWSKI**	Balığın ağlaması denizde anlaşılmaz. *(Altınşehir-Topkapı dolmuşundan)*

TELEPHONE CALL FROM ISTANBUL

"İstanbul Calling vol.2" albümünün kitapçığında yer alıyor Aylin Ayar'ın çektiği bu fotoğraf. Ortaköy önlerindeki bu boğaz vapurunun düdüğünü işitmek için, Oğuz Kaplangı produktörlüğünde hazırlanan albümdeki şarkılara kulak kesilmek gerekiyor. Elektronik dünyasından 18 müzisyen tıpkı fotoğraf çeker gibi, sazlı sözlü İstanbul manzaraları sermiş önümüze... Portecho'culardan Tamburada'cılara, Selim Demirdelen'den Smadj'a, Hüseyin Bitmez'den Norrda'ya, herkesin İstanbul'u kendine. Geleneksel ezgilerle modern beat'lerin kesiştiği bu serinin ilki, benzer bir kadro tarafından üç yıl önce hazırlanmış, yurtiçinde ve dışında el üstünde tutulmuştu...

TODD HAYNES'in yönetmenliğini üstlendiği **BOB DYLAN** filmi "I'm Not There"den ilk görüntüler YouTube'dan izlenebiliyor. Eylül ayında gösterime girecek filmde, aralarında Richard Gere, Christian Bale ve Cate Blanchett'in de bulunduğu altı oyuncu Dylan'ın hayatının farklı dönemlerini canlandırıyor. Dylan cephesinden bir daha var: Usta şarkıyazarı, ilk defa bir şarkısının remiksine izin verdi. Bu sene sonunda yayınlanacak best-of'u için Lily Allen, Amy Winehouse gibi isimlerle de çalışan Mark Ronson, Dylan'ın "Most Likely You'll Go Your Way (And I'll Go Mine)" şarkısını remiksleyecek.

PAUL WELLER eylül başında "Suburban 100" adıyla şarkı sözlerini kitaplaştırıyor. Şarkılarla ilgili kişisel notların da yer alacağı kitabın kapağını Peter Blake yapacak –Beatles'ın "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band"i, Oasis'in "Stop The Clocks" ve Weller'ın "Stanley Road"u Blake'in işlerinden sadece birkaçı... Weller'ın çocukluk arkadaşı ve rock yazarı Paolo Hewitt imzalı "Paul Weller: The Changing Man" adlı biyografi de çok yakında raflarda olacak.

LAURIE ANDERSON albümü "Big Science"ın 25. yılı şerefine Anderson, Lou Reed ve Antony bir araya gelerek "Big Science 2" adında bir EP çıkardı.

SONIC YOUTH sadece Starbucks'larda satılacak bir toplama albüm çıkarıyor. 2008'de tamamlanacak "Hits Are For Squares" için Beck, Jeff Tweedy, Marc Jacobs, Portia de Rossi, Michelle Williams, Eddie Vedder, Dave Eggers gibi isimler en sevdikleri Sonic Youth parçalarını seçecek ve albüm içine bunlarla ilgili notlar düşülecek. Bu arada **THURSTON MOORE**'dan bir solo bir albüm haberi var: "Trees Outside The Academy".

İçinde "Lusting Here In Your Mind", "The Hungry Ghost", "The Perfect Boy", "Christmas Without You" ve "Please Come Home" gibi şarkıların olacağı söylenen 13. **THE CURE** albümü ekimde iki biçimde zuhur edecek. Çift CD'lik sınırlı sayıda basılacak versiyonu bizzat Robert Smith miksleyecek.

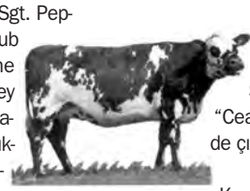

Seattle'lı indie rock ekibi **BAND OF HORSES** ikinci albümü "Cease To Begin"i eylülde çıkarıyor.

Kışa kadar yeni albüm üzerinde çalışmayacak olan **KASABIAN**, yakında bir EP ile fanlarını sevindirecek: "Fast Fuse" eylül başı çıkacak.

Yılların agit-punk ekibi **THE MEKONS** beş yıl aradan sonra yeni bir albüm çıkarıyor: "Natural".

THE SIMPSONS'da çalınan şarkılardan oluşan "The Simpsons: Testify" toplaması eylülde çıkıyor. Simpsons şarkılarını söyleyenler arasında Jackson Browne, Los Lobos, "Weird" Al Yankovic ve B-52's'un yanısıra "Everybody Hates Ned Flanders"ı söyleyen David Byrne de var.

Siouxsie & The Banshees'in **SIOUXSIE**'si ilk solo albümü "Mantaray"i Steve Evans ve Charlie Jones produktörlüğünde ekimde çıkarıyor. Müzisyen, albümünü "endüstriyel ritmlerin modern bir glam'le geniş bir ses yelpazesinde birleşimi" olarak tanımlıyormuş.

DAVID GILMOUR'un geçen sene Londra'daki Royal Albert Hall'da verdiği konser "Remember That Night" adıyla DVD'ye aktarılacak. İçinde "Breaking Bread, Drinking Wine" adında bir de belgesel barındıracak olan projede Pink Floyd şarkılarının yanında, bol bol "On An Island" şarkısı bulunacak. DVD'yi alanlar "Arnold Layne" ve "Comfortably Numb"da David Bowie'yi, "Find The Cost Of Freedom"da da David Crosby ile Graham Nash'i Gilmour'a eşlik ederken görebilecek.

Bugünlerde yeni **DURAN DURAN** albümü üzerinde çalışan yapımcı **TIMBALAND** müzik endüstrisinin hal ve gidişatından dert yandı, her an "havlu atıp" bu işleri bırakabileceğini açıkladı.

REBET REBEL

Aşağıdaki Roza Eskenazi'li fotoğraf, altın değerinde bir rembetika derlemesinin kapağını süslüyordu. Şimdi, yine Kalan'dan yayınlanan "Rembetika –Aşk, Gurbet, Hapis ve Tekke Şarkıları"nın kapağında da aynı fotoğraf var. 1926-54 arasında İstanbul, Atina, New York'ta kaydedilen taş plaklardan yapılan derlemedeki şarkılar, Türkiye'de ilk defa yayınlanıyor. Ama "Telgrafın Telleri"ni, "Kadifeden Kesesi"ni, "Üsküdar"ı, "Çakıcı"yı, "Yedikule"yi, hata "Neden Geldim Amerika'ya"yı zaten bilmiyor muyuz? Bu şarkılar insanı ağlatır, oynatır...

"Life In Cartoon Motion" albümüyle bu yıl büyük sükse yapan **MIKA** Londra'daki Blink Gallery'de çizimlerini sergilemeye başladı.

Mötley Crüe'nun **NIKKI SIXX**'inden uyuşturucu bağımlılığı üzerine bir kitap: Basçının tuttuğu günlüklerden de parçalar içeren kitaba kendisini yakından tanıyan Mötley Crüe davulcusu Tommy Lee, Slash ve Prince'in geri vokali Vanity de düşüncelerini ekleyecek, "Heroin Diaries"in bir de soundtrack'i olacak. **SIXX:A.M.** adında bir grup kuran Sixx, kitabını destekleyen altı şarkılık bir albüm yaptı.

DEVENDRA BANHART'ın yeni albümünün adı artık belli. 16 şarkılık "Smokey Rolls Down Thunder Canyon"da "Cristobel", "So Long Old Bean", "Samba Vexillographica", "Seahorse" gibi şarkılar olacak.

Geçen sene "3/5"ı çıkaran **LES SAVY FAV** hiç zaman kaybetmeden yeni bir albüme daha imza attı. "Let's Stay Friends" adındaki albüme Devendra Banhart, Metric'den Emily Haines, Fiery Furnaces'dan Eleanor Friedberger, Islands'dan Nick Thorburn, Black Heart Procession'dan Joe Plummer misafir olmuş.

"Guitar Hero III: Legends Of Rock"daki karakterlerden biri olan **SLASH**, söz konusu bilgisayar oyunu için bir şarkı da yazıyor. PlayStation ve Nintendo'larda oynanabilecek oyunun mucitleri Queens Of The Stone Age'i de katkıda bulunmaya ikna etmişler, Metallica, Led Zeppelin ve AC/DC gibi isimler içinse hâlâ uğraşıyorlarmış.

Depeche Mode şarkıcısı **DAVE GAHAN**'ın New York'taki stüdyosunda kaydettiği ikinci solo albümü "Hourglass" ekimde çıkıyor.

BLOOD RED SHOES Arctic Monkeys produktörü Mike Crossey ile ilk albümün üzerinde çalışmaya başladı.

THE THE'nın lideri Matt Johnson sadece grubun sitesinden indirilebilen bir single yayınladı: "Mrs Mac". Son albümünü 2000'de çıkaran grup, bugünlerde CD, DVD ve kitaptan oluşacak kallavi bir proje üzerinde çalışıyor. "The End Of The Day" adındaki "iş"te gruba farklı alanlardan ve dönemlerden pek çok sanatçı eşlik edecek.

PANDA BEAR, konser kayıtları, soundcheck'ler, grup ve izleyici röportajlarından oluşan bir DVD çıkarıyor.

Kutsal kitabı okumuş olsaydın bir şey dikkatini çekerdi. Tanrı önce Adem'i yarattı, sonra da cenneti. Daha sonra Adem'i cennete koydu. Adem cennette olmasına şaşmıştı, bu ona doğal gelmemişti, değil mi? Havva'nın durumu başkaydı. O Adem'den sonra yaratıldı. Cennet'te yaratıldı. Cennet'in yerlisi. Sonra ikisi de cennetten kovulduklarında bu Adem ve Havva için aynı şey değildi. Adem ilk çıkış noktasına geri dönüyordu. Havva ise tersine doğduğu ülkeden sürülmüştü. Eğer bunu unutursanız, kadınlardan yana hiçbir şey anlamazsınız. Kadınlar cennetin sürgünleridir. Tümü... **MICHEL TOURNIER**, Meteorlar

Yüz bedenin ruhudur. **LUDWIG WITTGENSTEIN**, Yan Değiniler

Başka bir isimle de çağrılsa, gül gene gül gibi kokardı. **SHAKESPEARE**

İçki bardaklarımdan başka her şeyim yarım. Bir şeyler tamamlanınca ben yok olacaktım sanki. **CEMİL KAVUKÇU**, Yalnız Uyuyanlar İçin

Vaatlerde bulunmamız gerekir demişti bana bir gün, vaatler olmazsa hayat hepimiz için çok zordur; ama inanmadığın bir vaatte bulunursan, sayılmaz. **JOHN BERGER**, Buluştuğumuz Yer Burası

Taşralı grup **THE ENEMY** ilk albümü "We'll Live and Die in These Towns" ile Interpol'ün "Our Love To Admire"ını yerinden edip İngiliz listelerinde bir numaraya oturdu. Tom Clarke, Liam Watts ve Andy Hopkins'ten oluşan üçlü, İngiltere'nin ortabatısındaki Coventry varoşlarından geliyor.

Teksaslı indie-pop ekibi **VOXTROT** üç başarılı EP'nin ardından gelen 11 şarkılık ilk albümünü yakında çıkarıyor.

Kapağımızdaki White Stripes fotoğrafını da çeken fotoğrafçı Autumn De Wilde bir **ELLIOT SMITH** kitabı çıkardı. Önsözlerini Beck ve Death Cab For Cutie'den Chris Walla'nın yazdığı kitap, Smith'in bilinmeyen fotoğraflarının, dostlarıyla ve ortak iş yaptığı müzisyenlerle pek çok röportajın yanında, 1997'de Los Angeles Largo'da kaydedilen beş parçalık bir konser CD'sini de içeriyor.

SHACK "best of" çıkarıyor. "Time Machine" adını alan albümde grubun eski hitlerine iki yeni şarkı eşlik edecek: "Holiday Abroad" ile "Wanda".

MARILYN MANSON Türkiye'yi de dahil ettiği albüm turnesini bitirdikten sonra "Phantasmagoria: The Visions Of Lewis Carroll" adında bir korku filmi çekmeyi planlıyor.

NEIL YOUNG'ın konsept albümü "Greendale"in çizgi-roman versiyonu yayınlanıyor. Çizgilerin sahibi Josh Dysart.

BALKAN BALKAN

Muammer Ketencoğlu, evi bildiği alanlarda dolaşmaya devam ediyor. Yanına Sumru Ağıryürüyen'i, Aytunç Nevzat Matracı'yı, Rahmi Göçmen'i alarak kaydettiği ikinci Balkan Yolculuğu albümü, grubun on senedir verdiği konserlerin, yüzlerce şarkıdan yapılan elemenin hülâsası. Geçen sene bir trafik kazasıyla aramızdan ayrılan klarnetçi Aytunç Nevzat Matracı'nın hatırasına yayınlanan albümde Arif Şentürk'ten bildiğimiz şarkılar da var, dans havaları da. Yani, aslına sadık, "extra geleneksel" yorumlar...

Punk efsanesi **MISSION OF BURMA**'nın gitaristi Roger Miller'dan gitar dersleri! Pitchfork.com Miller'ın ilanlarını görünce arayıp hatırını sormuş, Miller da öğretmekten zevk aldığını, ama ders vermeye başlamasının esas sebebinin çaldığı gruplardan gelen paranın geçinmesine bir türlü yetmemesi olduğunu söylemiş.

BRUCE SPRINGSTEEN ve **PETE SEEGER** ortaklığı lezzetli meyveler veriyor. İki kuşağın iki ustası ilk önce Springsteen'in "The Ghost of Tom Joad" albümünün onuncu yılı için bir araya geldi. "Sowing The Seeds: The 10th Anniversary" adındaki kayıtta Ani DiFranco, Steve Earle, Billy Bragg, Jackson Browne, Joan Baez, Donovan ile Ramblin' Jack Elliott da olacak. İkili ayrıca eylülde yayınlanacak "Feels Like Home" için Woody Guthrie'nin imza şarkılarından "Hobo's Lullaby"ı kaydetti. Jon Bon Jovi, Natalie Merchant, Bonnie Raitt ve Buffalo Tom'un da içinde olacağı bu toplamanın geliri, ABD'de evsizler için düzenlenen Give Us Your Poor adındaki kampanyaya bağışlanacak. Tüm bunlarla birlikte Patron, eşi **PATTI SCIALFA**'nın eylül başında çıkacak yeni albümü "Play It As It Lays"deki pek çok şarkıya da katkıda bulundu.

Ortalıkta **JONI MITCHELL**'ın, Hear Music markasıyla müzik işine giren Starbucks'la anlaştığı dedikodusu dönüyor. Son albümü "Shine"ı tamamlayan, daha önce "Artist's Choice" ve "Selected Songs" adındaki iki farklı projede kahve şirketiyle çalışan Mitchell sahiden de bugünlerde bir şirket arayışındaymış. Starbucks, dağıtımını yaptığı yeni Paul McCartney albümü "Memory Almost Full"a da büyük başarı kazandırmıştı.

Güney Afrikalı rock grubu **SEETHER** 2005 tarihli çok satan albümü "Karma and Effect"i izleyecek "Finding Beauty In Negative Spaces"i ekimde çıkarıyor.

ROLLING STONES Barselona'da Deutsche Bank çalışanı 500 kişiye özel bir konser verdi, 80 dakikada 2.6 milyon sterlin kazandı.

SYSTEM OF A DOWN solisti **SERJ TANKIAN** bu ay bir solo albüm yayınlıyor. Ev stüdyosunda hazırladığı "Elect The Dead", klasik müziğe ve Çingene havalarına yakın bir rock olacakmış.

THE KILLERS şarkıcısı Brandon Flowers'ın nurtopu gibi bir oğlu oldu.

Joy Division'ın Peter Hook'u, The Smiths'in Andy Rourke'u, Stone Roses ve Primal Scream'in Mani'si. Bu üç basçının üzerinde çalıştıkları üç baslı grubun adı **FREEBASE**. Muhtemel vokalistler arasında Ian Brown, The Charlatans solisti Tim Burgess, hatta Robbie Williams'ın adı geçiyor.

Honolulu'ya **ELVIS PRESLEY**'in tam boy heykeli dikildi. Elvis'in burada verdiği meşhur 1973 konseri, uydu aracılığıyla dünyanın dört yanından izlenebilen ilk büyük konserlerden biriydi.

KISS solisti **PAUL STANLEY** kalp problemi nedeniyle bir konsere çıkmazken, **OZZY OSBOURNE** da bacağındaki bir sorun yüzünden tedavi altına alındı.

BAĞIMSIZ ADAYLAR ANLATTI
"BETON MİLLET SAKARYA"YA KARŞI

DTP, PKK VE 22 TEMMUZ SONRASI
ARTILAR, EKSİLER, ÇARPILAR

ORHAN DOĞAN'IN ARDINDAN
WISH YOU WERE HERE!

EŞCİNSELLERİN ONUR HAFTASI
HERKES BİR EZBERE DOĞAR

BASINDA TOPLU KIYIM
ORİJİNAL TENSİKAT

BELEDİYE KÖRLER OKULUNA GÖZ DİKTİ
RANTİYELERE PEŞKEŞ

ŞİKE YAPARAK DÜŞTÜ, AKP'YLE ÇIKTI
KASIMPAŞA DÜMENLERİ

TOM MORELLO - NOAM CHOMSKY
RIZA VE DİRENİŞ

sayı 74

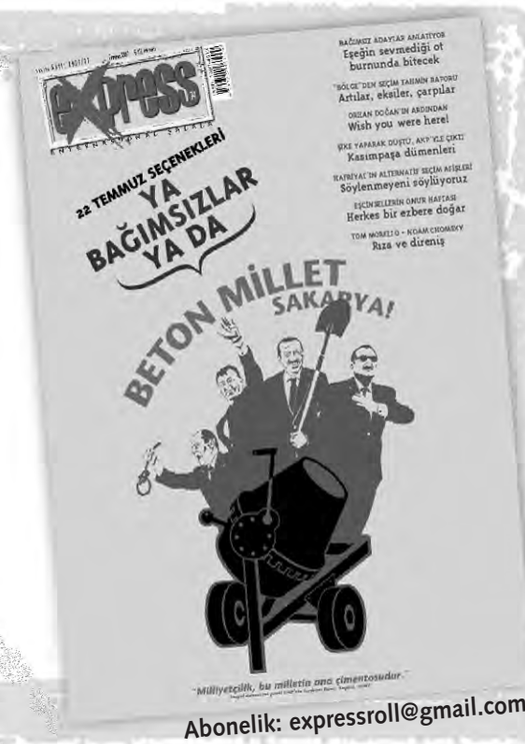

Abonelik: expressroll@gmail.com

karga

AĞUSTOS 2007

01 08 07 Ça Wed	**Out Of Concept** tai fu
03 08 07 Cu Fri	**90's** Sizzle
04 08 07 Ct Sat	**mainTIMEstream** Bahadır Dilbaz
07 08 07 Sa Tue	**Tamirci** Sait
08 08 07 Ça Web	**Out Of Concept** tai fu
09 08 07 Pe Thr	**Cazır Cazır** Deniz K.
10 08 07 Cu Fri	**Audio Boxing** Osman Kaytazoğlu/Ezgi Mütlu
11 08 07 Ct Sat	**Saltyspinzitfunky** Salty
14 08 07 Sa Tue	**Heartbreaker** Dj Riptide
15 08 07 Ça Web	**belles de nuit** Ali May
16 08 07 Pe Thr	**vertigo_go** Hilmi Tezgör
17 08 07 Cu Fri	**On the BEATen Tracks** Bahadır Dilbaz
18 08 07 Ct Sat	**Karga** Bahadır Dilbaz
22 08 07 Ça Wed	**Beat Surrender** Saffet Sözen
23 08 07 Pe Thr	**Kısılamayan Sesler** Mürsel
24 08 07 Cu Fri	**Real Time fx** Bahadır Dilbaz
25 08 07 Ct Sat	**mainTIMEstream** Bahadır Dilbaz
29 08 07 Ça Wed	**Present Tense** Elif İzbırak
30 08 07 Pe Thr	**Cazır Cazır** Deniz K.
31 08 07 Cu Fri	**Karga** Bahadır Dilbaz

EFES Pilsen

Kadife Sokak No:16 Kadıköy İstanbul T: 0216 330 31 51 F: 0216 346 55 46
www.kargabar.org info@kargabar.org www.kargart.org info@kargart.org

Paul McCartney

Dünya 45 yıldır Beatles dinliyor, Beatles yiyor, Beatles içiyor, Beatles tartışıyor. Böyle gelmiş, böyle gider. Ne güzel... John'un ve George'un erken vedalarından sonra, Ringo ve Paul kaldı geride. Ringo doğası gereği durgun, ama Paul iki eli kanda olsa yeni şarkılar yazar. Son kıyak albümünün adı "Memory Almost Full"... Word dergisi Paul McCartney'i sağlı sollu sıkıştırmış...

He Loves You Ye Ye Ye

"Memory Almost Full"un açılış parçası "Dance Tonight", Dylan'ın "Blood On The Tracks"inin havasını çağrıştırıyor.
Paul McCartney: Bir mandolin almıştım, onunla oynaşırken o melodi çıkıverdi. Hepsi bu. İsteyen istediği gibi yorumlasın.
Bu albüm aynı zamanda Linda McCartney'e ithaf olarak yorumlandı.
Şarkı yazarken çoğu zaman o şarkının neye dair olduğu hakkında belirli bir fikrim yoktur. Şarkı sözü yazarken belirleyici olan kelimelerin sesleridir. Kulağımın hoşuna giden kelimeleri seçerim. Şarkı sözlerim nedense hep tuhaf yorumlara maruz kalıyor. Mesela, filan şarkıda Yoko'dan bahsediyor deniyor, halbuki söz konusu olan bir otomobil olabiliyor.
"The End Of The End"de, öldüğünüzde ne istediğinizi söylüyorsunuz: Şarkılarınızın gezegenin her köşesinde çalınmasını... Zaten öyle olmayacak mı? Bu size tuhaf bir duygu vermiyor mu?
O parça aslında eski blues şarkıları gibi. *(mırıldanıyor)* "Ölüp gittiğimde..." Ölüm ebedî bir mevzu, ama üzerine bir şarkı yapmayı hiç düşünmemiştim. Altından kalkıp kalkamayacağımı görmek için yaptım "The End"i.
Sizin kozmik bir tarafınız hep oldu...
(barış işareti yapıyor) Geçenlerde bir ağacın bir cihaz olarak nelere muktedir olduğuna dair bir yazı okudum. Nefes almamızı onlara borçluyuz neticede. Benim spiritüelliğim böyle bağlantılarda geziniyor.
"Uzay Yolu"ndaki Scotty gibi, öldüğünüzde uzaya fırlatılmak ister miydiniz?
Ya da küllerimi Keith Richards'ın burnuna çekmesi, öyle değil mi! Çek beni Keith!

Tarihte ilk defa yeni kuşaklar eski zamanların daha iyi olduğunu düşünüyor. 1960'lar hakkındaki bu yargı gerçeği yansıtıyor mu? Yoksa gençlik aklını mı kaçırdı sizce?
Bunu doğrudan bana söyledikleri de oluyor. Gelip "sizin zamanınız çok daha iyiydi" diyorlar. Ben de hep şu cevabı veriyorum: Öyle düşünmeyin, çünkü yaşadığınız âna yazık edersiniz. O günler hakikaten elektrikli ve heyecanlıydı, çok özel bir dönemdi. Buna şüphe yok. Bugünler daha sığ, daha renksiz. Ama gençlere şunu da söylüyorum: Madem öyle düşünüyorsunuz, harekete geçin, bizim yaptığımız gibi yapın.
'70'lerin sonunda, punk patladığında Beatles'ın beş para etmez pop melodileri olduğu söyleniyordu. Bu yalnız Beatles için değil, 1976 öncesinde yapılan her şey için geçerliydi. Punk kuralları öyle diyordu. Ama şimdi...
Şimdi herkes hakikatin öyle olmadığını keşfediyor. 1976'dan önce çok iyi şeyler yapılmıştı, hakikat bu.
Kimse emekliye ayrılmayı düşünmüyor. Mesela The Zombies son albümlerinden kırk yıl sonra bir araya geldi. Bu duruma ne diyorsunuz?
Parasız kalmışlar diyorum.
Bunda spiritüel bir taraf yok.
Yok tabii. Ama gerçek şu: Grup kimyası çok değerli bir şey. İnsan gençken grup arkadaşlarına çok çabuk kızabiliyor, "canınız cehenneme, tek başıma daha iyiyim" diyebiliyor. Sonra görüyorsun ki, tek başına o kadar da iyi olmuyor. Ama tükürdüğünü yalamak istemediğin için aradan yıllar geçiyor.
Hiç emekliye ayrılmayı düşündünüz mü?
Yaptığım işi seviyorum. Gitarın marifetleri hâlâ şaşırtıyor beni. Parmağımı şuraya koyarsam nasıl bir ses çıkar acaba diyorum. O küçük keşif, yanan o küçük ampul insanı sürüklüyor. Günün birinde, tekerlekli sandalyede "Yesterday"in titrek bir versiyonunu söylüyor olabilirim.
John Lennon hayatta olsaydı, 64 yaşına bastığınızda "When I'm 64"u birlikte söyler miydiniz?
O konuda yapacak bir nükte bulurdu mutlaka. Ölümünden önce çok iyi bir ilişkimiz vardı, daha da iyileşecekti. Ölümü benim için bir trajedi oldu. "When I'm 64" güzel bir şarkı, zekice bir parodi. John şahane herifti. Ölümünden önce yaralarımızı sarmış olmamızdan çok mutluyum. Bu benim için çok değerli bir şey. Sulh olmamış olsaydık, çok kötü olurdu. John beni severdi. He loved me yeah, yeah, yeah...
Annenizi 14 yaşınızdayken kaybettiniz ve galiba o günden beri hep yanınızda bir kadının olmasını istediniz. Bir kadınla birlikte olmadığınız zaman kendinizi eksik mi hissediyorsunuz?
Bu doğru. Kadınları seviyorum. Hep sevdim. Romans hoşuma gidiyor.
Belki de çekip çevrilmekten, size bakılmasından hoşlanıyorsunuzdur.
Ben paylaşmaktan hoşlanıyorum. Dediğiniz türden ilişkiler var, ama benim tarzım değil. Ben birlikte sinemaya gitmeyi severim mesela. Bana bakılmasından ziyade, benim bakacağım birisinin olmasını isterim. Ama öyle birisi yoksa, o da dünyanın sonu değil. Ayrıca, kendime gayet iyi bakabiliyorum.
Paul McCartney olmaktan bıkıp usandığınız oluyor mu? Devasa bir tarihi omuzlarınızda taşımak ağır mesaidir herhalde. Sabah uyandığınızda "aman yarabbi, hâlâ Paul McCartney'im" dediğiniz oluyor mu?
Olmuyor değil, ama bu herkese oluyordur. Paul McCartney değil, herhangi biri olmak sancılı. Varoluş bir sancı. Herkes aynı sancıdan mustarip. Buna ilaveten benim bir takım sorunlarım çok genç yaştan beri şöhretli olmamdan kaynaklanıyor, ama hamama giren terler. Baş etmesini bilmek gerekiyor.
Magazin basınıyla pek baş edemiyorsunuz galiba. Eşiniz Heather Mills'le boşanma davanız, Sabrina Guinness'le flörtünüz manşetlerde.
Yapacak bir şey yok. Yalan yanlış yazıp duruyorlar. Artık umursamıyorum, ömrümü magazin basınını dava ederek geçiremem.
Yine de canınızı sıkıyordur herhalde.
Beatles'ın ilk günlerinden beri projektörler üstümde, buna alışığım. Çok huzurlu dönemlerim de oldu, çok tatsız dönemlerim de. Hayat böyle zaten, inişli çıkışlı. Uzun yola çıkan bir trende gibi hissediyorum kendimi. Kâh yavaşlıyorsun, kâh hızlanıyorsun. Fırtınanın, yağmurun içinden geçiyorsun, sonra güneş açıyor, yol devam ediyor. Raydan çıkmadıkça bir sorun yok. Kendimi iyi hissediyorum, müteşekkir olduğum birçok şey var. Müzik bir kurtarıcı, hayatında ne olursa olsun, başına ne gelirse gelsin, müzik yapabildiğin sürece ayakta kalabiliyorsun. Müşkülpesent değilim, kolay mutlu oluyorum. Küçük, sıradan şeylerden zevk alıyorum. Liverpool'un galibiyetlerinden mesela.

Gitarın marifetleri hâlâ şaşırtıyor beni. Günün birinde tekerlekli sandalyede "Yesterday"in titrek bir versiyonunu söylüyor olabilirim.

Çeviren: ***Yücel Göktürk***

Bir ben var, benden dışarı

The White Stripes

İki kişilik ordu, altıncı albüme erdi... 1999'dan bugüne hep küçük kalarak büyüdüler. Siyahı, kırmızısı, beyazıyla, eski-karı-koca / abla-kardeş muammasıyla, 3 rakamı takıntısıyla, yarı-saftirik yarı-hinoğluhin bir çocuk tiyatrosu sahnelediler. Bu kenar süsleri bir tarafa, müzik tarihi defterindeki White Stripes sayfasının merkezinde sıradağlar gibi, sular, seller, çağlayanlar gibi bir blues ve punk oldu hep. Son güzellikleri "Icky Thump"ın ardından Les Inrockuptibles, Uncut, Mojo ve Mondo Sonoro'ya Jack White tatlı tatlı konuşmuş...

"Icky Thump"taki iki şarkı, "Prickly Thorn, But Sweetly Worn" ve "St. Andrew (This Battle Is In The Air)" İskoç kökenlerinize selam gönderiyor.

Jack White: "Prickly Thorn"u mandolinle yazdım, başlangıçta mandoline org eşlik ediyordu. Ama sonra ikisinde de gayda kullanmaya karar verdim, çünkü Amerikan ya da İrlanda folkunu andırmamalıydı, İskoç halet-i ruhiyesini yansıtmasını istiyordum. Benim ailem kısmen İskoç, kısmen de Polonyalı. Son turnemizde, 30. yaşgünümü Polonya'da kutladım. Ninemin Amerika'ya gelişinden tam tamına yüz yıl sonra! Büyük bir kalabalık "Happy Birthday" şarkısını Lehçe söyledi. Aynen bizim aile arasında yaptığımız gibi! Sülâlemin yarısı katolik Polonyalılar. O kanattaki erkekler iri yarı, cüsseli tipler. Hepsi sert erkek. Ben ailenin yumuşak tarafını temsil ediyorum. *(gülüyor)* Ev, aile, yuva benim için önemli şeyler. Yuva kelimesi bilinçaltımdan çıkıp yazdığım şarkı sözlerine sızıyor hep. Bu durum "Get Behind Me Satan"da zirve yaptı.

"I'm Slowly Turning Into You" adlı şarkıda, âşık olduğunuz insanla birlikte yaşamayı becerememediğinizden yakınıyorsunuz.

O şarkı Michel Gondry'nin bir fikrinden esinlenmişti. Hepimizin içinde iki "ben" vardır. Yalnız başınıza kahvaltı ederkenki beninizle, o odada başka biri olduğundaki beniniz aynı ben değildir. Birisi hayatınıza girdiğinde, hangi beninizi ona sunacağınıza karar vermeniz gerekiyor. Yürümeyen ilişkilerde insanlar genellikle asıl benlerini kendilerine saklıyorlar.

"The Nurse" bahsettiğiniz gibi bir ilişkiyi mi anlatıyor?

O şarkı, on küsur yıl âşık olduğum biriyle ilişkimi anlatıyor. Aşk yaşadığınız kişileri tahlil etmek, insanın kendisini keşfetmesine kapı açıyor.

Blues geleneğinin bir parçası olarak anılmak isterim. Blues doğalı yüz yıl oldu. Bir kadın ve bir erkekten oluşan ilk elektro-blues ikilisi olmak hoşuma gidiyor.

Geçmişte, White Stripes'ın siyasî konulara el atmasından yana olmadığınızı söylemiştiniz. Albüme adını veren ve Meksika sınırındaki duvarı protesto eden "Icky Thump"ta, beyaz Amerikalılara yönelik "neden kendini kapı dışarı etmiyorsun, sen de bir göçmensin" diyorsunuz. Bu siyasî bir tavır değil mi?

Hemen her zaman şarkılar kendi başlarına buyruktur, ben onlara söz geçiremem. *(gülüyor)* Bir şarkıyazarı için siyaset departmanı, aynı zamanda itibar departmanıdır. Sahte bir hayırseverlik türü olmaya müsaittir. Başka insanların sefaletleri üzerinden ismimi parlatmak istemem. Ayrıca, siyasî konularda fikir yürütmek için yeterli donanımda olduğumu sanmıyorum. Size George Bush'tan zerre kadar hazzetmediğimi söyleyebilirim, ama bunu lâyıkıyla gerekçelendiremem, çünkü haberleri doğru dürüst izlemiyorum. Haberler beni demoralize ediyor, zaplayıp geçiyorum. Geçenlerde bir gazeteci şöyle dedi bana: "Hep kaçak güreşiyorsun, gerçek düşüncelerini kendine saklıyorsun, başkalarının ne diyeceğini fazla önemsiyorsun." Ben de şu cevabı verdim: "Cep telefonları hakkında ne düşündüğümü sordunuz. Cep telefonu kullanmadığımı söyleyecek olursam, cep telefonu kullanan okurlarınız şöyle düşünebilir: 'Ne yani, ben kullanıyorum diye gerzek mi oluyorum? Asıl gerzek Jack White'ın ta kendisi'..." İnsan ne zaman, nerede samimi olacağını kestiremiyor.

Sizi bile tepki vermeye yönelttiğine göre, birkaç sene öncesine göre farklı bir Amerika'yla karşı karşıyayız.

Ülkemizde, kendi yurttaşlarımıza sırf dinleri yüzünden şüpheyle bakmaya zorlanmamız çok sinir bozucu. Çok saçma ve mantık dışı bir gerilim var. Bu bana dokunuyor. Ne de olsa büyüdüğüm ma-

10→

hallede arkadaşlarımın çoğu siyahlar ya da Latinlerdi. Yine de White Stripes için bu tip konularla ilgilenmenin pistin dışına çıkmak olduğunu düşünüyorum. Kendimi çoğu zaman aciz hissediyorum, çünkü olaylara yön vermek için gücüm yok. Belli davaları savunmak için yapılan konserlere, turnelere ve albümlere de inanmıyorum. Bu tip işlere girenler, güya dayanışma göstermek yerine, albümlerinden ya da turnelerinden elde ettikleri gelirin bir bölümünü güzel güzel bağışlasalar ya! Bunu neden yapmadıklarını anlatmaya kalkmasınlar bana.

Şarkılarınızda sık sık çocukluğunuza atıfta bulunmanızın sebebi ne?

Herkes çocukluğundaki bir şeylere dönmek istiyor. Kabul etsek de, etmesek de, hepimizin özlemi bu galiba. İnsanlar çocuklara bakarken, sorumluluklardı, işti, ölümdü gibi şeylerle temas halinde olmasalardı ne olabileceklerinin, nasıl olabileceklerinin hayalini kuruyor.

Gençliğinizde rahip olmakla bahriyeli olmak arasında bocaladığınız söyleniyor.

Vaktiyle öğretmenlerimden birinin anlattığına göre, eski zamanlarda ailelerin büyük oğulları baba mesleğini sürdürürmüş, ortanca oğlan asker olurmuş, en küçüğün ise rahip olması beklenirmiş. Ben babamın izinden giderek döşemeci oldum, aynı zamanda müzikle uğraşıyordum. Çıraklığını yaptığım Brian Muldoon "sen bu müzik işinde ilerleyeceksin" dediğinde, "bu yüreklendirici bir söz, ama gerçekle alâkası yok" diye düşünmüştüm. Hep müzikle iştigal edeceğimi biliyordum, ama bunu bir hobi olarak, normal bir işin yanısıra yapabileceğimi düşünüyordum. Milyonlarca insanın dinleyeceği albümler yapabileceğim aklımın ucundan geçmiyordu.

Neredeyse bir şehir efsanesi gibi anlatılageldiği üzere, Stooges'ı evinizin arkasındaki çöplükte keşfetmenizden önce müzik sizin için ne ifade ediyordu?

Davul çalıyordum, her tür davula meraklıydım. Gene Krupa, Deep Purple, Stewart Copeland o zamanlardaki ilahlarımdı. Stooges'ı keşfetmem, gitar çalmaya ve çaldıklarımı dört kanallı teybime kaydetmeye başladığım döneme denk geldi.

Stooges'ın müzikal uyanışınızda çok önemli bir rol oynamasına bakılırsa, onların yeni albümlerinin prodüktörlüğünü sizin üstlenmeniz gerekmiyor muydu?

Az kalsın üstlenecektim zaten. Yıllar önce Iggy (Pop) arayıp Stooges'ın prodüktörlüğünü yapmamı teklif ettiğinde balıklama dalmıştım. Bir de önerim olmuştu: "Kayıt süresince hep birlikte aynı evde yaşayalım, bütün aletleri oraya koyalım, kayıt bitmeden kimse o evden çıkmasın." Bu fikir Iggy'nin çok hoşuna gitmişti. Ama ertesi gün arayıp "ya, bilmem ki, acaba" filan dedi. Aradan yıllar geçti, Stooges çevresinden kiminle karşılaşsam, "hadi şu albümü yapın artık" diyordu. Ben de "galiba benimle çalışmak istemiyorlar" diyordum. Stooges'la birlikte Avustralya turnesine çıktığımızda onlara şunu söyledim: "Ne isterseniz onu yaparım. Bas çalarım, kahve yaparım, hiç farketmez. Ne istediğinizi söyleyin yeter." Stooges'a o kadar çok şey borçluyum ki, onlara asla hayır diyemem. Dolayısıyla, sorduğunuz soruyu benim değil, Stooges'ın cevaplaması lâzım.

Efsanevî country şarkıcısı Loretta Lynn'in "Van Lear Rose" adlı albümünün prodüktörlüğünü yaptınız. Artık Nashville'de yaşadığınıza göre, başka country projeleriniz var mı?

Country'yi çok seviyorum, ilginç bir proje ortaya çıkarsa tekrar denemek isterim. Yanlış ve kötü nedenlerle, yani daha da ünlenmek veya prodüktör olarak isim yapmak için zoraki şeyler yapmayacağım. Countr'yi bazı dönemlerde çılgınca bir takıntı haline getirmiştim, George Jones ya da Tammy Wynette gibi sanatçılara hayranım. Bugün de country âleminde birlikte çalışmayı çok isteyeceğim bir sürü insan var, o insanların ruh halleri ve kafa yapıları çok kendine has, çok katışıksız; temiz şeyleri seviyorlar. Ama, benim "roots müzik" dediğim hakiki müzik, ne yazık ki müzik dünyasında parodi muamelesi görüyor. Ülkenin geri kalanının country tarifiyle Nashville'dekinin bir alâkası yok.

Nashville'e taşınmanızın sebebi ne?

Detroit'te artık yapamıyordum, hiç arkadaşım kalmamıştı, sokakta rahat rahat dolaşamaz olmuştum. Bedenen de, ruhen ve zihnen de kendimi kurumuş hissediyordum. Etrafımda büyük bir gerilim ve haset vardı, tahammül edilir gibi değildi, dostlarım teker teker uzaklaşmıştı. Nerede yanlış yapıyorum diye sorup duruyordum kendime. Kimileri iznimiz olmadan hakkımızda kitap yayınlıyordu, kimileri fotoğraflarımızı satıyordu, kimileri hakkımızda dava açmıştı. White Stripes olarak şehrin sokaklarında dolaşmak iyi bir duygu vermiyordu. Kuzenim, Iggy & The Stooges'ın Rolling Stones'un öngrubu olarak sahneye çıktıklarında şişe yağmuruna tutulduklarını anlatmıştı. Kendi şehirlerinde şişe yağmuru! Bu çok yaralayıcı bir şey. Detroit acayip ilginç ve anlaması güç bir yer. Muhabbet edebileceğimiz insan sayısı iyice azalmıştı, onun için terk-i diyar etmek iyi oldu.

Bir engele hücum etmek ve onu fethetmek –yaptığım şeyi öyle görüyorum. Direnci yıkıp geçmek ve mümkünse bir güzelliğe erişmek.

Niye başka bir yer değil de Nashville?

Güneyde yaşamak istedim. Bu duygu bende hep vardı, ta gençliğimden beri. Loretta Lynn'in biyografisini, "Coal Miner's Daughter"ı (Madencinin Kızı) seyrettiğimden beri benim yuvam orası diye düşündüm. Birkaç yıl önce Anthony Minghella'nın "Cold Mountain"ında oynamak üzere güneye gittiğimde, "nereye yerleşsem, Georgia'ya mı, Alabama'ya mı, Mississippi'ye mi" diye düşündüm. Hiçbiri aklıma yatmadı. Bir ara Memphis'i düşündüm, ama 68 Comeback grubundan Jeff Evans, Memphis'in Detroit'e çok benzediğini söyledi ve ilginç bir yorum yaptı: "Detroit de aslında bir güney şehridir." Meg'e (White) göre bu benzerliğin nedeni, güneyli tarım işçilerinin 20. yüzyılın ilk yarısında otomobil fabrikalarında çalışmak için Detroit'e göç etmeleri. Memphis'e taşınsaydım Detroit'ten hiç ayrılmamış gibi olacaktım, iki şehir de aynı sertlikte, birbirlerine çok benziyorlar. Nashville'de insanların hayatla ilişkilerini, ehlikeyf hallerini, nezaketlerini, sakinliklerini ve misafirperverliklerini seviyorum. Evimin taraçasında sakin sakin oturabilmek, rahat rahat kitapçıya gidebilmek, çocuklarımı varoluşun bütün yüzlerini görebilecekleri bir ortamda yetiştirebilmek istiyorum. Şimdi, aynaya baktığımda kendimi iyi hissediyorum, Detroit'te öyle değildi. Bir anlamda yeniden başladığım için mutluyum. Raconteurs'den arkadaşlarım da buraya yerleşti.

Jack

Meg

Johnny Cash'in evini satın almaya kalkışmışsınız...

Evet, gidip evini gezdim, ama çok müze gibiydi. Hep Johnny Cash'in mekânı olarak kalacaktı, evin sahibinden çok kapıcısı gibi hissedecektim kendimi.

"Icky Thump" bayağı hard rock. Neden öyle?

Kayıtlara başladığımızda Raconteurs turnesinden yeni gelmiştim, muhtemelen kulağımda fazlasıyla gitar vardı. Raconteurs'le her gece gitar doğaçlaması yapıyorduk. Bu, The Go'daki günlerimden beri yapmadığım bir şeydi. Brendan (Benson) ve Little Jack'ten (Lawrence) çok şey öğrendim ve gitarı bir hayli geliştirdim.

Kayıtlar nasıl geçti?

Raconteurs'le bir yıl süren bir turne yapmıştık; dönüşte Meg'i arayıp Nashville'e gelmesini ve yeni albüm için kolları sıvamayı teklif ettim. White Stripes'a iki yıl ara vermiştik, fakat yedeğimizde bir önceki albümden kalan tamamlayamadığımız birkaç şarkı vardı. Raconteurs turnesinde de birkaç şarkı bestelemiştim. Eskiden kalma bazı parçalar da vardı, "Bone Broke" on yıllık mesela. Ama albümün ortaya çıkması o kadar kolay olmadı. İlk defa modern bir stüdyoda çalıştık. Kayıtları üç haftada tamamladık. "Icky Thump" bugüne kadarki en pahalı albümümüz oldu. Bu albümün bir günlük kaydı, önceki bütün albümlerimizin kaydından daha pahalıya geldi.

Stüdyo tercihi o kadar önemli miydi?

Boş bir günümüzde, Raconteurs'den Patrick'le beraber bize habire anlatılan Blackbird adlı efsanevî "süper stüdyo"yu görmeye gittik. İnanılmaz bir mikrofon koleksiyonuna sahipler. Çok şahane eski aletleri var, ama günümüzde country kayıtları çoğunlukla bilgisayarda yapıldığı için pek kullanılmıyorlar. Bizden önce o aletleri kullanan bir tek Kings Of Leon olmuş. *(gülüyor)* Kendimizi denemek için yaptık bunu. Bakalım böyle modern bir stüdyoda, ayaklarımızın altına her türlü imkân serilse de The White Stripes olarak kalabiliyor mu-

→11

yuz, diye. Daha önce bundan korkuyorduk, suni ve gerçekdışı bir sound bizi itiyordu, ama her şey yolunda gitti ve sound bozulmadı, herhalde bundan sonra da böyle devam edeceğiz.

Albümde şaheser "noise"lar var...

Bir ses duvarını oluşturmaya ve onu delip geçmeye gayret ediyorum. Gitarın o maniayı geçmesini ve yeni bir tona veya melodiye eriştiğini görmek hoşuma gidiyor. Bir engele hücum etmek ve onu fethetmek –yaptığım şeyi öyle görüyorum. Direnci yıkıp geçmek ve mümkünse bir güzelliğe erişmek.

"Icky Thump"ın sound'u mutlu bir Jack White duygusu vermiyor. "You Don't Know What Love Is (You Just Do As You're Told)" sert, acımasız bir şarkı.

(gülüyor) O şarkıyı Dylan'la birlikte turnedeyken yazdım. Genellikle turnedeyken şarkı yazmam, ama onu sahneden iner inmez yazmaya koyuldum. Ertesi gün Dylan'la sohbet ederken "dün gece 'You Don't Know What Love Is' diye bir şarkı yazdım" dedim. Bana şöyle bir baktı ve *(Dylan'ın genizden gelen sesini taklit ediyor)* "bayağı sert olmuş, peki notalar ne?" dedi. *(gülüyor)*

Dylan'ın Victoria's Secret reklamına çıkmasına ne diyorsunuz?

Hayatında daha cool göründüğü olmamıştı. Tam baş belası bir herif pozundaydı. Bu konudaki tek fikrim bu.

Peki White Stripes'ın Coca Cola reklamı yapmasını nasıl açıklıyorsunuz?

Vereceğim her cevabın bana suçlama olarak geri döneceğini biliyorum. Dolayısıyla, nasıl istiyorsanız öyle yorumlayın. Coca Cola "We're Gonna Be Friends"i kullanmak istiyordu. "Olmaz" dedim. Sonra, şu reklam nasıl bir şeymiş, bir bakayım dedim. Hoşuma gitti. On dakikada o parçayı yazdım. Beğenmediler. "I'd Like To Teach The World To Sing" gibi bir şey istiyorlardı. Klibin çekildiği gün eşimle tanıştım ve ilk görüşte âşık oldum. Onu odama davet ettim, yaptığımız şarkıyı dinlettim. O güne dair tek nahoş anı, Coca Cola'nın yaptığımız şarkıyı beğenmeyişiydi.

Rock'n'roll tarihinin bütün hergeleleri benmerkezci tipler. Ve bu özellikleri nedeniyle ödüllendirildiler. Diğerkâm olmak ise cezalandırılan bir şey. Tuhaf ama öyle.

Yapacağınız ve yapmayacağınız şeyler konusunda kesin kurallar koymuştunuz. White Stripes büyüdükçe o kurallara uymak zorlaştı mı?

Kuyruğu hep dik tuttuğumuzu düşünüyorum. Ama sanıldığından farklı sebeplerle: İlk başta büyük plak şirketlerine hayır dememiz, punk tavrı sergilemek için değildi. Bizim derdimiz sanatsal özgürlüktü. Çiğnenip tükürülmek ve ikinci lige gönderilmek istemiyorduk. Meselenin şirket boyutu umurumuzda değildi. Zaten her şey şirket işi, tüketilen her şey şirket mamûlü. White Stripes bile öyle aslında, kâğıt üzerinde şirket olmasa da. Bilindiği gibi, şimdi Warner Brothers'la sözleşmeliyiz. İkinci albümümüz döneminde böyle bir şey yapmak yanlış olurdu, çünkü şirket White Stripes'ı anlayamazdı. Ama artık yeterince vakit geçti, biz de tecrübe kazandık. Bir müzisyen bir plak şirketinden ne bekler? Plağını satmasını. Mesele bu kadar basit.

Akımlardan ve ticarî estetikten bu kadar uzak durmanıza rağmen yeni bir şey yaptığınızda hemen listelerde üst sıralara yerleşiyorsunuz.

Bunu ben de çok düşündüm, hâlâ gizemli bir konu benim için. Niye biz oradayız, kesinlikle anlamıyorum. Belki de bazı kilit meseleleri bir araya getirmeyi becermek bunun temel nedenlerinden biridir.

White Stripes sizin için projelerden bir proje mi, yoksa merkez üssünüz mü?

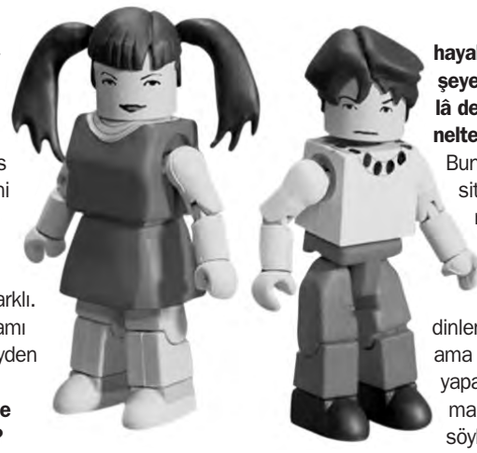

Hiçbir zaman bir merkez üssümün olduğunu düşünmedim. Şu sıralarda White Stripes kadar The Raconteurs için de kafa yoruyorum. İlk Raconteurs albümünde dilimizin ucundakini söylemiş ve derhal kaydetmiştik. İkinci albümün kayıt çalışmaları birkaç haftadır sürüyor, bu şarkılar öncekilerden çok farklı. Canavar gibiler! Albümün tamamı bugüne kadar yaptığım her şeyden çok daha komplike.

Raconteurs deneyiminin White Stripes'a nasıl bir etkisi oldu?

Raconteurs sayesinde başka gitaristlerle beraber çalarak gitarda büyük ilerleme kaydettim. Meg'le beraber çalarken kendimi sadece kendimle kıyaslama durumundaydım. İşin bir başka yanı daha var: Beni sadece White Stripes üzerinden tanıyanların birçoğu takıntılı, dediğim dedik, hatta kontrol manyağı biri olduğumu düşünüyorlardı. Ama Raconteurs'le yaptığım iş, başkalarıyla birlikte çalışabildiğimi, paylaşabildiğimi gösterdi. Kişiliğimin bu yanının da ortaya çıkmış olmasına memnunum.

White Stripes'la ilgili başka yanlış anlamalar da var mı?

Olmaz olur mu! Mesela, birkaç gün önce, bir fotoğrafçı pembe bir dekor önünde bize poz verdirmeye kalktı. Pembe, White Stripes'ın düşman rengi... Aynı şey gri için de geçerli. On yıldır bu âlemdeyiz, hâlâ bazı şeyler kimileri için netleşmiş değil, bu da beni şaşırtıyor. Galiba bir tek Meg ve ben White Stripes'ın ne olduğunu tam olarak biliyoruz. Birçokları, bugün bile hâlâ bu grubun nereden geldiğini tam olarak anlayabilmiş değil. Stüdyoda, ses mühendisleriyle sık sık anlaşmazlık yaşıyoruz, o yüzden albümlerin prodüksiyonunu kendim yapıyorum. Çok uzun süredir bizimle çalışan insanlar bile White Stripes'ı tam mânâsıyla anlayamadı. Mavi kıyafetler giymemizi, kendi kurallarımızı çiğnememizi isteyenler bile oluyor. Bizi ciddiye almayıp numara yaptığımızı düşünenler var; bizi Black Keys'le kıyaslıyorlar ve onları daha muteber buluyorlar. Halbuki biz yaptığımız işi çok ciddiye alıyoruz. Bu tuhaf yargılar sadece dış görünüşümüze dayanıyor. Anlaşılan polis kılığına girmek lâzım, onlara grubun dış görünüşüne bakarak müziğin değerlendirilmeyeceğini göstermek için. *(gülüyor)*

Geriye dönüp baktığınızda, "Seven Nation Army"nin yakaladığı başarıyı nasıl değerlendiriyorsunuz?

O şarkının kaderi, her şarkıyazarının hayalidir, başka bir "Seven Nation Army"ye hayır demem. O parça ölümsüz pop şarkıları tapınağına girdi bile. Böyle bir deneyimi yaşayamayan gruplar için üzülüyorum. Ama asıl ilginç olan, her ikisini de yaşamak: Kimsenin bizi tanımadığı, ilgilenmediği dönem ve herkesi bizi tanıdığı dönem. "Seven Nation Army"yi hâlâ seviyorum, çünkü o şarkı hit olsun diye yapılmış değil, onu single olarak çıkarmaya plak şirketi zorlamadı bizi, tam tersi oldu.

White Stripes'ın diskografisinde baladlar, sakin şarkılar hiç yok. Neden öyle?

Hiç yok değil, özellikle ikinci albümde, birkaç sakin şarkımız var. Şarkılarımızın dinamiğini hep "live" boyutu belirliyor. Biz esas olarak bir sahne grubuyuz, sahnede çalmak üzere beste yapıyoruz. Sahnede yumuşak şarkılar çaldığında dinleyicinin ilgisi ve dikkati çok çabuk dağılıyor.

White Stripes yola çıkalı on yıl oldu, bir grubun hayal edebileceği her şeye eriştiniz. Sizi hâlâ devam etmeye yönelten ne?

Bunun cevabı çok basit: Ben müzik yapmadan duramam. On yıl tatil yapacak kadar param var, durup dinlenmeyi isterdim, ama devam etmeden yapamam. Ne yapmam gerektiğini bana söyleyen müzik. Hiçbir zaman şarkı yazamama sıkıntısı yaşamadım, umarım bundan sonra da öyle bir şey başıma gelmez. Kötü şarkılar yazdığım oluyor tabii, ama onları hemen bir kenara bırakıyorum. Üzerinde çalıştığım şarkıyı daha sonra gün içinde kendiliğinden mırıldanmıyorsam, bırakıyorum.

White Stripes'ın en büyük endişesi, korkusu ne?

İngiltere'de başarılı olup tanınmaya başladığımızda, bunun saman alevi gibi olmasından, başkalarının başına geldiği gibi birkaç ay sonra bir köşede unutulmaktan korkmuştuk. Üç albüm, bir sürü 45'lik, bir takım underground şeyler yapmıştık ve her şey o noktada kalabilirdi. Büyük kitlelerin nezdinde tek bir hiti olan bir grup olarak kalabilirdik. Ama o etabı aştık, bundan gurur duyuyorum. Müzik konusunda bir korkum yok. Uyuşturucu kullanmıyoruz, o açıdan da rahatız. White Stripes'dan önce iki grupta yer aldım, tecrübeliyim yani. Kendi şehrimden kelimenin tam mânâsıyla kovuldum ve ayakta kaldım. White Stripes'a nokta koymamızı gerektirecek nedenler ortaya çıkacak olsaydı, bugüne kadar çıkardı.

Meg'le ilişkiniz nasıl? Aradan geçen zaman ne gibi değişikliklere yol açtı?

Pek değişmedi... Meg gayet tutarlı ve istikrarlı bir insandır.

Yakın arkadaşlarınızla aranız nasıl?

Yakın arkadaşım kalmadı. *(gülüyor)* Cevap gerçekten bu galiba. Bir süre, nerede yanlış yapıyorum diye kafayı yeme raddesine geldim. Çünkü doğru olanı yaptığımı düşünüyordum. Öyle ironik bir durum ki, bu oyunda daha bencil olmak gerekiyor. Rock'n'roll tarihinin bütün hergeleleri tamamen benmerkezci tipler. Ve bu özellikleri nedeniyle hiç suçlanmadılar, aksine ödüllendirildiler. Diğerkâm olmak ise cezalandırılan bir şey. Tuhaf ama öyle. Bir aziz olduğumu iddia etmiyorum. Bir sürü yanlış yaptım, dostlukları berbat ettim. Kolay arkadaşlık yapılabilen biri değilim. Fakat, komik olan şu ki, ödüllendirilen şey diğerkâmlık değil, benmerkezlilik.

Geçmişte başarının tadını çıkaramadığınızdan şikayet etmiştiniz. Şimdi durum nasıl?

Daha iyi. Başarının yan etkilerinin tadını çıkarıyorum. Hipster, underground ve indie kültürünün bizi kuşatması sona erdiği için olaylara farklı bir açıdan bakabiliyorum. Geçmişte, o çevrelerce nasıl karşılanacağımız konusundaki tedirginlik kendimizi sunuşumuzu etkiliyordu. Coca-Cola hadisesinden sonra neler söyleneceğini biliyordum. Ama umursamadım, bizi kınayacak olanlara sıktı çektim.

Heykeltraşlıkla uğraştığınızı duyduk.

Küçüklüğümden beri modeller tasarlamayı çok severim, zamanla amatör bir heykeltraş olarak bir şeyler yapmaya başladım. Son günlerde pek vaktim olmuyor, ama bir şeyler toparlayıp bu iş için tekrar kolları sıvamayı çok istiyorum.

Şimdi bir süper modelle, Karen Elson'la evli, şöhretli bir şahsiyetsiniz. Ünlüler dünyasında olmak nasıl bir şey?

İstediğimiz kırmızı halıdan yürüyebiliriz, bize doğru gelen her şeyi yapabiliriz. Neyse ki, ikimizin de ilgi odağı olmak gibi bir hevesi yok. Öte yandan, şöhretin birçok tatsız tarafı var. Bunlardan biri de, Marlon Brando'nun dediği gibi, "ünlü olunca kimseyle gerçek anlamda tanışmıyorsunuz". *(gülüyor)*

Eşiniz size ilham veriyor mu?

Veriyor tabii. Bu albümün adı onun sık kullandığı bir laf. "Icky Thump", bir Lancashire deyişi, "hadi ordan", "kes traşı" gibi bir anlamı var.

Kendinizi artık daha özgür mü hissediyorsunuz?

Mutlu ve olumlu bir dönemdeyim. White Stripes yola çıktığında ne kadar özgürse, şimdi de o kadar özgür. O açıdan bir değişiklik söz konusu değil. White Stripes'ın sanatsal özgürlüğü sabit bir çizgi. Sanatsal özgürlükle birlikte, mücadele edeceğiniz alanı seçme özgürlüğünü de elde ediyorsunuz. Öte yandan, özgürlüğünüz arttıkça, sorumluluğunuz da o ölçüde artıyor. Özgürlük aynı zamanda sorumluluk getiriyor.

Meg'le birlikte müzik yapmaya başladığınızda hayaliniz neydi?

Benim açımdan amaç gayet basitti: Grubun sunumunda bir tazelik, yenilik yakalayarak blues çalmak. Blues yapan ve itibarlı olmaya çalışan genç beyaz klişesine de düşmek istemiyorduk. Takım elbise giyip fötr şapka takıp Güneyli havalarına girmek gibi bir niyetimiz yoktu. Kör ayaklarına yatmayacaktım. *(gülüyor)* Bu nedenle Meg'le birlikte White Stripes tarzını yarattık. Blues temelli müziğimizi kabul ettirmek için bir sis perdesi misali... Bizim için blues hâlâ esastır. "Icky Thump"ı kaydettiğimiz stüdyoda devasa bir Charlie Patton portresi vardı. Bize zaman zaman soruluyor: Günümüz müziğinin sorunu ne, plak endüstrisi niçin bu kadar kötü durumda? Aklıma gelen ilk cevap, günümüz müziğinin blues'dan çok uzaklaşmış olması. Benim için kahraman olan bazı müzisyenlerle tanıştım, Bob Dylan'la, Lou Reed'le... Bizi birbirimize bağlayan şey blues sevgisi.

Bush'tan zerre kadar hazzetmediğimi söyleyebilirim, ama bunu lâyıkıyla gerekçelendiremem, çünkü haberleri doğru dürüst izlemiyorum, zaplayıp geçiyorum.

Nasıl hatırlanmak istersiniz?

Blues geleneğinin bir parçası olarak anılmak isterim. Blues doğalı yüz yıl oldu. Bir kadın ve bir erkekten oluşan ilk elektro-blues ikilisinin White Stripes olması hoşuma gidiyor.

Bunu niye bu kadar önemsiyorsunuz?

Çünkü hakikat bu. Bütün şarkılarımız, özellikle de "Icky Thump"takiler onlara her ne kadar punk muamelesi yapsak da ya da orkestral düzenlemeler koysak da bana hâlâ saf blues havası veriyor. Blues klişeler sepetine atılagelse de, bu gezegende zuhur eden en önemli şeylerden biridir. Her insan evladının duygularının, çaresizliklerinin ve sorunlarının en yalın ifadesidir blues. Tek bir kişinin bütün dünyaya karşı duruşudur. Dünyayla ilişki kurmanın çeşitli yolları var. Onunla mücadele edebilirsiniz veya teslim olup ezilirsiniz. Ben ikisini de denedim, hangisini tercih edeceğime kafa yorup duruyorum.

Çeviren: ***Siren İdemen - Yücel Göktürk - Çiğdem Öztürk***

Eylül'ün 2'sinde, pazar günü, Rock'n Coke sahnesinde heyecanla izleyeceğiz Manic Street Preachers'ı... '90'ların başlarında Cardiff varoşlarından çıkan bu sokak filozoflarının ufukları geniş, sesleri baskın oldu, Britanya'da ve dünyanın dört bir yanında memnuniyetsiz gençlerin kalbini bir çırpıda fethedip bugünlere geldiler... 1995'te Richey diğer üçünü yarı yolda bırakmış da, Manic Street Preachers'ın ikinci faslı, ilk dönemlerdeki gibi dillere destan albümlerle tarihe yazıldı... Uncut dergisinin soruşturmasında Nicky Wire, altı albüm üzerinden grubun muhasebesini çıkarmış...

[MANIC STREET PREACHERS]

Soldan sağa: Nicky Wire, Richey James Edwards, Sean Moore, James Dean Bradfield

TRİBÜN VE SİYASET

Generation Terrorists (1992)

Yavaş yavaş ünlenmeye başlayan Manics'in gürültü koparan, çift-LP olarak piyasaya verilen ilk albümü. Manchester sound'un düşüşe, Britrock'un yükselişe geçtiği bir zamanda, glam kıyafetler, makyajlı yüzler, punk gitarlar, direkt devrimci sözler, gençlik manifestoları, röportaj esnasında koluna bıçakla "4 Real" diye kazıyan bir Richey James...

Nicky Wire: "Motown Junk" ve "You Love Us" şarkılarını Heavenly şirketiyle yapmıştık. Birden Sony'ye geçtik ve The Cult, Wham gibi isimlerle çalışmış Steve Brown'la birlikte kendimizi 12 haftalığına bir country stüdyosuna tıkılmış halde bulduk. Eğer "Motorcycle Emptiness" gibi beş şarkımız daha olsaydı, amacımıza ulaşmış olacaktık. Amaç tamamen kendimizin dışına çıkmak, müzikal kabiliyetlerimizin ötesine geçmekti. Bunun saçma olduğunu biliyorduk. Heyecanlı tarafı da buydu.

"A Design For Life" olmasaydı, toparlanamayabilirdik. Şarkı birden futbol tezahüratı haline geldi. Sosyal devlet anlayışından bahseden fazla hit şarkı yoktur herhalde.

Galler'den geldiğimiz için bizimle dalga geçen çoktu. Ayrıca dönemin müziğiyle de bir bağlantımız olduğu söylenemezdi. Stone Roses ya da Happy Mondays'i sevmediğimizden değil, ama ortak noktamız yoktu pek. Bizim hedonistik içgüdülerimiz bulunmuyordu. "Generation Terrorists" tamamen izolasyon halinde yapıldı. Grup dışında dostumuz yoktu. Bence bu albüm gayet iyi bir albüm. '92 yılında bu sound'a sahip başka albüm, başka grup yoktu. Şimdi dinlediğimde hâlâ tatmin ediyor beni. Naif idealizmi, öfkesi, enerjisi, zekâsı ve Sex Pistols'ın mahvolmasına sebep olan tüm öğeleriyle...

Gold Against The Soul (1993)

İmgeden ziyade müzikaliteye yüklenen, gitarların iyice harlanıp büyüdüğü, büyük mekânlarda geniş kitlelere çalınacak şarkılar: Manics formülünün temelleri bu albümde atılıyordu...

Albümden çıkan dört single da çok iyiydi. "From Despair To Where", "La Tristesse Durera (Scream To A Sigh)" Manics klasikleri arasına girdi. Müzisyenlik doruk noktasında. Bu seviyeye bu kadar hızlı nasıl geldiğimize aklım ermiyor. Ama odak noktası yok. Politika yok, kendi kendine söylenme var. Bugün dönüp dinlediğimde albümle bağ kurmam çok zor.

Fazlaca abartılı bir başarısızlık hissi hakim albüme. "From Despair To Where" Richey'nin şarkı sözü yazarlığının en iyi örneklerinden, ama fazlaca içe dönük sözler. Ben de "La Tristesse Durera"yı Van Gogh'un intihar notundaki "hüzün asla terk etmeyecek" sözünden yola çıkarak yazmıştım. Dolayısıyla hüzünlü bir atmosfer olması tesadüf değil.

Kendi cemaatiniz hakkında yazmak pek moda bir şey değildir, çünkü bunu görkemli bir hale getirmek zordur. Ama Galler'de bir ev satın alıp oralara geri dönünce Gallilerin "hiraeth" dediği sıla özlemi duygusunu tattım. Richey'nin giderek içine kapandığı bir dönemdi. Oysa ben yeni evlenmiştim ve hayatım tamamen farklı bir yola girmişti.

The Holy Bible (1994)

Richey James'in vasiyet albümü: Soykırımdan öztahribe uzanan bir dizi depresif söz, gözlerden uzakta yapılan bir kayıt, post-punk'a yakınlaşan bir müzik. Ama albümün yayınlanmasının hemen ardından Richey James, nüfus kâğıdına kadar her şeyini geride bırakarak kaybolacaktı...

Echo & The Bunnymen'in "Apocalypse Now"ın kamuflajlı döneminde çekilmiş bir turne videosunu seyrediyorduk. "Tekrar bir ordu olalım" dedik. Her an dağılabileceğimizi biliyorduk ve bizi 16 yaşındaki veletler olarak bir araya getiren ruhun hâlâ varolup varolmadığını merak ediyorduk. Eğer dağılacaksak, yüzde yüz bizi yansıtan bir albümle veda etmek istiyorduk.

Hepimiz post-punk'ı seviyorduk, ama Manics daha ilk günden itibaren görkem ve hayattan daha

büyük olan bir müzik üzerine kuruluydu. “The Holy Bible”, bizim Gang of Four ve Joy Division sevgimizle flörtümüzün eseriydi. Garip gelebilir, ama albümden hepimiz memnunduk. Tekrar vaaz veriyorduk. Hiç niyetimiz yoktu, ama birden İngiltere’nin en büyük kült grubuna dönüşüverdik. İnsanlar grubun ruhuyla, özellikle Richey’yle özdeşleşti. “The Holy Bible”, bir albümden çok, bir ruh haliydi. “4st 7lbs” ıstıraplı bir otobiyografik şarkıyken, “Faster”da ne kadar güçlü olduğunu haykırıyordu Richey. “Archives of Pain” ise bir adamın kendini asmadan hemen önceki halini anlatıyordu. Dolayısıyla Richey’nin kayboluşuyla ilgili tüm ipuçlarını bulabilirsiniz bu albümde. Şimdi dönüp bakınca bir insanın bu ruh halinin derinliklerinden çıkmasının ne kadar imkânsız olduğunu görebiliyorum. Richey’nin sözleri o kadar hacimliydi ki, James (Dean Bradfield) bunların taşa kazınabileceğini göstermek istemişti. Biri bu albümü devasa bir obelisk olarak tarif etmişti vaktinde.

Everything Must Go (1996)

Grubun kişisel bir acıdan kitlesel bir müzikle kurtulmasını sağlayan albüm. Manics’in o âna kadarki en diri, en duru, en umutlu albümü. Richey’nin ardında bıraktığı marazi sözleri, Nicky Wire’ın mücadeleci şarkıları ve grubun sert, ama temiz rock’u dengeliyordu...

Richey’nin kaybolmasından beş ay sonra James bana telefonda “A Design For Life” şarkısını dinletti. Bu şarkıda Ennio Morricone, REM, Phil Spector gibi isimleri duyabildiğini söylüyordu. “Motorcycle Emptiness”ten beri onu bu kadar heyecanlı görmemiştim. Tekrar bir grup olmamızın katalizörü bu şarkı oldu. “A Design For Life” olmasaydı, tekrar bir araya gelemeyebilirdik. Ülkenin bu şarkıyı duymasını istedik.
Richey olmadan ortada bir gariplik vardı elbette. Ama tekrar kendi işimizi yapmaya başlamanın rahatlığı da vardı. “The Holy Bible” estetiğini devam ettirmemeye kararlıydık. Yanlış ve aptalca olurdu bu. Grup içinde her zaman bir telepati oldu ve bu sefer bu telepati çok daha güçlüydü. Doğru şeyi yaptığımızı biliyorduk.
“Everything Must Go”, Richey’nin etkisinin hâlâ sürdüğü bir dönemde yapıldı. “Small Black Flowers That Grow In The Sky” onun en güzel şarkı sözlerinden biriydi. Benim sosyal ve doğrudan

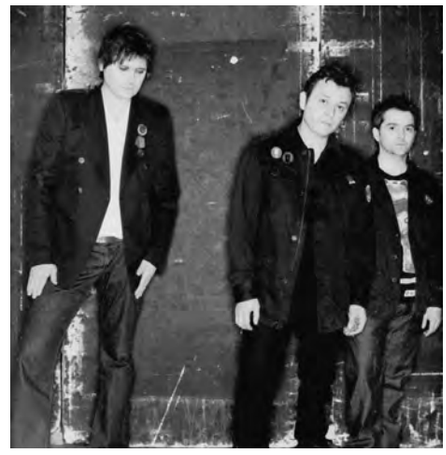

tarzımla Richey’nin içe kapanık dehasının mükemmel bir karışımı vardı ortada. Ayrıca Richey’nin kaybolması, James’in her zaman sevdiği yaylıların işin içine girdiği görkemli düzenlemelerinin de önünü açtı. “A Design For Life” birden futbol tezahüratı haline geldi, ama sözler de anlamını korudu. Sosyal devlet anlayışından bahseden pek fazla hit şarkı yoktur herhalde.

This Is My Truth Tell Me Yours (1998)

Yeni formülün üzerine gidiliyor, sözlerde ele alınan meseleler de müziğin hacmi kadar büyüyor, işçi sınıfına özledikleri marşlar kazandırılıyor, grup İngiliz müziğinin tepesine taşınıyordu ama, yine de tekrara düştükleri eleştirisinden kurtulamıyordu...

“Everything Must Go”dan bir adım ötesiydi bu albüm. Daha az enerji ve zindelik hali olmasına rağmen. “If You Tolerate This Your Children Will Be Next” tam anlamıyla kusursuzdu. “A Design For Life”tan daha da politik bir şarkıyla geri dönmek ve Avrupa’da 1 numaraya oturan bir albüm yapmak bizim için heyecan vericiydi. Barselona’da çıktığımız bir konserde üç bin Katalan tek bir ağızdan “Tolerate” şarkısına eşlik etmişti. Afallamıştık. Tredagar’da Aneurin Bevan *(Galli sosyalist politikacı)* kutlamasına gitmiştim. Eski konuşmalarından birini dinledim: “Benim gerçeğim bu, sen de kendininkini anlat” diyordu. Herhalde bu laftan esinlenen başka grup yoktur.
Ama albümün ortalarında hız düşüyordu. Wembley Arena’da üç gece üst üste çaldık ve ilk defa bize inanmayan gözlere baktığımı hatırlıyorum. Manics bir grup değil, bir kavramdı. Bu konserlerde ise albümü Noel hediyesi olarak alan insanlar vardı. “Keşke ortalığı sallamak için Richey burada olsaydı” diye düşündüğümü hatırlıyorum.

Send Away The Tigers (2007)

Eski işleri kadar ses getirmeyen iki albümün ve Nicky ile James Dean’in solo projelerinin ardından Manics’in tekrar rayına girdiğinin işareti. Sadece Britanya için değil, tüm dünyada rock dinleyen herkes için grubun ne kadar büyük önem taşıdığını ve istikrarının zorlama olmadığını kanıtlayan bir albüm...

“Know Your Enemy” (2001) albümünün iki ayrı albüm olmasını istiyordum. Politik ve saldırgan bir albüm ve bir tane de West Coast albüm. Ama ikisini bir araya getirdik. “Lifeblood” (2004) buz gibi bir albümdü. Aynı stüdyoda çalmadık. İnsanlar için artık bizim pek anlamımız yoktu.
Tekrar naif ve idealist olmak istiyorduk. En iyi bildiğimiz şeyi yapmaktı niyetimiz, ortaya çıkacak şarkıların nasıl olacağı önemli değildi. Zeki sözlerle birlikte bomba gibi marşlar çıkabildi ortaya. Ne âlâ! Bu albümde klavye yok. James’in tekrar gitarına dönmesi bizi memnun etti. Dokunaklı sözleri var, ama aynı zamanda ABD ve İngiltere’nin dış politikasının bizi nasıl boktan bir depresyona soktuğundan da bahsediyor. Bugünlerde “Amerika bir şeytan” diyen şarkı yazmak çok kolay, biliyorum. Son yirmi yıldır bu insanların aklı neredeymiş, merak ediyorum. Gözünüzün açılması için Irak mı gerekiyordu? Jarvis Cocker’ın “Dünyayı hâlâ amcıklar yönetiyor” *(“Running The World” şarkısından)* dediğini duyduğumda, “sen ne bok yiyorsun?” demek geliyor içimden. Michael Jackson’ın önünde kıçını açmak dışında... Biz Amerika’yla ilgili milyonlarca şarkı yazdık. 38 yaşındayız ve Radiohead dışında bizimle başlayan kimse kalmadı. Bu bizim kararlılığımızı ve biraz da yeteneğimizi gösterir.

Bugünlerde “Amerika bir şeytan” diyen şarkı yazmak çok kolay. Son yirmi yıldır bu insanların aklı neredeymiş, merak ediyorum. Gözünüzün açılması için Irak mı gerekiyordu?

Çeviren: ***Ogan Güner***

HALKLA İLİŞKİLER

Hazırlayan:
Ayşegül Oğuz

BURASI İZMİT

Hüseyin Uslu, 54, emekli

Kimleri dinlersiniz genellikle?
Beatles'ı çok severim. Şimdi herkes birbirine taş atıyor. Eski müzikler daha güzel.
İzmit'te hayat gençliğinizde nasıldı?
Eskiden daha güzeldi. Şimdi de güzel, ama artık biz sadece bakıyoruz. O zaman yaşıyorduk.
Nasıl geçerdi İzmit'te bir gününüz?
Kız arkadaşlarımız olurdu, pastaneye gider otururduk. Ama artık kimse kimseyi tanımıyor.

Zaten İzmitli kalmadı. Ama gördüğün gibi, cıvıl cıvıl. İki oğlum var, ikisi de Kocaeli Üniversitesi'nde okuyor.
Onların müzikle arası nasıl?
İnternetten her şeyi indiriyorlar. Underground dinliyorlar, soul dinliyorlar, Türk sanat müziği de dinliyorlar. Zaten müzik nedir? Kulağa hoş gelendir.
Seçimleri nasıl değerlendiriyorsunuz?
Tahmin ettiğim gibi oldu. Biz hep CHP'liyiz. Ama Deniz Baykal'ın alternatifi keşke olsa. Mustafa Sarıgül'ün daha çok fırın ekmek yemesi gerekiyor.

Osman Esin, 57, esnaf

Ezgi Müzik'i ne zaman açtınız?
1971. Ben hep bu işi yaptım, çıraklıkla başladım. Eskiden her şeyi dinlerdim, şimdi kulaklarım ağır işitiyor. Neden?
Bu iş yüzünden.

Ne tür dinlemeyi seversiniz?
Hâlâ eskileri dinlerim, zaten yenilerde bir şey yok. Ki artık dinlemiyorum da, bıktım, otuz sene dinledim. Artık dinlenmeye geçtim.
Kaset işini niye bıraktınız?
Ee, öldü artık, eskisi kadar iyi değil.
Enstrüman satışı işi nasıl peki?
Ölmeyecek kadar kazanıyorum. Bu işi de on senedir yapıyorum.
İzmitlinin müzikle arası nasıldır?
Kaset, plak zamanlarında iyiydi. Cliff Richard'dan Nuri Sesigüzel'e kadar sattık. Tom Jones, Frank Sinatra, Paul Anka... Taş plak sattım, sonra plastik plağa geçtim, 45'lik, 33'lük, derken kaset, sonra da bitti.
En sevdiğiniz enstrüman hangisi?
Gitar! Ağla gitar, çal gitar!
Seçimleri nasıl değerlendiriyorsunuz?
Ben politikadan anlamam!

Neslihan Demir, 15, öğrenci

Ne dinliyorsun şu anda?
Kurban'dan "Yalan". Genelde metal, rock, alternatif severim.
Her zaman müzik dinler misin?
Ders çalışırken bile. Kendimi kötü hissettiğimde de, mutlu olduğumda da.
Kötü hissetiğinde neler dinliyorsun?
Slow dinliyorum, Metallica tarzı ya da Cem Özkan, Cem Köksal... Neşeli olunca da Kurban, Direc-t, Slayer...
Neden metal dinliyorsun?
Her an bir şeyler keşfediyorsun.
İzmit'te hayat nasıl?
Eh işte! Burada insanlar muhafazakâr. Bazen insanlar birbirlerini yadırgayabiliyorlar, İstanbul'da öyle değil ama.

İzmit'te vakit nasıl geçiyor?
Kafelerde takılarak, sinemaya giderek.
Konserlerle aran var mı?
Rock'n Coke'a gitmek istiyorum, Pentagram için.

Güvenç Anlı, 30, esnaf

Şu anda ne dinliyorsunuz?
Radyo. Kulağıma hoş gelen birçok müziği dinliyorum. Ama Hülya Avşar, Gülben Ergen, Orhan Gencebay, Müslüm Gürses falan da dinlemem.

Bu aralar ilginizi çeken isimler hangileri?
Bu aralar bir şey yapamıyorum, çocuğum da oldu yeni. Ama eskiden soundtrack albüm koleksiyonu yapıyordum mesela. Hâlâ da çoğu zaman film müziği dinlerim. Evlenmeden önce de haftada üç akşam mutlaka sinemaya giderdim.
İlk aldığınız soundtrack albüm neydi?
Kevin Costner'ın bir filminin müzikleriydi. İkinci aldığımsa "Son Mohikan".
Türk filmleriyle aranız var mı?
Yok, yenilerini de hiç beğenmiyorum. "Sınav" güzeldi ama.
İzmit'te hayat nasıl gidiyor?
Standart. Biz 17-18 yaşındayken bir tane kafe vardı, şimdi beş, on diye artıyor. Üniversitenin varlığı da gençlere bakışı değiştiriyor.

BURASI BEYOĞLU

Ferda Akgüneş, 24, barmaid

Nayah'ta barmaid olmak nasıl bir şey?

Çok güzel. İnsanlar çok yumuşak, reggae dinliyorlar, herkes gülümsüyor.
Neden barmaid oldun?
Sürekli Taksim'de barlardaydım, kendimi burada buldum. Barda bir kadının durması insanların da hoşuna gidiyor galiba.
Reggae seviyor musun?
Çok uzun zaman rock ve punk dinledim. Reggae'yi her zaman dinliyordum, çok evrensel bir müzik çünkü.
Reggae'nin içkisi bira mıdır?
Hayır! *(gülüyor)*
Beyoğlu nasıl bir yer?
Bir alt sokakta serseriler, transseksüeller, bir üstümüzde daha garip insanlar. Çok karışık... Ama çok uzun zamandır Beyoğlu'ndayım ve artık onlarla ortak bir hayat yaşıyorum.
Rastaların da yerinde...
Bir senedir. Aslında dağınık yaşamaktan oldu. Rastaya bakmazsan, güzel rastan olur.

Pınar Tarhan, 27, memur

Beyoğlu'nda bir reggae barı olan Nayah'tayız. Gece nasıl geçiyor?
Buraya dün gece de geldim. Reggae benim o kadar da dinlediğim bir müzik değil, ama ilginç. Oryantalin ve rock barların dışında bir şeyler de varmış. İzmir'de böyle mekânlar yok.
Sen neler dinliyorsun?
Caz, blues, flamenko. Yerlilerden Fatih Erkoç. Pop değil de, kendi tarzı olan müzikler yani.
Beyoğlu'nu nasıl buldun?
Çok kalabalık, insanlar eğlenmeye geliyorlar. Hoş yani.

İzmir'de hayat nasıl gidiyor?
Sakin, rahat bir kent. İstanbul'un ritmi çok yüksek, insanlar da bu ritme uyuyorlar.
Seçim sonuçları seni şaşırttı mı?
AKP uygun bir şekilde oynuyor. Başarı Tayyip Erdoğan'ın, CHP'nin başarısızlığı da Deniz Baykal'ın. Ben istemeyerek CHP'ye oy verdim.
İzmir'de cumhuriyet mitingine gittin mi?
Elbette. Yaşadığım en inanılmaz gündü.

Gökhan Şen, 18, müzisyen-öğrenci
Barış Toprak, 24, öğrenci

Ne zamandır Beyoğlu'ndasınız?
Gökhan: Üç-dört senedir. Biz müzikle uğraşıyoruz, bu yola baş koyduk.

Neler dinliyorsunuz?
Gökhan: Her türlü müziği dinleriz: Duman, Slipknot... Q-Wet diye bir grubumuz var. Alternatif bir müzik. Herkese hitap ediyor. Sokakta da herkesin seveceği şeyleri çalıyoruz.
Barış: Genelde dışarıda kaldığımız için eve gitmiyoruz, ailemiz bizi istemiyor. Hiç banyo yapmadığımız için de grubun adını Q-Wet koyalım dedik.
Grupta sen ne çalıyorsun?
Barış: Çalmıyorum, menajer gibiyim.
Neden aileleriniz sizi istemiyor?
Gökhan: Geleceğimizi düşünüyorlar, ama biz müzik yapmak istiyoruz. Para önemli değil, elbet kazanılır.
Barış: Belki gün gelecek, çok ünlü bir grup olacağız, o zaman da aynı kalacağız. Yine evimiz İstiklâl Caddesi'dir.

Burçin Kılıç, 20, işsiz

Gece nasıl geçiyor?
Gayet eğlenceli. Bir haftadır evdeydim. Kamım aç çıktım ki, içki çabuk çarpsın.
Başarıya ulaştın mı?
Üç bira içtim, kafam gayet iyi.
Eğlenirken en büyük arzun ne?
Eğlence, belki birkaç da yakışıklı.
Neler seni eğlendiriyor?
'80'lerin müziği. Mojo'ya gidiyorum genelde, ama sevdiğimiz grup tatile gittiği için biz de şimdi Pulp'a gideceğiz.
Kim onlar?
Circus.
Elemanları yakışıklı mı peki?

Solisti Hakan'ı beğeniyorum. Diğer kızların Hakan'ı sevmesinden de hiç hoşlanmıyorum.
Müziğin hayatındaki yeri ne?
Çok mühim. Frank Sinatra, Elvis Presley, Björk ve Blonde Redhead.
Bu gece nasıl bitecek? Gözüne kestirdiğin biri var mı?
Evet!

THE SMASHING PUMPKINS ◎ FRANZ FERDINAND
CHRIS CORNELL ◎ MANIC STREET PREACHERS
TEOMAN VS. RASHIT ◎ PENTAGRAM ◎ WITHIN TEMPTATION
BADLY DRAWN BOY ◎ ÖZLEM TEKİN ◎ HAYKO CEPKİN ◎ EROL ALKAN
GRIPIN ◎ ASLI ◎ 110 ◎ DJ MEHDI ◎ UFFIE&FEADZ ◎ AVID ◎ AGENTORANGE
BURAKA SOM SISTEMA ◎ FILTHY DUKES ◎ AYBEN&FAİRUZ DERİNBULUT
BEDÜK ◎ POPCORN ◎ NEON ◎ AYYUKA ◎ STYLE-IST ◎ MABBAS ◎ ÜÇNOKTABİR
RUMBLEFISH ◎ DIGITAL PLAYGROUND ◎ DIRTY SOUNDSYSTEM
RAINING PLEASURE

5

ROCK'N COKE 2007

BY Coca-Cola

1-2 EYLÜL'DE

HEZARFEN HAVAALANI'NDA

www.rockncoke.com

İSTANBUL

Coca-Cola ve Kontur Şişe, The Coca-Cola Company'nin tescilli markalarıdır.

pozitif

A member of YOUROPE THE EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

AKBANK

dream

biletix

hayata+ Gençler toplum için üretiyor.

BY Coca-Cola

Foto: Şahan Nuhoğlu

[RICHARD HAMER]

Ohio, Etiyopya, Alabama, Montreal, İstanbul... Caz, reggae, rock, funk, punk, folk, elektronika... Bulutsuzluk Özlemi, Funk Doctors, The Perfect View, Orient Expressions... Hep saksofonunu konuştururken izlediğimiz Richard Hamer'ın bu sefer kendisini konuşturmayı kafaya koyduk. Tam Orient Expressions'la World London Festivali'nden dönüp ayaklarının tozuyla Kuruçeşme'deki Air konserinin ön grubu olarak çaldıkları günün ertesiydi... "Yorgunum" dedi, dinlemedik, 10 güzel şarkıyla bir geceyarısı kapısını çaldık, gözlerini bağlayıp "blind test" tezgâhından geçirdik Amerikalı müzisyeni. "Hey, Mr. Saxophone Man, play a song for me / Hayat berbat, biz yeniden başlayalım..."

Sidamo ~ Alabama divanı

Müslüm Gürses - Kış Oldum
(Aşk Tesadüfleri Sever)

Richard Hamer: Orhan? Khaled? *(vokal girene kadar bekliyor)* Müslüm! O da Londra'daydı geçen gün.

Londra'ya Orient Expressions konseri için gittiniz. World London Festivali kapsamında sizinle birlikte Türkiye'den gidenler arasında Müslüm Gürses de vardı.

Bizim konser iyiydi, ama kalabalık değildi. 500 kişilik salonun yarısı doluydu. Çoğunluk Türklerdi, azınlık olarak İngilizler de vardı. *(gülüyor)* Aynı gece önce Smadj ve Buzuki Orhan Osman çaldı, sonra Sabahat Akkiraz akustik tarzda çıktı, Sabahat ablayla birlikte birkaç parça çaldıktan sonra bizim konserimiz oldu.

"Divan" albümündeki "Taken Live"ı söylüyor musun konserlerde?

Bazı konserlerde söylüyorum. Londra'da söylemedim, ama dün gece Air'e warm-up yaptık, orada söyledim. Mood'a göre değişiyor.

Nasıl bir mood gerekiyor o parça için?

Biraz "mellow" bir mood olması lâzım.

Londra'daki Müslüm Gürses konserine gittin mi?

Yok, gidemedim.

Peki tanıştın mı?

Grubuyla tanıştım. Müslüm Bey rock'n'roll star gibi takılıyor. O arabayla gidiyor, biz otobüsle. Bu mevsim Londra tenha. Onun konseri de pek kalabalık değilmiş. Göksel Baktagir'in konserini seyrettim: Harp, kanun, keman ve vurmalılar vardı. Bir oda orkestrası gibi. Harple kanun ilginç bir kombinasyon, çünkü çok benziyorlar.

Karşınızda nasıl bir seyirci bulacağınızı düşünerek gidiyorsunuz bu tip konserlere?

Aslında dünya müziğini sevenler hedefleniyor. Ama galiba bu organizasyonda Türk cemaatine yönelik bir tanıtım vardı. Daha karışık izleyicileri tercih ederim. Mesela Almanya'da çaldığımızda, izleyicinin yarısı Türk, yarısı Al-

man olduğu için daha güzeldi. Londra'da durum biraz farklıydı. Ne beklediler bilmiyorum, insanlar oturuyordu salonda. Biraz resmî bir yerdi. Ama Almanya'da dans ediyorlardı.

Bildiğimiz kadarıyla Londra müziğin merkezi olma vasfını hâlâ koruyor.

Avrupa şehirleriyle kıyasladığında Londra gençlerle dolu, çoğu da İngiliz değil. Avrupa'dan, Hindistan'dan, Güney Amerika'dan gelmiş kozmopolit bir gençlik şehri olarak bakabilirsiniz.

Ortadoğu uzmanı Fred Halliday, nüfus ve kültürel yapı itibariyle Londra'yı yarı şaka yarı ciddi bir Ortadoğu şehri olarak nitelendiriyor.

Herkes oraya gitmek istiyor. Nasıl yaşıyorlar bilmiyorum, çünkü dünyanın en pahalı şehri aynı zamanda. New York ve Londra arasında ilginç paralellikler var. İkisi de finans merkezleri. Ama sanki imparatorluk yeni dünyaya kaçmış da, Londra bir düşmüş kent gibi kalmış. 19. yüzyıla kadar para akışını İngiltere yönetti, sonra New York onun yerini aldı. Ama bir ortaklık var. İngiltere bazı bakımlardan düpedüz küçük ortak. İnsanlar 11 Eylül'den sonra New York'ta pek yaşamak istemiyor, yabancılar rahat değil artık. Yıllardır New York'ta yaşayan İsveçli bir caz piyanisti arkadaşım, son altı-yedi senedir ruhun tamamen değiştiğini söylüyor. Ama müzik konusunda İngiltere güzel bir yer.

Yeni İngiliz gruplarını takip ediyor musun?

Yok. Kızım Melek takip ediyor. Ben yaşlı bir adamım artık. *(gülüyor)* Melek Arctic Monkeys dinliyor. Arctic Monkeys hem mainstream hem de değil galiba. İngilizler öyle şeyler yapar ve yapınca iyi yapar.

Yirmi senedir burada yaşıyorsun. Arabesk dediğimiz şeye, Orhan'a, Müslüm'e nasıl bakıyorsun?

Türkiye'ye gelmeden önce duyduğum ilk arabesk sanatçı İbrahim Tatlıses'ti. Zülfü Livaneli, İbrahim, Fikret Kızılok... Ferda'nın *(ilk eşi)* ne kadar kaseti varsa dinliyordum. Tatlıses benim için çok şaşırtıcıydı, çok güçlü bir ses. *(keman çalar gibi yaparak mırıldanıyor)* "Yorgunum yorgun / Yorgunum yorgun..." O arabesk keman orkestrası çok heyecan vericiydi. Ama Müslüm'ün adını Türkiye'ye geldikten sonra, '90'ların başında bir fenomen olarak duydum. Çocuklar kollarını jiletliyor falan. Bazı insanların kafasında çok saygın bir yeri var, çünkü önemli bir Yeşilçam oyuncusunun eşi aynı zamanda. Bir yabancı olarak, çok farklı bir ilişki yaşadıklarını tahmin ediyorum.

Son zamanlarda en çok tartışılan şeylerden biri şu: Müslüm önce Teoman'dan, Ortaçgil'den şarkılar söyledi, en sonunda David Bowie, Bob Dylan, Björk gibilerinin şarkılarını Türkçe sözlerle okudu. Bu sana nasıl geldi?

Çok hoş bir fikir. Müslüm farklı müziklere yüzmek istiyor... Açık bir adam herhalde.

Björk'le Müslüm'ü sen yan yana koyabiliyor muydun?

Bu dünyada her şey mümkün.

Sabahat Akkiraz'la Orient Expressions'ı yan yana koyabiliyor muydun?

Doğru. Böyle şey olmaz, olmaması lâzım. *(gülüyor)* Sizce de olmaması mı lâzım?

Olması lâzım.

Türk müziği dünyada niye yayılmıyor öbür müzikler gibi? Belki de fazla ortak iş yapılmadığından.

Bu dinlediğimiz şarkının orijinali David Bowie'nin "I'm Deranged"i.

Ben "Ziggy Stardust"ta kaldım. Bowie'yi severdim, ama ilişkiyi kaybettim '80'lerden sonra.

Sence İbrahim Tatlıses de söyler mi günün birinde David Bowie şarkısı?

İbo opera söyler, Pavarotti söyler. O bir usta. Çok büyük bir disiplin var o seste. Allah vergisi bir kabiliyet. Ama galiba pek sevimli bir adam değil.

Seçimlerde adaylığını koydu ve seçilemedi.

Biliyorum, Genç Parti. Böylesi daha iyi oldu.

Ne diyorsun seçim sonuçlarına?

Ben oy veremiyorum. Vatandaş değilim. Herkes gibi AKP'nin birinci parti çıkacağını düşünüyordum, ama bu kadar oy alacağını bilmiyordum.

Son altı ayın hızlı siyasî gelişmelerinin farkında mısın?

Büyük mitingleri, askerlerin hükümetle tartışmalarını takip ettim.

Diyelim ki memleketine, Amerika'ya gittin. Oradakiler sorunca neler anlatırdın?

En son Tennessee'ye gittiğimizde emekli profesörlere anlattım, sıkı takip ediyorlar. Laiklik ve cumhurbaşkanlığı tartışmalarını merak ediyorlar. "Eşi başörtülü olan biri kesinlikle cumhurbaşkanı olmamalı mı" diye soruyorlar. Bütün Amerikalılar cahil değil. *(gülüyor)* Türkiye'de cumhuriyetçi, laik prensiplerden ödün vermeyen bekçiler hükümeti protesto ediyor. Hükümetin cumhuriyete karşı gizli İslâmcı bir devrim yapacağından korkuyorlar.

Sence yerinde bir korku mu bu?

(gülüyor) Hayır. İnanılmaz ilginç bir yelpaze var AKP'de. Popülist bir tavır mevcut, muhafazakârlık, İslâmî karakter, şimdi biraz sosyal demokrasi, tıpkı Hıristiyan demokratlar gibi. Arkalarındaki Anadolu sermayesi, büyük esnaf ve sanayici kesimin yükselmesine eski elitler hiç tahammül edemiyor. Bir sembol olarak "onlar İslâmcılar, gericiler, tekrar şeriat getirmek istiyorlar" deniyor.

Nejat Yavaşoğulları niye o korkuyu paylaşıyor sence? Senin de Bulutsuzluk Özlemi'nde olduğun dönemde yazılan "Acil Demokrasi" o mitinglere yakışıyor muydu?

Sorayım mı Nejat'a? *(gülüyor)*

Biz o parçayı o zaman hangi hislerle dinledik, mitingdekiler hangi hislerle dinledi, arada uçurum var.

Nejat ne düşünüyor, bilmiyorum. Belki gerçekten şeriatın arka kapıdan girip laik yapıyı değiştireceğine inanıyor. Artık solun ne olduğu ve solcunun kim olduğuna dair net bir cevap yok. Globalizm yüzünden kavramlar karıştı. O mitinglerde solcu ya da demokratik bir duruş yoktu bence. "Acil Demokrasi" ise 12 Eylül'ün baskıcı rejiminden bahsediyor. Doğrudan darbeden geliyor o şarkı. Nejat'ın buna karşı çıkacağını zannetmiyorum. Şarkıyı yazarken, 12 Eylül hafızasında çok tazeydi.

Tori Amos'a son gelişinde mikrofon uzattılar, "yakında burada seçimler olacağını biliyorum" dedi, "seçimler sonrasında da Türkiye'de bu birlikte yaşama kültürünün devam edeceğini ve bunun tüm dünyaya örnek olacağını düşünüyorum. Lütfen bir arada yaşamayı becerin, çünkü siz beceremezseniz, biz hiç beceremeyeceğiz".

Çok doğru.

Bir gün kızımın elinde "Acil Demokrasi" albümünü gördüm, o grupta üç-dört sene çaldığımı söyledim. Bilmiyordu. Galiba gururlandı.

Bob Marley - Punky Reggae Party *("Exodus" Deluxe Edition)*

Burning Spear mi? Peter Tosh mu?.. Bob Marley değil herhalde. Bob mu? Ama bu çok kolaymış, ben bir tuzak bekliyordum.

Şarkının adı "Punky Reggae Party". Bob Marley önceleri punk'a burun kıvırırken, Londra'daki punk'çıları görüp birkaçıyla tanıştıktan sonra "bunlar da iyi çocuklarmış" demiş. Clash, Don Letts ve Slits'ten etkilenmiş. Tam o dönemde yaptığı bir parça.

Ska, reggae ve punk '70'lerde İngiliz işçi sınıfının müziğiydi. Linton Kwesi Johnson'ı biliyor musunuz? Bir şair aslında. Çok güzel bir parçası var: "Inglan is a bitch / dere's no escapin it / Inglan is a bitch / y'u bettah face up to it" (İngiltere orospudur / bundan kaçış yok / İngiltere orospudur / en iyisi bununla yüzleş). Jamaika asıllı birinin İngiltere'ye karşı bakış açısı. Tabii ki şiirdeki "bitch" Amerika da olabilirdi, aynı şey.

Punk ve reggae birbirine uyar mı?

Groove olarak mı?.. Reggae'de bir ısı var. Punk tam tersi, sıcaklığı reddediyor müzik içinde. Ama politik anlamda bakış açısı denk geliyordu. Bob Marley çok politik bir adamdı. Clash de bayağı politikti. Bilinçliydiler, hatta solcu diyebiliriz. Hadi anarşist diyelim.

Bulutsuzluk Özlemi punk'çı mıydı?

Yok.

Senin de grupta olduğun dönemde, Hollandalı televizyoncular Bulutsuzluk'u Türkiye'nin punk grubu olarak tanıtmışlar. Güzel bir çiğlik, bir primitiflik yok muydu o dönemki şarkılarınızda?

Biraz ilk dönem Beatles gibi bir etki vardı eski

→19

Bulutsuzluk Özlemi'nde.

Dikkat ettiysen, senin geldiğin yıllarda punk'la ilgilenen pek yoktu Türkiye'de.

Evet, heavy metal hastalığı, gitar ustalığı vardı. Şimdi punk estetiği Türkiye'de başladı artık. Mesela Rashit'i biliyorum. Rock açısından, Türkiye benim geldiğim yıllardan çok daha sağlam bir yerde duruyor bugün. Duman ilk çıktığında kendine has bir sound oluşturdu. Biraz arabesk karışmış bir sound'du, güzeldi.

Kızın dinliyor mu yerli grupları?

Tabii. Arkadaşları bir ara Bulutsuzluk seviyordu, o da dinlemeye başladı. Bir gün elinde "Acil Demokrasi" albümünü gördüm, o grupta üç-dört sene çaldığımı söyledim. Bilmiyordu. Galiba gururlandı. *(gülüyor)*

Sizin bir de Funk Doctors adında bir grubunuz vardı '90'larda...

Çok kalabalık bir gruptu. Trompet, bas klarnet, saksofon, iki gitarcı, solist, davulcu, basçı Demirhan Baylan. Bol bol cover yaptık, birkaç orijinal parçamız da vardı blues tarzında. Kemancı'nın ve Hayal Kahvesi'nin ilk dönemlerinde çalardık. James Brown, başka bir Brown, Clarence Gatemouth Brown, yani "oldies but goldies" çalardık. Blues ve funk ya da rhythm and blues ama, '60'ların, '70'lerin rhythm'n'blues'u anlamında. Bugün ticarî müziğe rhythm'n'blues diyorlar.

Peki bir Punk Doctors grubunda olmak istemez miydin?

Tabii. Eğer punk'çılar bir saksofoncuya katlanabilirlerse. *(gülüyor)* Siz punk seviyor musunuz? Biliyor musunuz, geçen ay burada Malcolm McLaren'la yemek yedik.

Nasıl yani, İstanbul'da mı?

Evet, tesadüfen. Bir arkadaşım bizimle yemeğe çıkmak istedi ve "yanımızda Malcolm'u da getirebilir miyiz?" diye sordu. Tabii, tabii, Malcolm da gelsin! Derken, eskiden kızıl saçlı, beyaz tenli, her halinden İngiliz olduğu belli bir adamla geldiler. Tanıştık. Konu müziğe gelince, bana "siz de müzisyenmişsiniz, myspace'de yeriniz var mı?" diye sordu. Bu 60 yaşındaki adam bana niye böyle sorular soruyor diye bakıyorum. "Pardon, siz ne iş yapıyordunuz?" dedim. "Malcolm McLaren" dedi. *(gülüyor)* Öyle deyince, ben onu Marshall McLuhan sandım. *(gülüyor)* Neyse, hemen uyandım: Sex Pistols! Kıpkırmızı oldum!

Bazı enstrümantal parçalar varlığı kuşatıyor, her şeyi kapsıyor. Benim en sevdiğim müzik Astor Piazzola. Damar. Bu da benim damarım, Müslümcüler gibi.

Sex Pistols'la pek ilgilenmediğin için mi tanıyamadın?

Sex Pistols'ı severim. Johnny Rotten gelseydi tanırdım. *(gülüyor)* O gece çok ilginç hikâyeler anlattı Malcolm. Mesela Quincy Jones'la çok yakın arkadaşlarmış. Quincy Jones tam bir eski tüfek olduğu için, stüdyoda yanında üç kişi bulundururmuş. Eski bir blues gitarcısı, eski parçaları çalabilecek bir orgcu, bir de "hummer", yani mırıldanıcı. Hummer dediği, "ayaklı i-pod" gibi biri. Diyelim siz bir aranjman yapıyorsunuz stüdyoda. Parçaya orta sekizli bir köprü lâzım oldu. Hummer'a şunu soruyorsunuz: "Hey Jim, hatırlıyor musun, Supremes'in '59'da yaptığı bir parça vardı, oradaki köprü nasıldı?" O da mırıldanarak o köprüyü hatırlatıyor ve çat çat çat söylüyor sana. Üstelik Quincy Jones'un çalıştığı hummer, Kuzey İngiltereli işçi emeklisi bir adam... Bir de yanında bir blues gitarcısı oluyormuş. Dünyanın en iyi gitarcısı değil, ama country blues duygusu var. Mesela Michael Jackson'ın "Thriller" albümünü yaparken o adam stüdyonun arka tarafında bekliyormuş. Büyük prodüktör Quincy Jones "bir şey eksik" diyor, "David'i çağıralım, biraz parçaları dinlesin, bakalım ne diyecek?" David girip uygun bir şeyler çalıyor. Onun çaldıklarını belki hiç kullanmayacaklar, ama parçaya bir yön veriyor, ayağını basacağın bir toprak veriyor. Çok ilginç, eski okul bu. Motown geleneğinde, '50'lerden '70'lerin sonuna kadar kullanılmış bu yöntem. Sırf Quincy Jones değil, diğer büyük prodüktörler de böyle çalışıyorlarmış.

McLaren'ın İstanbul'a gelme sebebi neymiş?

Tekstil. Çocuklar için yeni bir kreasyon yaratmış. Tekstilci arkadaşım, Türk firmalarla doğru bağlantılar kurması için ona yardım etmeye çalışıyordu. Pek ilgilenmedim açıkçası, müzikal hikâyeler daha çok konuşuldu masada... İngiliz rock'n'roll dalgasıyla ilgili anlattığı hikâye de, '70'lerin çocuğu olduğum için çok ilgimi çekti. Zaten biliyordum, ama kafamda netleşti. Bütün bu müzik tabii ki Amerika'nın güney bölgesinden geliyor. Genellikle '40'ların ortasına kadar blues, country, sonranın R&B'si o bölgeden dışarı hiç çıkmıyordu, oradaki zenciler ve alt tabakadan beyazlar arasında kalıyordu. Radyoda yayınlanmasına da imkân yoktu, çünkü çok aşağılık bir müzik diye bakılıyordu. Zaten konuları seks, ihanet ve kaba bir sound'la söyleniyor. Dünya savaşı çıkınca, her zaman olduğu gibi her şey karıştı. Amerikalı askerler İngiltere'ye gitti. Güneyliler de gitti, çünkü o dönemde herkes askerliğini yapmak zorunda. Böylece bir ticaret gelişiyor Avrupa, özellikle İngiltere ile Amerika arasında. Bu müziği ordudaki güneyliler sayesinde İngilizler dinlemeye başlıyor, çünkü güneyli askerler memleketlerinden plaklar getiriyor, dağıtıyorlar ya da satıyorlar. Bir şekilde İngilizlere sızıyor bu müzik. Özellikle Beatles'ın doğduğu Liverpool ve Londra'da yayılmaya başlıyor. Bu müziğe Amerika'da tamamen alt sınıf, kaybeden müziği olarak bakıyorlar. Sonra Beatles, Rolling Stones çıkageliyor ve o müziği Amerikalılara satıyor. Amerikalılar bu sefer alıyor, çünkü beyaz alt sınıftan ya da zencilerden gelmiyor, bunları yapanlar İngiliz çocukları!

Sadece ambalaj değişiyor.

Tamamen öyle, inanılmaz bir şey... Mesela Roy Orbison da Tennessee'li. Arkadaşlarının hepsi güneyden kaçıyor, çünkü bir gelecek yok. Sağda solda küçük stüdyolarda çalıyorlar ama, bir müddet sonra hiçbir şey değişmiyor hayatlarında. '50'ler ve '60'ların başında zencilerle beyazların karıştığı bir yer varsa, orası müzik stüdyolarıydı. Apartheid gibi bayağı ırkçı bir rejim vardı güneyde. Doğal olarak New York'a, Şikago'ya özellikle zenciler kaçmak istiyordu. Roy Orbison da güneyde tek başına kalıyor ve bir parça yazıyor: "Only The Lonely". Romantik çocuk, bir kız arkadaş bulamadığı için yazmış diye düşünebilirsiniz. Ama ➜

converseallstars.org

CONVERSE ALL STARS

THE GOOD, THE BAD & THE QUEEN

DAMON ALBARN-PAUL SIMONON-SIMON TONG-TONY ALLEN

Blur, Gorillaz gibi müzik gruplarının kurucu üyesi olan ve İngiltere'nin sahip olduğu en başarılı vokallerden biri olarak tanımlanan efsanevi müzik adamı *Damon Albarn*, The Clash grubunun efsane basçısı *Paul Simonon*, yarım kalan Britpop hikayesi The Verve ve Blur gruplarının gitaristi *Simon Tong* ve son olarak birçok otoriteye göre dünyanın en iyi davulcularından biri olan Fela Kuti'nin nam salmış davulcusu *Tony Allen* gibi birer müzik dehası olarak kabul edilen müzisyenlerden oluşan *The Good, The Bad and The Queen* ilk kez Türkiye'de!

MOR VE ÖTESİ

DANDADADAN

SAKİN

11 AĞUSTOS 2007 CUMARTESİ

PARKORMAN

organizasyon

CONVERSE | Kampanyam.net | JOLLY TOURS | utopia production

RollingStone | dream hayalini izle | yüxexes | bant | RAKUN | POCO organization | ::GaRaJ:: Müzik Birimi www.goroj.org | K-ROCK 94.5 krockfm.net | biletix Eğlenceye giriş biletiniz.

yok, tek başına kalmış işte, bütün arkadaşları kuzeye kaçmış. Malcolm yalan söylemiyordur herhalde. *(gülüyor)*

Mulatu Astatke - Yekermo Sew
(Ethiopiques Volume 4: Ethio Jazz & Musique Instrumentale, 1969-1974)

Bende de var bu şarkı, Etiyopya cazı. '60'larda, '70'ler başında yapılan bir müzik, saksofon harika. Piyano da güzel. Grup olarak güzel çalıyorlar.

Etiyopya'ya ne zaman gittin?

İlk defa '65'te ben altı aylık bir bebekken gittik. Sonra '73'te gittik. Babam antropologdu, Afrika'yla ilgileniyordu. Etiyopya'nın güneyinde, Sidamo'da kaldık.

Nasıl bir politik ortam vardı o dönemde?

Etiyopya küçük bir imparatorluk. Bizim kaldığımız dönemde krallar kralı Haile Selasiye iktidardaydı. Bob Marley gibi Rastafariler için Etiyopya'nın kralı Haile Selasiye kutsal bir figürdü. En önemlisi, Etiyopya hiçbir zaman tamamen kolonize olmamış. Ne Batı, ne Arap ülkeleri sömürebilmiş. Tek bağımsız Afrika ülkesi. Marcus Garvey diye bir adam vardı '30'larda. Jamaikalı ama New York'ta yaşamış. Onun felsefesi şöyleydi: Siyah adamlara Yeni Dünya'da hiçbir gelecek yok, onun için Afrika'ya dönmemiz lâzım. Bir işadamıydı, büyük bir filo kurdu ve geri gitmek isteyenleri gemiyle Afrika'ya taşıdı. Afrika'nın en önemli ve kutsal yeri Etiyopya, çünkü Fransızlar, İngilizler, Belçikalılar yok. Etiyopya mitolojisine göre Sheba Kudüs'e gidiyor ve Tevrat'taki Süleyman'la tanışıyor. Kral I. Süleyman ve kraliçe Sheba'nın bir çocukları oluyor ve çocuk tekrar Sheba'yla Afrika'ya dönüyor, kutsal bir bağlantıları var. Etiyopya'da da tek tanrılı din var. Neyse, '73'ün sonlarında biz döndükten hemen sonra bir devrim oldu. Genç subaylar ve bazı siyasetçiler sözümona bir Marksist devlet kurmuşlar. Fakat tek farkları, Amerika değil, Sovyet yanlısı oluşları. Tabii bir sürü kargaşadan sonra iç savaş çıkıyor ve yüz binlerce insan hayatını kaybediyor, babamın bazı arkadaşları hapse düşüyor ya da kaçmak zorunda kalıyorlar... Oradayken evde ders yapıyordum, okul yoktu. Arkadaşlarla, komşularla oynuyordum.

Komşular Amerikalı mıydı?

Hayır, Etiyopyalı. Sidamo'da 50 bin kişi vardı. Küçük, ama çok güzel bir yer. Sidamo ismini bütün dünya sonradan Starbucks yüzünden öğrendi. Starbucks, geldiği yöreye göre, özel isimler veriyor kahvelere. Sidamo'da bir takım yardım kuruluşları Sidamo yerlilerinin bundan yüzde alması gerektiğini söyleyip Starbucks'ı dava etti, boykot yapıldı ve davayı kazandılar.

Dillerini öğrendin mi?

Biraz konuşabiliyordum. Çok dil var, ama önemli iki dil vardı. Halkın dili Sidamince ve Amharca. Devletin, kralların dili olan Amharca, Arapçaya ve eski İbraniceye bağlı bir dil. Yazısı İbraniceye benziyor.

Babanın ne iş yaptığını anlayabiliyor muydun o yaşlarda?

Evet, anlıyordum. Babam kendisi tercih etti Etiyopya'yı. Zaten bir-iki sene üniversitedeki derslerine ara verip saha çalışması yapma hakkı vardı. İlk gittiğinde klasik bir etnolog olarak başladı. Gidip insan ilişkilerini, aileye nasıl baktıklarını, kültürü araştırıyordu. Objektif bakış açısıyla katılımcı gözlem yapıyorlardı. Biliyorsunuz, bu tartışmalı bir konu! İkinci defa gittiğimizde babamın kafasına taktığı, insanî kalkınma konularıydı. Oradaki insanların ne istedikleri çok önemli. Eğer kalkınma istiyorsanız, talep, bulunduğunuz yerden gelecek, başkentten, başka bir kıtadan ya da bir sivil inisiyatiften, hatta BM'den bile gelmeyecek, insanlar ihtiyaçlarının ne olduğuna kendileri karar vermeli. Ama hiçbir zaman işler böyle yürümüyor. Dış yardım ya da BM'nin programları, merkezî bürokratik bir anlayışla yürütülüyor. Mesela su lâzım, onlar kahve çiftçileri, dünyanın en iyi kahvesini yapıyorlar o bölgede. Doğru dürüst bir su kaynağı istiyorlar. Bir de ulaşım sıkıntıları vardı, bayağı yürümek gerekiyordu, o yüzden motosiklet istiyorlardı. İhtiyaçlarını aldıktan sonra kendileri bir kooperatif kuruyorlar. Babam bu işlerin kolaylaştırılmasıyla ilgileniyordu. Çin ve Kanada hükümetlerinden de yardım alıyordu, her şey yolunda gidiyordu, ama iç savaştan sonra çok karıştı.

Geçen gün yemekteydik, kızıl saçlı biri "müzisyenmişsiniz, myspace'te yeriniz var mı?" diye sordu. "Pardon, ne iş yapıyordunuz?" dedim. "Malcolm McLaren" dedi.

Niye Afrika'yı seçti? Rastafari miydi yoksa?

Yok. *(gülüyor)* '50'lerde antropoloji çok az bilinen bir daldı. Savaştan dönen askerlere bedava eğitim imkânı sunuyorlardı. Babam da Türkiye gibi, sonuna doğru katılmış savaşa. *(gülüyor)* Ama cepheye gitmedi. Askerlik bitince, orduya yazılan erlere verilen eğitim imkânından faydalanıp Şikago'da North West Üniversitesi'ne gitmiş. Amerika'nın en önemli ve ilk antropoloji bölümü oradadır.

Kulağında kalan bir müzik var mı Etiyopya döneminden?

Davullar. Hep davul duyuyorduk geceleri. Bayağı büyük bir tepenin etrafından bir nehir geçiyordu, dağların etrafında da köyler vardı. İyi ruhlar gelsin diye ayin yapıyorlardı. Bazı güçlü insanların içine ruh giriyor. Ben bir atım veya katırım, ruh bana binecek ve etrafı gezeceğiz! Hıristiyan ya da Müslüman olmadıkları sürece çok önemliydi bu. İki taraftan da misyoner kaynıyordu ortalık. Afrika hiç homojen bir yer değildir, ama bazı fikirler çok yaygın. Mesela Karayip adalarındaki inanç sistemi Afrika'dan gelen voodoo'dur, hâlâ var. Afrika'nın bütün Latin Amerika müziğine büyük bir etkisi var. Afrika olmadan, Latin Amerika müziğinin çeşitliliği olmaz. Blues da olmaz, caz da, rock da olmaz. Afrika her şeydir müzik için.

O dönemde Rastafariler var mıydı?

Bizim kaldığımız yerde değil de, kuzeyde Arussi bölgesine, vaat edilen toprağa gidip yerleşenler vardı. Devrimden sonra da bir grup kaldı orada, hâlâ oradalar galiba.

Hiç Mulatu Astatke'ninki gibi müzikler çalınıyor muydu?

Hiç rastlamadım o dönemde, çünkü ben kırsaldaydım. Bu, başkentin müziği. Televizyon sadece başkent Addis Ababa'da vardı. Siyah-beyaz Susam Sokağı ve bazı belgeseller seyrediliyordu. Güneyde radyo bile yoktu.

Bu tip bir müziği bugün dinlediğinde nasıl geliyor? "Bütün müzikler Afrika'dan gitti" diyorsun. Ama sonra tekrar Afrika'ya dönüyor, Etiyopya cazı gibi bir müzik ortaya çıkabiliyor.

İnanılmaz. Kamerun ya da Nijerya'dan çıkan müziği hiç dinlediniz mi? Country-western unsurları var, funk var, her şey var. Afrika'dan çıkıyor, Küba'dan, Venezuela'dan tekrar Afrika'ya dönüyor. Atalarının ritmlerini hemen tanıyorlar.

Sen arkadaşlarının davullarına vurdun mu?

Davullar çocuklar için değildi, ayrıca evlerine de gitmiyordum. Davetli değildim yabancı bir çocuk olarak. Sarışınlığım çok dikkat çekiyordu. Annem hep suratıma tükürüldüğünü anlatır. Çok tükürük yedim. *(gülüyor)* Nazara karşı, bütün bebeklere tükürüyorlardı. Orada bir bebeğin yaşamak için

yüzde 50'den fazla şansı yok. Buradaki "tü tü tü, maşallah" gibi, ama bayağı tükürülüyor. Beni belki de kötülük timsali olarak görüyorlardı, beyaz şeytanı uzak tutmak için tükürüyorlardı. *(gülüyor)* Biz gringoyduk!

Etiyopya'da ne diyorlar Amerikalılara?

Ference. Akdeniz'den, Osmanlı'daki "filanca"dan geliyormuş galiba bu sözcük. "Yabancı, uzak" demek. Belki de "Frenk"ten geliyordur. Çocuklar ablamla beni görünce "ference, ference" diye bağırıyordu arkamızdan.

Leonard Cohen - Lover Lover Lover *(Field Commander Cohen)*

Ne güzel bir ud parçası... Smadj değil, değil mi? *(gülüyor)* Tanımıyorum. Yoksa Leonard mı? Vay be!

Niye bu kadar geç tanıdın?

Sesi çok daha coşkulu. Normalde karanlık bir sesi vardır.

Bu kayıt '79 konserinden. O dönemde Ermeni udî John Bilezikjian'la çalışıyordu.

Çok güzel, biraz bluegrass, biraz reggae bir ud olmuş.

Leonard Cohen'i sever misin?

Pek Leonard âşığı olmadım, ama mesela "Democracy is coming to the USA" (Amerika'ya demokrasi geliyor) çok güzel bir parça. *(gülüyor)* Sözlerini çok beğeniyorum. Montreal yıllarımdan hatırlıyorum, mahallede bir bagel shop vardı, Leonard orada bagel yiyip kahve içiyordu ve kimse onu rahatsız etmiyordu, ikinci evi gibiydi orası. Bagel, simit gibi bir şey. Doğu Avrupa'daki Yahudilerin simidi. Montreal'dekiler tıpkı buradaki simitlere benziyor, susamlı ve taş fırında yapıyorlar. 24 saat açıktı Montreal'deki bagel shop. İki ihtiyar adam çalıştırırdı.

Müslüm farklı müziklere yüzmek istiyor. Açık bir adam. İbo ise opera söyler, Pavarotti söyler. Allah vergisi bir kabiliyet. Ama galiba pek sevimli bir adam değil.

Seni çoğu kişi Kanadalı zannediyor.

Uzun süre orada yaşadım ve buraya Kanada'dan geldim. İlk Etiyopya döneminden sonra Kanada'ya yerleşmeye karar verdi babam. Vietnam Savaşı sırasında biraz sıkılmıştı Amerika'dan, bir de abim vardı, büyüyordu ve birkaç sene sonra savaşa gitmek zorunda kalacaktı. Oraya gitmek çok kolaydı o zaman, işçiye, öğretmene, profesöre ihtiyaç vardı. Özellikle savaştan kaçan askerler gidiyordu, çoğu da Kanada'da kaldı, artık yaşlandılar, azımsanmayacak bir cemaat oluşturdular orada. Güzel bir ülke, ama biraz soğuk. '77'de Amerika'ya döndük ve Alabama'ya yerleştik. Bambaşka bir dünya...

Doğduğun yer neresiydi?

Ohio'da doğdum, ama pek ilgim yok orayla. Babam Türkiye'deki memurlar gibi sürekli üniversite değiştiriyordu. Kanada'dayken de üç-dört yer değiştirdik.

Amerika ile Kanada arasındaki fark nedir?

Yüzölçümü olarak Kanada daha büyük, ama nüfus olarak inanılmaz küçük, neredeyse Amerika'nın onda biri. Aynı hayat tarzı var, arabalar, müstakil evler... Fransızca dışında dil de aynı. Bir de, Kanada'nın göçmen bir ülke olduğunu daha çok hissediyorsun. Mozaik bir yapısı var. Ama artık onlar da kapattılar kapılarını bütün zengin ülkeler gibi. ABD daha rekabetçi ve daha güçlü. 1840'lardan beri Amerika'da yayılmacı hareket var, durup dururken Meksikalıların toprağını alabiliyorlar. Kanadalılar da tabii Kızılderililerin topraklarını çaldılar. Ama Kanada'da daha ılımlı, sosyal demokrat bir politika var.

Emily Haines ve Metric grubu üyeleri çifte vatandaş. Bu soruyu Haines'e sorduğumuzda, "iki tarafa da vergi veriyoruz, Amerika'ya verdiklerimiz silahlanmaya gidiyor, Kanada'ya verdiklerimiz eğitim ve sağlığa" demişti.

İşte sorunuz cevaplandı.

Michael Moore da benzer bir karşılaştırma yapmıştı "Bowling For Columbine"da.

Kanada'da da bireysel silahlanma var, ama Amerika gibi değil, saldırganlık eğilimi yok. Amerika'nın tarihi çok karışık, Afrika'dan köle getirilmesi bu toplumu çok net bir şekilde tarif ediyor. Daha saldırgan bir toplum; demokrasi, bazı bölgeler dışında pek yok. Özellikle son otuz yıldır böyle. Devlet sırf savaş yapmak için varolan bir şey gibi görünüyor.

Kendini Kanadalı gibi mi hissediyorsun, Amerikalı gibi mi?

Bazı bakımlardan Kanadalı gibiyim, ama tam olarak da değil. Aslında biraz yabancılaştırılmış bir Amerikalıyım. Kanadalıların bir kimlik sorunu var. Fransızlar dışında elbette. *(gülüyor)* İngiliz kraliyetine bağlıyken kendilerini İngiliz gibi hissediyorlardı. Aslında Amerikalı olmak istemiyorlar, ama kültürleri Amerika'ya yakın, maddî kültür aynı. Allahtan 350 milyon Kanadalı yok, yoksa dünya batardı. Afganistan dışında emperyalist savaşa pek de katılmadılar.

Müziğe Kanada'da da mı başladın?

Evet, Kanada'da başladım, kilise korosunda. *(gülüyor)* İlk sazımı okuldan ödünç alıp çaldım, bir trombondu. Sonra davula takıldım, ondan sonra da saksofona geçtim. Yıllarca korolarda söyledim, çok iyi oldu bu.

Niye şarkıcı olmadın?

Çünkü şarkıcı olmak istemedim. Ben şarkı yazıyorum, ama profesyonel bir solist olarak çıkmaya niyetim yok. Arka planda olmak bana daha cazip geliyor, "lead" olamam.

Yazdığın kaç şarkı var?

35-40 parça vardır. Biraz piyano da çalabilirim. Ama ilk bir sesle başladım, insan sesiyle. Saksofoncu olarak da insan sesi içimde var... Ders alıyordum, bir ara Berklee'ye de gittim. Kanada'da, metroda, Eduardo adlı bir gitaristle ikiliydik, sokak müzisyeniydik. Blok flüt ve saksofon çalıyordum. O söylüyordu, ayrıca gayet iyi bir akustik gitarcıydı. "Take Five" çalıyorduk, Van Morrison'dan parçalar çalıyorduk. Montreal'de metroya binenler çok cömertti, iyi para kazandık. *(gülüyor)* Sokak müzisyenlerine çok saygım var, bazıları çok iyi şeyler yapıyor.

Leonard Cohen, Neil Young, Joni Mitchell gibi Kanadalı müzisyenleri diğerlerinden ayrıştıran bir şey var mı? Aslında şimdi yeni bir dalga var Kanada'da, ama onları Melek'e sormamız gerekiyor herhalde.

(gülüyor) Evet, aynen öyle. Bu müzisyenler Kanada'nın farklı yerlerinden, ama hepsi de çok lirik ve çok iyi şairler. Kuzeyli bir lirisizm var, tıpkı İskandinavya ülkelerinde olduğu gibi –aslında anne tarafım İsveç'ten göçmüş, ama İsveççe bilmiyorum... İçlerinde özellikle Neil Young'ı çok severim. Benim gibi '60'ları yaşamamış, ama o dönemi çok seven ergen çocuklar Neil Young ve Joni Mitchell'ı çok dinliyorlardı. Neil Young ve Crosby, Stills & Nash'e bir paket olarak başlıyorsunuz, sonra diğerlerini bırakıp sırf Neil Yo-

bulursanız kaçırmayın!

Ezgi Saydam **Kadın Aşkı Ve Hayatı**

Hakan Kurşun **Kütle**

Sabih Cangil **İçimizdeki Pervaneler**

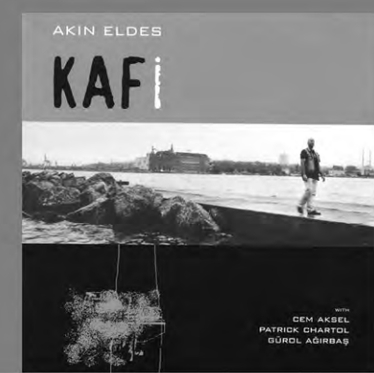

Akın Eldes **Kafi**

4 CD 24.90 YTL

(KDV ve Türkiye sınırları içinde nakliye dahil)

Bilgi için lütfen pbltd@kablonet.com adresine "4kampanya" mesajı gönderin

Pb müzik | Keskin Kalem Sok. 6/7 34394 Esentepe-İstanbul tel: (0212) 272 10 55 fax: (0212) 274 11 66

küresel ısınmaya karşı festival

www.barisarock.org
www.barisarock.biz
www.barisarock.info

BARIŞ ARAMIZDA
CEM ARAMIZDA
HRANT ARAMIZDA
SERKAN ARAMIZDA
KAZIM ARAMIZDA

ÜCRETSİZ
www.belesix.com

BARIŞA ROCK

IRKÇILIĞA
MİLLİYETÇİLİĞE
KÜRESEL
ISINMAYA
SAVAŞA
İŞGALE
KARŞI
5 YIL
5eş

24-26 AĞUSTOS '07

MEHMET AKİF ERSOY PİKNİK ALANI SARIYER

ung'la devam ediyorsunuz. İyi bir yazar ve çok ilginç bir gitar stili var. Leonard da çok iyi bir şair, gayet açık ve net bir politik tavrı var. Neil biraz daha içe dönük, Joni çok çok içe dönük... Bir de Grateful Dead çok seviyordum, lise dönemimde Alabama'dayken bir sürü müzisyen arkadaşım gitarist ve şarkıcıydı, o parçalara takılıyorlardı. Bir sürü konserlerine gittim onların, bir deadhead'dim. *(gülüyor)*

John Lennon - God
(Plastic Ono Band)

John Lennon.

Beatles'tan en çok kimi seviyorsun?

John'u. Ama grup olarak her zaman daha güçlüydüler. İngilizce bir deyim vardır, parçalarının toplamından daha büyüktüler. Paul sıkıcı oldu tek başına, John da biraz öyle. Herhalde bir Beatle olmak çok da kolay değildir.

"US vs. John Lennon" isminde, Lennon'ın politik kimliğinin anlatıldığı bir belgesel yapıldı. O filmde Gore Vidal de söz aldı: "Aşk, uyum, ve yaşam hakkında şarkı söyleyen herhangi biri ölüme dair şarkı söyleyenler için tehlikelidir. Lennon, ABD'nin doğuştan düşmanıydı, ABD'nin nefret ettiği her şeyin toplamıydı" diyordu. Galiba sen de çok seviyorsun Gore Vidal'ı?

Bazıları sevmez onu, elitist bulurlar. Gore Vidal ve Al Gore arasında bir akrabalık da var. Amerika'nın siyasî elitinin bir parçasıdır ailesi. Büyükbabası Oklahoma'nın ilk senatörlerindendi. Gore Vidal her şeyi kendi kendine öğrendi, akademik değildir, böyle düşünürlerden çok az kaldı bu dünyada. Aslında o bir "pamphleteer". 18-19, hatta belki daha eski yüzyıllara dayanan bir gelenek bu. Siyaset üzerine ne düşünüyorsa yazıyor. Bu adam bu işi son yapanlardan. Bence modern dünyada çoğu akademik düşünür genellikle üniversitelere bağlı. Üniversitelere inanmak istiyorum, ama fazla uzlaşmacılar. Vidal serbest bir adam, bir zamanlar sinema işi de yapıyordu, "Ben-Hur"ün senaryosunu bile yazdı. Tarihle ilgileniyor ve Amerika'nın politik sistemini yakından tanıyor. Kennedy ve Bush ailesini çok iyi tarif ediyor. Noam Chomsky de onun gibi kalan son özgür düşünürlerden. Ama Vidal daha sıradışı ve normlara karşı. 1948'de bir gey aşk kitabı yazıyor ("Kent ve Tuz") ve New York Times onu aforoz ediyor. Eşcinselliğini hiç saklamadı.

Bugünlerde ne düşünüyor Amerika hakkında?

Vidal, 18. yüzyıldaki anayasaya inanıyor. Amerika'nın başka ülkelerin içişlerine karışmasını onaylamıyor. II. Dünya Savaşı'ndan sonra bir arkadaşıyla Orta Amerika'ya, Guetemala'ya gidiyor ve oradayken bir darbe oluyor. Guatemala'da sol görüşlü biri cumhurbaşkanı seçiliyor ve ardından ülkede CIA eliyle bir darbe gerçekleşiyor. Bu, Amerika'nın II. Dünya Savaşı'ndan çıktıktan sonraki yeni politikasının göstergesi. Orta Amerika'da neler neler oldu son elli-altmış yıl içinde. Şimdi de 11 Eyül ve sözümona teröre karşı savaşa, Bush rejimine ilişkin yazıyor. Gerçek bir muhalefet yok Amerika'da, Demokratlar da muhalif değil. Bence herkesin ilgilenmesi gerekiyor, tıpkı Troçki'nin dediği gibi, "sen belki savaşla ilgilenmiyorsun, ama savaş seninle ilgileniyor", yani "sen belki Amerika'yla ilgilenmiyorsun, ama Amerika seninle ilgileniyor".

Gore Vidal ne kadar etkili peki Amerika'da?

Bir sürü aydın onu seviyor. Türkiye'de hükümetin oylarındaki büyük artış da bir anlamda protesto. Artık insanlar geleneksel partileri aynı görüyor. Bush ile Clinton arasında pek fark yok. Clinton biraz da prezantabl belki, ama o da savaş yanlısı. İnsanlar geleneksel partilerden uzaklaşıyor. Belki yalnız Türkiye'de değil, dünyanın her yerinde bağımsızların bir geleceği olabilir.

En sevdiğin Gore Vidal romanı hangisi?

"Julian". Türkçeye de çevrildi. Julian, İzmit'te doğmuş. Hep şüpheyle bakılmış ona, imparatorlukta kardeşiyle beraber kafes içinde büyümüş bir çocuk. Erken Bizans döneminde büyük bir güç savaşı içindeler, bizim Julian çok sıkılıyor bu dinî savaşlardan. Eski klasik dönemde, çoktanrılı kültürel atmosferin içinde yaşamak istiyor. Ailesine ve imparatorluğa bakıp "Hıristiyanlar her şeyi mahvediyor" diye düşünüyor. Bir zamanlar bu güneşin altında, bu topraklarda meydana gelmiş gerçek bir hikâye.

The Nightwatchman - Union Song
(One Man Revolution)

Vay be, tam bir sendikacı. Guthrie değil herhalde, ama Guthrie'nin torunlarından. Kim bu?

Tom Morello, Rage Against The Machine'in gitaristi.

Sesi de iyiymiş. Guthrie'lerde, Dylan'larda hiçbir zaman iyi bir ses yoktu. Şaka yapıyorum. *(gülüyor)* Pek bir şey değişmiyor aslında, aynı meseleler devam ediyor. Benim dedem de aynı şeyleri yaşıyordu 60-70 yıl önce, İsveçli bir göçmen ve sendikacıydı. Fabrikalarda ve gemilerde elektrikçilik yapıyormuş. İsveç'te o ve kardeşi çok genç yaşlarda demir madenlerinde çalışmışlar, çok zorluk çekmişler. Sonra Amerika'ya geçiyorlar ve Amerikan Komünist Partisi'ne üye oluyorlar. II. Dünya Savaşı bitince FBI eve gidiyor ve "bu gazetenin ve bu partinin üyesi sen misin? Tamam, o zaman kara listedesin" diyor. Mecburen başka eyaletlere doğru yola koyuluyorlar. Kurt Cobain'in memleketine gidiyorlar, o dönemlerde oraya "Soviet Of Seattle" deniyor, İskandinav ve Alman göçmenler orada yaşıyor. Biraz daha sosyal demokrat şartlar hâkim oraya, sendikalar daha güçlü. Büyükbabam '50'lerde ölmüş, çırağı bir şalteri kapatmayı unutmuş trafoda... Böyle şarkılar bizde aile geleneği. Eminim dedem çok Woody Guthrie dinlemiştir, eğer İngilizcesi yeterliyse. *(gülüyor)*

Baba tarafın nereli? Soyadın Hamer nereden geliyor?

İngiliz. Soyadımın bir anlamı yok, İngiltere'de ve Amerika'daki göçmenler arasında yaygınmış bu soyadı. Hamer marka gitarlar var, inşallah akrabayızdır onlarla. *(gülüyor)*

Pete Seeger'dan, Woody Guthrie'den Dylan'a, Springsteen'e uzanan geleneğe nasıl bakıyorsun?

Söyledikleri hâlâ günümüzün gerçekleri.

Onlar müziğin Gore Vidal'leri değil mi?

Gore Vidal biraz snob bir adam, ama hepsi doğal müttefik bence.

Amerikan muhalif şarkıları geleneğinde, belki Vietnam dışında, Amerika'nın emperyalist emellerinden pek bahsedilmiyor.

Büyük bir sessizlik ve duymazlık var... John Lennon'ın dediği gibi, "bizi sürekli dine, sekse ve TV'ye maruz bırakıyorlar". Her şeyi yönetiyorlar, çok tuhaf bir sistem.

Herhangi bir Amerikan rock'çusunun "Şili'ye Özgürlük" diye bir şarkı yaptığını hatırlamıyoruz. Bulutsuzluk Özlemi'nin var, ama Amerika'nın yok böyle bir şarkısı.

Benim de aklıma gelmiyor şimdi. Olması lâzım, değil mi? *(gülüyor)*

Bir zamanlar küçük bir pencere vardı, caz oradan geliyordu, ama bitti. Morello'nun "Union Song"u için her zaman bir yer olacak, çünkü hâlâ saatte 2 cent'e çalışanlar var.

Sen yazdığın şarkılarda protest gelenekten besleniyor musun?

Evet, kendi çapımda. 2000'de yazdığım bir parça var mesela. Uçaklarla binaların çarpışmasından bahsediyor.

Sen yazdıktan sonra mı oldu 11 Eylül?

Evet, acaba ben mi yaptım? *(gülüyor)*

Astor Piazzola - Libertango
(Libertango)

Astor! Astor en iyisi, bir usta, bir dahi. Çok seviyorum. Montreal'deyken '80'lerin başında dinledim ilk defa, sonra unuttum. Ama bir gün Lale Plak'ın önünden geçerken Astor'a yeniden döndüm ve çok mutlu oldum. Bazı insanlar sevmez. Biraz barok da var içinde, Bach da var. Bach ve barok da severim, ayrıca Rönesans müziğini de severim.

Peki böyle bir parçaya sadece müzik olarak mı bakıyorsun? Biraz önce sosyal meselelerden, tarihten bahsediyorduk, mesela enstrümantal bir şey dinlediğinde de bu meseleler gözünün önünde canlanıyor mu?

Hayır, sadece müzik oluyor. Caz da bence öyle. Ben daha çok enstrümantal müzik seviyorum. İyi şarkıları elbette seviyorum, ama tercihim sözsüz. Mesela Coltrane'i dinlersen o hüznü hissedebilirsin. Mesela 1960'larda bir kilisenin bombalanması üzerine ölen dört çocukla ilgili bir parça yaz-

mış, o duygular da şarkının (“Alabama”) içinde var. Piazzola’nınki de bir siyasî kimlik aynı zamanda. Arjantin’deki diktatörlüğe karşı direndi, hatta sürgün edildi ve Paris’e gitti. Hikâyenin detaylarını bilmesen de bir şeyler alırsın o müzikten. Ben hüzün, neşe, aşk ve ölüm hissediyorum. O yüzden yüceltiyorum o müziği. Mesela deminki “Union Song” olup biteni anlatıyor. Ama bazı enstrümantal parçalar varlığı kuşatıyor, her şeyi kapsıyor. Benim en sevdiğim müzik bu. Damar. Bu da benim damarım, Müslümcüler gibi.

John Coltrane - After The Rain *(Impressions)*

“After The Rain”. Çok güzel bir parça. San Francisco’da St. John Coltrane kilisesi var, Coltrane dini için. *(gülüyor)* Ruhanî bir kişiliği var. O da biraz Sun Ra gibi. Sun Ra’yı İstanbul’a Pozitifçiler getirmişti, Babylon’un duvarında fotoğrafı var hâlâ. O gün İstanbul’daydım, ama göremedim o geçit törenini.

Seni saksofona yönlendirenlerden biri de Coltrane miydi?

Önce alto saksofonla başladım. Sonny Rollins’i, Sonny Criss’i seviyordum. Çok ilginç bir adam vardı: Rahmetli Albert Ayler, Amerika’da Ornette Coleman’la birlikte free cazı icat edenlerden biri. Yirmilerinde saksofon çalmaya başlamış, çocukluğunda gospel kiliselerinin müziğinden etkilenmiş. Çok farklı bir ruh vardı o adamda, hiçbir şey bilmeden çalıyordu, o da bir dahiydi herhalde. Ama hâlâ bilinmeyen bir nedenle ‘60’ların sonunda adamı bir jukebox’ın içine koyup East River’a atarak öldürüyorlar. Hiç çözülmemiş bu cinayet. Hep Albert Ayler’e referans veren David Murray adlı bir tenor saksofoncu var. Eskiden çok geliyordu İstanbul’a.

Saksofon cazla özdeşleşmiş bir enstrüman, ama rock’ta da kullanımı var. Caz dışında hangi saksofoncular seni ilgilendiriyor?

Morphine güzel bir gruptu mesela, tenor saksofon kullanıyorlardı. Bir zamanlar Bruce Springsteen’le çalan Clarence Clemons vardı, en sevdiğim şey odur Bruce Springsteen’de. *(gülüyor)*

Stooges’da da saksofoncu Steve MacKay var.

Punk’tan önce punk’tı Iggy Pop ve Stooges... David Bowie de müziğe saksofonla başladı.

Sen saksofonu eline aldığında illâ caza benzer bir şey mi çıkıyor? Kendi saksofonculuğunu tarif edebilir misin?

Ben sırf saksofoncu olarak tarif etmiyorum kendimi. İyi bir günümdeysem saatlerce flütle klasik çalıyorum, benim için iyi bir terapi. Bas klarinet de çalmaya başladım son zamanlarda. Keşke Oğuz’un (Büyükberber) izinden gitseydim 15 sene önce. Caz seviyorum, ama cazcı değilim tam.

Etiyopya’da hep davul duyuyorduk geceleri. Afrika olmadan, Latin müziğinin çeşitliliği olmaz. Blues da olmaz, caz da, rock da. Afrika her şeydir müzik için.

Caz elit bir müzik haline gelmedi mi artık?

Caz maalesef ölü bir müzik. Tabii ki hâlâ var, ama onun motoru artık pek yok dünyada.

Caz yapmak için bir sebep mi kalmadı?

Artık dünya başka bir yerde. Ben her ne kadar caz dinlesem de, o müziği üretmek artık biraz zor. Tabii klasik müzik de aynı. Bir zamanlar caza akademik bir müdahale yapmaya çalıştılar, bir nehri barajdan geçirmeye benziyor bu. Eğitiyorlar, sınırlar çiziyorlar, tarif ediyorlar. Artık doğduğu yerden çok uzaklara düştü. Evet, belki elit oldu. Çalanlar da yok olmaya başladı. İstanbul Caz Festivali’nde caz yok, çünkü cazda hareket yok, kimi getirecekler ki? Belki bir tek Herbie Hancock…

Wynton Marsalis?

Saygım var, çok iyi bir trompetçi, ama o da bir müzeci gibi davranmaya çalışıyor.

Artık bir caz kahramanı çıkmayacak mı?

Zamanı doldu. Dünyanın en güzel şeylerinden birinden bahsediyoruz, ama yeniden üretmek olmuyor bu çağda. Çünkü o ruhu, şartları ve bakışı göremiyoruz. Bir zamanlar küçük bir pencere vardı ve bu müzik oradan geliyordu, ama bitti. Tom Morello’nun demin çalan “Union Song”u için her zaman bir yer olacak, çünkü hâlâ saatte 2 cent’e çalışanlar var. İnanılmaz insan hakları ihlâlleri her zaman var. O şarkı demode değil, ‘30’larda yaptılar, şimdi de yapıyorlar. Bu değişmiyor bizim küçük dünyamızda. Ama caz farklı. Etiyopya’yı düşününce aklıma geldi; ‘70’lerde dünyada başka bir bakış açısı vardı, Latin Amerika’da, Afrika’da ülkeler sömürgelikten çıkıp bağımsızlığına kavuşuyordu. Türkiye’de de bir umut vardı o dönemde. Yeni bir dünyaya, yeni bir döneme geçiyoruz umudu. Ama diğer yandan sözümona demokratik Batı ve Sovyetler arasında boktan bir soğuk savaş devam ediyordu. Caz o dönemde olgunlaştı, diğer müzikler gibi. Şu an o umuttan da uzaktayız. O dönemde 10 yaşında bir çocuk olsam da, o duyguyu biraz kaptım. Şimdi Afrika’dan kötü haberden başka ne duyuyoruz? Vaat edilen özgürlük ve geniş ufuklar artık Afrika için yok.

Bob Geldof, Afrika meseleleriyle uğraşmaktan çok sıkıldığını, Afrika hükümetlerinin de yolsuzluklarla dolu olduğunu söyledi iki-üç yıl önce.

Artık ne yaptığını bilmiyorum. Pek umurumda değil Bob Geldof. İyi bir şey yaparsa, tamam.

Live Aid’le ilgilenmiş miydin?

“Aid” (yardım) cevap değil. Temel bir uluslararası ilişkiler değişimi yaşanmalı. O bir ilkyardım. Her zaman ilkyardımla yaşayabilir misin?

Gogol Bordello Supertheory Of Supereverything *(Super Taranta!)*

Tom Waits değil! Klezmer var, punk var. Kim?

Gogol Bordello.

Adını duydum, ama hiç dinlemedim.

Nereden duydun?

Belki sizden, Roll’dan.

Jonathan Safran Foer desek?

“Everything is Illuminated” filminden önce kitabını okumuştum. Çok sevdiğim bir kitap. Bu

müzikler o filmden mi?
Müzik dışında, filmde başrollerden birinde Gogol Bordello'nun solisti oynuyor.
Öyle mi? Odessalı delikanlı mı? Çok komikti. Filmdeki tip, kitaptaki karaktere çok sadıktı.
O karakterde seni çeken neydi?
Garip, arkaik bir İngilizce kullanıyordu. Bazı konularda çok duygusaldı. O garip İngilizcesiyle gerçek duyguları birleştiriyordu. 2000'de Romanya'ya gittim, gençler hâlâ filmdeki gibi Michael Jackson'ın etkisi altındaydı.
Nasıl buluyorsun bu göçle gelen, bozuk İngilizceli yeni rock müziğini?
Hep böyle değil miydi zaten? Londra'da barlarda, inşaatlarda çalışanlar Balkanlar'dan, Ukrayna'dan geliyor. New York'ta da aynı şey var. Geleneksel sound'lar diğerleriyle birleşip yeni müzikal formasyonlar oluşturuyor. Bu, dünyanın en doğal ve en eski hikâyesi. İngilizce artık dünyanın "lingua franca"sı olduğu için çok esnek. Kim nasıl kullanıyorsa öyle form buluyor. Kraliçenin İngilizcesi artık bitti. Biraz antropoloji okumuştum, Karayip adalarında araştırmalar yapmış bir dilbilimciden ders alıyordum. Fransız ve İngilizlerin kolonize ettiği adalarda araştırma yapmış, çok hızlı yeni diller oluşuyormuş orada. Kreol dili var, İspanyolca, Afrika dilleri, Fransızca, İngilizcenin karışımı. İngilizce Kreol bilen biri kraliçenin İngilizcesini anlayabilir, ama kraliçenin İngilizcesini bilen biri Kreolca anlamaz. Underground bir durum.
Göçün getirdiği kültürel yenilikler oryantalizmin klasik tarifini de belki değiştiriyor artık. Oryantalizm hakkında ne düşünüyorsun Orient Expressions grubunun bir üyesi olarak?
Aslında ben albüme koyduğumuz "Divan" ismini daha çok seviyorum. Orient Expressions oryantalist bir isim olarak insanları itebilir.
Oryantalizm deyince de, Divan deyince de Edward Said geliyor akla. İsrailli Daniel Barenboim'le birlikte Doğu-Batı Divanı Orkestrası kurmuşlardı...
Edward Said düşünür kimliğinin yanında, gayet iyi bir piyanistti, bir müzik eleştirmeniydi aynı zamanda. Hiç tembellik etmedi. Doğu-Batı Divanı çok iyi bir projeydi. Filistin ve İsrail arasında bir köprü kurmaya çalışmanın bedeli ağır. Said zaten Filistinli olduğu için cezalıydı. Böyle bir iş yapmaya kalkışınca, Barenboim de saldırıya uğradı İsrail'de... Edward Said, oryantalizmle ilgili bir harita çizdi hepimize. Diğerine, komşuya, öbür dağda, öbür kıtada oturanlara karşı ilginç bir önyargı var her zaman. Hatta Said'in dediği gibi, Doğudaki insanlar, Doğu her nerede başlıyorsa, o tanımları kendileri için de üretiyorlar. Ama bir "Batıizm" de var. Eski ve yeni önyargılar bu dönemde yan yana koşuyorlar, birbirlerini besliyorlar. İnsanların aslında bir sürü kimliği var. Ama Londra'ya bir Pakistanlı olarak gidersen Doğulu ve Müslüman olacaksın. Bu çok yapay. İki gerçek var, yapay gerçek ve insanların bir sürü kimliğinin olduğu gerçeği.
Göçmen dolu şehirler yeni bir ufuk, yeni bir umut olamaz mı?
Tabii ki, her zaman bir umut var. Baba Bush'un yeni dünya düzeniyle hiçbir alâkası olmayan yeni bir dünya oluşturuyoruz, o bir gerçek. İngiltere, Amerika ya da Türkiye, şimdiki gibi kendi düş dünyasında işleri idare etmeye devam edebilir mi, sanmıyorum. Yakında bir sürü şey değişecek.

Ali Ekber Çiçek - Haydar Haydar *(Haydar Haydar)*

"Haydar Haydar". Ali Ekber Çiçek. Biz Oslo Caz Festivali'nde çaldık bu parçayı.
"Haydar Haydar"da saksofon mu çaldın?
Evet, biraz ambiyans verdim. Cem (Yıldız) çalıp söyledi, zor parça... Norveçli Bugge Wesseltoft bizi davet etmişti. Belki Bugge, Orient Expressions ve Adile Yadırgı, ortak bir proje yapacağız.
Önünüzdeki ilk önemli proje bu mu?
Yok. Yeni albümümüz üzerinde çalıyoruz. Kasımda çıkacak. Allah kısmet ederse. *(gülüyor)*
Nasıl bir şey olacak?
Oryantalist bir şey olacak. *(gülüyor)*
Sen şarkı söyleyecek misin?
En az iki tane. Aşkla ilgili değil. *(gülüyor)*
Türkiye'ye hayatında hiç gelmediğini farzet. Ama müziği seviyorsun ve Türkiye'den Sabahat Akkiraz'ın methini duyuyorsun. Önüne iki kaset koyuyorlar: Biri normal bir halk müziği albümü, diğeri Orient Expressions isimli bir grupla yaptığı albüm. Hangisi daha çok ilgini çekerdi?
Bilmiyorum. Bir ergen çocuk belki Orient Expressions'lı albümü dinlemek ister. Daha folk ve akustik seven biri öbür albümü tercih eder. Ben ikisini birden dinlerdim. Hangisinin daha derinlere dokunduğunu söylemem zor. Tarafsız olamıyorum. Sabahat Akkiraz'ı 2000'de filan ilk dinlediğimde çok beğenmiştim. Aşık geleneğinden Arif Sağ ve Yavuz Top dinledim ilk önce. Ali Ekber Çiçek ne zaman yazmıştı bu parçayı?
Troçki'nin dediği gibi, "sen belki savaşla ilgilenmiyorsun, ama savaş seninle ilgileniyor", yani "sen Amerika'yla ilgilenmiyorsun belki, ama Amerika seninle ilgileniyor".
Sözleri yüz yıllık, ama müziği '60'larda yazmıştı, adeta son geleneksel şarkı gibi. Zaten genellikle çok eski bir halk deyişi gibi algılanıyor.
Bir geleneğin son çiçeklendirilmesi bir anlamda. Bir müzik yaratılmadan yaşamıyor. Herhalde kimse bunun gibi bir klasik halk müziği yazmayacak 2007'de. Bu bir çelişki, çünkü devam etmesi için böyle işlerin yapılması lâzım, yoksa müzeler devreye giriyor. Müze her zaman ölümdür. Kimse bir barok kantat yazamıyor 2007'de, değil mi? Bu "Haydar Haydar" 200 sene öncesinden de olabilir miydi? Bence olabilirdi, ama gene de soruyorum kendi kendime. Nasıl biliyoruz? Nasıl emin olabiliyoruz? Halk müziğiyle uğraşanlar hep bir saflığın peşindeler. Her kuşak geçmişini keşfederken farklı bir yorum yapıyor. Bu yorumlar son birkaç yüzyıldır millî düşüncelerin, felsefelerin ve ideolojilerin bir parçası... Dünyada, dünya müziği ya da etnik müzikten başka bir müzik yok zaten. Hiçbir zaman da olmadı. Batıda senfonik, klasik müziğin yaratıcıları da yörenin halk müziklerine baktı. Her zaman toprağa dönülüyor. Belki son yetmiş senedir, popüler müzik adı altında, tamamen ticarî bir sektör ya da bir kültür var, ama onun kökleri de halk müziğinden geliyor. '30'ların Hollywood müzikallerinde yapılan parçalar ya da İngilizlerin güneylilerden alıp Amerika'ya geri sattığı müziğin kaynağı da yine halk müziği. Rock, pop, caz, arabesk, hepsinin bir kaynağı var. Aynı zamanda hep değişen, çelişik bir şey bu. "Bu Anadolu halk müziğidir", "folk budur" diyemezsiniz. Modern çağda topraktan koptuk. "Otantik nedir?" sorusu hep karşımıza çıkacak. Tek bildiğim şey, her şey değişiyor!

Söyleşi: ***Çiğdem Öztürk - Derya Bengi***

FOTOĞRAF

John Berger ile ünlü İsviçreli fotoğrafçı Jean Mohr'un birlikte kurguladıkları bu fotoğraf kitabı, fotoğrafta teorinin nasıl görüntülerin yanı sıra sözcükleri de, anekdotların yanı sıra hatıraları da kapsadığını ortaya koyan benzersiz bir çalışmadır. "Anlatmanın Başka Bir Biçimi", fotoğrafı çeken ile çekilen, fotoğraflar ile onlara bakanlar, deklanşöre basılan an ile onun çağrıştırdığı hatıralar arasındaki gerilimi eşsiz bir seyre dönüştüren bir kitaptır...

ANLATMANIN BAŞKA BİR BİÇİMİ
John Berger - Jean Mohr

DÜŞÜNCE

"Ben 'yurt' ya da 'kökler' sorununa kafa yormaya hiç kalkışmadım. Ben her yerde yurdumdayım, hiçbir yerde de yurdumun dışında değilim. Benim gözümde yurt bir istikamettir. Eve gidiyorum, evden ayrılıyorum –böyle bir şey. Benim bir yurdum/evim var. Hatta birçok esas yurdum var. Benim muhayyilem böyle işliyor..."

KÖKLERİM HAVADA
Gayatri Chakravorty Spivak

SİNEMA

Sovyet Devrimi'nin getirdiği özgürlük ve cesurca deneyler ortamında sinemaya yepyeni bir soluk getiren ve Sine-Göz, Sine-Gerçek anlayışıyla 'oyunculu' sinemaya karşı film kamerasının sadece hayatın içindeki gerçeklere odaklanması gerektiğini savunan ünlü yönetmen Dziga Vertov'un sinema dünyası...

SİNE-GÖZ
Dziga Vertov

EDEBİYAT KURAMI

Orhan Pamuk, Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan ilk Türk romancısı. Ödülün açıklanmasından sonra Sabancı Üniversitesi'nde düzenlenen "Orhan Pamuk Edebiyatı Sempozyumu"da yazar için düzenlenen ilk sempozyum oldu. Bu sempozyum çalışmaları da evrensel bilginin Orhan Pamuk'a ilgidir...

ORHAN PAMUK EDEBİYATI
Sabancı Üniversitesi Sempozyum Tutanakları

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28
agorakitaplığı

Alper Yılmaz

15 yıldır müzikle, ağırlıklı olarak da cazla haşır neşir bir müzisyen Alper Yılmaz. Elektrik bas çalıyor, beste ve düzenleme yapıyor. Edindiği müzikal tecrübeyi bu yıl içinde tamamen kendi imkânlarıyla çıkarttığı, kendi tabiriyle "ev yapımı" olan "Clashes" adlı albümüne aktardı. Kendisiyle halen yaşamakta olduğu New York'ta buluştuk, Ankara'dan, New York cangılından, cazdan, bastan, "Clashes"in oluşum sürecinden bahsettik.

cazın özeleştirisi

Üniversite yıllarında çoğunluk rock müzikle ilgilenirken, sen Al Di Meola'nın bir albümünü baştan sona çalıyormuşsun...

Alper Yılmaz: Evet. Benim rock'la ilişkim çok uzun süreli olmadı. Ortaokul yıllarında Ankara Atatürk Anadolu Lisesi'nde ilk grubumuzu kurmuştuk. O dönemde müzikal açıdan çok hareketli, Ankara'daki müzik ortamını büyük ölçüde besleyen bir okuldu. O yıllarda gitar çalıyor ve şarkı söylüyordum. Ağırlıklı olarak Beatles filan icra ediyorduk. Sonrasında Ankara Fen Lisesi'ne başladığımda biraz rock'la ilgilendim, ama daha yumuşak tarafından. Çaldığımız şeyler Dire Straits, Deep Purple, Rainbow filan tarzıydı. Fakat bunların hepsi icraydı, yani müziği nota nota çalmak dışında bir katkım olmuyordu. Üniversite yıllarında caz dinlemeye ve icra etmeye başladım. Yine sadece cover çalıyorduk, Al Di Meola, John McLaughlin... Ama çaldığımız cover'lar son derece komplike işlerdi. O dönemin bana çok ciddi bir faydası oldu. Al Di Meola'nın tüm sololarını ve diğer enstrüman partilerini nota nota çıkarttım. Bu, kulak eğitimi açısından çok önemli bir pratik. Bugün müzik okullarında öğrencilere ilk söylenen şeydir: Şu adamın şu solosunu "transcribe" edin, çalışın... O dönemde farkına varmadan bir şekilde bunu yapmıştım.

Gitardan basa nasıl, neden geçtin?

Nasılını büyük ölçüde Yahya Dai'ye borçluyum. 1993 yılında Ankara'da Tuna Ötenel Orkestrası'yla çalmaya başladım. O zamanki basçıları Murat Ulus, sanırım bir sağlık durumundan dolayı ekipte yer alamıyordu. Yahya beni o ekibe davet etti. Mainstream caza geçişim de o dönemde oldu. Gitarı bırakmamda iki ana sebep vardı. Birincisi, lise ve üniversite yıllarında çok fazla cover çalarak aslında çok vakit kaybetmiş olmam. Yani Al Di Meola'yı nota nota çaldım, ama ondan bir sonraki aşamaya geçemediğimi düşündüm; hiçbir zaman arzuladığım seviyede bir eşlik gitaristi olamadım. İkincisi de, birlikte çalıştığım grupların çoğunda istediğim bas sesini duyamamış olmam. Çok iyi basçılarla çalışma şansım oldu, ama bir şekilde benim kafamdaki bas sesi o değildi. Bir noktadan sonra onu kendim çalmam gerektiğini düşünmeye başladım.

New York'ta yaşıyorsun. Amerikalı ve Türk müzisyenlerle çalışıyorsun. Yaptığın müziği nasıl tanımlıyorsun? Müziğini ağırlıklı olarak caz geleneğine mi yerleştirirsin, yoksa iki arada bir deredelik durumu var mı?

Caz geleneğinden aldığım bir sürü unsur var. Özellikle parçaların kompozisyonu, yapısı açısından. Albümümdeki genel kompozisyon yaklaşımı, yazılı bir melodinin enstrümanlar tarafından birkaç kere tekrarı, daha sonra bir ya da iki enstrümanın sırayla solo alması, ardından parçanın yazılı kısmının tekrarlanması ve belli bir kadansla parçanın bitmesi şeklinde. Teorik ve armonik içerik açısından da Batı müziği kuralları içerisinde. Doğudan, Hint, Anadolu ve Bizans kültürlerinden gelen birkaç esin de var, ama genel olarak caz geleneğine yakın.

Küçük bir mekânda müziğin içine girip giremediğini anlıyorum, sen de yüz ifademden, diğer müzisyenlerle paylaşımımdan haz alıyorsun. Müzikte beni cezbeden bu.

"24 Hour Party People" filminde Tony Wilson, "caz müziğini yapanlar, dinleyenlerden çok daha fazla keyif alırlar" gibi bir şey söylüyor. Buna katılır mısın?

Kesinlikle katılıyorum. Caz müziği, dans müziğinden uzaklaşmaya başladığı günden itibaren, popülaritesini büyük ölçüde yitirdi. Ne yazık ki artık caz büyük ölçüde caz müzisyenlerinin müziği diyebiliriz. Açıkçası bugün pek çok cazcının yaptığı müziği anlayabilmek ya da takdir edebilmek için gerçekten o müzik üzerine çok fazla vakit harcamış olmak gerekiyor. İşin içine biraz deneysellik girmeye başladığı zaman zaten popülariteden oldukça uzaklaşılıyor. Bugün ticarî amaçlı çalışmayan caz kulüplerinin birçoğunda dinleyicilerin büyük bir kısmını sadece caz müzisyenlerinin oluşturduğunu görürsünüz. Bana kalırsa, bunun nedenlerinden biri, enstrümanıyla ve enstrümanının teknikalitesiyle çok iç içe olan müzisyenlerin müziğin tek bir yönüne takılıp ana resmi kaybediyor olması. Bu, aynı zamanda bir özeleştiri. Kendimi de her geçen gün o noktaya ilerler buluyorum. Yani işte bilmem ne telinin bilmem ne sesini nasıl çıkardığına takıldığınızda, iş mükemmeliyetçilikten çıkıp saplantıya dönüşüyor bence. Dolayısıyla da caz, sadece o müziği yapanlara hitap eden bir müzik haline geliyor. Aslında, tam da bu sebeple sahnede olmak, iyi bir performans sergilemek, çok keyifli olmasının yanısıra, müziğin iletilmesi, paylaşımı açısından da çok önem kazanıyor. Sahnede çaldığım notaları ya da bir saksofoncunun çaldığı çok detaylı bir partiyi, pek çok kişi teknik olarak anlayıp takdir etmese de, müziği genel bir doku olarak algılayıp oradaki enerji yoğunluğunu paylaşabiliyor. Özellikle küçük mekânlarda, sen burada oturuyorsun, ben burada çalıyorum ve yüzünden anlıyorum müzikten hoşlanıp hoşlanmadığını ya da müziğin içine girip giremediğini. Senin de sadece benim çaldığım şeyden değil, yüz ifadem, mimiğim ve diğer müzisyenlerle olan paylaşımımdan aldığın bir haz var.

Foto: Aslıhan Demirtaş

Müzikte beni cezbeden asıl bu.

Yani sahneyi stüdyoya tercih ettiğini söyleyebilir miyiz?

Kesinlikle. Stüdyo benim için hiç keyifli bir ortam değil. Bir kere, kulaklık takıp müzik çalmak gibi bir şeyden hiç keyif almıyorum. Sonra, her yapılan kayıtta ister istemez işin içine bir parça mühendislik giriyor. Böylelikle bir takım hatalar kolaylıkla düzeltilebiliyor, ama müzik de o sırada spontanlığını yitiriyor ve fazlasıyla mühendis eli değdiği rahatlıkla anlaşılabiliyor. Bu noktada, sürekli kafamı meşgul eden bir soru var: Müziğin kaydedilme maksadı nedir? Benim yapmaya çalıştığım tarzda bir müzik kaydedilmeli mi? Açıkçası, bu benim için cevaplaması çok zor bir soru.

Biraz albümünden bahsedelim. Bas gitar daha çok bir eşlik enstrümanı olarak bilinir. Albüm yapma fikri nasıl ortaya çıktı?

New York müzik ortamına nispeten geç girmiş bir müzisyen olarak hiçbir iletişim ağımın olmaması beni kendi projelerimi üretmeye yöneltti. Çünkü çok fazla tanınmayınca eşlik müzisyeni olarak çok çağrılmıyorsunuz ve çaldığınız gig'ler de keyifli olmuyor çoğunlukla. Dolayısıyla, kendi projelerimi geliştirme yönüne gittim. O zaman da bunları kaydetmek neredeyse bir zorunluluğa dönüşüyor, çünkü albüm satmak daha çok performans alabilmek için önemli, performanslar da albüm satışı için bir promosyon aracı. Müziğimin kaydedilmesi ve sonraki nesillere aktarılması benim pek umurumda olan şeyler değil. Gönül ister ki, yaptığım müziği kendime ait bir mekânda, diğer müzisyenler ve dinleyicilerle, hiçbir pazarlama kaygısı olmadan yapabileyim, ama maalesef o çok zor, özellikle New York gibi bir şehirde... Bas konusuna gelince, fonksiyonel olarak evet, bas gitar pek çok kişi tarafından bir eşlik enstrümanı olarak bilinir, geleneksel müzikte de ekseriyetle öyle kullanılır. Özellikle '70'li yıllarda Jaco Pastorius gibi bazı basçıların ortaya çıkmasıyla basın tanımı değişmeye, geri plandan biraz daha öne çıkmaya başladı. Jaco Pastorius'un 1976 yılında yaptığı, kendi ismini taşıyan albümü bunun ilk örneklerindendir. Yalnız bas gitaristlerin albümlerinde, bas partileri fazlasıyla ön plana çıkmaya meyillidir. Bu, bana müzikaliteden uzak ve sıkıcı gelir çoğunlukla. Bu yüzden albümümde bası ön planda düşünerek parça yazmadım. Bas gitar nispeten daha geri planda. Çoğu zaman basçılar müzikte sadece bası dinler, onu duymaya çalışırlar. Maalesef, pek çok basçının çok sık içine düştüğü bir sıkıntıdır bu. Çünkü ilk başlarda, bas frekansları duymak çok zordur. Ama duymaya başladıktan sonra da sadece onu dinler, asıl resmi kaybederler. İşte o Al Di Meola çaldığımız yılların bana en büyük katkısı, müzikte diğer partileri de en az kendi partim kadar iyi bilmem gerektiğini öğrenmem. Böylelikle müziğin içinde sadece gitarın değil, başka unsurların da olduğunu ve benim onları çok iyi tanımam gerektiğini öğrendim. Müziğimi temelde iki üflemeli, yani soprano ve alto saksofon etrafında kurguladım. Dolayısıyla, bana kalırsa, kulağa çok basçı albümü gibi gelen bir albüm değil. Genel konsept olarak elektrikli bir ekibin akustik kaydı diyebiliriz albüm için, yani elektrik bas ve Fender Rhodes gibi elektrikli aletleri kullanıyoruz, ama kayıt genel olarak bu ekibin akustik sesini kaydetmeyi amaçladı. Ondan dolayı da bayağı organik bir müzik çıktı ortaya.

Albümde emeği olan diğer müzisyenlerden biraz bahseder misin?

Albümün toplam çıkma süreci iki, iki buçuk senelik bir süreye yayıldı. Bunun sebebi, finansal zorluklar. Tamamen kendi imkânlarımla, ama profesyonel stüdyolarla çalışarak çıkardım albümü. O yüzden de gerekli finansmanı sağlamak zaman aldı. Yoksa stüdyoda harcanan zaman çok kısa. Albüm iki aşamada kaydedildi. 2005'teki ekipte benim için dünyanın sayılı alto saksofoncularından biri olan Dave Binney var. Klavyede Jaco Pastorius gibi bir isimle dört-beş albüm kaydetmiş çok değerli müzisyen Jon Davis, davulda Andy Sanesi, soprano saksofon ve klarnette de albümün çıkarılmasında bana çok yardımcı olan Mike McGinnis var. 2007'deki ekipse, Mike haricinde tamamen farklı. Davulda Türkiye'nin sayılı davulcularından Volkan Öktem, klavyede Almanya'dan Matthias Bublath, alto saksofonda nispeten daha genç jenerasyondan Nick Kadajski, soprano saksofonda da yine Mike McGinnis. İki ekip birbirinden çok farklı bir sound'u temsil ediyor, aynı orkestrasyon olmasına rağmen. Aynı enstrümanı çalan iki arkadaşın yaklaşım farklılıkları, bu süre içinde benim de çalışımın değişmesi söz konusu... İki yıl önceki kayıttan üç, bu seneki kayıttan ise beş parça kullandım. Bir de solo çaldığım bir parça var, albümün kapanış parçası "Landscapes". Başlarda aslında biraz panikledim, acaba çok mu tutarsızlık olacak diye. Ama sanırım iyi bir bütün yakaladık sonunda.

Beraber çalmak istediğin isim kim diye sorsak?

John McLaughlin.

Beste yapmaya neresinden başlıyorsun? Sürekli uyguladığın bir yöntemin var mı?

Açıkçası, hiçbir parçanın çıkışı diğerini tutmuyor. Bazı parçalar anca iki, üç yılda çala çala, o parçadan nefret edile edile bir forma geliyor. Bazı parçalar iki saatte çıkıyor. Yani belli bir formülüm yok, ama genel yaklaşımım iki ya da üç tane çok belirgin, kulağa çarpan melodiyi alıp onların arkasına eşlikleri yazmak ya da bir bas pattern'inden başlayıp onun üzerine melodi yazmak ve bunlardan iki-üç tanesini birleştirme yoluna gitmek. Mesele, aradaki geçişleri yumuşak bir şekilde sağlayabilmek. Mesela albümdeki "Oddity" adlı parça üç tane birbirinden tamamıyla ayrı melodinin art arda konması ve onun üzerine bir çeşitleme şeklinde ortaya çıktı. Albüme adını veren "Clashes" adlı parçanın ortaya çıkması ise üç-dört yıl öncesine dayanıyor, ama o ilk haliyle bugünkü arasında dağlar kadar fark var. Zaman içinde, çalan arkadaşların da katkılarıyla evrilen bir parça oldu... Bir de arkadaşım Tolga Tüzün'ün önerisiyle, mümkün olduğu kadar enstrüman başında beste yapmamaya çalışıyorum. Bu çok eğitici oluyor. Benim gibi nispeten kendi kendini yetiştiren müzisyenler için tabii bu büyük bir "challenge", ama o şekilde teoriyi daha iyi kavrayabiliyor, sesler arasındaki ilişkileri kafamda enstrüman görmeden çok daha iyi canlandırabiliyorum. Albümdeki parçalardan çoğu o şekilde yazıldı. Yani enstrüman ele alınmadan. Sesi zaten duyuyorsan, enstrümanla kontrol etmene gerek yok.

Türkiye'de mainstream de olsa, daha deneysel de olsa, caz müzisyenleri ve diğer müzisyenler arasında bir iletişim kopukluğu var gibi. Sence?

Evet, çok yakın vakte kadar Türkiye'de müziğe, daha doğrusu anaakımın dışında kalan türlere olan erişim kısıtlıydı. Bu şimdilerde değişiyor. Sözgelimi New York'ta bir caz müzisyeninin hem diğer janrlarda yapılan müziğe daha kolay erişimi var, hem de herkes yaptığı müziği bir anlamda tüketmiş olduğu için diğer türlerin etkisine, katkısına ve ortak projelere daha açık. Türkiye'de ise bu durum yeni yeni olgunlaşmaya başlıyor.

Albümü Alper Yılmaz Project adı altında çıkardın. Bir de Tolga Tüzün'le yaptığınız daha elektronik müzik ağırlıklı bir projeniz vardı. O devam ediyor mu?

Açıkçası, o istediğimiz bir yöne gidemedi. İkimizin de çok meşgul olduğu bir döneme denk geldi ve o projeye yönelik özel bir müzik yazma şansımız olmadı. Dolayısıyla daha önceden yazdığımız müzikleri yeniden kullanıma sokma yoluna gittik ve sonuçtan çok da memnun kalmadık. Şimdi de ayrı yerlerde yaşadığımız için beraber müzik üretemiyoruz, ama Tolga'nın bana müzikal açıdan çok önemli katkıları oldu. Albümün mikslerini de o yaptı. Ayrıca önümüzdeki çalışmalarda ondan etkilenerek yapmaya başladığım, daha elektronik ağırlıklı çalışmalarım da olacak, bası bazı elektronik işlemlerden geçirerek kullanma şeklinde. Yani aslında dolaylı da olsa birlikte çalışmamız devam ediyor denebilir.

Bu aralar dinlediğin neler var? Ya da gittiğin, etkilendiğin konserler?

Son zamanlarda post-tonal müzik çalışmaya başladım. O paralelde 20. yüzyıl çoksesli müziği dinliyorum, Schoenberg, Webern, Berg, Xenakis gibi. Aynı zamanda Tolga'nın beni tanıştırmış olduğu bazı klasik müzik kökenli elektronik müzisyenleri dinliyorum. Caz dinlediğimi pek de söyleyemem. İşin üretim yönünde olunca, insan biraz soğuyor. Ayrıca bugün üretilen caz müziğinin büyük bir kısmı '50'lerin, '60'ların tekrarı bana kalırsa, o yüzden çok da keyif aldığımı söyleyemem. Performanslara gelince... Açıkçası, çok sık gittiğimi söyleyemeyeceğim. Ama son zamanlarda en çok etkilendiğim sanat gösterilerinden biri, Steve Coleman adlı çok ünlü bir saksofoncunun galeri ortamında yaptığı bir ses enstalasyonuydu. Canlı değil; piyano, bas, davul, saksofon ve mikro-tonal vokalden oluşan, kaydedilmiş bir müzik. Mekâna, yanlış hatırlamıyorsam, 26 tane hoparlör yerleştirilmiş ve karanlık bir ortamda bu hoparlörler arasında enstrümanlar ağır ağır yer değiştiriyor. Ortam kapkaranlık olduğu için üçüncü boyutu sadece seslerden yakalayabiliyorsunuz. Bu, gittiğim en inanılmaz performanslardan biriydi ve ondan etkilenerek, her bir bas kanalını ayrı ayrı kaydedip hoparlörlerin arasında dolaşımı sağlamak gibi bir fikir geldi aklıma, sadece bas gitar ve insan sesi kullanarak. Tabii bu daha çok galeri mekânına yönelik bir ses tasarımı işi, canlı olarak yapması nispeten zor. Aynı zamanda, arkadaşım Aras Özgün ve eşim Aslıhan Demirtaş'ın çektiği bazı kısa filmlerin üzerine müzik yazmaya başladım. Yani gelecek albüm için malzeme birikmeye başladı, ama işin tarifini henüz yapmadık, yani bu bir albüm mü olacak, görsellikle birleşip DVD formatında mı yayınlanacak, yoksa sadece performansa mı ağırlık verilecek, henüz kesinleşmedi. Ama genel yaklaşım olarak ana melodinin çalınması, arkasından soloların gelmesi, sonra tekrar ana melodiye dönüş şeklindeki standart caz formundan uzaklaşmayı düşünüyorum. Albümümde en çok içime sinen parçalardan biri olan "Ninni" adlı çalışmamın sonu serbest, tamamen doğaçlama. Ve müziğimin yönelmesi gereken noktanın orada olduğuna inanıyorum.

Enstrümanının teknikalitesiyle çok iç içe olan müzisyenler müziğin tek bir yönüne takılıp ana resmi kaybediyor. Kendimi de her geçen gün o noktaya ilerler buluyorum.

Söyleşi: ***Olgu Aytaç***

SAYISAL

1. Aşağıdaki şarkılardan hangisi 7/8'lik değildir?
a) Rubylove (Cat Stevens) b) Mother (The Police)
c) Working Class Hero (John Lennon) d) Dreamer (Supertramp)

2. Aşağıdaki şarkılardan hangisi 11 Eylül saldırılarıyla **ilgili değildir?**
a) I Can't See New York (Tori Amos)
b) The Rising (Bruce Springsteen)
c) Hard Times in New York Town (Bob Dylan)
d) Angel's Doorway (Suzanne Vega)

3. Godspeed You! Black Emperor **grubunun** "East Hastings" **isimli enstrümantal parçası hakkında aşağıda söylenenlerden hangisi yanlıştır?**
a) Toplam 18 dakika uzunluğunda dört bölümden oluşur
b) Danny Boyle'un "28 Days Later" filminde çalınmıştır
c) Adını Vencouver'daki 120 yıllık bir caddeden alır
d) Bir idam mahkumunun son bir haftasını anlatır

4. "We Are From Barcelona" **şarkısıyla şöhret kazanan, İsveç'in Jönköping kentinden çıkma I'm From Barcelona grubu** kaç kişiden **oluşmaktadır?**
a) 7 b) 3 c) 19 d) 29

5. Hangi grubun **yeni albümünün adı –eğer yarıyolda değişmezse–** "11 Modern Antiquities" **olacak?**
a) Divine Comedy b) Portishead c) Coldplay d) Rolling Stones

6. Aşağıdaki gruplardan hangisi İrlandalıdır?
a) The 4 Of Us b) 3rd Strike c) 59 Times The Pain d) 100 Watt Smile

7. Squeeze grubunun kurucularından piyanist Jools Holland'ın **BBC2'deki** televizyon şovunda, **rock grupları uzun yıllardır en gözde performanslarını sergiliyor.** "Later with Jools Holland" **isimli bu program** kaç yıldır yayınlanıyor?
a) 8 b) 22 c) 15 d) 11

8. En son "Zeroes and Ones" albümünü yayınlayan 20 yıllık Chicagolu rock grubunun **adı nedir?**
a) The Three O'Clock b) Seven Day Jesus
c) Eleventh Dream Day d) Seven Nation

9. İskoç grup The Twilight Sad'in **bu yıl yayınlanan** ilk albümünün **adı nedir?**
a) Fourteen Autumns and Fifteen Winters
b) 40 Days and 40 Nights
c) 3 Years, 5 Months & 2 Days
d) Thirty-Second Day, Twenty-Fifth Hour

10. Bestecisi Bob Dylan'ın plağında beş buçuk dakika **süren "Mr. Tambourine Man"in, Dylan'la aynı yıl, 1965'te piyasaya çıkan T**he Byrds versiyonu **kaç dakika tutuyordu?**
a) Dört b) Bir buçuk c) İki buçuk d) Yedi

SÖZEL

1. "Eternal Sunshine of the Spotless Mind" **ve** "The Science of Sleep" **filmlerinin yönetmeni Michel Gondry'nin** son çektiği klip **aşağıdakilerden hangisidir?**
a) Icky Thump (White Stripes) b) Dance Tonight (Paul McCartney)
c) It's Not Over Yet (Klaxons) d) Earth Intruders (Björk)

2. Robert Forster ve müteveffa Grant McLennan'ın 70'li yılların sonlarında Avustralya'da kurdukları grup, adını Cannes'da Altın Palmiye sahibi bir filmden **aldı. Hangisinden?**
a) Korkuluk (Jerry Schatzberg, 1973)
b) İşçi Sınıfı Cennete Gider (Elio Petri, 1972)
c) Yol (Yılmaz Güney, Şerif Gören, 1982)
d) Arabulucu (Joseph Losey, 1971)

3. Of Montreal grubu hangi şehirdendir?
a) Montreal b) Athens c) Stockholm d) San Francisco

4. Hangisi Vince Taylor'ın '58'deki hit şarkısının **cover'ıdır?**
a) Cadillac Moon (Mink DeVille)
b) Life Is A '59 Cadillac (Fabulous Thunderbirds)
c) Brand New Cadillac (The Clash)
d) Cadillac Ranch (Bruce Springsteen)

5. Hangisi "The O.C." dizisinde **çalınan cover şarkılardan biri** değildir?
a) Beck - "True Love Will Find You In The End" (Daniel Johnston)
b) Editors - "Orange Crush" (R.E.M.)
c) Youth Group - "Forever Young" (Alphaville)
d) Weezer - "Uptown Girl" (Billy Joel)

6. Amerikalı alternatif rock grubu Days of the New, **bugüne kadar kendi isimlerini taşıyan dört albüm yayınladı. Bu dört albümü birbirinden ayırmak için** aşağıdaki renklerden hangisi **kullanılmadı?**
a) Turuncu b) Sarı c) Kırmızı d) Mor e) Yeşil

7. Hangisinin "August" **(Ağustos) isimli bir albümü var?**
a) Eric Clapton b) Gary Moore c) Joe Satriani d) Carlos Santana

8. Bu yıl sonbaharın ilk iki günü **düzenlenecek Rock'n Coke festivalinin misafirlerinden hangisinin** "Autumnsong" **isimli bir parçası var?**
a) Franz Ferdinand b) Chris Cornell
c) Manic Street Preachers d) Smashing Pumpkins

9. Beatles'tan hiç hazzetmeyen **The Fall, 1998 yılında bir toplama albüm için hangi Beatles parçasını,** üstelik büyük titizlikle **cover'ladı?**
a) Yesterday b) Help c) A Day In The Life d) Love Me Do

10. Sudan, Darfur'da dört yıldır süren iç savaşın **acılarına dikkat çekmek ve acil yardım sağlamak amacıyla yayınlanan "Instant Karma: The Amnesty International Campaign to Save Darfur" isimli** Lennon cover'ları **albümünde,** Ben Harper **hangi şarkıyı söylüyor?**
a) Give Peace a Chance b) Nobody Told Me
c) Beautiful Boy d) Watching the Wheels

sözel 4

sözel 2

sözel 5

sayısal 7

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU » Sayısal: 1.d, 2.c, 3.d, 4.d, 5.a, 6.a, 7.c, 8.c, 9.a, 10.c Sözel: 1.b, 2.d, 3.b, 4.c, 5.d, 6.b, 7.a, 8.c, 9.c, 10.c

metal

çeliğin rengi, perçini döven çekicin sesi, kıyıdaki evlerin pencelerinde

şehrin düşmanı uzakta değil, sokaklarında ayak sesleri, odalarında nefesi

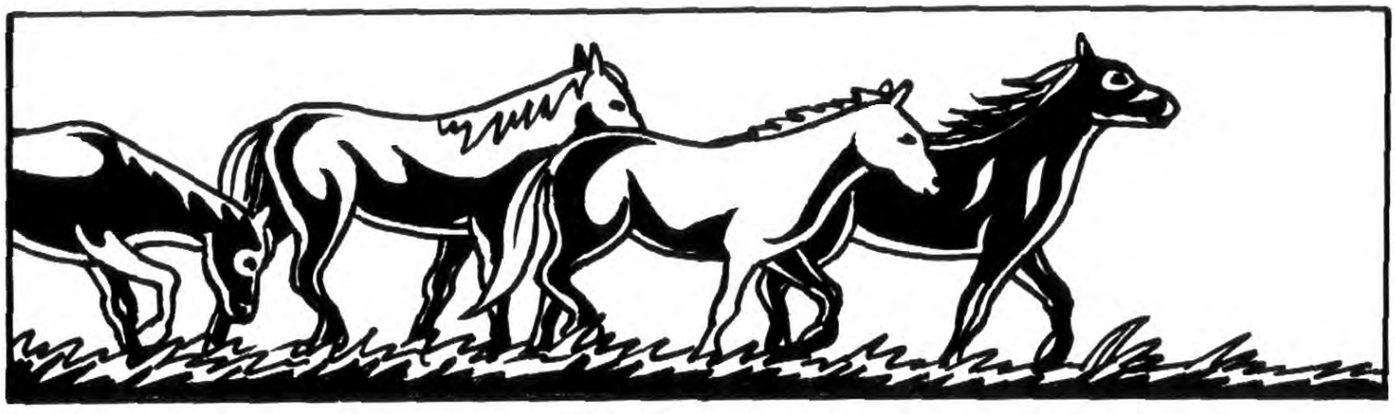

savaş atlarını salıvermiş metal ordular, pasın tadını bilmeyen bozkıra

şehrin ruhu akşamları, kaldırımlara çöker, eski merdivenlerden koklar denizi

Dinar Bandosu

Ne demişti Süleyman Demirel, '80 sonrası yasaklı günlerinde: "Beethoven'ın 9. Senfonisi'ni Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın çalması başka, bizim Ali Çavuş'un Dinar Belediye Bandosu'nun çalması başkadır..." Bugünün Dinar Bandosu'ndan "Terzi Fikri"yi dinlese, ne düşünürdü acaba?.. Dinar Bandosu bir garip grup... Resmî tarihle dalgasını geçen, akıntıya karşı güle oynaya kürek çeken, Doğuyla Batı arasında köprüler kurmak yerine tatlı tatlı zikzaklar çizen, theremin'le kırık sazı, elektro gitarla bendiri aynı kapta fırına veren, gümüş ve teneke alaşımlı, serbest çağrışımlı bir müzik ve fikir cümbüşü... Yıllarca az sahne tozu yutmadılar, en sonunda bir de albüm yayınladılar... Kendileriyle buluştuk, etraflıca konuştuk, albümlerinin adı gibi "Saykodelikdeşik" olana kadar karşılıklı kafa çalkaladık. Mevcudiyetleri daim, istikballeri aydınlık olsun...

DOKUZ SEKİZLİK SYD

Dinar'a gitmişliğiniz var mı?
Ali Ece: Yok.
Gözünüzde nasıl bir yer canlanıyor?
Ali: Dinar var, Dinar var! Amerikalıların yasağından önceki Dinar var, bir de yasaktan sonraki Dinar. Ülkemizdeki afyon üretimini, dolayısıyla ilaç hammaddesi üretimini yasakladılar. Bizim salaklar da hemen kabul ettiler. Ondan evvel kendi kendini döndürebilen, kendine yetebilen bir yermiş Dinar. Askerde bir arkadaşım vardı, Dinar'da imammış, artık çok fakir bir yer olduğunu, fazla insanın da kalmadığını anlattı. Ama zaten bizim Dinar'ımız, Ece Ayhan'ın Dinar'ı.
Ece Ayhan'ın "Dinar Bandosu"nu neden kendinize yakın hissettiniz?
Ali: Ece Ayhan, bir ülkede müziğin gelişmesi için mahalle bandolarının kurulması gerektiğine inanıyor. Bunun için de arkadaşlarına, sanatçılara, aydınlara birer alet yakıştırıyor. Yahya Kemal'e kuyruklu piyano, Cemal Süreya'ya trampet, Cihat Burak'a tuba, kendisine İngiliz kornosu... "Selamsız Bandosu" filmi de esas Dinar Bandosu'nun hikâyesi. Cumhuriyet ideolojisiyle birlikte bu bandolara "Batı müziği yapın" diyorlar, ama cenaze marşı ya da Chopin çalarken bile, adam dayanamıyor, arkadan bir klarnet ya da uzun hava giriyor, gayet güzel oluyor... Hatta Can Yücel'in de Ece Ayhan'ın "Dinar Bandosu"na gönderme yaptığı bir şiiri var: "Dinar Bandosu geçiyor gözümün önünden / Damlarda çala çala".

Cumhuriyet ideolojisiyle, Dinar Bandosu gibi bandolara "Batı müziği yapın" diyorlar, ama Chopin'de bile adam dayanamıyor, arkadan klarnet giriyor, gayet güzel oluyor.

Dinar Bandosu olarak Dinar'da çalmak ister misiniz?
Ali: Tabii ki.
Yıllardır Afyon Caz Festivali yapılıyor...
Ali: O bizim mantaliteye biraz ters düşüyor. Caz festivali yapıyorlar, ama Özdemir Erdoğan'ı ya da Dandadadan'ı çağırmıyorlar. Orada klasik caz müziği, Batı cazı yapıyorlar... Bizim gibi gruplara, Baba Zula'ya, Gevende'ye yurtdışında çok ilgi var. Keşke Anadolu'nun en ücra köşelerinden de yaptığımız müziğe ilgi duyan olsa. Keşke Yozgat'ta da çalsak: Büyük ihtimalle konser başlar, on dakika sonra bize tekme tokat girerler. Tipten on sene yeriz. Halbuki bizim en çok istediğimiz şey İstanbul dışında çalmak. Diyarbakır'da, Fatsa'da, Artvin'de...
Yılma Karatuna: Son senelerde Anadolu'daki gençler arasında bir değişim var. Eskişehir'de aynı gece Dinar Bandosu, Replikas, Gevende konser verdi. İstanbul'da bile biz böylesini görmedik.
Ali: Ama Afyon Caz Festivali mantığına uymuyoruz, çünkü hâlâ Batı kompleksi var o harekette: Afyonlulara caz öğreteceğiz! Hâlâ tepeden inmeci bir modernizm var. Çağırırlarsa, gider çalarız, ama adamlar caz standartları çalarken, biz orada gidip bizim parçaları çalarsak kaçarlar. Öyle festivallerde müziğe melez bakmıyorlar.
Siz müziğe melez mi bakıyorsunuz?
Ali: Ee tabii, biz melez bakıyoruz. Biz zenciyiz.
Zenci misiniz, melez misiniz?
Ali: Kimse yüzde yüz zenci değildir! Beyaz Türk indirgemeciliğinin tersiyiz biz. Ne tarz müzik şimdi bizim yaptığımız? Kimisi deli müziği diyor, kimisi psychedelic diyor, kimi future rock diyor.
Demin "bizim gibi gruplar" derken, Baba Zula'yı, Gevende'yi andın. Böyle grupların ortaya çıkması, müzikte nasıl bir kırılma noktasına tekabül ediyor?
Ali: Sıfırdan yaptığımız bir şey yok aslında. Şu benim çok hoşuma gidiyor, millet bizim sayemizde Urfalı Babi'yi öğreniyor, '70'lerin Türkiyesindeki funk gruplarını öğreniyor. 12 Eylül'den önce bizde süper bir müzik vardı. Sentez lafını sevmiyoruz. Bunlara anti-tez grupları diyelim. Bence yaptıkları da hakiki Türkiye müziğiydi.
Sence Moğollar melez mi mesela?
Ali: Tabii, müthiş melezler. Onlar da anti-tez.
Yılma: Müzikal açıdan sentez lafını kullanan bir adam kendisi olamaz. İki tane farklı kavramı birbirine sentezlemeye çalıştığın zaman ortaya bir şey çıkmaz. Sadece harmanlamış olursun. Biz senteze karşı anti-tez üretiyoruz.
Ali: Çünkü bir süre sonra sentezler de tez olmaya başlıyor. Asıl kültür, başka kültürlerle karşılıklı etkileşime girerek ortaya çıkandır. Dışarıdan birebir aynısını alıp sözleri Türkçe yapmak çok kolay. Nasıl zamanında çeviri solculuğu vardı, şimdi de çeviri müzikçiliği var. Şu anda Türkiye'de rock müzikteki ana akım bu. Sanki çok değişik, çok şahaneymiş gibi önümüze sürüyorlar... Ama yurtdışında Ali Ekber Çiçek'in müthiş bir hayran kitlesi var. Baba Zula'nın, Moğollar'ın da hayranı çok. Mesela Teksas'taki bir adamdan Moğollar'ın albümünü indirebiliyorum, Soulsek'ten. İsveçli bir grup var Dungen diye. Adamlar şunu diyor: "Bir tane '70'lerden Türk grup varmış, onların sound'unu elde etmek için çok uğraştık". O grup Moğollar. PlayStation'a bile Moğollar müziği seçmişler bütün dünyada. Maalesef bunlar zamanla ortaya çıkıyor. Mustafa Özkent'i bunca zaman sonra tanıyoruz. Baba Zula, Gevende, Dinar Bandosu, Replikas, Dandadadan'ın çıkması sürpriz değil.
'70'lerin müziğine nasıl bu kadar ilgi duydun? Kaç doğumlusun?
Ali: 1977. Ben yedi-sekiz yaşımdan beri dinlerim onları. Yılma da dinler... Ben üniversitede siyaset okudum, ama 28 Şubat'ın ne zaman olduğunu hatırlayamıyorum. Ama '60'larda, '70'lerde bu ülkede neler olup bittiğini bilirim... Dedem neyzendi. Beni o büyüttü. Babamın Rolling Stones, Pink Floyd plakları vardı, onları dinlerdim. Ayrıca sıkı Erkin Koray'cıdır. Babam, "Erkin Koray delirmeseydi, Pink Floyd'dan da, Stones'tan da iyiydi" der. Dedem bana televizyondan sanat müziklerini seyrettirirdi. Ailede kuşak çatışması, kültür çatışması olmayınca iyi besleniyorsun. Ama odamda Nick Cave dinlesem, babam "bu adam Cohen'i taklit ediyor" der. Annemin babası da cazcıydı, uzun süre caz sevemedim, bana zorla Louis Armstrong falan dinlettiği için.
Siz kendinizi Moğollar'ın Anadolu rock'unun devamı gibi görüyor musunuz?
Ali: Devamı değiliz. İki ayağımızla yere basıyoruz,

Douglasvegas, Ali Asaf Sarıca, Yılma Karatuna, Ali Ece (foto: Ayşegül Oğuz)

bir ayağımız orada tabii ki. Yüzde elli-elli. Bağlamacılar çok önemli. Ayrıca sanat müziği de. Bu ülkede ayrı ayrı çok zengin müzikler var. Coğrafya o kadar geniş, o kadar maceralarla dolu ki.

'90'lardan itibaren Anadolu rock Murat Göğebakanlarla, Haluk Leventlerle, sonra Kıraç'la anılmaya başlandı. Bu nasıl oluyor?

Yılma: Onlar İstanbul kültürü elde edemeden müzik yapmaya çalıştıkları için böyle çirkin bir müzik ortaya çıktı. Ama bizim gibi gruplar İstanbul müziğini yansıtıyor. Moğollar'ın varisleri olan gruplar olarak, bu farklı bir Anadolu rock: İstanbul Anadolu rock. Anadolu'nun kozmopolit yapısını İstanbul'dan çıkartıyoruz.

"İstanbul'u görmemiş adam iyi müzik yapamaz" gibi bir şey söylemiş oldun.

Yılma: İstanbul'da yaşayıp, ancak Batının kültürünü İstanbul'un kültürüyle beraber alabilen bir insan rock müzik yapabilir. Ama yaşamayıp taklit ettikleri için niteliksiz bir rock çıkıyor ortaya.

Ali: Haluk Leventler, Kıraçlar geldi, baktılar böyle bir talep var, "Hah! Gitarları distorşın yaparız, eski bilinen şarkıları da söyleriz" dediler. Kıraç, Cem Karaca'nın vokalini taklit ediyor, ama müzikte o derinliğin binde biri bile yok. Onlar mainstream zaten. Bizi ilgilendiren bir şey değil.

Cem Karaca da o dönemin mainstream'iydi.

Ali: Kıraç, Cem Karaca şarkısı söylediği zaman ölmek istiyorum. Yaşadığıma lanet ediyorum. Anadolu rock artık onlara deniyor, biz o yüzden kendimize Anadolu rock demiyoruz.

İki Anadolu rock arasındaki temel fark, yenisinin mutlak anlamda siyasetsizleştirilmiş olması değil mi? Terzi Fikri'ye şarkı yapmak sizden başka kimin aklına gelirdi?

"En Güzel Kadın İstanbul" kilibinden, boru üfleyen Asaf Zeki Yüksel, dans eden Oynakbeyi

Ali: Postexpress'te Terzi Fikri'nin hikâyesini okuyunca, "vay, ne kral adammış" dedim. O anda birden geldi, yazdım, sonra da Yılma'ya gösterdim, sözleri tamamladık. Şarkının içindeki "bir oğlum olacak, adı Temmuz" dizesinin Hasan Hüseyin'e ait olduğunu sonradan öğrendim. Babamın bir arkadaşının anlattığına göre, hapishanelerde hep söylenen bir şiirmiş... Ayrıca sırf girişteki Can Yücel şiirini ("Terzi Fikri öyle bir giysi dikti ki Fatsa'ya...") kullanabilmek için bile bu şarkıyı yapmaya değerdi... En baştan beri, bir kere bile ticarî düşünmedik. İkinci Anadolu rock olarak etiketlenenler, sadece piyasadaki boşluğu doldurmak için varlar.

"Terzi Fikri"yi dinledikten sonra merak edip kim bu diye soran oluyor mu?

Ali: Oluyor, Ekşi Sözlük'e madde de yazmışlar. Eğer adamın gerçeğinin bilinmesinde basit müzisyenler olarak katkıda bulunuyorsak, ne güzel.

Size ne soruyorlar mesela?

Ali: "Bir terziye neden şarkı yaptınız?" diyorlar. Halbuki terzilik süper bir iş. Bana caz dinleten dedem de terziydi. Çok komik: Eskiden Beyoğlu'nda Doors diye bir mekân vardı. Yeni başlamıştık çalmaya. Annem yaptığımız müziği merak edip gelmişti. Meğersem o mekân dedemin eski terzihanesiymiş. Hatta tam çaldığımız nokta. Kadın ağlayıp eve dönmüş.

Terzi Fikri'nin hikâyesinde ne çekti sizi?

Ali: Ben siyasal okumama rağmen hakkında hiçbir şey bilmiyordum. '80 sonrasında hafızalardan tamamen silinmiş gibiydi. Dünyada sol gösterip sağ vuran nice olaylar yaşandı bugüne kadar. Fatsa onlardan biri değil. Terzi Fikri, esnaf içinden, halk içinden çıkan bir aydın olarak, bir belediye başkanı olarak her kesimden insan tarafından sevilip yöre halkıyla birlikte hareket edebiliyor. Bir dinci yanına gelip "evimin önü çamur" dediğinde "biz insanları dinci ve solcu diye ayırmıyoruz, evinin önü çamur olanlar ve olmayanlar diye ayırıyoruz" diyebiliyor. Fatsa halkının başka yerlerdekilerden daha devrimci olduğunu sanmıyorum, ama DevGenç'in adını bile bilmeyenler o dönemde "biz Terzi Fikriciyiz" diyebildiyse, bundan güzel bir şey olamaz.

'80'lerdeki sol tandanslı müziği dinler misiniz? Bazı parçalarınızda Çağdaş Türkü'den, Grup Yorum'dan izler var sanki...

Yılma: Vallahi hiç dinlemedik, yorum yapamayız bu konuda, ama ruh meselesidir.

Ali: Gitarı, bası, davulu biraz Batı ekseninden çıkartmaya başlayınca zaten kendi özüne dönüyorsun. Ama biz onları fazla bilmeyiz, maalesef. Biz Özal döneminde büyüdük.

Ahmet Kaya'yı da mı dinlemediniz?

Ali: Ben Bingöl'de askerlik yaptım. Orası gizli kapaklı bir sıkıyönetim bölgesiydi, biz de jandarma komandoyduk. Vanlı şoför vardı, ona "Ahmet Kaya kasetlerini sakla" derdim, ki askerliğimiz uzamasın! Ama komutan bile, arabaya bindiğinde "ne lan bu müzik, Ahmet Kaya yok mu?" diyordu. Adam bütün gün "PKK'ya karşı şöyle savaşacaksınız" diyor, sonra da gidiyor, PKK'lı addedilen Ahmet Kaya'nın müziğini bayılarak dinliyor.

Bunu neye bağlıyorsun?

Ali: Müzik iyi oldu mu her şey olur. "Beynemilel" filminde de vardı: Herifler "Enternasyonal"i çalışıyor, ama binbaşı o parçanın "Enternasyonal" olduğunu bilmiyor, "vay çok güzel" diyor. Müzisyenlerin siyasetin çok daha ötesinde bir ağırlığı var. Biz bazen "Mehter Marşı" çalarız ve "Mehter Marşı" hiçbir siyasî görüşün tekeline bırakılamayacak kadar büyük bir bestedir. Bütün Avrupa'da da orkestrasyonun kaderini değiştirmiş, günümüze kadar gelmiş ve bu topraklardan çıkmış bir bestedir.

Moğollar'ın varisleri olan gruplar olarak, bizimki farklı bir Anadolu rock: İstanbul Anadolu rock. Anadolu'nun kozmopolit yapısını İstanbul'dan çıkartıyoruz.

Güncel olan her müziği es geçmeyi nasıl beceriyorsunuz? '80'lerde '80'leri, '90'larda '90'ları dinlemiyorsunuz, şimdiki müziği de sevmiyorsunuz. Sevmediğiniz birileriyle aynı dönemde, aynı toprakta yaşamak yorucu olmalı.

Ali: Ee, vallahi yorucu. O yüzden anti-tez diyoruz.

Bu kafayla, '70'lerde yaşasanız, Moğollar'ı da beğenmezdiniz...

Ali: Hayatta da böyle bir şey söylemezdik. Ayrıca en baba gruplar bence şimdikiler: Baba Zula, Gevende, Replikas, Nekropsi, Dandadadan, Fairuz Derin Bulut...

Yılma: Bu saydığımız grupların duruşu, kendileri olmayı başarabilmeleri takdire şayan bir durum.

Moğollar o müziği yaparken, Aşık Mahzuni'ler hayattaydı, gümbür gümbür üretiyorlardı. Onların da plakları yayınlanıyordu, Moğollar kuşağıyla birbirlerinden besleniyorlardı. Fikret Kızılok gidip Veysel'in evinde kalabiliyordu. Siz de şimdi Anadolu'ya dönük bir müzik yapıyorsunuz. Anadolu'da beslendiğiniz kimseler var mı?

Yılma: Edirne'den dokuz sekizlik Roman havaları, Güneydoğu'nun sıra gecelerindeki ritmler, ikinci albümde hepsinden dem vuracağız. Türkiye coğrafyasını yaygın bir şekilde aktarmaya çalışacağız. Belki Trabzon'un horon ritmleri de olacak.

Ali Asaf Sarıca: Mesela grupta Asaf (Zeki Yüksel) abiyle ikimiz zikir hastasıyız. O trans, o topluluk sesi çok hoşumuza gidiyor. Bir sonraki albümde bunu kullanacağız. Hatta bir keresinde "sahneye zikir ekibi çıkartalım" demiştim de, "yeteri kadar postmodern insan yok, seni vururlar orada" dediler.

Ali: Bugün mainstream'i "allah belalarını versin, ulan bak, biz böyle yapmayalım" demek için izliyoruz... Mustafa Özkent'in "Gençlik ile Elele" plağı otuz sene sonra geçenlerde tekrar basıldığında dinledim ve "böyle bir şey varken, insanlara yıllarca eşek müziği dinletmişler" dedim. Zaten bizim bu kadar acı çekmemizin nedeni de bu. Bizde, her şeyden önce kendi kültürüne sahip çıkma yok, kültüründen utanma var. Batı karşısında müthiş bir kompleks duyuluyor; bu, büyük sponsorlu festivallere de yansıyor. Bence şu anda çok daha iyi olan Türk gruplar öğlen 1'de sahneye çıkartılıp yumurta gibi pişiriliyor... Ben hiçbir zaman Moğollar'ı dinlerken "vay, '70'ler müziği" demedim, sadece "muhteşem" dedim. Moğollar'daki abilerle tanıştık, hiç kendimi kompleksli hissetmedim, çünkü onlar öyle hissettirmediler. Baba Zula'yla tanıştık, hiçbir gün aramızda kuşak farkı olmadı. Çünkü böyle bir devamlılık var; zamanın ötesinde, dışında bir şey.

Şarkılarınızdaki özel isimlerden konuşalım... Pascal Nouma, Terzi Fikri gibi insanlara şarkı yapmanızın arkasında ne yatıyor? Bunun devamı da gelecek mi?

Ali: İkinci albümde "Zati Sungur" olacak, "Leyla Halid" olacak. İtiraf edeyim: Ben bir kıza âşık olmuştum, onun için bir şarkı yazmıştım. Sonra dedim ki kendi kendime: Bundan sonra hiçbir kadın için şarkı yazmayacağım! Dünyada uğruna şarkı yazılacak tek kadın Leyla Halid'dir! Müzik yaparken sadece müzik gruplarından etkilenmezsin. "Türk sineması '70'lerde süperdi" diyeceğim, "yine mi '70'ler?" diyeceksiniz. Ama şu anda da süper. Enteresan şekilde Türkiye'de müzik ve sinema hep aynı anda yükseliyor, güzelleşiyor. Çünkü bizim Türk sineması da Batı kompleksinden kurtuldu. Türk underground müziği de o şekilde, Batı komplekslerinden kurtularak oluştu. Ben de Kemal Tahir gibi konuşuyorum şimdi. *(gülüyor)*

Yekpare bir Batı, yekpare bir Doğu varmış gibi konuşuyorsun.

Ali: Kesinlikle yekpare bir Batı ve Doğu yok. Hatta bu ayrım çok saçma. Gitarımın üstünde Syd Barrett'ın resmi var. Bana bazen soruyorlar: "9/8'lik şarkıyla Syd Barrett'ın ne alâkası var?" Bunu anlasalardı, ülkede neler olup bittiğini de anlayabilirlerdi. Biz dünyanın en şanslı insanlarıyız, İstanbul kadar dünya olan şehir çok az vardır dünyada. Burada aynı anda hem Doğuyu hem Batıyı, en güzel ve en kötü taraflarıyla yaşıyoruz. "En Güzel Kadın İstanbul" şarkısında olduğu gibi.

Yılma: İstanbul, Türkiye'nin mikrokozmosu. Bütün kültürleri yansıtan, bütün şehirleri de aynı anda yaşatan yer.

"En Güzel Kadın İstanbul" şarkınızda neden "70 millet var" diyorsunuz, 72 yerine?

Ali: İnsanları o kadar da bölmeyelim. *(gülüyor)*

"Şaban'ın Rüyası"nın adresi Kemal Sunal mı?

Ali: Evet. Bu insanlardan hem etkileniyoruz, hem de kendimizi borçlu hissediyoruz. Kemal Sunal en büyük muhalefet lideridir.

Bir kıza âşık olmuştum, bir şarkı yazmıştım. Sonra dedim ki, bundan sonra hiçbir kadın için şarkı yazmayacağım! Dünyada uğruna şarkı yazılacak tek kadın Leyla Halid'dir!

Mainstream'den çok rahatsızsınız. Peki Kemal Sunal mainstream değil mi?

Ali: Hiç mainstream değil bizim algılarımızla. Pascal Nouma derseniz, tamam, o mainstream. "Hepimiz Zenciyiz"de Çarşı'nın sloganlarını kullandık, çünkü Çarşı önemli bir muhalefet odağı... Mesela "Okul" filmi mainstream, ama ne kadar ödül alırsa alsın, "Beynelminel" mainstream değil.

Yılma: Arkasında bir duruş, bir felsefe varsa, mainstream değildir.

Ali: Mainstream, McDonald's gibi bir şeydir, tüketirsin, sonra tuvalete gidersin ve çıkartana kadar zorlanırsın... Kemal Sunal halkın bilincinin biraz açılmasında büyük rol oynadı. Filmlerinde komedi, tulûat ve ajitasyon var... İlk kez onun filmlerinden öğrendik faşizmi, "faşo ağa" diye duyduk, öyle sorduk anne babamıza... Muhalefetini karamsarlığa bürünmeden, yenilmeden yapmıştır.

Siz albümü konser mantığıyla bir kerede çalıp mı kaydettiniz?

Ali: Evet, hücum kayıt yaptık. Sadece vokaller sonradan eklendi. Seyirciler bizi samimiyetimizden ötürü benimsedi. Gidip metronomla davul kaydedersek, konserdekinden bambaşka şeyler ortaya çıkacak, o dinamizm ortadan kaybolacak. Mehmet Ateş'le çalıştık, tabuları yıkmamızda onun büyük etkisi oldu. Eğer bir grup kendisini hakikaten rock'n'roll grubu olarak tanımlıyorsa, kanal kayıttan mümkün olduğu kadar kaçınması gerekir. Çünkü o, pop müziğin kayıt tarzıdır. Mehmet Ateş 65-70 yaşlarında adam, "siz Peyote'nin grubusunuz, anarşistsiniz, rock'n'roll grubusunuz" dedi, bize cesaret verdi.

Elvis Costello, müziği konserde değil, plakta dinlemeyi severmiş. Ama Duke Ellington'ı sahnede izleyemediği için hayıflanıyor, "keşke seyredebilseydim" diyor. Gene de bir şüphe payı bırakıyor: "Belki de kötü bir konserine denk gelirdim, hakkındaki fikirlerim değişirdi." Biz de şimdi şüpheleniyoruz: Acaba bu albümde, iyi bir konserinize denk gelemedik mi?

Ali: Kaydetmek için bir tek gecemiz vardı. Bununla gurur duymuyoruz. Hakikaten bir gecede bütün albümü kaydetmek bizi mahvetti. Tek elli boksörler gibiyiz, üretim araçları elimizde değil. Vladimir Tatlin'in dediği gibi, "sanatta, bir noktadan sonra işin ruhu ve içeriği, tekniğini önceler". İçinde bulunduğumuz imkânsızlıkları bir savunma olarak göstermiyorum. Fanatik hayranımız olan iki sevgili bana dedi ki, "eğer 'Hepimiz Zenciyiz'in konserlerde çok daha güzel olduğunu söylesek bize kızar mısınız?" Tabii ki kızmam.

Asaf: Benim vokal kaydım da iki günde bitmek zorundaydı. Aksi takdirde stüdyo için beş ay daha beklememiz gerekecekti.

Ali: Bu albümü artık çıkarmamız şarttı. Yurtdışı için bir referans gerekiyordu, bir de bu şarkılardan kurtulmak istiyorduk, çünkü bir sürü yeni şarkımız var.

Asaf: Ben önceleri Dinar Bandosu'nun fanıydım. Ali abi bana "sen vokal olacaksın" dediği gün, daha önce bir albüm kaydında hiçbir şekilde bulunmamış bir adamdım. Grupla bir konser verdim, ikinci gün de albüm kaydına girdim. Bu kayıtlardaki suçumu itiraf ediyorum.

Yılma: Miks ve mastering de aceleye gelmiş olabilir.

Ali: Albümün kaydını ve miksini yapan arkadaşlara en ufak kötü söz söylemeyiz. Biz ne kadar zor şartlarda kaydettiysek, onlar da o kadar zor şartlarda miksledi. Bize psychedelic grup diyorlar, ama biz tavır olarak, müzik olarak punk'çıyız... "Saykodelikzade Mahmut Paşa"yı sabah saat 6'da kaydetmeye başladık. Önceki sabahtan beri çalışıyorduk, hiç uyumamıştık. Valla bence en güzeli o oldu. Kaydın 23. saatinde bir kerede kaydettik.

Temelde doğaçlamaya dayalı bir müzik mi yapıyorsunuz?

Yılma: Şarkı üretim sürecinde doğaçlama kendini gösteriyor. Ondan sonra şarkılar, bizim izin verdiğimiz ölçüde doğaçlamaya devam ediyor.

Şarkı formuna ve şarkı sözlerine verdiğiniz ağırlık bakımından "sizin gibi gruplar"dan ayrılıyorsunuz. Bu güzel sözleri kim yazıyor?

Ali: Bu albümde çoğunu ben yazdım, ama Yılma öyle yerlerini düzeltti ki, benim kadar katkı yapmış oldu. Artık Asaf da, Yılma da söz yazıyor. İkinci albümde herhalde daha bir ortak olacak sözler... Mesela "En Güzel Kadın İstanbul"da Yılma'yla oturmuş, bazı Şener Şen sahnelerinden bahsediyorduk. "Acaba bu sahnede müzik ne

34→

olurdu" diye hayal kurup şarkının davulunu ve gitarını yazdık. Sözlerin geri kalanı da, akşam haberleri seyrederken çıktı. Gerçeküstücülük ve cut-up tekniği hoşumuza gidiyor.

Douglas'ın suskunluğunu bozalım. İlk kez Türkiyeli bir müziği ne zaman dinledin?

Douglasvegas: Kanada'da Mevlevi müziği dinledim. Çok ruhanî ve derin buldum. Spiritiualized grubunun "Lazer Guided Melodies" albümünü çok severim, bence trans kısmında bir ortaklık var. Ama Spiritualized'dakiler uyuşturucuyla, Mevlevihanedekiler ise kendi kendine uçuyor.

Peki güncel Türkçe müzikler?

Douglas: Televizyon ve radyodan keşfettim. Moğollar'ı ben de çok seviyorum.

Yılma: Douglas 2006'nın sonunda gruba katıldı. Daha önce İstanbul'daki İngilizce öğretmenlerinin oluşturduğu Not Since The Illness grubunda gitar çalıyordu. Onun ilk Dinar Bandosu konserinde, Murat Ertel de bizimle sahnedeydi.

Asaf: Benim de elimde marakaslarla sahneye atlayıp dans ettiğim ilk konser oydu. Ali abi bana "Bez yap, Bez yap" deyip durdu. Ben de Bez yaptım. Sonra pedalına bastım diye kafama vurdu. Neyse. *(gülüyor)*

Sizin asıl Bez'iniz başka biri değil mi? Klibinizde de dans ediyor. Onu da anlatsanıza.

Ali: Evet, Oynakbeyi var grupta. Onun babası da terzi olduğu için "Terzi Fikri" şarkısını çok seviyordu. Aslen Adıyamanlı, Eskişehir'de okumuş, dansa çok hevesli, yerinde duramayan biri. Konserlerimizde dayanamayıp sahneye atlıyordu, tesisatı mahvediyordu. Bari en baştan bizimle çık dedik. O gün bugündür direkt sahneye çıkıyor. Kendi adını da kendi koydu, direkt "ben Oynakbeyi'yim" dedi. Bazıları da "müzik çok ciddi, ama o cıvıtıyor" diye şikâyet ediyor. "Çok kıro gibi" diyorlar.

Kıroluk size uymuyor mu?

Ali: Kıroluktan kasıtları, bir adamın çıkıp uzun saç ve uzun sakalla, üzerinde Jamaika ya da Arjantin formasıyla içinden geldiği gibi dans etmesiyse, biz de kıroyuz.

Kumaş pantolonla çıksa uymaz mı?

Ali: Uyar, uyar, her şekilde uyar.

Asaf: Bu bir elektrik devresi gibi. Grupta bir enerji, bir döngü var. Nasıl bir frontman yoksa, nasıl bir kişi öne çıkmıyorsa, o devreyi tamamlayan bir adam Oynakbeyi.

Terzi Fikri '80 sonrasında hafızalardan tamamen silinmiş gibiydi. Dünyada sol gösterip sağ vuran nice olaylar yaşandı bugüne kadar. Fatsa onlardan biri değil.

Ali: Uzun zaman herkes beni frontman olarak görmeye çalıştı. Herkese söyledim: Ben sadece Dinar Bandosu'nun beşte biriyim, altıda biriyim, duruma göre sekizde, onda biriyim. Alınan ücret her zaman kaç kişiysek o sayıya bölünür. Oynakbeyi de onlardan biridir.

Bir de Asaf abiniz var, Asaf Zeki Yüksel.

Yılma: İlk grup çalışmasını Ali'yle ikimiz yapmıştık. İkincisine Asaf abi de geldi. Daha doğrusu, içeri bir Kızılderili girdi, elinde bir sürü kutuyla. Birinden saksofon çıktı, birinden ney, birinden zurna, birinden boru çıktı. Gülmeye başladım. O gün bugündür de gülüyorum. Bildiğiniz deli.

Asaf: Aslında bir ressamdır. Bir gün Yerebatan Sarnıcı'nda soyunuyor, daha önceden hazırladığı bir çarmıha kendini geriyor. Bu, okuldaki bitirme ödeviymiş. Bir müzik enstrümanını bir müzik enstrümanı gibi çalmayı sevmiyor. Geçen gün evine gittim. Gaz maskesine bir boru, bir de pedal takmış, garip garip sesler çıkarıyordu. Basınçtan bayıldı. Hava çok sıcaktı, boruyu üfledikçe maskenin camı buğulandı, Asaf abi küt diye yere düştü. Bayılırken gülüyordu. *(gülüşmeler)* Ben böyle bir adam görmedim, göremem de. İsmimiz aynı çıktı, doğum tarihimiz aynı çıktı: 6 Aralık, ama aramızda 25 yaş fark var. "Artık baba-oğul olalım" dedim. "Bu benim oğlan" diye tanıtıyor gittiğimiz her yerde.

Bir müzik grubundan öte, bir çete, bir komün gibi takılıyorsunuz galiba...

Ali: Grubu Asaf abi, ben ve Şeker (Kerem Tansever) kurduk. "Şaban'ın Rüyası" ve "Feyyaz" Şeker'in bestesidir. O da grubun her zaman bir üyesidir. Dinar Bandosu ismi Meriç Güleç isminde bir arkadaşımızın aklına düştü, biz de çok beğendik... Asaf abi o bitirme tezini ben 15 yaşındayken yapmıştı. Gazetede gördüğümde, arkadaşlara "bu benim arkadaşım" dedim, hiçbiri inanmadı. Asaf abinin abisi babamın en iyi arkadaşıdır. Kendisini gördüğümde "ben Amerika'ya gidiyorum, orada performans yaparım, dağlara tırmanırım, aletler biriktiririm, sonra gelince birlikte müzik yaparız" dedi. Aradan bayağı bir zaman geçti, hakikaten gelmiş, babamı aramış "bana gelsin, grup kuracağız" demiş. Yanına gittim. Adamlar yukarı piyano çıkarıyorlardı. Asaf abi kızdı: "Ulan ben bunun tuşlarını ne yapayım? Size o kadar para verdim, bunu kesmeniz için." Adamları kovdu, elektrikli testereyi alıp gözümün önünde piyanoyu kesti. Arkasını çıkarıp boruları aldı, üflemeye başladı, "şahane titreşim var, bak buna şimdi kuşlar konacak, kediler köpekler gelecek" dedi. O günden sonra müzik yapmaya başladık... Eskişehir konserinde aşırı ilgiden çok şaşırdı, ne yapacağını bilemedi. Theremin çalarken kendinden geçti, aleti ileri attı, geri attı, önce sahneden theremin düştü, ardından Asaf abi düştü. Bizim menajer Deniz kolundan tutup kaldırmış, "abi theremin kırıldı, ne yapacaksın" diye sormuş. Asaf abi "çaktırma, ben şimdi gazele giriyorum" demiş. Sahneye çıktı, konser boyunca thereminin ardından gazel okudu, sanki oğlu ölmüş gibi... Adam wah wah pedallarıyla zurna çalıyor. Kendi tabiriyle, sistemin artıklarını alıp kendine yeni enstrümanlar icat ediyor. Siyasî bir şeyler soranlara şöyle cevap verir: "Bence bütün beyazlar ölmeli, bütün insanlar ölmeli, dünyayı bunların işgalinden kurtarmak gerek." Ona "ama sen de beyazsın, sen de insansın" dediğimizde, "ne yapalım, bu dava uğruna biz de öleceğiz" der. *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Derya Bengi - Cem Sorguç***

SAYI 03 - HAZİRAN 2007

KÜLTÜR VE SİYASETTE FEMİNİST YAKLAŞIMLAR'IN ÜÇÜNCÜ SAYISI ÇIKTI !

Türkiye ve dünyadaki kadın gündemlerini ve bu gündemlerin içinde şekillendiği kültürel ve siyasal alanlara dair kadın bakış açılarını yansıtmayı hedefleyen Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar dergisinin üçüncü sayısına www.feministyaklasimlar.org adresinden ulaşabilirsiniz

PANEL: TANYA REINHART'I ANIYORUZ
"Aktivizm İle Akademiyi Bir Arada Düşünmek..."

NEDEN AKADEMİK BOYKOT?
İsrailli Bir Dosta Yanıt
Tanya Reinhart

NEDEN BİZ?
Akademik Boykot Hakkında
Tanya Reinhart

CUMHURİYET MİTİNGLERİ, KADINLAR ARASI İTTİFAK VE SEÇİMLER ÜZERİNE SOHBET

ANADOLU VE ÇEVRESİNDE TEFÇİ KADINLAR GELENEĞİ
E. Şirin Özgün

DANS ERKEĞİ "BOZAR" MI?
SİNOP'TA KÖÇEKLİK GELENEĞİNE KISA BİR BAKIŞ
Berna Kurt

BİR FEMİNİST ÜTOPYA MODELİ OLARAK CHARLOTTE PERKINS GILMAN'IN KADINLAR ÜLKESİ
Yeşim Ersoy

DÖNEMİN RUHU VE BEN
Kanın Karakaşlı

ÇATIŞMA SONRASI ZORUNLU SEKS İŞÇİLİĞİ BİR SAVAŞ SUÇU MUDUR?
Marguerite Waller

GELENEK SÖYLEMLERİ VE İKTİDARIN DOĞALLAŞMASI:
NAMUS CİNAYETLERİ ÖRNEĞİ
Dicle Koğacıoğlu

ZORUNLU GÖÇ VE KADINLAR:
DİYARBAKIR ÖRNEĞİ – DİKASUM Koordinatörü
Handan Coşkun ile Söyleşi

Rock solistliği geçmişinden ziyade, radyo ve televizyondaki mizah programlarıyla tanınan Cenk Durmazel, Beyoğlu barlarının en azılı çetesini yanına alarak –ne iyi etti de– Malt'ı kurdu. Sonuçta rock'n'roll kazandı, Türkçe kazandı... Kriz masasında içilir mi, dönülmez akşamın ufkundan u dönüşü yapılır mı, aşkın gözü kördür, peki karnı aç mıdır? Karikatürlerdeki konuşma balonları etkisinde, ciddiyetli, cibilliyetli sözler ve modern bir hard rock... "Kendi Adını Taşıyan İlk Albüm" adını taşıyan ilk albümünü çıkaran Malt'ın beyni Durmazel'le mizahtan, Badluck günlerinden, "Portakal"dan, "Gol"den, "Deprem"den, Richter'den konuştuk...

KRİZ MASASINDA İÇERKEN

Masstival konserinde Malt iki cover yaptı. Biri Motörhead'den "Ace Of Spades"di.

Cenk Durmazel: O şarkıya acayip istek vardı. Bizim maltrock.biz adresine, bu şarkıyı cover'lamamız için insanlar mesaj gönderiyordu. Basçımız Cenk (Turanlı) zaten Lemmy manyağıdır. Böylece Motörhead'i ilk defa Masstival'de çalmış olduk.

Motörhead'in senin hayatında bir yeri yok mu?

Cenk kadar yok. Judas Priest, Iron Maiden beni daha çok açar. Lemmy amcamıza burdan sevgilerimi gönderiyorum, ama vokal melodileri benim için düz kaçıyor...

Lemmy'nin tuhaf bir büyüsü yok mu? Bir arkadaşımızın beş yaşındaki kızı Lemmy'nin fotoğrafını görünce "çok yakışıklı bir abi" demiş.

(gülüyor) Evet, insanı çeken bir şey var Lemmy'de. City of Heroes isimli, çizgi roman tripli online bir role-playing oyunu var, bu oyunda kendine ayrıntılı karakterler yapabiliyorsun. Ben de aynı Lemmy'ye benzeyen bir karakter çizmiştim. İlginç bir duruşu ve tavrı var amcamızın.

Konserdeki diğer cover Metallica'dan "Wherever I May Roam"du.

Metallica'yı ve Megadeth'i de çok severim. Ayrıca bazen konserlerde çaldığımız "Paint It Black", "Personal Jesus"ın sert hali, "Easy" gibi şarkılar var... Aslında beni lisede müziğe başlatan new wave'di. İlk olarak Depeche Mode'un "Construction Time Again" albümünü almıştım. Sonra The Cure, Sisters Of Mercy, Psychedelic Furs falan dinledim. Lise 1'deyken Handle With Care adı altında new wave yapıyorduk, "bir grupta gitar olmamalı" diye düşünüyorduk. Sert distorşın musikisine The Cult'la geçtim. Badluck tayfası da, Kadıköy Anadolu'da, bizim sınıftaydı. Onlar rock takılıyordu.

The Cult'ın solisti de önemli miydi senin için?

Evet, Ian Astbury'ye acayip koptardım, ama gitaristin riff'lerini de çok severdim. "Sonic Temple" albümü harikaydı.

Ian Astbury sonradan The Doors of the 21st Century adı altında Jim Morrison oldu. O kimliğini de sevdin mi?

Hayır, çünkü zaten Jim Morrison'ın fazla trip ve uçuk sözlerini sevmem. Hippi dönemi müziklerine hiç takılmadım. Ama Billy Idol'ın "L.A. Woman" cover'ını severim, hatta sahnede de çalardık.

Rock'çu olunca Handle With Care bitti, Badluck mı başladı senin için?

Ozan Çolakoğlu'nun aramıza katılmasıyla, Network diye daha gitarlı bir grup kurup Milliyet'in Liseleraası Müzik Yarışması'na Duran Duran'ın "Save A Prayer"ıyla katıldık... Badluck olayı ondan sonra, 1989'da başladı. "Hemen bir albüm yapalım, bir an evvel İngiltere'ye gidelim" diyorduk.

Bugün çoğu kişi Badluck'ı "rock İngilizce yapılır" fikrinin yılmaz savunucusu olarak hatırlıyor. Doğru mu bu?

Yok canım, niye öyle olsun? Türkçe şarkı yapmayı düşünmedik, çünkü tribimiz İngiltere'ye gitmekti. Ama Badluck'tan önce Levent'in Kolon diye bir grubu vardı ve Türkçe yapıyorlardı, Kargo Selim de o gruptaydı. Barış'ların da Trans isimli bir grubu vardı, onlar da Türkçe yapıyordu. Ben herhalde Handle With Care'deki alışkanlığımdan dolayı İngilizce söz yazıyordum. Handle With Care olarak Hey dergisinin müzik yarışmasında Ra'nın ardından ikinci olmuştuk. Yarışmada neredeyse herkesin şarkısı İngilizceydi. Hatta bir grubun "Istanbul is the city in my dreams" diye bir şarkısı vardı, çok gülmüştük... Ama İngilizcenin bazı artıları var: İngilizcede gırtlağı

Öğlen 12'de Eksen'de Radiohead çalıyordu. Radiohead'i severim, ama o trafikte yeri ve zamanı değildi. Birikmiş yüzlerce şarkım vardı, "gaz bir şeyler yapalım" dedim.

çok daha rahat kullanıyorsun. Türkçede p'ler ç'ler oldu muydu, o gırtlaktan feragat etmen ya da yerine başka bir tarz bulman lâzım.

Bunu bugünkü kafanla mı söylüyorsun?

O zaman da farkındaydım, çünkü '89'da Belediye Konservatuarı'nın şan bölümüne girmiştim. Evde teybi köklüyordum, vokal çalışıyordum. Depeche Mode söyleyip makaralara kaydediyordum. Sonra Erkin Koray şarkılarını Depeche Mode, The Cult gibi söylemeye kalkınca bu işin böyle olmayacağını anladım.

Kendini ifade etme gücü açısından Türkçeyle İngilizce arasında bir fark görmüyor muydun?

Hem de çok fark var. İngilizce olduğu zaman, kendini ifade etmekten ziyade, başka kaygıların oluyor. Mesela "bunu bir gâvura dinletsem ne düşünür" diye düşünüyorsun. Hesapta İngilizce düşündüğünü sanıyorsun, ama aslında burada yaşayan biri olarak öyle bir alışkanlığın yok. İngilizce yazarken, duygudan ziyade, mantık öne geçiyor.

Malt'ın "Dolmuş" şarkısındaki "bin bir dolmuşa, sahilden iki dakkada bendesin"i aynı güzellikte İngilizce söyleyebilir misin?

Söyleyemem. Çünkü onun duygusu ve bilgisi içimde yok. Türkçe yazmak bambaşka bir şey. Esas olay o bence.

Türkçeyi sevdiğini, onunla oynayabileceğini ne zaman kavradın?

Üniversite 1'de Erdem'le (Uygan) tanıştıktan sonra olay abardı. Lisede sınıfın şaklabanlarından, espri yapanlarından değildim. Bir köşede uyuz uyuz otururdum. Dille oynamayı severdim, annemlere babamlara az biraz kelime oyunları, espriler yapardım. Erdem de evde aynı şeyi yapıyormuş. İkimiz oturup hiç dil çalışmadık, "haydi, bugün cümlelerimizi öğelerine ayıralım" demedik. Ama ister istemez kendimize göre bir dil geliştirdik.

Birbirinize çok mu gülerdiniz?

Hayır, Erdem bir espri yapınca ben "böö" derdim, ben bir espri yapınca Erdem "z-böö" derdi, "böö'den de kötü" anlamında. Sonra güçlerimizi birleştirdik. Anfide arka sıralarda hocaya laf saydırırken millet bizi dinleyip gülmeye başladı. "Bunu radyoda yapsak nasıl olur" dedik... Ama o aralar Badluck ve İngiltere hayalleri devam ediyordu. Önce ilk özel radyo olan Genç Radyo'ya gittik, "demo hazırlayıp getirin" dediler. Peki dedik, ama hiçbir şey hazırlamadık. Altı ay sonra bir ilan gördük: Büyük bir holding radyo açıyor, tonmaysterinden program yapımcısına kadar herkesi arıyorlar! O zaman "Müebbet Muhabbet" adı hazırdı. Bir sayfalık bir tanıtıcı metin yazdık, arkasına da bir not ekledik: "Teknik bilgimiz mevcuttur, kayıtlarımızı kendimiz yapabiliriz." Herifleri tonmayster parasından kurtarmak için bir şark dangalaklığıydı bu. Şöyle işe yaradı: Beni çağırıp Hür FM'e tonmayster yaptılar. Sonra yanıma Erdem'i aldırdım. Ama iki sene boyunca ortak programımızı reddettiler. Ben "Tam Gaz" diye bir rock programı yaptım, genelde konser kayıtları çalıp ara anonsları bağırarak yapıyordum. Erdem de "Slow Motion" programında, Seattle yöresinden şarkılar çalıyordu. Sonra elli kişilik kadro yirmiye inince, radyoda program yapacak adam kalmayınca, salı gecesi 1-3 arasını bize uygun gördüler. "Müebbet Muhabbet" böyle yol aldı. Fakslar yağmaya başlayınca gitgide gündüz kuşağına geçtik ve tabiri caizse yırttık.

Müziğe ne ölçüde yer veriyordunuz bu programlarda?

Cingılımızda Depeche Mode'un "Master and Servant"ının üstüne "Nöbetçi Büfe" diye söz yazmıştık. Erdem'le bir sürü cover'ımız var internette. Siteyi 1998'de açtık, şarkılar 400 bin küsur download'a erişti. O şarkılardaki sözlerin tamamı komik. Mesela "İstikrarsız Kaptan", yani "It's The Final Countdown". Aynı müziğin üstüne, aynı vokalin yavşak söylenişi...

'90'ların başlarında hem hazır bir grubun vardı, hem de Türkçenin inceliklerini kullandığınız bir mizah ikilisi oluşturmuştunuz... Malt gibi bir grup için neden 15 sene geçmesi gerekti?

Biz Badluck olarak çalmaya başladığımızda, Etiler'deki Star 88 hariç, İstanbul'da rock bar yoktu. Gece kimse dışarı çıkmıyordu, albümler basılamıyordu. Bar olayı Sis'le Ortaköy'e ve Kemancı'yla Taksim-Beyoğlu'na kayınca, haftada beş gece çalıp çok güzel paralar kazandığımız da oldu. Ama bu sefer de artık bir bar grubuna dönüşmüş olmanın verdiği bayıntıyla, Türkçe beste yapan yeni bir grup kurmayı düşünmedik bile. O dönemde kaydettiğimiz ve piyasaya çıkmayan demolar bile İngilizceydi. Ama artık hiç değilse Avustralyalı bir amcanın sözlerini kullanıyorduk. "Aman n'olacak, İngilizce yazarız, he he he" şeklindeki lise çocuğu zihniyeti daha mantıklıca bir hale dönüşmüştü. Gene de bence güzel sözler değildi... Levent askere gidince bazı İngiliz müzisyenlerle çaldık, sonra hep beraber İngiltere'ye gidip hiç çalamadan geri geldik. Levent askerden döndüğünde, elinde yeni Türkçe besteleri vardı, ama olay artık soğumuştu. "Projenin içinde ben yokum" dedim, onlar da Badluck olarak sonra bir şey yapmadılar...

Depeche Mode söyleyip makaralara kaydediyordum. Erkin Koray şarkılarını Depeche Mode gibi söylemeye kalkınca işin böyle olmayacağını anladım. Başka tarz bulman lâzım.

Stüdyo İmge'de o yıllarda çeşitli söyleşilerinizin yanısıra bir de posteriniz yayınlanmış: Bir yüzü U2, bir yüzü Badluck. O posteri duvarına yapıştırmış gençler var mıydı sence?

(gülüyor) Bildiğim kadarıyla vardı. Başka bir dergi de "Badluck'ı hayranlarıyla buluşturuyoruz" diye bir kampanya yaptı. Hakikaten de gelen mektuplar arasından seçilen 10 kişiyle Ortaköy'de bir çay bahçesinde buluştuk. *(gülüyor)* Mesela tişörtler yaptırmıştık, konserlerde satıyorduk. Kendi kendimize böyle "merchandise" faaliyetlerimiz oldu. 1993'te Bon Jovi'ye öngrup çıkmamız da, bu şekilde olayı tırmalamamız sonucudur. Bizimkiler Ahmet San'a kasetli bir basın dosyası göndermişler. Zaten para da istemiyorduk. Ahmet San "tamam, çalın" demiş.

Niye para istemiyorsunuz? Hem de bir stadyum konserinde?

Ne biz istedik, ne de o verdi. Bugün farklı mı zannediyorsun? Rock'n Coke'a katılan yerli gruplardan çoğu gene para almıyor. "Senin için tanıtım yapıyoruz, reklamın dönecek" diyorlar, bununla yetinmeni istiyorlar.

Bon Jovi'yle tanıştınız mı?

Davulcu Tico Torres'le tanıştık, içlerinde en sempatiği oydu. Bon Jovi amca pek ortalıkta gözükmedi. İnönü'ye sabahın köründe gitmiştik, bir noktada karnımız acıktı, yemek yememiz gerekiyor, kimsenin umurunda değil. Amcalar kendi mutfakları ve kendi aşçılarıyla gelmişlerdi. Stadın bir soyunma odasını mutfak yaptılar, bütün gruba ordan yemek çıktı. Aşçılara bizim tişörtlerden verdik, bize bir tepsi pizza yolladılar. Ama o sırada Bon Jovi'ye ıstakoz salataları gidiyor. *(gülüyor)*

Bon Jovi'yi sever miydin?

Hiçbir zaman sevmedim Bon Jovi ya da Poison tayfasını. Ama şöyle bir durum vardı: Bizim yaptığımız müzik onlarınkiyle uyuşuyordu.

O dönemki grup fotoğraflarınızdaki görünümünüz adeta Poison gibi. Stüdyo İmge'lere bakınca, artık grunge'ın yayıldığı görülüyor. Siz o glam metal kıyafetleriyle demode kaçıyorsunuz.

Öyledir. Biz de bar repertuarına birkaç Nirvana koymaya başlamıştık, o arada eskilere de sardırmıştık: Deep Purple, Animals, Led Zeppelin...

Kaset kapağınızdaki istiklal madalyası resminin anlamı neydi?

Hani İngiltere'ye gidiyorduk ya, "bunlar İngiliz değil, bunlar Türk" diye düşünülsün istiyorduk.

Türkiye pazarını küçümsüyor muydunuz?

Hayır, zaten buradan ekmek yiyorduk, kasetimiz 15 bin satmıştı. Ama burada müzik yapmanın imkânsız olduğunu görüyorduk. Tayyip belediye başkanı olmuştu, "şimdi sıçtık, barlar da kapanacak" diye konuşuyorduk aramızda. Kapağı mutlaka İngiltere'ye atmalıydık! Ama barlar pıtrak gibi çoğaldı, İngiltere olayı o yüzden sündü.

Malt'ın bas gitaristi Cenk Turanlı ve gitaristi Barış Ertunç (soldan ikinci ve dördüncü) Aylin Aslım-Süt, Spitney Bears, Üçnoktabir ekibinden... Grupta davulu Güray Gürsoy (solda) çalıyor.

İngiliz dinleyicileri için düşündüğünüz istiklal madalyalı kaset burada komik kaçmadı mı, "Türkün Türke propagandası" gibi?..
Bilmiyorum, bize güzel gözükmüştü.
Milliyetçi bir sembol olarak algılanmadı mı?
Algılanmış olabilir. Ama bizim milliyetçilikle ne gibi bir alâkamız olabilir ki? Bunun herkes farkındaydı herhalde. En azından MHP bizim şarkıları seçimde kullanmadı. *(gülüyor)*
Müzik İngilizceydi, tipiniz Amerikalı gruplar gibiydi. Türk kaşığıyla gavur boku yemek gibi bir suçlamaya mutlaka maruz kalmışsınızdır. Bunu göğüslemek için, bir savunma mekanizması olarak o madalyayı kullanmak istemiş olabilir misiniz?
Amerikan damgası yediğimizi hatırlamıyorum. Ama her şeyi planlı yapmışız gibi konuştuğuma da bakma. Daha liseyi yeni bitirmiş tıfıl tiplerdik. Bir şey düşünüp yapıyorsun, ama onu niye öyle yaptığını tam bilmiyorsun. Sadece içgüdülerle hareket ediyorsun. Ayrıca albümün içindeki fotoğraftan bizim Türk olduğumuz gayet iyi anlaşılıyor. Çünkü arka fonda bir elektrik prizi var. Fotoğrafı çeken kazma, onu ordan çıkarmayı akıl etmemiş. *(gülüyor)*
Bugünkü rock gruplarına bir miras bıraktığınızı düşünüyor musun?
Bugün rock yapanlar arasında "evet, Badluck'ı biliyorduk, dinliyorduk" diyenler var. Hatta bizim Malt'taki çocuklar, davulcu (Güray Gürsoy) ve gitarist (Barış Ertunç) İzmit'te bir fanzin için bizimle röportaj yapmışlar. Ama bugünkü rock patlamasında bir payımız olduğunu düşünmüyorum, ayrıca bir rock patlaması olduğunu da sanmıyorum.
Sevdiğin kimseler yok mu?
Şebnem'i (Ferah), Hayko'yu (Cepkin) seviyorum. Ama içine arabesk sokuşturulmuş zımbırtıları sevmiyorum.
Duman'ı mı sevmiyorsun?
İçinde arabesk gırtlağı olan şarkılarını sevmiyorum. İlk albümlerindeki şarkıları daha iyiydi.
Hayko da arabesk.
Evet, ama brütal vokallerle olayı toparlıyor. Melodileri aynı Barış Manço melodileri gibi güzel.
Bugün rock'ta en sevdiğin gruplar, şarkıcılar kimler?
İlk aklıma gelenler Chris Cornell, Queens Of The Stone Age...
Kafanda Malt fikrinin uyanmasını şöyle açıklıyorsun Rolling Stone'daki söyleşinde: Radyoda öğlen vakti Radiohead dinlemişsin ve kendi kendine "insan bu saatte

Erdem'le bir sürü cover'ımız var internette. Sözler komik. Mesela "İstikrarsız Kaptan", "It's The Final Countdown". Aynı müziğin üstüne, aynı vokalin yavşak söylenişi.

Radiohead çalar mı, ben sizin bunalımınızı paylaşmak zorunda mıyım, yok mu şöyle gaz şarkılar, arabada giderken havamızı bulalım" demişsin.
Aynen öyle, taak diye bir ampul yandı. Bizim Radyo Eksen'ciler genellikle "down" moddadır. Öğlen 12'de arabayla NTV Radyo'ya gidiyordum, Eksen'de Radiohead çalıyordu. Aslında Radiohead'i çok severim. Ama öğlen 12'de, o trafikte, hiç yeri ve zamanı değildi... Evde birikmiş yüzlerce bestem varken "niye grup kurup bir şeyler yapmıyorum" diye düşündüm. Bizimkileri zaten Aylin'le (Aslım) çalarken dinleyip çok beğenmiştim. O günün akşamı Mojo'da üçünü yakaladım, "gaz bir şeyler yapalım, riff'lerimiz güzel olsun, yeni akorlar icat etmeyelim" dedim. Şarkıların çoğunun nakaratları vardı, ama daha farklı, müzikalimsi, rap'imsi sözlerdi. "Aşkın Gözü", "Gol", "Deprem" gibi şarkıların chorus'larını aldık, verse'lerini yeniden elden geçirdik, baştan riff'ler yazdık.
Grubun geri kalanı, şarkı sözlerini nasıl buluyor?
Mesela basçı Cenk, "dinlediğim gruplarda, Türkçe de olsa, söze hiç bakmam" der, direkt müzikle, altyapıyla ilgilenir. İlk defa Vega'yla başlamış söze dikkat etmeye. Şimdi bizim sözleri süper buluyor. Özellikle "Deprem"e çok şaşırıyor, çok beğeniyor...
Bu şarkıları ne amaçla yazıyordun evde? Ne zaman başladın?
1998'de evde stüdyo kurdum, her gün boş zamanımda girip direkt klavyeyle şarkılar yazıyor, kaydediyordum.
İlk Türkçe şarkını ne zaman yazdın?
Bu albümdeki "Gezegen" ilk Türkçe şarkım. Sene 1996 olması lâzım.
"Aşkın Gözü" ve "Aşk Şarkısı" dışındaki tüm şarkıların ismi tek kelime. Tıpkı grubun ismi gibi.
Tek bir kelime şarkının ana fikrini verebiliyorsa, ikinci kelimeye ne gerek var? Malt ismini de üç dakikada bulduk. Malt viskiyi zaten çok severiz.
Şarkıların için "alkol dostu" demişsin. Viski dostu mu, rakı dostu mu?
Malt şarkılarıyla rakı içmek zor olabilir. Ama bende rakı için pesimist rap'ler var: Ciddi sözlerle, cılk arabesk olmayan etnik Anadolu altyapılarıyla... Rakı içtiğim zaman bana fasıl müziği iyi geliyor. Mesela Doors alkol dostu bir müzik yapmıyor, başka bir maddenin dostu olan bir müzik yapıyor. Bizimkiler alkol dostu: Tak tuk, tak tuk...

Albümün ismiyse aynı sadelikte değil. Tek sıkımlık bir espri olduğu için kalıcı da değil.
"Malt'ın ilk albümü" deneceğine, böyle densin istedik... Üçüncü albümün ismini "Dördüncü albüm taş ve sopalarla yapılacak" diye düşünüyorum. Einstein öyle der ya: "Üçüncü dünya savaşını bilmiyorum, ama dördüncü dünya savaşı taş ve sopalarla yapılacak." Çünkü müzik endüstrisinin nereye gideceğini hiç bilemiyoruz... Badluck albümünün çok sattığını söylüyorum, ama o dönem çok az kişi şarkıları biliyordu. Barda gene mecburen cover çalıyorduk, kendi şarkılarımızdan üç tane koyabiliyorduk. Şimdi albüm çıkar çıkmaz verdiğimiz ilk konserde, herkes bir ağızdan şarkıları söylüyordu internet sayesinde. Chris Cornell bütün albümünü Myspace'e koymuş. Ben de oradan dinledim, beğenmediğim için albümü almadım... Şimdi evlerinin içinde bir sürü insan güzel güzel kayıt yapıyor. Biz Badluck albümünü kaydedecek stüdyo ararken, Rıza Erekli'ye gitmiştik. Şarkıları beğendi, "ama Sezen Aksu var" dedi, "o sıkıldığı zaman bizim çocuk sizi arasın, gelin, beleşe kaydedin". Bütün gün evde telefon beklerdik. Sabahın 2'sinde çocuk arardı, "şimdi çıktı" derdi, koşa koşa stüdyoya giderdik.
Şarkılar, sözleri itibarıyla oldukça "yetişkin" duruyor. Sanki genç dinleyicileri pek tavlamaz gibi geliyor.
Sitedeki forumda aktif üye olanlar, devamlı 18 yaş altı konser isteyip duruyor bizden. "Gol" gibi şarkıları daha çok seviyorlar. Mesela "Portakal"ın içine giremiyorlar, çünkü onu bir baba olarak, benim velete yazdım.
Sen 18 yaşındayken Malt dinlesen sever miydin?
Bilmem. Bir çocuk "Deprem" için "aynı beni anlatıyor" diye yazmış. Ben o şarkıyı 35 yaş kaşarlığıyla yazmış olabilirim, ama bu çocuklar da plajda bir sürü yaz aşkı yaşıyorlar, belki benim kastettiğimi farklı algılıyorlar, ama gene de kendi hayatlarında bir şekilde karşılığını buluyorlar. Ben o yaşlardayken Depeche Mode'un "It Doesn't Matter Two" şarkısına acayip kopardım. O zaman onlara "as I lay here with you / the shame lies with us" (burada seninle yan yana yatarken / utanç da bizimle uzanır) dedirten şeyi yaşamış mıydım? Hayır, ama şarkıyı seviyordum. Malt'taki sözlerin taslakları bende sayfa sayfa sürüyor. Daha esprili olanları var, daha bet olanları var. Onların içerisinden ayıklanmış sözlerdir bunlar. Otuz-kırk kıta yazarım, ondan sonra edit'leme döneminde "oha, ne ağlak herifmişim", "çüşş, bu kadar bodoslama mesaj vermek sana mı

Stüdyo İmge posterinde Badluck, 1993: Levent, Arbak, Cenk, Burak, Barış

kaldı" gibilerinden, kendimi tokatlayıp kırpa kırpa şu gördüğün şarkılara ulaşırım... Zaten gece 2'de bünye uyanıyor; viskimi koyuyorum, makinanın başına geçip 6'ya kadar yazıyorum. Saat 4'ten sonra yazdıklarımda, iyiçe saçmaladığımı biliyorum... Ayıklama esnasında, sözlerde anlama çok fazla takıyorum. Dilin kendi müziğini bozmadan söylemeye çalışıyorum... Ev provalarında şarkıların riff'leri direkt doğaçlayarak çıkıyor. Sonrasında kırpılıyor. Sıktığı anda kesiyoruz, çünkü dinlemede kolaylık sağlıyor. Edit kısmı zor iştir, hamallıktır. Birine "bu şarkı çok kısa" dedirtiyorsan, o iyi bir şarkıdır. Çünkü o zaman bir daha dinleyecek demektir. Müzikte uzayan doğaçlamalar tembellikten oluyor bence... Halbuki Cenk-Erdem olarak yaptığımız programlar tamamen doğaçlama.

Türkiye'de mizah 1990'ların ortalarında sizin de içinde bulunduğunuz bir ortamda tamamen değişti. Sadece güldüren, güldürmenin ötesinde bir şey söylemeyen bir kuşak radyo ve televizyonda boy göstermeye başladı. Nasıl bir kırılma noktasıydı bu?

Ben her zaman Gırgır okurdum, ama son zamanlarında artık gülmüyordum. Gırgır'ın çok büyük işler yaptığını kabul ediyorum, ama içlerinde beni güldürebilen kimse kalmamıştı. Mesajı alıyordum, eyvallah diyordum, ama kendi kendime düşünüyordum: "Benim şimdi gülüyor olmam lâzım!" Yoksa niye mizah dergisi alayım ki? Çok fazla mesaj sonunda, "başlarım mesajına" tavrı ortaya çıktı bizde. Şimdi belki bundan üç sene sonra, on sene sonra, biri bugün yapılanlara bakıp "ee kardeşim, bunda da hiç mesaj yok" diyecek, bu ikisini harmanlamayı keşfedecek ve başka bir devir açılacak.

Şimdi mesajsızlık durumu mu mevzubahis?

Evet, aynen öyle. Şimdilerde Erdem'le, haber yorumlaması gibi şeyler yapmaya başladık. Müebbet Muhabbet kadar komik değil bu sefer. Belki artık yaşlandık, bizim işin sonu da ufaktan geliyor herhalde...

Eski mizah geleneğinin reddiyesinde biraz aşırıya kaçılmadı mı sence? Cem Yılmaz bir keresinde hiç Aziz Nesin okumadığını gururla anlatmıştı.

Çok dangılca... Ben Aziz Nesin kitaplarını okuyup okuyup en son da anılarını okumuştum. Bütün bu öykülerin kendi yaşadıklarından çıktığını görüp "adam demek ki üretemiyormuş" tiribine kapılmıştım lise dönemimde. Ne kadar çocukça. Tabii ki kendi hayatından besleneceksin. Ben de bugün böyle şeyler yaşamamış olsam bu sözleri yazamam ki. Adam kendi hayatından o mizahı çıkarmış. Bence çok leziz. Biz Cenk-Erdem olarak kendi hayatımızdan değil, küllükten bahsediyoruz, patateslere saplanmış kalemlerden bahsediyoruz. Kastî olarak gerçeği çarpıtıp başka yerlere şizofren şizofren bakmak istiyoruz. Bizim tribimiz de bu: Absürdün dalağı. "Output" olarak bunu tercih ettik. Ama "input" olarak Ferhan Şensoy abimize koparız mesela.

Radyodaki bir programınızda, gene bir geyik esnasında, Ege kıyılarındaki deniz kirliliğini Yunanlıların denize dökülmüş olmasına bağlamıştınız. Bu rahatsız edici bir ırkçılık biçimi değil mi?

Biz Erdem'le yaptığımız programları ertesi gün hatırlamıyoruz bile. Yaptığımız esprileri bize birileri anlatıyor, biz de "vay be, komikmiş" diyoruz. Demek ki program sırasında bir tür transa giriyoruz. Halbuki sarhoş çıkmayız, hep ayık kafadayızdır.

Bir dinleyici olarak seni rahatsız etmez miydi bu sözler?

Muhtemelen "gene saçmalıyor bu salaklar" der, geçerdim. Orada bir çağrışım var; tarih kitaplarında hep yazan o cümleler aklımıza gelmiş demek ki... Bizim program yönetmeninin bir siyah finosu vardı. Onu "pis zenci" diye kovalardık stüdyodan. Çünkü filmlerde hep bunu duymuşuz. Oysa ne zencilere ne Yunanlılara bir düşmanlığımız var. Bunları art niyet olmadığı sürece normal karşılamak lâzım... Ne kadar siyasete, tabulara, dinlere bulaşmayalım desek de, ister istemez böyle bulaşıyoruz... Cenk-Erdem'i de dinlerken insanlar hayvan gibi yerlere yatarak gülsünler, sinirleri bozulsun tribinden yola çıktık. Ama Malt dinlerken gülmezsin. Ayrıca ağlamazsın da. Çünkü pozitif bir enerji versin, millet gaza gelsin diye bu albümü yaptık.

Albümde Türk sanat müziği dünyasına iki gönderme yapıyorsun: "Olmaz ilaç sîne-i sad-pâreme" ve "Dönülmez akşamın ufkundayız".

Türkülerin sözleri beni pek açmaz, ama sanat müziği sözleri çok leziz. Mefailün failün'ü bize okulda okuturlarken burun kıvırırdık, ama amcalar iyi takılmış. "Mefailün failün feilün / Söyle bre dilber nedir senin e-mail'ün?" diye de bir söz vardı, ama albümde çok sulu kaçacaktı...

Bugün rock yapanlar arasında "evet, Badluck'ı biliyorduk, dinliyorduk" diyenler var. Hatta bizim Malt'taki çocuklar, İzmit'te bir fanzin için bizimle röportaj yapmışlar.

Sözler belli bir mizah içerse de, özellikle kliplerde, senin tavırlarına fazlasıyla ciddiyet hakim...

Bu özellikle takınılmış bir tavır değil. Ben normalde acayip ciddiyim. Programlarda bile pek gülmem. Disiplinliyim, sululuk sevmem, fıkra anlatanları bile hemen bozarım. Nemrut ve aksi biriyimdir, kimseye kolay kolay ısınmam, sıcak davranmam.

Söyleşi: ***Derya Bengi***

"Beyoğlu ve Kadıköy'ün en güzel dükkânları" kendisine özgü ve sıradışı yüzlerce görsel ayrıntı, kartlar, posterler, magnetler, rozetler, saatler, panolar, kitaplar, ayraçlar, çerçeveler, gerekli-gereksiz ıvır zıvırlar, ve gerçek sürprizlerle dolu...

LİMAN / BEYOĞLU
İstiklâl Cd. 140/96
Halep Pasajı
0212 252 50 39

LİMAN / KADIKÖY
Sakızgülü Sk. 19
Bahariye
0216 449 18 64

LİMAN YAPIMEVİ
Boğazkesen Cd.
Tomtom Kaptan Sk 6A
0212 252 36 83

KAFEİN

Kafein'in ilk albümü "Kafein", özellikle "Platonik" şarkısıyla, yavaş yavaş kalplere nakşoluyor, dillere pelesenk oluyor. İşe cover'larla, grunge'larla başlayan grubun sükûnetli, özlü müziği, adeta Mazhar Fuat Özkan'lardan, Hardal'lardan yadigâr bir "soft rock" hattında yürüyor. Kafein'in iki has elemanıyla oturduk, gitarla, grunge'la ülfetlerini konuştuk...

cake'vari nağmeler

Cenk ve Serkan (foto: Şahan Nuhoğlu)

Kafein isminin sizde yarattığı etki ne? Siz Kafein adını duysanız ne düşünürsünüz?

Cenk Karayazgan: Üniversite zamanlarında bol bol sabahlamış, koyu koyu kahveleri içmiş, sonra da müzik yapmaya başlamış bir grup gelir aklıma.

Kafein nasıl kuruldu?

Cenk: Hardcase adında bir grubumuz vardı, Roxy yarışmasına hazırlanıyorduk. Cover yapıyorduk, "hadi beste yapalım" dediğimiz noktada yeni bir grupla yola devam etmek istedik. Çok büyük düşünüyorduk, hedefimiz stad konseri vermekti. *(gülüyor)* Sahnede iki gitar olsun dedik, Serkan solistimizin arkadaşıydı, o da aramıza katıldı. Sonra Roxy'de finallere kalamadık, ama devam ettik. Arkadaşlığımız da gelişti bu arada. Daha sonra solistimiz yurtdışına gitti, Serkan'la solist aramaya başladık. Fakat Serkan da çok güzel şarkı söylüyor, dedim ki, "senin sesin güzel, senden solist olur". Başta hiç istemiyordu, biraz zorladım, uzun bir mücadelenin sonunda da kazandım. Daha sonra gruba isim aramaya başladık, listeler yaptık. Tophane'de nargilecide otururken listeyi karşılaştırdık, bu olur, bu olmaz derken Kafein'e karar verdik.

Serkan Özbay: Madem gelecek için planlar yapıyoruz, bu işin adını koyalım, uygun bir ismimiz olsun istedik. Telaffuz edildiğinde kulağa hoş gelen, aynı zamanda evrensel bir isim olmalıydı. Güzel tınlamalıydı, aynı zamanda duyar duymaz müziğe karşı bir önyargı oluşturmayacak bir isim de olmalıydı.

Başından beri bestelerinizi Türkçe mi yapıyordunuz?

Serkan: Hangi tür müzik olursa olsun, söz yazarken Türkçe yazmak daha zor, daha sıkıntılı. Diyelim ki "muhtelif" kelimesini kullandınız, şarkının içine bunu oturttuğunuz zaman "ne diyor bu adam" oluyor. Yine de biz dedik ki, "ne olursa olsun, bu şarkıları Türkçe yazacağız".

Cenk: Bu müzik İngilizceyle bir noktaya geldiği için biz de belli bir noktadan giriyoruz müziğe. Türk sanat müziğini İngilizce yapmaya kalkın, saçma sapan bir müzik olur, o keyif ortadan kalkar. O da Türkçeyle belli bir noktaya gelmiş bir müzik. Ama inanıyorum ki, Duman çok farklı bir tarz çıkarttı. Kurban'ın yaptığı müzik de farklı bir tarz. Türkçe, rock müziği de etkilemeye başlıyor.

Serkan: Azıcık alaturka vokal olduğu zaman, "aa, Duman gibi bir şey yapmışsın" diyorlar. Halbuki dönüp baktığınızda Cem Karaca da, Barış Manço da zaten vardı. Kurban "Yalan Dostum"u '98'de yaptı mesela. Cake'in "Never There" şarkısı ilk çıktığında herkes acayip beğendi, adam konuşur gibi söylüyor, yer yer alaturkaya bile yaklaştığı söylenebilir, nağme gibi bir durumu var. Türkçe rock müzik yapmaya başladığında da çok başka bir şey oluyor.

Metin Göktepe için yazdığımız şarkıyı o haliyle albüme koyamadık. Konserlerde o versiyonu söylüyoruz. Tarz, kimlik kaygımız yok, ama ne yaşadıysak o çıkacak şarkılarda da.

Cenk: İçimize sinmeyen durumlar da var tabii. Mesela "Gerçekleri Anlayınca" parçasının adı aslında "Gerçekleri Anlatınca"dır. Çok protest bir parça. Metin Göktepe cinayetinden sonra yazmıştık şarkıyı. Faili meçhul cinayetleri anlatıyordu şarkı. Konserlerde o versiyonu çalıyoruz, ama albümü kaydeden Haluk Kuruosman diretti, "siz motorcu gençliksiniz, bu şarkı albümün konseptine uymuyor" dedi. Biz "buna başka söz yazmayız" dedik, o da kendisi bir söz yazdı ve onu okuduk. Bu konudan da çok memnun değiliz, dolayısıyla konserlerde kendi yazdığımız versiyonu söylüyoruz.

Sizin yazdığınız ilk versiyonu nasıl?

Serkan: "Bir çatışma ortasında kaybolan alın yazısı / Tek bir söz sonrasında şiddetin kara tahtası / Kimler dokundu o masum gözyaşlarına / Saklanan suç nefretin gizli tuzağında / Dayanmak zor inancın kalmayınca / Kaybolmak var gerçekleri anlatınca..." Albümü dinleyen insanlar, "siz bu albümde eğlenmişsiniz, ama sert şarkılarınız da var" diyor. Müzikal anlamda baktığınız zaman da "Platonik" öne çıkıyor mesela, biraz Akdeniz-Latin tınıları olan bir şarkı. Diğer bir şarkımız daha Amerikan, punk sound'unda. Teknik anlamda bakıldığında, insanlar şunu da söylüyor: "Bu albümde bir bütünlük yok ya da sizin belli bir tarzınız yok." Ama bizim herhangi bir tarz kaygımız, bir kimlik kaygımız da yok. Biz nasıl bir müzik yapabilirsek onu yapmak istiyoruz. Nasıl sıkıntılar yaşadıysak, neye sevindiysek, neyle eğlendiysek, bunlar çıkacak şarkılarda da. İkinci albümümüzde çok sert bir şarkımız olursa o da olur, hiç sorun değil.

Protest sözcüğünü kullanıyorsunuz. Protestonun çeşitli tonları var. Sizin protestonuz nereden?

Serkan: İnsanlar protesti aykırılık olarak görür. Bizim öyle bir niyetimiz yok. Biz müzik yaparken felsefe yapalım, insanlara bir şey anlatalım, insanlar da bundan feyz alsın-

Cenk: İçimize sinmeyen durumlar da var tabii. Mesela "Gerçekleri Anlayınca" parçasının adı aslında "Gerçekleri Anlatınca"dır. Çok protest bir parça. Metin Göktepe cinayetinden sonra yazmıştık şarkıyı. Faili meçhul cinayetleri anlatıyordu şarkı. Konserlerde o versiyonu çalıyoruz, ama albümü kaydeden Haluk Kuruosman diretti, "siz motorcu gençliksiniz, bu şarkı albümün konseptine uymuyor" dedi. Biz "buna başka söz yazmayız" dedik, o da kendisi bir söz yazdı ve onu okular, onları bir şeylere yönlendirelim demiyoruz. Müzik bizim için araç değil, tamamen amaç. Sadece, dönemsel olarak bir şeye sinirleniriz, tepki duyarız ve bunu anlatırız, o kadar. Bizim için protest müzik ya da sevgi müziği, melankoli müziği diye bir tür, tavır yok. Bizim için sadece hislerimiz ve yapabildiklerimiz var.

Müziğe nasıl başladınız?

Cenk: Ablamın interrail'de dolaşırken Polonya'dan aldığı bozuk bir gitar vardı evde. Abimin bir arkadaşıyla o gitarı indirdik, akort ettik, o abi

iki parça çaldı. Dedim ki " bana da göster". Bir anda orada başladım. Bir akrabam var, Tansu Karayazgan, zamanın iyi gitaristlerinden, Erol Evgin'le falan çalışmış. Ona gitmeye başladım. Arkadaşlarım üniversiteye hazırlanırken ben günde üç saat gitar çalışıyordum. Bir de, sonradan öğrendim ki benim gitar bozukmuş.

Başından beri müzik yapmaya mı odaklanmıştın?

Cenk: Uzun yıllar sporla da uğraştım, Beşiktaş'ta, genç millî takımda voleybol oynadım. Müzik çok önemliydi benim için, ama birinci ligde oynuyordum, spor da önemliydi. Bir yandan üniversite de vardı, Güzel Sanatlar'da okuyordum. Ailem uyarıyordu mesleğimi, okulumu biraz daha öne almam konusunda. Sonra sporu kestim, bir şekilde hayatımı oturttum. Bu süre zarfında ailem son derece demokratik davrandı. Rafael'dir. Lirik tenor, cam kıran cinsten. Bizim albümde de bir parça söylüyor. Bizim ailede kuvvetli bir müzik merakı var. Annemin babası piyano çalıyormuş, annem de piyano dersi almış. Babaannem ud çalar, büyükbabam keman çalar. Dayılarımın biri klavye, biri akordeon çalıyor. Hepsinin kendi meslekleri var, ama müzikle de uğraşıyorlar.

Gitarı nasıl geliştirdikten sonra neler yaptın?

Serkan: Hiç ders almadım, akort kitapları falan derken kendim geliştirdim gitarı. '98'de Cenk'lerle çalışmaya başladım. Sonra Rafael'le birlikte Latin müziği çalıştım, Latin müziği tekniklerini öğrendim.

Beatles'ların ardından neler dinlemeye başladınız?

Cenk: Black Sabbath dinlediğim gün benim hayatım değişti. Bir anda geriye dönmeye başladım.

Cake'in "Never There" şarkısında adam konuşur gibi söylüyor, yer yer alaturkaya bile yaklaştığı söylenebilir. Türkçe rock müzik yapmaya başladığında da çok başka bir şey oluyor.

Maddî sıkıntı geçirdiğimiz zamanlarda da müziğimle ilgili çok destek oldular. Mesela hâlâ kullandığım bir gitarım var, bizimkiler bana yılbaşı hediyesi olarak almıştı, hayatımda hediye alıp da ağladığım tek andır o. O gitarı çok istiyordum çünkü.

Sen müzikle nasıl tanıştın?

Serkan: Hayatımdaki birçok şey ilkokul dönemime rastlamıştır. İlkokulda TRT'de bir şey görüp ona kilitlenmemle yani. TRT'de basketbol gördüm, "basketbol oynayacağım" dedim, 12 sene lisanslı basketbol oynadım. Sonra bir gün Marlon Brando'nun "The Wild One"ını izledim, motor tutkum başladı. Ve bir gün televizyonda Elvis Presley'i gördüm. Elinde beyaz bir gitar, siyah takım elbise, beyaz kravat, sağ dizini sallıyor falan, onu gördüğüm anda, "gitar istiyorum" dedim. Ortaokula geldiğimde, bir ablamız vardı, Boğaziçi'nde okuyordu, bana Beatles dinletiyordu, bayılıyordum tabii. Bir tane Beatles kitabı vardı, oradan bana sözleri çeviriyordu.

Beatles'ın sözleri sana nasıl geliyordu?

Serkan: Acayip eğlenceli ve güzel geliyordu. Sonra Bon Jovi'leri falan dinlemeye başladım. İlk gitarımı da ortaokul bittiği sene, yazın aldım, sene '89. Babam zaten eski davulcudur. Berkant'ın eşi Serpil Örümcer'le çalışmış, kendi orkestrası varmış, Cahit Özbay ve Orkestrası diye. Çok konser vermişler. Hiç albüm yapmamışlar, ama zamanında bayağı tanınıyorlarmış. Aslında babam önce kendisine bir gitar almıştı, kendisi de öğrenmek istiyordu, sonra ben de tutturunca öğreneceğim diye, bana da gitar alındı. Üvey babam da İspanyol ses sanatçısı

Serkan: Nirvana dinledikten sonra grunge'dan haberim oldu benim. 1993'e kadar yoğun bir şekilde Guns'N Roses, Led Zeppelin, Motörhead gibi grupları dinliyordum. Grunge'ı zorlanarak, çok geç kabul ettim. Nirvana ilk çıktığında, "bu ne kadar düz bir müzik" diyordum. Grunge'cılar biraz daha ozan gibi takılıyorlardı. Pearl Jam'in "Ten" albümünü dinledim, o zaman "bu akım çok önemli" dedim. Bana grunge'da Pearl Jam hitap eder, çok severim.

Sahnede cover yapanlar Pearl Jam'i neden bu kadar çok sever?

Cenk: Mike'in penası evimde! *(gülüyor)* "Ten" albümü bize çok iyi gelmişti. Çok enerjik bir müzik.

Serkan: Pearl Jam'in şan melodilerinde ve gitar riff'lerinde bir sıcaklık var. Nasıl bizde 9/8'lik ritmler vardır, harekete geçirir, rock dinleyicisi için de 4/4'lük bir ritm var. Pearl Jam o 4/4'lük hadiseyi katıyor ve insanları da buna dahil ediyor. Sözleri de inanılmazdır mesela "Jeremy".

Cenk: Pearl Jam'in "Ten" den sonraki albümlerinde müzik kaliteleri artmıştır, teknikleri daha iyi olabilir, ama o doğal duygu "Ten"deki kadar yoktur. Bir de, Pearl Jam vokali diye bir şey var. Nirvana ve Green Day'se bambaşka bir şeydir. Biz Pearl Jam'e laf ettirmeyiz. *(gülüyor)*

Pearl Jam'in bazı şarkıları hayli karamsardır. Sizde de var mı bunun etkisi?

Serkan: Uyku problemim var benim, uyuyamıyorum. Geceleri televizyon seyrediyorum, bir anda kilitleniyorum, gitarı elime alıyorum ve transa geçiyorum. Hayatıyla ilgili mutsuz bir insanım, bu albümde de bu hissediliyor. İkinci albümümüz de çok karamsar.

Söyleşi: **Cem Sorguç**

DOUBLE MOON REMIXED

Dünya çapındaki elektronik müzik yapımcılarının ve ülkemizin gelecek vaat eden genç DJ'lerinin elinde yoğrulan Doublemoon parçalarının yer aldığı bu albüm, Bergama düğünlerinden Brezilya karnavallarına, Edirne çayırlarından Londra kulüplerine, Doğu Anadolu yaylalarından Bronx sokaklarına, İstanbul barlarından Arap çöllerine uzanan ses köprüleri kuruyor.

Doublemoon Records carries the sound of Istanbul into the digital age with Doublemoon Remixed. World renowned electronic music masterminds, and pioneering young Turkish DJs are invited to interpret Doublemoon classics from the comfort of their studios in places as close as Taksim or as distant as New York. The outcome is a virtual bridge of sounds linking far-flung corners of the earth together from one track to the next.

01 ÖZGÜR ŞAKAR a.k.a. MİSDA OZ vs MERCAN DEDE
Ab-ı Beka 05:42
02 DJ CLICK vs BURHAN ÖÇAL & THE TRAKYA ALL STARS
featuring SMADJ Melike 05:33
03 FORTY THIEVES ORKESTAR vs BURHAN ÖÇAL
Boğaziçi 04:50
04 BARIŞ K vs HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ
Oyun Havası 04:33
05 SERKAN ALKAN featuring EFE vs MERCAN DEDE
Ab-ı Nar 03:09
06 MURAT UNCUOĞLU featuring AYBEN vs HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ
Şina Nari 02:59
07 DANILO VENTURI & LORENZO MONTANÁ vs SMADJ
Swing Alla Turca 04:16
08 OZAN ÖNER vs MERCAN DEDE
Engewal 04:47
09 DAR BEIDA 04 vs MERCAN DEDE
Zefir 04:24
10 DJ RUPTURE & DJ N-RON vs BURHAN ÖÇAL & THE TRAKYA ALL STARS
featuring SMADJ Çiftetelli 03:27
11 UMUT GÖKÇEN vs BABA ZULA
Cecom 05:50
12 STYLE-IST vs REPLİKAS
Zift 03:58
13 TRANSGLOBAL UNDERGROUND vs MERCAN DEDE
Ab-ı Hayat 05:24
14 SPARK (Adam Chalk & DJ Shazam) vs SELİM SESLER
Kara Üzüm Habbesi 05:32
15 CAY TAYLAN vs ORIENT EXPRESSIONS
Dera Sor 06:30

Süre/Duration : 67:34

Doublemoon bir pozitif titreşimdir.
Doublemoon is a Pozitif vibration.

℗ 2007 Pozitif Müzik Yapım © 2007 Pozitif Edisyon
Tüm hakları saklıdır. All rights reserved.

Dağıtım / Turkey Distribution:
Esen Satış ve Pazarlama
(+90) 212 512 99 00
esen

10 DOUBLEMOON ON YAŞINDA

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

Şevval Sam

Önce kısa bir Hicaz peşrevi, sonra "Söyleyemem derdimi", "Şimdi Uzaklardasın", "Hastayım Yalnızım", "Benzemez Kimse Sana", "Bir Bakış Baktın"... Duru, aslına sadık bir enstrüman icrası, sakin, yoğun bir yorum... Çeşitli dizilerde söylediği şarkılardan, Kâzım Koyuncu'yla düetlerinden güzel sesini bildiğimiz Şevval Sam, ilk albümü "Sek"te adeta döktürüyor. Sonbaharda yayınlanacak Up Bustle & Out albümü "Istanbul's Secrets"de de katkıları büyük. Mikrofona hızlı bir giriş yapan Şevval Sam'ın müzikal genlerinin kapısını araladık...

Foto: Şahan Nuhoğlu

UNDERGROUND ALATURKA

Bugün 23 Temmuz, ama sol işaret parmağında leke göremiyoruz...

Şevval Sam: Kullanamadım oyumu, adımı bulamadım. Yoksa Ufuk Uras'a oy verecektim. Seçim sonuçlarının böyle olmasını bekliyordum, ama CHP'nin bu kadar hezimete uğrayacağını tahmin etmiyordum. Fakat bu arada billboard'lara "demokrasinin yıldızları" diye üç kişinin resmini koydular ya, Tayyip Erdoğan, Özal ve Menderes, bu üçü Türkiye'yi parsel parsel satıp ülkenin genel karakterini değiştirmiş kişiler. İşte ona deli oldum. Ama demek ki onlar kazanıyor.

CHP'ye niye şaşırdın?

Milliyetçilerin oyunu da almak istediği için herhalde, CHP başka bir fotoğraf göstermeye başladı. Muhtemelen bu da büyük bir oy kaybına yol açtı. Müzikte bazı yapımcılar ve müzisyenler "halk böyle istiyor" diye ucuz ve kalitesiz müziği halka empoze etmekten rahatsızlık duymazlar. Ya da mesela, sahnede kendini yırtarak şarkı söylediğinde bir kere alkış alırsın, sonra her seferinde bağıra bağıra okuyup alkış beklersin. Sen böyle yapıyorsun diye bunun böyle olması gerektiğini düşünen halk, bir sonraki seferde bunu talep eder ve seni bağırdığın için alkışlar... Bu bir kısırdöngü gibi sürer gider ve çıta gitgide düşer, o müzik de dinleyicisini zaman içinde kaybeder. Siyasette de bu böyle. "Halk bunu istiyor, o yöntemleri kullanalım" deyip kendi prensiplerini gözardı ettiğin zaman, sana ait olmayan bir dili konuşmaya başlıyorsun. Bu, kendinde cevapları olmayan bir konudan bahsetmek demek. Altı boş bir resim yani. CHP de "bu halkın oyunu alabileceğimiz başka bir durum var" deyip kendinde cevabı olmayan bir resim gösterdi. Bunu da ne onlara inanan yedi, ne onlara inanmayan. Daha büyük bir güvensizlik yarattı bu durum.

Senin de o yapımcıların izinden gidip pop dinlediğin bir dönemin oldu mu hiç?

Bir tek Türk pop dinlemedim. Ama "asla pop dinlemem" gibi bir prensibim de yok. '80'lerde herkes gibi ben de yabancı pop dinlerdim. Arabesk çok dinledim. Benim hep dönemlerim vardı. Bir dönem deli gibi alaturka dinlerdim mesela, bir dönem ağır klasik, sonra halk müziği, sonra caz, sonra bayağı sert rock. Çok keskin dönüşlerdi bunlar. Son dönemlerde epey world music dinliyorum. Çok fazla müzik de dinlemem aslında, kim çıkmış, kim ne yapıyor diye düşünmem. Kafamda çok fazla müzik var çünkü.

İki kardeşsiniz siz, değil mi?

Evet, ablam Şehnaz da müzisyen. Onun da albümü çıkacak inşallah. Eski rock'çulardandır o, Anadolu rock. *(gülüyor)* Davul çalıyordu eskiden. Karıştırırlar bizi bazen.

Siz aile boyu müzisyensiniz yani...

Tabii canım, sülâle öyle. Bu işi profesyonel yapmayan, ama bir şekilde müzik yapan bir sürü insan var ailede. Anneannem çok güzel ud çalardı mesela. Babam Selim Sam çok iyi bir şarkıcıdır, '60'ların, '70'lerin jenerasyonu onu iyi bilir.

45'liği var mıymış?

Bir tane vardı, "Dostlarım / Mavi Gece" diye. Yıllar sonra bulduk o 45'liği. "İstanbul Secrets"te babamın şarkısından sample kullandık, şarkının adını da "Blue Night" koyduk. Her tarz söylerdi babam da. Bizde "ne olsa söylerim abi" gibi bir durum var. *(gülüyor)*

Annen Leman Sam tam da bununla meşhurdur zaten...

Evet, yirmi küsur dilde şarkı söyler. Babam da, ablam da öyle. Ben de en az on dilde söylüyorum, etnik diller de dahil olmak üzere.

42→

Nasıl oluyor bu, anlayabiliyor musunuz sözleri?
Sözlerin anlamını öğreniyorsun, ne söylediğini biliyorsun, ama elbette dili bilmiyorsun. Telaffuz başka bir şey. Bir Karadeniz dizisinde oynamıştım "Gülbeyaz" diye, orada şive de bir müddet sonra tamamen müzik ve ritm olmuştu. Bir Karadeniz albümü de çıkaracağız yakında. Yıllarca bekleyip sonra böyle bodoslama daldık ama, herhalde müzik sektörünün en kötü olduğu döneme denk geldi. Artık kimse CD almıyor. Ama "Sek" iyi gidiyor valla.
Bir bütünlüğü olduğu için mi?
Bir tavrı var. Siyaset ve müzik için bahsettiğimiz tuzağa düşmeden yaptım "Sek"i, prensiplerden vazgeçmeden. "İlk şarkı Hicaz Peşrev olur mu, A1 lâzım" dediler, "peşrevsiz alaturka başlamaz" dedik. Bütün şarkıları çok severek söyledim, belki de o gerçeklik geçti insanlara. Bağırmadan, alkış kaygısına düşmeden, olması gerekeni bozmadan, konuşur gibi...
Bir dizide bir assolisti oynuyordun. O bağıran şarkıcı modelini galiba...
Ben yine çok bağırmadan söylüyordum aslında. *(gülüyor)* İçimden gelmiyordu çok bağırmak. Bünyem kabul etmedi aslında o rolü, çok zordu. Ama oyunculuk açısından da çok tatlı bir roldü, acayip iniş-çıkışları vardı. Az çok bildiğimiz figürlerden biri bir de. Gerçi ben hiç bilmiyordum, diziden sonra bir müddet magazin seyrettim. "Assolistlerden hangisini oynuyorsun" diyorlardı, "bilmiyorum" diyordum, hepsi bana birbirinin aynı gibi geliyordu.
Uzun zamandır dingin, işinin ehli bir grupla, sakin perdeden okuyan, peşrevlere, taksimlere riayet eden bir sanat müzikçi de yok aslında...
Bilmem. Ama insanların albümü sevişlerinin belki de en büyük sebeplerinden biri, benim akademik okumamam. Tamamıyla içgüdülerimle, sezgilerimle söylüyorum ben. Bazen bilgi insanı kısıtlıyor. Daha az bildiğinde daha çok içini dinliyorsun şarkı söylerken. Ama bu da "bilgi gereksiz" anlamına gelmiyor tabii ki.
"Sek"le seni aslında ilk defa tam bir şarkıcı olarak tanımış olduk. Bunca zamandır zaten şarkı söylüyor muydun?
Liselerarası Müzik Yarışması'nda, kız solist dalında birinci olmuştum. Fakat bir dedikodu dolaşmıştı, "Leman Sam'ın kızı diye birinci yaptılar" demişlerdi. O dedikodu özgüvenimi çok yıktı. Korkunç büyük bir tepki duydum ve yıllarca müzikten uzak kaldım. Ama yıllar boyunca da belli başlı bütün büyük plak şirketlerinden teklifler geldi, Dizilerin ya jeneriğinde ya içinde şarkılar söyledim, ailecek müzisyeniz zaten, biliniyor şarkı söylediğim ve beğeniliyor. Yine de kendime gelmem zaman aldı.
Karadeniz albümü yapmanı mı istiyorlardı senden?
İstediler tabii. Bazı insanlar da "Sek"i önce Karadeniz albümü diye almış. *(gülüyor)* Fakat ben müzikte biraz bağımsız olmak istiyorum. O yüzden "Sek" iyi bir başlangıç. Baz gibi. Bir temel attı müzikal karakterime. Sonuçta ben bir alaturkacı da değilim. Birçok kişi önce çok önyargıyla dinliyor, sonra albüm hoşlarına gidiyor. Böyle olması daha güzel bir şey bence.
Karadenizliler seviyor mu seni?
Çok. Buraya gelirken bir kadın öptü beni, "ben de Karadenizliyim" diye.
"Gülbeyaz" dizisinden sonra Karadeniz'e gittin mi?
Gitmedim. Nefes aldırmazlardı herhalde. *(gülüyor)* Biraz unutsunlar, giderim. Sırf Karadenizli imgesinden değil, her şeyden bağımsız olmak istiyorum. O anlamda bir aidiyet duygum yok. Laz kızı değilim, tam Kürt kızı değilim, ama hepsinin şarkılarını söyleyebilirim, söylemek isterim.
"Sek"te okuduğun şarkılar senin zaten sevdiğin şarkılar mıydı?
Tabii. Gürültülü, bağıra bağıra konuşmayı engelleyen, kulağı çeken, insanı sakinleştiren bir hali var albümün. Bir de, ben müzikleri tarz olarak çok ayırmıyorum. Benim için iyi müzik diye bir şey var. İyi bir müziği duyduğum anda konuşmayı unuturum ben. Tarz çok önemli değil, sanat müziği olur, caz olur, halk müziği olur. Ama herhangi bir caz standardı dinler gibi dinlesinler istedim bu albümü. O kadar özel bir müzik ki bu, iyi yapıldığı zaman tadına doyum olmuyor, kötü yapıldığı zaman için kaldırmıyor.
Sen nasıl bağlandın alaturkaya?
Benim bir yerime çok ciddi anlamda dokunan bir müzik bu. Nağmesi mi, duygusu mu, bilmiyorum. Çocukluk yıllarımda evde kimse alaturka dinlemezdi aslında, ben kendi kendime bağlandım bu müziğe. Uzun seneler çok iyi seslerden dinleme şansım da olmadı. '80'lerde, '90'larda kimse benim beklentime cevap verecek bir alaturka albüm yapmadı, eskilerin de kayıtlarına ulaşamadım. Sonra bir radyo programı yaptım. Kalan Müzik'e bu sebeple gittim, yayınladıkları albümlerin hiçbiri piyasaya çıkmamıştı, arşivlerinden faydalandım. Safiye Ayla, Müzeyyen Senar, Yesari Asım, Selahattin Pınar, Münir Nureddin... Duayen denebilecek kim varsa, yıllardan beri piyasaya verilmemiş şarkılarını temizlenmiş taş plak kayıtlarından, eski bant kayıtlardan dinledim. O zamandan beri hep hayalimdi bir alaturka albüm yapmak. Ama onları dinledikten sonra da "bu müzik bitmiş, artık ben de yapamam herhalde" dedim. '80'lerden sonra yapılan, altına davul makinası konmuş bir müzik, ağdalı bir söyleyiş...
Müzeyyen Senar'ı ziyarete gitmişsin, o nasıl oldu?
Evet. Oğlu Ömer Bey de, kızı Feraye Hanım da aradı, "sana ulaşmaya çalışıyoruz, annem sadece seni dinliyor, herkese CD'ni hediye ediyor" diye. Müzeyyen Hanıma ben götürseydim albümü, "fikrinizi söyler misiniz" demiş olsaydım, "güzel kızım, muvaffakiyetler dilerim" diyecekti belki. Ama onun albümü keşfedip dinlemiş olması, beğenip de herkese hediye etmesi, sonra beni telefonlarla bulması müthiş bir onur.
Neler konuştunuz?
İstanbul'da hastanedeydi, kaçırmışım, Bodrum'a gittim yanına. Gül kokusunu çok severmiş, gül kokulu bir parfüm aldım onun için, o da bana kitabını verdi. "Sadi Işılay '30'larda beni aldı" dedi, "Deniz Kızı Eftalya'ya götürdü. O da hasta yatağında yatıyordu. Sadi Işılay 'işte Deniz Kızı Eftalya' dedi. Hayata bak, aradan yetmiş küsur sene geçmiş, şimdi ben burada yatıyorum, sen beni ziyarete geliyorsun..." Bu beni çok etkiledi tabii. Yaşayan son efsaneyi ziyaret ediyorum, o bana bunu söylüyor!..
Annen nasıl buldu "Sek"i?
Kuzguna yavrusu misali, hep bir açık kapı bırakıyordum ama, annem çok inanıyordu bana. "Albüm çok büyük bir boşluğu dolduracak" diyordu. Albüm çıkınca "ne zaman imzalayacaksın bana" dedi, "sen albümdeki notu görmedin galiba" dedim *(kartonetin ilk sayfasında sadece "en çok da anneme" yazıyor)*, oturup ağlamaya başladı.
Kardeşinle seni müziğe iteler miydi siz küçükken?
Bizde iteleme çekeleme gibi bir şey olmadı, müzik bizim hayatımızın bir parçasıydı hep, aramızdaki konuşma biçimiydi. Müzik üzerinden anla-

YİRMİLERİMDE ŞARKI SÖYLEMEYİ BİLMİYORDUM. BEDENİNDEN GEÇİRMEN GEREKİYOR ŞARKIYI. HER SÖZÜN MÜZİKAL BİR KARŞILIĞI VAR. BİRAZ DEMLENMEK LAZIM.

BEYAZ CAMIN SAM YELİ
En çok bir Laz kızını oynadığı "Gülbeyaz" dizisiyle popülarite yakalayan, "Süper Baba", "Aşkın Dağlarda Gezer", "Yıldızların Altında", "Müjgan Bey", "Çocuğun Var Derdin Var" gibi dizilerde oynayan Şevval Sam, Fatih Akın'ın "Yaşamın Kıyısında" adlı yeni filminde konuk oyuncu olarak şarkı da söylüyor.

SIRF KARADENİZLİ İMGESİNDEN DEĞİL, HER ŞEYDEN BAĞIMSIZ OLMAK İSTİYORUM. LAZ KIZI DEĞİLİM, TAM KÜRT KIZI DEĞİLİM, AMA HEPSİNİN ŞARKILARINI SÖYLEMEK İSTERİM.

tabileceğin her şeyi çok iyi anlarım.

Bir dönem arabesk dinlediğini söyledin. Yetiştiğin çevrede yadırganmadı mı bu?

Hayır, bilâkis. Annem bizi hiç kısıtlamazdı. Ben de onun söylediği şeyleri bilirdim, dinlerdim, ama kendi beğenilerimde arkadaş çevrem de etkili oluyordu. Çocukluğum biraz harala gürele geçti, ortaokul ve lisede durumlar biraz düzeldi. Kolejde okuma şansım vardı, "ne kolejde okuyacağım zengin çocuklarıyla" dedim, reddettim. Etiler Lisesi'nde ortaokulu okudum, Zincirlikuyu Yapı Meslek Lisesi'nde de liseyi okudum, restorasyon dalında. Bütün arkadaşlarım Gültepe'den, Çeliktepe'den, Ayazağa'dan, Kâğıthane'den. Bir de o zamanlar çok erkek gibi bir kızdım, moda dergisi okuyan kızlara "aptal kızlar" der, sinirlenirdim. Eteğini kıvıran kızlara deli olurdum, pantolonla giderdim okula. Asi bir durumumuz vardı yani. O dönemlerde arabesk dinlerdim. Orhan Gencebay kültürü biraz daha '70'lerin başına dayanıyor. İbrahim Tatlıses'in çok meşhur kasetleri vardı, "Fosforlu Cevriye" albümünü yutmuştum. *(gülüyor)* Kadınlar matinesi kaydıydı o albüm, konuşmalarına kadar söylüyorduk. Küçük Emrah, Sibel Can, Kibariye, Bergen de dinledim bir dönem.

Annenin ilk albümü "Livaneli Şarkıları"ydı, ama ondan önce de çok bilinir, tanınırdı...

Müzik dinlemeyi bilen ve seven bir kesim onu eski Günay'da, Harbiye'de keşfetmişti. O döneme şahit olmuş insanlar hâlâ o dönemi konuşuyorlar.

Annenle baban bu çok dilli söyleme alışkanlığını nasıl edinmişler?

Zaten özellikle '60'larda böyle bir şey varmış, Türkçe müzik çok fazla yokmuş. İtalyanca, Fransızca, İngilizce, Rumca... Sülâlede de lisan meselesine bir temayül, bir hassasiyet var. Engin Arslan'la bir konser vermiştik, bir bağlama, bir ben. Ermenice, Kürtçe, Rumca, Süryanice, Lazca, Hemşince, bir sürü dilde şarkı okuduk o akşam, çok güzel bir konser olmuştu. Her dilin ayrı bir ritmi, ayrı bir müziği var. Keşke bir sürü dili konuşabilseydim...

MÜZEYYEN SENAR, “30’LARDA DENİZ KIZI EFTALYA’YI ZİYARET ETMİŞTİM, ŞİMDİ SEN BANA GELİYORSUN” DEDİ. SON EFSANE BANA BUNU SÖYLÜYOR! BÜYÜK BİR ONUR!

Söyleşi: ***Merve Erol***

Dünya müziğine takılman da aile hayatının doğal sonucu gibiymiş...
Şaşılası bir durum değil diyebilirim. Daha önce müzikle ilgilenebilirdim belki, hayat gailesi peşinde koşmaktan bir sürü şeye vakit bulamadım. Bir de çok titizdim, “aman çok iyi bir şey olsun” diye. Arkasında durabileceğim bir şey olsun istiyordum. Pişmanlığı kolay kaldırabilen bir yapım yok. Pişman olmamak için yapmamayı tercih ediyorum. “Sek”ten çok memnunum, arkasında durabileceğim bir albüm olduğu için. Yavaş yavaş keşfediyor insanlar. Beğenip, birbirlerine tavsiye ediyorlar. İnsanları bir promosyon bombardımanına tutmak istemedim. Biraz “underground” olsun istemiştim, öyle de oldu.

Oğlunun müzikle arası nasıl, o da ailenin müzikal genlerini almış mı?
Aynen bizden. Topa vuramıyor, futbol sıfır. Dokuz ay dua ettim bunun için. *(gülüyor)* Tarık Emir’in de kafasında bir sürü müzik var, sözler de aklında çok kalıyor. Nota bilmiyor ama, piyanonun başında saatler geçirebiliyor. Ben de çok sıkıntılı dönemlerimi müzikle atlattım. Hiç depresyona girip de ilaç almadım, müzik hep terapi gibi geldi bana. Bir dönem, bir ay kadar Feriha Tunceli’yle klasik Türk müziği çalıştık, nota solfej, nazariyat, repertuar... Sabah 10’da başlayıp akşamın kör karanlığına kadar çalışıyorduk. Nasıl geçtiğini anlamıyordum zamanın.

Müzikten ilk para kazanmaya ne zaman başladın?
Reklam cingılları okuyordum bir dönem, Fahir Atakoğlu’yla birlikte. Ama ondan önce ilk okuduğum cingıl Dalin’di. “Annecim annecim baksana, şampuanım bitmiş alsana...” *(gülüyor)* Şimdi sıkılıyorum şarkı söylemediğim zamanlarda. Daha çok şarkı söylemek istiyorum. Uzun bir ara şarkı söylemedim ama, besteler yaptım. Anneme bir şarkı vermiştim, “Gül Güzeli” diye. Kendi şarkılarımdan oluşan bir albümüm var, onu da çıkaracağım inşallah.

Anlaşılan, annenin albümlerinin sayısını kısa zamanda geçecek senin albümlerin.
(gülüyor) Bir de dizilerde okuduğum şarkılardan oluşan bir albüm fikri var. Bu zamana kadar müzik yapmamamın belki de büyük bir avantajı olabilir, çünkü müziğin benim için bir konuşma biçimi olduğunu keşfetmem çok yakın bir zamana tekabül ediyor. Yirmili yaşlarda şarkı söylemeyi seviyordum ama, bilmiyordum. Bedeninden geçirmen gerekiyor söylediğin şarkıyı. Sırf ses gösterisi halinde şarkı söyleyemem. O sesin, o ezginin oturması lâzım, her sözün müzikal olarak bir karşılığı var. Biraz da demlenmek lâzım yani...

Sonbaharda yayınlanacak “Istanbul’s Secrets” nasıl bir proje?
Up Bustle & Out diye bir grup var. On küsur senedir faaliyetteler, on tane filan albümleri var. En son yaptıkları “Mexican Sessions” albümü Amerika’da çok tutuluyor şu sıralar. Etnik-füzyon yapıyorlar. Mesela cumbia yaptılar, Hint bazlı bir albüm yaptılar, şimdi “Istanbul’s Secrets”in birinci albümü çıkacak. Bu albümde bütün şarkıları onların yaptığı altyapılar üzerine okudum. İngilizce, Fransızca ve İspanyolca sözler onların, Türkçeleri ben yazdım. Şarkıların hepsi doğaçlama aslında, bestesini hemen orada, o altyapıya göre yapıyorsun. Epey deneysel bir albüm bu. İlk başta çok korktum, “ben anlamam böyle müzikten, ne yapacağımı bilmiyorum” diye. *(gülüyor)* Bizim vizyonumuz dar bu anlamda. Ben de bayağı muhafazakâr bir yapıya sahiptim aslında. Fakat daha sonra o kadar keyiflendim ki, özellikle yöntem itibarıyla, işte dedim, aslında müzik böyle yapılmalı...

Dünya müziği kavramı genellikle sevilmez, oryantalist bulunur, ama Up Bustle & Out hakikaten bir dünya grubu galiba...
Grubun esas beyni iki kişi: Rupert Mould ve Clandestine Ein. Biri daha kreatif çalışıyor, öbürü daha teknik. Rupert zaten gezgin, üç dili anadili gibi konuşuyor, dört üniversite bitirmiş, eğitmen, şair, yazar, müzisyen, marangoz... Rupert, İngiliz orijinli Kanadalı, Clandestine İngiliz. Çıkış noktaları aslında reggae ve başka black music’ler...

“Istanbul’s Secret’s” gibi bir proje akıllarına nasıl gelmiş?
15-20 senedir Rupert Türkiye’ye gelip gidiyor, annesi de burada yaşıyor. Altı-yedi sene önce yapmak istemişler bu albümü aslında. 2005’te Kaş’ta tanıştık Rupert’le. “Ben Seni Sevdiğumi” etrafı çok çalkalamıştı, onu çok sevdi. Beni biraz da zorla soktu bu işin içine.

“Istanbul’s Secrets”de Radio Tarifa, Thievery Corporation, Sultana gibi tanıdık isimler de var...
Evet, “Radio Tarifa’yla şarkı söylemek ister misin” dediler, “nasıl istemem” dedim. Ama o zaman hayal gibi geldi tabii. Daha “Sek” bile yok ortada! *(gülüyor)* “Ben Seni Sevdiğumi”yi söyledik beraber. Altyapıyı ilk dinlettiklerinde “ben bunu nasıl söyleyeceğim” dedim, “bu şarkının ritmi bu değil ki”. “Olsun, ona göre söyle” dediler. Her türlü şeyi söylerim, fakat o kadar zorlandım ki o şarkıyı söylerken. Sonradan anladım bir takım şeyleri nasıl değiştirdiklerini, deforme ettiklerini, oradan nasıl başka yeni şeyler çıkarttıklarını. “İkisini yan yana koyduk, sentez oldu” gibi bir şey değil yaptıkları. Akordiyon, keman, İspanyol gitar, Türk ezgisi, Bristol sound, bir sürü şey var iç içe, ama hepsi yerli yerinde. “River Song” şarkısındaki yağmur sesini galiba Hindistan’da kaydetmişler, her şeye böyle bakıyor adamlar. “Bosphorus Moon” diye bir şarkı var albümde, başka bir yer için yaptığım emprovizasyonları aldılar, tersten okuttular, hızlandırdılar, ritmin üzerine yerleştirdiler. Bazen duyduğumuzun farkında bile olmadığımız seslerden müzik yapıyorlar. Bakışları çok daha deneysel ve özgür. Ve eğlenceli. Bütün şarkılar mutlu. Bazıları mistik; gizemli bir havaları var. “Sek” kadar gurur duyduğum bir iş.

“Istanbul’s Secrets”de “Ben Seni Sevdiğumi” şarkısını okuyorsun. Kâzım Koyuncu’yu anmadan söyleşiyi bitirmeyelim...
Kâzım tam neyin nasıl olması gerektiğini koydu ortaya, gitti. O kadar zamansız, o kadar erken... Müzikal olarak, tavır olarak, duruş olarak çok önemli biriydi. Yıllarca bir şeyler yapmaya çalışmış memleketi için, toprağı için, dünya için, çevre için... Tam bunların gerçekten karşılığını alabileceği bir dönemde gitti. Biz mi kötüyüz de kalıyoruz, iyiler mi gidiyor acaba?

Şevval Sam, Müzeyyen Senar’ı ziyaretinde

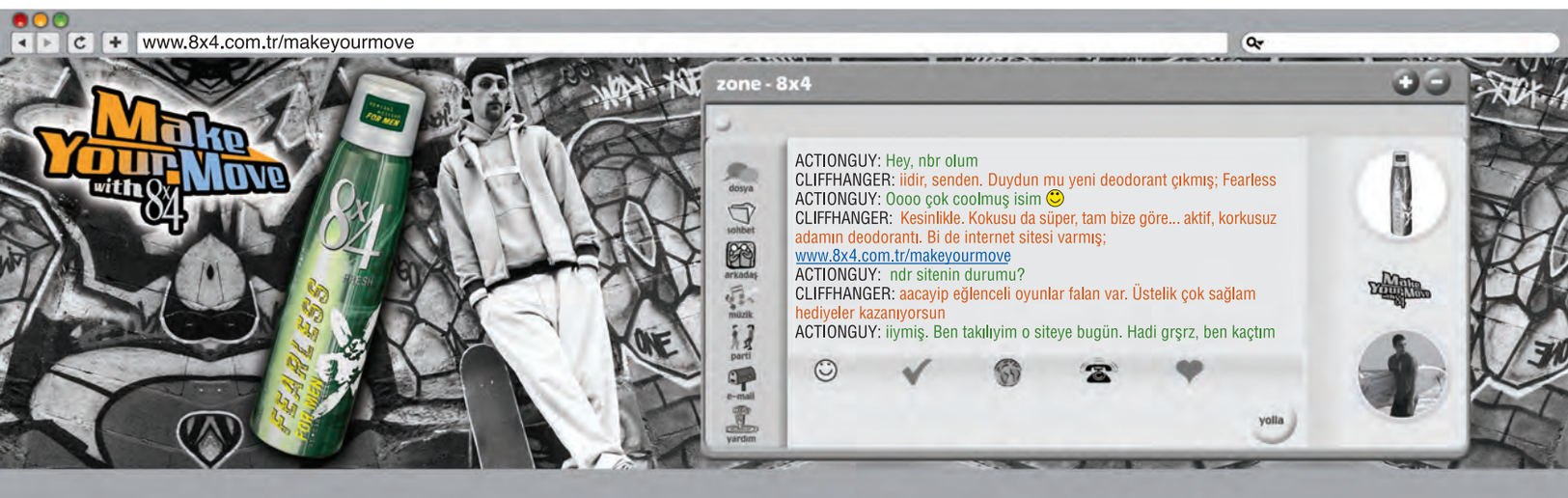

FESTİVAL

Rock'n Coke

Sahneleriyle, çeşitli imkânlarıyla, huzurlu coşkusuyla Türkiye'nin önde gelen festivallerinden Rock'n Coke, beşinci sene-i devriyesinde yine yıllardır hasretle beklediğimiz isimleri Hezarfen Havaalanı'nda ağırlıyor, 1-2 Eylül'de tıkır tıkır işleyecek bir program öneriyor.

31 Ağustos Cuma akşamı kampçıları Dirty Soundsystem ve Raining Pleasure'la hoş tutacak olan Rock'n Coke'ta 1 Eylül Cumartesi, ana sahnenin ağır topu Smashing Pumpkins. Bir döneme damgasını vurup dağılan grup, geçenlerde "Zeitgeist"la döndü. "Siamese Dream"den, "Mellon Collie and The Infinite Sadness"tan bugüne uzanan bir repertuarla gamlı ruhları fethedecekler. Onlardan evvel harlı bedenlere hitap edecek olan Chris Cornell adeta bir stadyum havası estirecek. Soundgarden'dan Audioslave'e uzanan Cornell repertuarının belkemiğini solo çalışmaları oluşturacak...

Mülâyim indie'ci Badly Drawn Boy da cumartesinin heyecanla beklenecek isimlerinden. Cornell'le Badly Drawn Boy arasında Hollandalı metal topluluğu Within Temptation ve Teoman'la Rashit'in ortak konseri var. Gripin ve Aslı da ilk günün ana sahne konukları.

1 Eylül'de alternatif sahnedeyse Üçnoktabir, Rumblefish, Neon, dünya DJ sahnesindesinin kalburüstü isimlerinden Erol Alkan, Tunus kökenli Fransız DJ Mehdi, ilk albümleri öncesi dinleme imkânı bulacağımız elektronik hit makinası Uffie & Feadz, DJ Style-İst gibi isimler var.

2 Eylül Pazar günü ana sahnede kapanışı Franz Ferdinand yapacak. Son yılların bu en güzel grubunu çoktandır bekliyorduk, olgun ve coşkun bir performans sergileyeceklerdir. Onlardan evvel abileri Manic Street Preachers çıkacak ki, sıradan bir laf eder gibi devrimci manifesto yazmayı artık onlar kadar iyi beceren yok. Cayır cayır gitarlar, tane tane vokaller, alıp götüren hacimli besteler de cabası. Aynı gün ana sahnede Pentagram, Avid, Özlem Tekin, Hayko Cepkin, 110'u da seyredeceğiz. 2 Eylül'ün alternatif sahnesindeyse Ayyuka, Ayben & Fairuz Derin Bulut, Bedük, Digital Playground, Portekiz'den Buraka Som Sistema, Filthy Dukes, Mabbas gibi iyi vakit vaat eden isimler var...

İster çadırlarınızla gidin, ister günübirlik takılın, Rock'n Coke'ta senenin unutulmaz konserlerinden bazılarını aman kaçırmayın.

Manic Street Preachers

Erol Alkan

Uffie

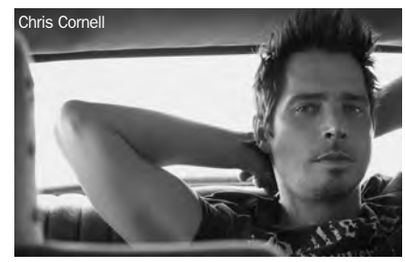
Chris Cornell

Franz Ferdinand

Barışarock

Beş sene önce anlık bir tepki gibi başlayan Barışarock serpildi, sadece memleket müziğine, festival zihniyetine değil, politik arenaya da hiza verecek kıvama geldi. Bu sene de 24-25-26 Ağustos'ta Sarıyer'de, Mehmet Akif Ersoy Parkı'nda olacağız, yerli yabancı pek çok grupla hemhal olup ahval ve şerait üzerine tavır koyacağız. Bu sene de barıştan yana, ırkçılığa, küresel ısınmanın müsebbiplerine karşı duracak olan Barışarock'ta iki sahne yer alıyor. Daha ilk demolarıyla göz dolduranların yanında, –alfabetik sırayla– Bulutsuzluk Özlemi, Bülent Ortaçgil, Cahit Berkay & Grup Zan, Çar Newa, Deli, Deli Selim, Demir Demirkan, Dinar Bandosu, Efsun, Gevende, Hakan Kurşun, Işığın Yansıması, Kaptan Zaman (Taner Öngür - Serap Yağız), Kara Güneş, Moğollar, Nev, Ogün Sanlısoy, Sabih Cangil, Vedat Yıldırım - Bajar, Yash-Ar (Yaşar Kurt - Arto Tunçboyacıyan), Zardanadam gibi bildik isimler de Barışarock'a katılacak...

Bu senenin yabancı konukları çok şahane: Barselona'dan yükselen punk makinası Boikot, kendi şarkılarının yanında, "Ciao Bella", "Hasta Siempre" gibi marşlara da el atacak. İrlandalı post-punk grubu God Is An Astronaut, şahane enstrümantal müziği kadar, her bir şarkıda farklılaşan görselleriyle de göz dolduracak. Progresif gitarcı Farzad Golpayegani, İran'da resmî bir metal albümü yayınlayan ilk isim. Avusturya'dan 6 hr Sundae, Mısır'dan Massar Egbari Barışarock'a müteşekkir kalacağımız isimler. Bu dünya festivalinin daha fazla dünyalılaşması dileğiyle, Sarıyer'de olalım...

God Is An Astronaut

Taner Öngür

KONSER

The Good, The Bad & The Queen

Hiç de öyle "süper grup" havalarına girmeden işinin gereğini yapan dört büyük usta. Biri hâlâ gözümüzde yeniyetme sayılır: Brit-rock'un heyecanlı ekibi Blur'ün elebaşısı Damon Albarn köprülerin altından çok sular akıttı, kimi büyüklerinin ellisinden sonra erdiği müzikal olgunluğa ve zihin açıklığına genç yaşında kavuştu. Son numarası The Good, The Bad & The Queen, kimselere nasip olmayan bir "all stars" ekibi: Fela Kuti'lerden, Afrikan cazdan ve rock'tan selam getiren Tony Allen davulda saniye sektirmiyor, The Clash'in Paul Simonon'u yıllar sonra müziğe bu grupla dönüyor, Simon Tong belki The Verve zamanından çok daha iyi işler beceriyor. Grupla aynı adı taşıyan ilk albümleri, Londra sokaklarını arşınlayıp bir şehrin ruh haletinin tutanağını gözler önüne seriyor. "Süper" olamayacak kadar mütevazı, burun bükelemeyecek kadar iddialı The Good, The Bad & The Queen, kelimenin tam mânâsıyla müzik ziyafeti vermek üzere, yolunu 11 Ağustos'ta Parkorman'a düşürüyor... Aynı gece Mor ve Ötesi, Dandadadan ve Sakin'in de sahne alacağını belirtip ajandamızda o geceyi şimdiden karalayalım...

Electronica Festival

Richie Hawtin

Memleketin bütün elektronik müzik severlerini bir araya toplayalım deseniz, zaten 17, 18 ve 19 Ağustos tarihlerinde kendilerini Kilyos'ta, Burç Beach'te bulacaksınız. Hatta dünyanın çeşitli yerlerinden de türü sevenlere rastlayabilirsiniz. Zira Electronica Global Gathering Festival'in kadrosu, dünyanın dijital ritmini tutan kuvvetli isimlerden oluşuyor. FG 93.7 tarafından dördüncüsü düzenlenen festivalde en merakla beklenen isimlerin başında herhalde Richie Hawtin geliyor. İkinci kuşak Detroit dalgasının mimarlarından Hawtin, Plastikman mahlasıyla minimal suların da akışını değiştirmiş, DJ-set'leriyle teknonun çıtasını yükseltmişti. Hawtin'e görselleriyle Ali Demirel eşlik edecek... İki Fransız prodüktörün, Philippe Zdar ve Boom Bass'ın oluşturduğu house grubu Cassius, İngiliz endüstriyelci Motor, Alman minimal tekno ekibi Extrawelt, teknodan house'a farklı türler arasında gezinen Hollandalı Joris Voorn, sekiz senedir spor programlarının cingıllarını ele geçiren Alman tekno grubu Zombie Nation, Japonya'nın elektronik sahnesine büyük armağanı Yoji Biomehanika, ABD'nin tekno kralı Matthew Dear'ın yeni projesi Big Hands, Almanya'dan Isolee, Fransa'dan Black Strobe, İngiltere'den Eddie Halliwell festivalin diğer namlı isimleri...

Zombie Nation

Cassius

KONSER

Zeytinli konserleri

Edremit'in Zeytinli beldesinde, 2-3-4-5 Ağustos günlerinde yine güneş, deniz, mehtap, alkol ve rock var. Bu şahane amme hizmeti için Moğollar'dan Yüksek Sadakat'e, Hayko Cepkin'den 110'a, Zardanadam'dan Anima'ya, Sakin'den Aydilge'ye, Bulutsuzluk Özlemi'nden Dinar Bandosu'na, pek çok memleket grubu sahne alacak. Tası tarağı toplayıp yollara dökülmenin vaktidir...

Summer Roads Festival

Sarıyer'deki Mehmet Akif Ersoy Parkı, 17-18-19 Ağustos tarihlerinde basbayağı bir ayine tanıklık edecek. Ortamın hâkim rengi herhalde siyah olacak. Accept'ten sonra kariyerine tam gaz devam eden metalin büyük vokalistlerinden U.D.O., festivalin ağır topu. 15 senedir gotik bir dille karanlık hikâyeler kuran Portekizli Moonspell, New York hardcore'unun efsanevî grubu Madball, genç İngiliz grup Oceansize, hardcore/death makinası Born From Pain festivalin diğer büyükbaşları. Üç günlük festivalde yurtiçinden ve yurtdışından pek çok grup sahne alacak, Türkiye'nin metal sahnesini etüd etme imkânı bulunacak...

U.D.O.

DMX

2000'lerin rap krallarından DMX, icrayı sanat eylemek üzere 11 Ağustos gecesi Taksim'e, Riddim'e geliyor. Neredeyse her albümü listelere 1 numaradan giren, kriminal vakası hiç de az olmayan, giderek aktörlüğe de merak salan anlı şanlı rapper'dan evvel Ceza, Ayben, Alaturka Mavzer ve Emre Baransel de sahne alacak...

Rock müzikaller

"Hair"den "Jesus Christ Superstar"a, bir döneme damgasını vurmuştu rock müzikalleri. Seveni var, sevmeyeni var, ama Türkiye'de çok tutuldukları da aşikâr. Bu müzikallerin daha ziyade popseverlere hitap ettiği, rock'a çok da yakışmayacak bir ses gösterisi, teatral eda taşıdığı söylense de, 13 Ağustos'ta, 21:00'de Harbiye Açıkhava'da klasikleşmiş şarkıları dinlemeye giden çok insan olacaktır. Hayko Cepkin, Demir Demirkan, Ogün Sanlısoy, Özge Fışkın ve Pamela'yı dinlemeye...

Bebel Gilberto

22 Ağustos'ta, Kuruçeşme Arena'da Latin şenliği var: Küçük yaşta bossa nova'ların içine doğan, geleneği iyi işlenmiş bir pop halinde yaşatan, Suba'dan Amon Tobin'e pek çok usta isimle çalışan, Brezilya havasını New York üzerinden dünyaya taşıyan Bebel Gilberto, yeni albümü "Momento"nun ardından tekrar Türkiye'de.

Tiziano Ferro

İtalyan popu bir vakitler çok yaygındı. Uyuyan devi uyandıran, Enrique Iglesias muadili genç'ler oldu. Tiziano Ferro da bu dalgayı sırtlayanlardan biri. Bizim popçulara da çokça ilham veren Ferro, 25 Ağustos akşamı Parkorman'da şov yapacak...

Paul Young

Bir vakitler yanda gördüğünüz plak kapağı genç kızların odalarını süslerdi, Hey dergisinde Paul Young haberinden geçilmezdi, TRT3'te her gün mutlaka bir posta "Everytime You Go Away", "Love Of The Common People" dönerdi. Fabrika işçiliğinden '80'lerin pop gurularından biri olmaya doğru evrilen bu kumlu sesli duygulu sanatkâr, maalesef taş üstüne taş koyamadı, ama gönüllerdeki yeri baki kaldı. 10 Ağustos akşamı Parkorman'da eski dostumuzla maziyi yad edeceğiz, çakmaklar havaya tutulursa şaşmayacağız...

Gümüşlük Klasik Müzik Festivali

Bir klasik müzik festivalinin büyükşehirler dışında da tutunabileceğini gösteren Gümüşlük Klasik Müzik Festivali, yaz popülasyonunun da yardımıyla, beşinci senesine giriyor. Festivalin açılışını 2 Ağustos'ta Eski Kilise'de, Eklisia'da Rus piyanist Ilya Itin yapacak. 3 Ağustos'ta Hawthorn Karaca Otel'de Almanya'dan Alma Yaylı Çalgılar Dörtlüsü var. 4 Ağustos'ta İsrailli viyola sanatçısı Guy Ben-Ziony ve İngiliz piyanist Christopher Stoke, Eklisia'da sahne alacak. 6 Ağustos'ta Bodrum Antik Tiyatro'nun konuğu piyanist Gülsin Onay ve Dünya Gençlik Orkestrası. 7 Ağustos'ta Eklisia'da Hırvat piyanist Kemal Gekic çalacak. 10 Ağustos'un merakla beklenen konuğu ise, David ve Igor Oistrakh'ın mirasını hakkıyla sürdüren kemancı Valery Oistrakh. Festival, 14 Ağustos'ta İtalyan piyanist Francesco Libetta, 16 Ağustos'ta Ege Trio konserleriyle kapanacak.

Valery Oistrakh

Musiktrafik

Avustralya'da faaliyetlerini yürüten organizasyon şebekesi musiktrafik, bu yaz İstanbul'un eğlence hayatına da el atıyor. İlk etkinlik, 4 Ağustos'ta, 22:30'dan itibaren Ghetto'da. Avustralya/Türkiye menşeli Unified Gecko'nun yeni projesi Gecko Roman Project ve bir süredir İstanbul'da Balkan rüzgârı estiren Kolektif'in organik performanslarının ardından, dünya müziklerine el atıp turntable'ında başkalaştıran dunkelbunt (namı diğer Ulf Lindemann) Ghetto'yu dans kulübü kılığına sokacak.

ETKİNLİK

Karaburun Şenliği

Bedreddin isyanının topraklarında Dionysos ruhuyla kotarılan İzmir, Karaburun Şenliği'nin dördüncü yılına vasıl olduk. 10-12 Ağustos arasında düzenlenecek şenlikte denizle düşünce, müzikle ziyafet iç içe olacak. Bu sene yine en iyi üzüm yarışması yapılacak (vallahi oraların üzümü bir başka), "Yeniden Bedreddin'i Hatırlamak" ve "Mübadele: İki Yakada Birden Yaşamak" başlıklı paneller düzenlenecek. Bu senenin müzisyen konukları arasında Bülent Ortaçgil ve saz arkadaşları var. Replikas da "Anadolu rock'a selâm" başlığıyla bir çay bahçesi konseri verecek. Ruhi Ayangil Klasik Türk Müziği Topluluğu'nun "Bir Yaz Gecesi Rüyası" konseri de Nergis Çay Bahçesi'nde. 6-11 Ağustos arasında düzenlenen "Belgesel Film Günleri"nde de Nurdan Arca imzalı "Simavnalı Bedreddin", Gökçe Demirkıran imzalı "Müzikte Bir Deney: Anadolu Rock" gibi yapımlar gösterilecek. Türkiye'nin sağın çeşitli renklerine savrulduğu böyle bir dönemde, vaha gibi bir şenlik var Karaburun'da...

Bülent Ortaçgil

ATÖLYE

Geniş Açı

Fotoğraf dergisi Geniş Açı yayın faaliyetine son verdi, ama Proje Ofisi adıyla belirlediği yeni güzergahla yine fotoğrafçıların durağı olmaya aday. Geniş Açı, fotoğraf atölyelerine 6-11 Ağustos tarihleri arasında "Bireysel vizyon geliştirme" başlığıyla start verirken, etkinlikler önümüzdeki aylarda "Usta atölyeleri", "Çağdaş sanat olarak fotoğraf", "Fotoğraf kitabı yapmak" ve "Proje geliştirme" gibi başlıklarla devam edecek. Ayrıntılı bilgi için 0.212.251 70 03...

DÜKKAN

Kop-art

Beyoğlu Çukurcuma'da, Turnacıbaşı Sokak'ta (Yunan Konsolosluğu'nun sırasında) 34 numarada mukim bir dükkân. İlk bakışta sıradan bir ikinci el'ci, ama içeride kelimenin en geniş anlamıyla bir sanat hareketi cereyan ediyor. Tek bir giysinin tasarımından grafik-video art çalışmalarına, kavramsal enstalasyonlardan "p(art)i" performanslarına uzanan bir çalışma alanları var. Fotokopiye sadıklar; mekânda her nevi eski yeni fanzin bulunabiliyor (D-Tone Deniz'in zengin arşivi de emre amade).

İlhamlarını Dada hareketinden alan Kop-Art'ta üretilen şey neyse, bir tane üretiliyor, tekrara düşülmüyor, çerçöpten harikalar yaratılıyor. www.kop-art.com adresini de takibe almakta fayda var.

SERGİ

Avustralya'dan Anadolu'ya

Karşı Sanat Çalışmaları, 1-18 Ağustos tarihleri arasında Muzaffer Oruçoğlu'nun "Avustralya'dan Anadolu'ya" başlıklı Türkiye'deki ikinci kişisel sergisine ev sahipliği yapacak. Bugüne kadar yedi ülkede kırktan fazla sergi açan Oruçoğlu, bir siyasî tutuklu olarak ülkesinde 14 yıllık bir cezaevi macerasını geri bıraktıktan sonra Avrupa'da ve Avustralya'da hayatına devam etmiş. "Avustrulya'dan Anadolu'ya" bir siyasal göçmenin hayata bakışının, ruh halinin, stil ve renk dünyasının kapısını aralıyor.

Barışarock fotoğrafları

Türkiye rock tarihinde olduğu kadar mukavemet tarihinde de kallavi bir yeri şimdiden işgal eden Barışarock'un dört yıllık macerasından fotoğraflar, videolar, manifestolar, beşinci etkinlik vesilesiyle, 21 Ağustos - 1 Eylül arasında Karşı Sanat Çalışmaları'nda sergilenecek. İlerde belki bunlara Woodstock'a bakar gibi bakarız...

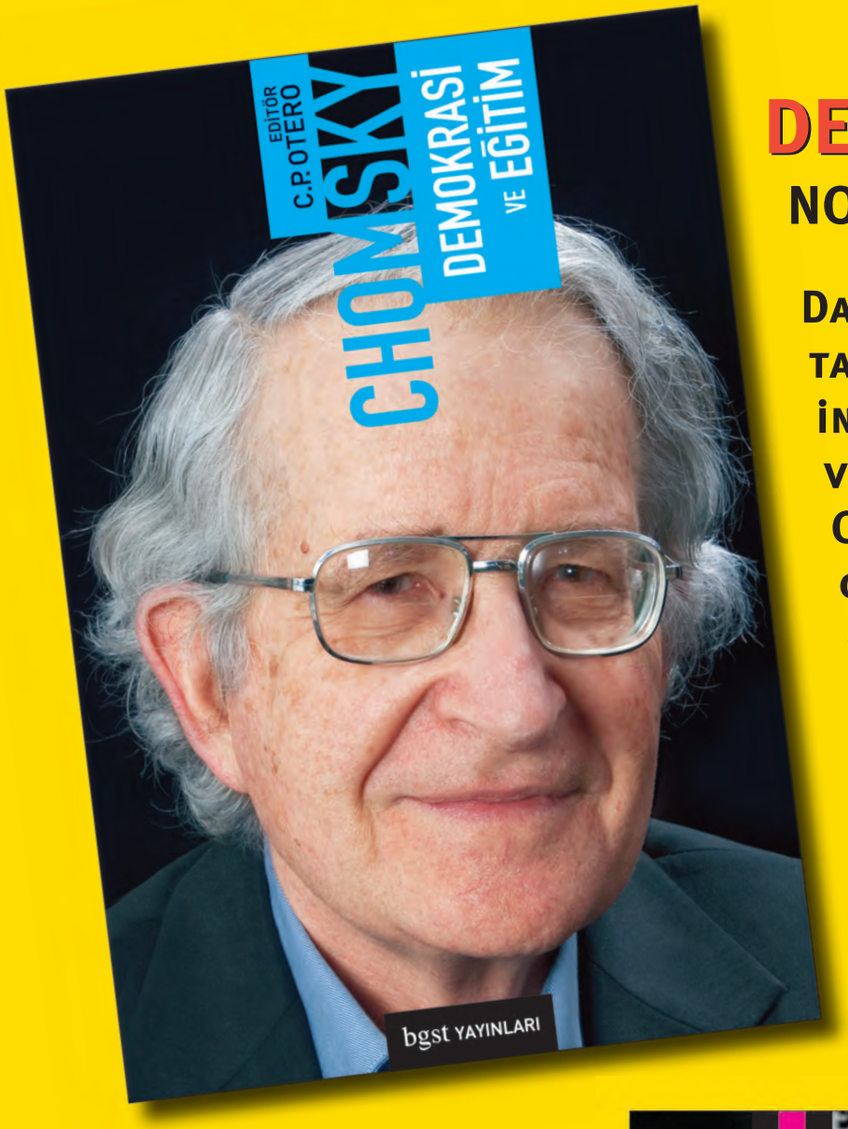

DEMOKRASİ VE EĞİTİM

NOAM CHOMSKY

Daha adil ve eşitlikçi bir dünya tahayyül edenler için eğitim, insanın özgürleşmesi yolunda vazgeçilmez bir etkendir. Chomsky, bu kitapta eğitimin günümüzdeki işleviyle gerçekten demokratik bir toplumda yerine getirmesi beklenen işlevi arasındaki muazzam farkı tartışmaya açıyor.

"Düşünce Düşleri: 21. Yüzyıl İçin Radikal Teori"de Michael Albert radikal bir toplumsal teori inşa etme sürecinin aşamalarını tartışıyor. Her biri toplumsal yaşamın tek bir alanına odaklanan Marksizm, feminizm, ulusçuluk ve anarşizm okullarından yararlanarak dört alanı ve karşılıklı etkileşimlerini ele alabilecek toplumsal bir teoriyi nasıl oluşturabiliriz?

Yüzyılın iki büyük düşünürünün yıllar önce yaptığı bu tartışma iki konu etrafında odaklanır: Bilimsel bilginin gelişimi nasıl yorumlanmalıdır? Siyasal mücadelede adaletin, bir başka deyişle etiğin yeri nedir? Siyasal mücadele, bir sınıfın tarihsel haklılığına dayandığı için mi, yoksa daha adil bir toplum hedefi güttüğü için mi meşruluk kazanır? Görüşlerin en çok ayrıldığı konu bu olacaktır.

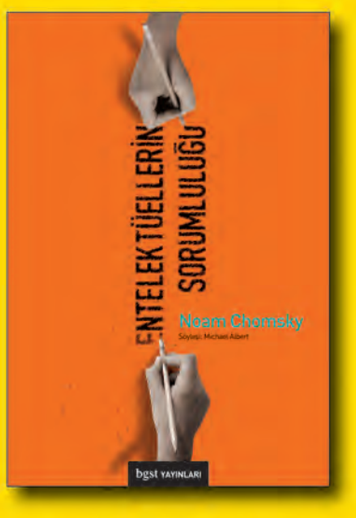

Michael Albert'in Noam Chomsky ile yaptığı bu uzun söyleşi entelektüellerin sorumluluğu üzerine bir tartışma ile başlıyor. Buradan hareketle sosyal bilimlerin ve kültürel kurumların işlevi, ABD'de ve dünyadaki sol hareketlerin başarıları ve başarısızlıkları, aktivist bir etiğin ve özgürlükçü bir muhalif örgütlenmenin nasıl olması gerektiği gibi bir çok konu ele alınıyor.

bgst YAYINLARI
Tomtom Mah. Kaymakam Reşat Bey Sok. 9/1 Beyoğlu – İstanbul Tel & fax: 0212 251 19 21

ROLL KİTAPLIĞI

Alessandro Baricco Yarım Kalmış Bir Hayat (Can)
Brett Easton Ellis Ay Parkı (İthaki)
Enis Batur Otuz Kuş Birden Olmak (Norgunk)
Jelto Drenth Dünyanın Kökeni: Vajina (Agora)
John Berger Buluştuğumuz Yer Burası (Metis)
Ken Kesey Guguk Kuşu (Merkez)
Kurt Vonnegut Mavi Sakal (Dost)
Küçük İskender Lucifer'in Bisikleti (Sel)
Lawrence Ferlinghetti Şiirin O İnce Küllerini Toplayanlar (YKY)
Lou Salomé Nietzsche (Versus)
Mehmet Uzun Bir Romanın Hatıra Defteri (İthaki)
Mehmet Yaşin Toplu Şiirler (Everest)
Michel Foucault 19. Yüzyılda Bir Aile Cinayeti (Ayrıntı)
Murat Belge Başka Kentler Başka Denizler 2 (İletişim)
Murathan Mungan Kullanılmış Biletler (Metis)
Ronald Wright İlerlemenin Kısa Tarihi (Versus)
Sarkis - Vartan Paçacı Ruh Hostesi ile Randevular (Aras)
Tarık Sipahi Lacivert Kedi (Çitlembik)
Türker Armaner Tahta Saplı Bıçak (Metis)
Ulus Baker Aşındırma Denemeleri (Birikim)

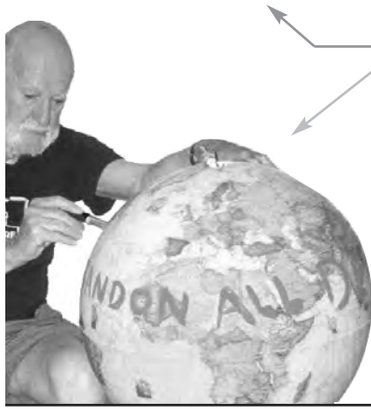

Muhabbet milâdı

Alevi müziğinin kendini kamusal alanda görünür kılışını, giderek çok çeşitli kollara, sektörlere ayrılarak bir endüstri halini gelişini anlatan Bedriye Poyraz'ın "Direnişle Piyasa Arasında" başlıklı tezinden "Muhabbet" kasetlerinin tarihsel önemine mercek tuttuğu bir pasaja zoom'lanıyoruz...

Arif Sağ, Musa Eroğlu, Yavuz Top gibi belli başlı Alevi sanatçıların bir araya gelerek 1980'den sonra yedi albüm olarak gerçekleştirdikleri "Muhabbet" serisi, aslında bir bakıma Alevi müziğinin kamusal alana çıkışının milâdı olarak kabul edilmektedir. Arif Sağ'a göre "Muhabbet" serisinin Türk halk müziğine ve Alevi müziğine bir takım önemli getirileri olmuştur. Bunlardan birincisi, halk müziğinin entelektüellerin, aydınların evine girmeye başlamasıdır. Sağ'a göre, aslında aydın ve entelektüellerin evine daha önce Türk halk müziği ve Alevi müziği, Ruhi Su ile girmiştir. Bununla birlikte, çok yetenekli, sesini çok iyi kullanan, Batı normları ile yetişmiş, opera eğitimi almış, dolayısıyla aldığı bu altyapı üzerine Türk halk müziğini okumuş olduğu için Ruhi Su'nun aydınların zevklerine seslenebilmesi çok normaldi. Bir anlamda Ruhi Su, halk müziğini klasik Batı ölçülerine göre okuduğu için Türkiye'deki entelektüellerin gerçekte hangi müziği dinledikleri tartışılabilir. Oysa "Muhabbet" serisi ile Alevi müziği, orijinal haliyle aydın ve entelektüellerin evine girebilmiştir. Aynı zamanda halk müziğinin birleştirici yanı vurgulanarak dostlukları güçlendirdiği açıkça gösterilmiştir. Sağ, bu noktanın altını "Halk müziğinde itiraz vardır, kin yoktur. Aşk vardır, ama pespayelik yoktur. Başkaldırı vardır, ama düşmanlık yoktur" şeklinde çizdikten sonra, "Muhabbet" serisinin diğer özelliklerini de sıralamaya devam etmektedir. Alevi müziği bu seri ile çok ciddi bir çıkış yaptı. Bir diğer önemi de, yasaklanmış olan Alevilik öğretisinin olmazsa olmaz olan simgesel sözlerinin, TRT'de okunma kaygısı güdülmeden ilk kez doğru şekliyle okunmasıdır.

1980 askerî darbesiyle büyük bir hayal kırıklığı yaşayan ve sol hareket içinde yer alan Alevi toplumunun büyük çoğunluğunun kendilerini yeniden Alevi kimliğiyle ifade etmeye başlamasıyla birlikte, "Muhabbet" serisi de Alevi kamuoyuyla başarılı bir biçimde buluşabilmiştir. Solda popüler olan özgün müziğin yerini giderek Alevi parçaları almaya başlamıştır. Bu atmosfer içinde bağlama satışlarında ve bağlama çalmayı öğreten dershane sayısında inanılmaz bir artış gözlenmiştir. Alevi müziğinin sektörleşmesinin bir tezahürü olarak milyonlarca bağlama üretilmeye ve satılmaya başlanmıştır.

Alevi müziğinin gelişim sürecinde çok önemli bir köşetaşı olarak değerlendirilebilecek bir diğer adım da kuşkusuz "Bin Yılın Türküsü" konseridir. Almanya Alevi Birlikleri Federasyonu tarafından 13 Mayıs 2000 tarihinde Köln'de gerçekleştirilen "Bin Yılın Türküsü", iki yıl sonra 5 Ekim'de Abdi İpekçi Spor Salonu'nda tekrarlanmıştır. Festival adıyla gerçekleştirilen "Bin Yılın Türküsü", daha çok bağlama, Alevi müziği ve semahın gösterisidir. Aralarında Arif Sağ, Yavuz Top, Erdal Erzincan, Emre Saltık gibi isimlerin de bulunduğu pek çok tanınmış Alevi sanatçının yanısıra, Erkan Oğur, Belkıs Akkale, Fuat Saka gibi Alevi olmayan ve Afrikalı, Yunan, Jamaikalı, Fransız, Alman sanatçıların katıldığı büyük bir şölen olarak gerçekleşmiştir. Şef Zafer Gündoğdu tarafından yönetilen bu şölende, 1246 bağlama, 674 semahçı, 83 senfoni elemanı, 36 kilise koristi, 12 Afrikalı gösterici ve beş Yunan müzisyen, 62 halk müziği koristi, 32 tiyatro sanatçısı ve 37 müzisyen olmak üzere toplam 2187 sanatçı görev almıştır. Köln Arena'da gerçekleştirilen "Bin Yılın Türküsü" Guinness Dünya Rekorlar Kitabı'nda da yerini almıştır. Jüri, "Bin Yılın Türküsü"'nde aynı anda 1246 bağlamanın birlikte deyiş çalmasını ve 674 kişinin semah dönmesini yeni bir rekor olarak kabul etmiştir.

Musa Eroğlu, Arif Sağ ve Yavuz Top "Muhabbet" döneminde

Bu, aslında bir anlamda Alevi kimliğinin kendi varlığını tescilleme gereksiniminden başka bir şey değildir. Bir diğer deyişle, bin yıldır susturulan, yok sayılan, ama yaşamaya devam eden koca bir kültürün adeta haykırışı niteliğindedir. Bu büyük konserin önemini Arif Sağ konserde yaptığı konuşmada çok iyi ifade etmiştir: "Biz asırlarca volümümüzü düşürdük, Alevi müziğini volümü düşüktür. Sesi yüksek, tonu yüksek enstrümanlar kullanılmaz. Mütevazı bir bağlama kullanılır, onun üzerine davudi bir sesle yumuşak yumuşak deyişler söyleyen bir ozan, bir dede vardır. Bunun temelinde de korku yatıyordu. Konu komşu yaptığımızı öğrenir, gider şikâyet eder ya da devlet yetkilileri tarafından duyulma korkusudur. İşte bugün biz artık düğmeye elimizi attık, volümümüzü açıyoruz. Artık korkmuyoruz. Bu konserin benim için önemi budur."

Bedriye Poyraz, "Direnişle Piyasa Arasında: Alevilik ve Alevi Müziği" (Ütopya)

CHEMICAL BROTHERS

Biz geceyiz

İngiliz ikili Chemichal Brothers, altıncı albümü "We Are The Night"ı yayınladı.

Yıllar içinde parçaları oluşturma tarzınız değişti mi?
Ed Simons: Eskisine nazaran daha az sample kullanıyoruz. Eski synthesizer'lara olan hayranlığımız sürüyor. Mesela bu albüm için Jupiter 8'le çok oynaştık. Günler

boyu uygun sesler aradık. Haftalarca ilerleyemedik bazen, ama bazen bir dokunuşta bulduğumuz kışkırtıcı bir ses sayesinde birkaç saat içinde tamamladığımız parçalar da oldu.
Neden isim olarak "We Are The Night"ı seçtiniz?
Ed: Bill Bissett'in "Ode To D.A. Levy" şiirindeki bir dize bu. Hayran kaldık, bence bizim dünyamızı çok iyi özetliyor.
Tom Rowlands: Bu Kanadalı şairi internette sörf yaparken keşfettik. Düşünün, yayınlandıktan tam kırk sene sonra! Sağolsun, albüme ismini veren şarkı için şiirini okumayı hemen kabul etti.
Yine konuk solistlerle çalışıyorsunuz: The Pharcyde'den Fatlip, Midlake'ten Tim Smith, şarkıyazarı Willy Mason, Ali Love ve Klaxons...
Ed: Hepsi son dakika golleri. Parçalar tamamlandığında hangisinin bir sese ihtiyaç hissettiğine karar veriyoruz. Sevdiğimiz ve bize uyduğunu düşündüğümüz isimler bir bir gözümüzde canlanıyor.
Tom: Bu konuda bugüne kadar pek yanılmadık.
İngiliz tekno yıldızları arasında bugünlere kadar büyük başarıyla gelen bir siz varsınız. Partiyi siz mi kazandınız?
Tom: Parti devam ediyor. Mesela Prodigy beşinci albümünü yayınlamaya hazırlanıyor, onları o kadar kolay silemezsiniz. Bugün biz aynı yoğunluk, aynı istek ve aynı enerjiyle kendi müziğimizi çalmayı sürdürüyoruz. Belki bir gün yoruluruz ve sakin işler çıkarmaya başlarız. Belki Air gibi filan oluruz, ama daha o kadar yorulmadık. *(gülüyor)* Ayrıca, Justice gibi, Digitalism gibi gruplar partiyi yeniden canlandırıyor...
(Rock & Folk, çev: Derya Bengi)

CINEMATIC ORCHESTRA

Elektroniğin hayaleti

Caz ve elektronik etkileşimli İngiliz grup, üçüncü stüdyo albümü "Ma Fleur"ü yayınladı...

Yeni albümünüzün adı "Ma Fleur". Niçin Fransızca bir isim tercih ettiniz?
Jason Swinscoe: Paris'te yaşamaya başladığımdan beri içli dışlı olduğum Fransız kültürüne bir gönderme yapıyor. Ayrıca, romantizm, aşk, mahremiyet çağrıştırıyor.
Albüm içerik olarak da çok daha yumuşak olmuş...
Son iki albüm arasında, başımıza pek çok şey geldi. Basçı Phil France'la ikimizin kaybettiğimiz yakınlarımız, biten aşklarımız oldu. Bunların sonucunda, albüm daha mahrem. Parçalar son halini alırken, eski bir sinemacı dostumu arayıp bu müzikler üzerine oturan bir senaryo yazmasını istedim. Üç hafta sonra, süt hayranlığı temalı bir senaryoyla çıkageldi. Tam da o sırada, süt içmeyi, peyniri bırakmıştım... Anlatı açısından gayet basit, birkaç karakter var. Buna karşılık kronoloji karışık, biraz "Eternal Sunshine Of The Spotless Mind" ya da Tarantino'nun filmleri gibi.
"Breathe"de Fontella Bass'ın sesi çok sarsıcı.
Aslında, Fontella çok hasta. Geçen yıl iki kriz geçirdi; bu parça da vücudunun geçirdiği değişikliklerden bahsediyor. Bedensel değişimin bilincine varmaktan, hayattan ölüme geçişten...
Onunla nasıl tanışmıştınız?
Art Ensemble Of Chicago'nun "Les Stances de Sophie" filmi için yaptığı "Le Thème de Yoyo" adlı parçasını söylerken dinlediğimde "vay, hem mükemmel gospel ruhu hem de free caz" diye düşünmüştüm. Aradım, tanıştık, iyi anlaştık...
Artık sample kullanmıyor musunuz?
Çok fazla eski plak ve bir-iki live enst-

rüman kullandığım "Motion" (1999), Cinematic Orchestra'nın doğuşu anlamına geliyor. "Motion"la "Every Day" (2002) albümleri arasında, turneye çıkmak için bir grup kurduk; aslında ikinci albümde sample'lar ve live çalma arasında bir denge yakalamak gibi bir derdimiz vardı. "Ma Fleur"deyse yazım ve akustik gitar, vokal gibi farklı unsurların aralarındaki uyuma yoğunlaştık. Sample yok ama, akustik enstrümanları elektronik üzerinden geçirmenin bir yolunu buldum. Bir hardware sayesinde sanki elektronik sound'un hayaleti dolaşıyor gibi oldu.
(Fluctuat, çev: Siren İdemen)

LAVENDER DIAMOND

Ella & Cindy

Los Angeles'lı alternatif folk-pop dörtlüsü, birkaç EP'nin ardından, ilk albümleri "Imagine Our Love"ı çıkardı.

Okullu bir müzisyensin.
Becky Stark: 13 yaşımdan itibaren beş sene klasik şarkılar üzerine çalıştım. Sorun şu ki, klasik şarkıcısı olmak için fiziğim uygun değil; göğüs kafesim profesyonel olmama mani olacak kadar dar ve astımım var. Fiziksel yetersizliğimi öğrendiğimde henüz 17 yaşımdaydım, bu gerçekle yüzleşmek çok ağır gelmişti. Hocam pop şarkıcısı olabileceğimi söyleyip bir takım albümler verdiğinde deliye döndüm. Müziğe olan aşkım köreldi; bir-iki yıllık aradan sonra, politik ve ruhsal bilinçlenme hasıl oldu. Artık bana değmeyen şarkıları söylemek istemiyordum. Fugazi ve Bikini Kill gibi grupları seyretmek müziğin gerçek anlamını kavramamda çok faydalı oldu. Şarkı söylemeden geçirdiğim dönem derin bir boşluk yaratmıştı. Bir restoranda bir caz dörtlüsüyle sahne almaya başladım.
Grup kurma fikri nasıl gelişti?
Lightning Bolt grubundaki arkadaşlarıma çok şey borçluyum. Brian sürekli ikinci bir Bauhaus hareketi başlatmak için tazyik yapıyordu. Bauhaus'tan bihaberdim, ama ortam ilham vericiydi. Deneysel müzisyenlerle, gürültüyle, birçok müzik türüyle tanışmam bu esna-

da oldu. Klasik geçmişimi buna katabileceğimi farkettim. Ortamın etkisiyle ilk yazdıklarım çılgın operalardı. Şimdiki esas grubum Lavender Diamond ise, talihin yaver gitmesiyle koşulların kesiştiği, tutku ve neşeye dair şarkılar söyleyen bir proje.
Neden Rhode Island-Providence'dan Los Angeles'a taşındınız?
Los Angeles, müzikal gelişimimde çok etkili oldu. Geniş fikirliliğin bambaşka bir türü mevcut burada. Geldiğim yerde, gürültülü bir folk çalmaya başladığımda kimse dinlemiyordu. İlham Providence'ta geldi ama, destek Los Angeles'tan.
Temel esin kaynakların kimler?
Linda Ronstadt, The Eagles, The Beatles... Çok fazla müzik seviyorum diye gruptakilerin diline düştüm. Fugazi, Nation of Ulysses, Quix*o*tic, Ted Leo... Şu sıralar fena halde Marvin Gaye ve Motown dinliyorum. Ama esas Ella Fitzgerald ve Cyndi Lauper: Bu ikisi majör esin kaynaklarım.
(Stylusmagazine, çev: Şahan Nuhoğlu)

RECOIL

İnsanlık dışı

Depeche Mode kurucularından Alan Wilder, elektronik-avangard projesi Recoil'la geçen yirmi yılının altıncı albümü "subHuman"ı yayınladı. Bu albümdeki en önemli ortakları iki şarkıcı: Lousianalı blues'cu Joe Richardson ve İngiliz Carla Trevaskis.

Bu albümde önce sözler mi yazıldı, yoksa müzikler mi önce ortaya çıktı?
Alan Wilder: Recoil için genellikle olduğu gibi, önce müzikler ortaya çıktı. Fakat bu defa, "5000 Years" ve "Backslider" adlı şarkılar istisna oldu. Bunları Austin'de olduğumuz sırada Joe (Richardson) önerdi. Joe ve grubu çaldılar, kayıt yaptık ve ben daha sonra şarkıların genel yapısı üzerinde çalışıp bazı sesler ekledim. Ben genel olarak uzun enstrümantal parçalar yaratır, ancak son düzenlemeleri yapmadan önce şarkı sözlerini işe dahil ederim. Albüm sürecinde özel olarak savaşlara ve dünyadaki siyasî gelişmelere yoğunlaşmamıştım, ama son aşamada, "insanın insanlıktan çıkması" fikri, albümün bütününe yayılan bir ana tema olarak belirdi.
Özellikle "Killing Ground" çok etkileyici. Sizce bu şarkı canlı çalınsa müthiş olmaz mı?
Hayır. Canlı bir Recoil performansı olacağını düşünmüyorum. Konser vermeye istekli değilim. Ama Joe ve grubunun konserlerinde bu şarkıları çaldığını görebilirsiniz.
Konser vermiyor, klip yayınlamıyorsunuz. Bu durumda dinleyicilere ulaşmak açısından internet çok önem kazanıyor.
Evet, ama ne yazık ki, ben bunun için fazla zaman bulamıyorum. Bu durumda eski tartışma yeniden gündeme geliyor. Bir yandan, plak şirketleri filtre işlevi görerek insanları doğru yere yönlendiriyor. Mute gibi iyi plak şirketleri bunu yapıyor örneğin. Fakat diğer yandan, eleştirel görüşe göre, kalantor yöneticiler çoğu zaman yeniyetme erkeklerden kurulu pop gruplarını destekliyor, ki bu da müzikseverlere yapılmış bir hakarettir. İnternetten müzik indirilmesi konusuna gelirsek, beni endişelendiren şey, albümlerin yok olup gidebileceği düşüncesi. Çünkü artık insanlar eskiden olduğu gibi oturup bir albümü baştan sona şarkı şarkı sırayla dinlemek yerine, tek tek şarkıları topluyorlar... Bu durumda, ben de yeni eğilimleri benimsemeye çalışıyorum ve her şeyin online olarak ulaşılabilir olmasını seviyorum. Geçmişte plak dükkânlarında saatlerce zaman harcayıp eve aradığım hiçbir şeyi bulamadan döndüğüm çok oldu. Fakat buna karşın, albüm konseptini korumak istiyorum. Çünkü kapağıyla, sanatsal tasarımıyla ortaya çıkan fiziksel yapıta karşı bağlılığı olan bir kuşaktanım.
(Söyleşi: Zülal Kalkandelen)

INTERPOL

Red, hot, hip, hop

New York'lu indie dörtlüsü, üçüncü albümleri "Our Love to Admire"ı yeni yayınladı.

Yeni albümdeki "The Lighthouse" şarkısı, farklı bir istikamete dümen kırdığınızı gösteriyor.
Paul Banks: O şarkıyı stüdyoda hazırladık, diğerleri gibi çala çala pişirmedik. Interpol için bu nadir rastlanan bir durum. O yüzden bu şarkı hemen dikkat çekiyor. Bizim müziğimize temelde melodik rock denebilir. Planlarla, konseptlerle hareket etmiyoruz; bu albüm de anlık, içgüdüsel duygularla beslendi, ama şarkıların yazımı on ay, kayıtları dört ay aldı.
İki yıl önce, Joy Division'la sürekli karşılaştırılmaktan sıkıldığınızı beyan etmiştiniz.
Paul: Gazetecilerin referanslara ihtiyacı var. Yeni bir grubu mutlaka eski bir gruba yaklaştırmaya çalışıyorlar, tamamen uydurma da olsa bir hikâye kurmaya uğraşıyorlar. Bundan biz de paçayı kurtaramadık. Yine de, her söyleşide bir hiphop fanı olduğumu ısrarla söylememe rağmen, tek bir gazetecinin bundan bahsetmemiş olmasını yadırgıyorum. Çünkü grubun imajıyla bir türlü bağdaştıramıyorlar.
Kendinizi New York sahnesinin bir parçası gibi hissediyor musunuz?
Daniel Kessler: Böyle bir sahne yok ki. New York dünyanın en büyük şehirlerinden biri ve pek çok iyi grup orada yaşıyor. Aralarında elbette arkadaşlarımız da var. Kendimizi herhangi bir sahnenin bir parçası gibi hissetmiyoruz. New York'ta yaşadığımız için şarkılarımızı hep New York'ta yazıyoruz, ama nereden geldiğimiz değil, ne yaptığımız önemli.
Los Angeles'tan gelseniz, gene aynı grup olur muydunuz?
Paul: Doğru, belki olmazdık. New York'u bırakıp ABD'nin içlerine doğru ilerlediğinde ağırlaşıyorsun, başka bir ritmle karşılaşıp yavaşlıyorsun. New York, hız veren bir şehir. Bu anlamda şehir, izlediğimiz yolu belirliyor. Los Angeles'ta olsam, belki Red Hot Chili Peppers'da çalıyor olurdum! Dalga geçmiyorum, üzerimde "Blood Sugar Sex Magik"in derin etkisi var. Oysa hiçbir gazetede etki kaynaklarımız arasında Red Hot'ın sayıldığını görmedim.
Konserlerinizde, sanki sadece kendi kendinize çalıyor gibisiniz. Seyirciye ihtiyacınız yok mu?
Paul: Pek öyle gösteri yapacak bir adam değilim. David Lee Roth gibi davranamam. Ama izleyiciden ve tepkilerinden elbette besleniyorum. Seyirci olaraksa, konserlerde kafa sallamaya bayılırım. Geçenlerde Queens Of The Stone Age'i yeniyetme bir oğlan gibi seyrettim. Bence onlar en iyi Amerikan grubu.
(Rock & Folk, çev: D.B.)

MC SOLAAR

Da Vinci Şifresi

Çad asıllı Fransız rap'çinin yedinci albümü "Chapitre 7" yeni yayınlandı...

"Carpe diem" adlı parçada, bir takım yiyeceklerden oyunlara, kahraman isimlerine, pek çok çocukluk hatırasına gönderme yapıyorsunuz. Georges Perec'vari bir takıntınız mı var?
MC Solaar: Bazen kendimde ona benzer yanlar fark ediyorum, mesela liste yapmak gibi. Beynim sürekli olarak aynı değerdeki şeyleri, bende benzer duygu uyandıran şeyleri listeleme arzusu duyuyor. Ama aynı zamanda insanların kendi kendilerine sorular sormalarını, mesela Pierre Juquin'in kim olduğunu merak etmelerini istedim. Otuz yaşın altındakilere ve çizgi romanlara gömüldükleri için onu tanımamış olanlara yeni bir yol açacaktır. Şarkının üçüncü kıtasında hat değiştiriyorum ve karanlık bir gelecek ihtimalini gösteriyorum. Bütün bu geçmiş çok güzeldi, ama "1984" romanındaki gibi bir potansiyel var, Schwarzenegger filmleri ya da komplo teorileri...
Bu albüm öncekilere göre çok daha ciddi ve karamsar...
Benim için omurgayı oluşturan, önemli bazı şeylere bakmak oldu: Çocuk askerler, susuzluk, silahlar... Belki de bu şarkıları dinleyip insanlar bilgilenme ihtiyacı duyarlar, sonra bazı örgütlere yönelirler...

Albümün adını son anda "Chapitre 7" koydunuz. Halbuki parçalardan birinin adı gibi "Da Vinci Claude" olmayacak mıydı?
Evet, iyi bir şarkı adı, ama iyi bir albüm adı değil. "Da Vinci Code"un peşine takıldığım düşünülebilirdi.
Üç yılı aşkın bir süredir ne albüm yaptınız, ne de turneye çıktınız. Nasıl geçirdiniz bu süreyi?
Normal bir hayat sürdürdüm. 15 yıl, albüm, promosyon, turne döngüsünde yaşadım. "Mach 6"den sonra, yapmak istediğim bir sürü şey vardı, en başında da ufaklığın büyüyüşünü seyretmek geliyordu. Zamanın nasıl geçtiğini anlayamadım, gündelik akışa kaptırıp gittim. Bizim bir yıllık tatil ikiyle çarpılmış oldu.
İlk single'ınız çıkalı 18 yıl oldu. Fransız rap'inde bir referans haline geldiniz...
Bana da IAM'a baktıkları gibi, sempatiyle ve biraz da büyülenmeyle bakan insanlar ve rap grupları oluyor. Rap'in tuhaf bir yanı var, genç insanları cezbediyor, bazen oturup konuşuyoruz. Aramızda 10-15 yaş fark olduğunu unutuyorlar, bildiğimi zannettikleri şeylerden bahsediyorlar.
(Rfimusique, çev: S.l.)

TONY GATLIF

Sarhoşum sarhoş

En son "Transilvanya" filmi gösterime giren Çingene yönetmen ve müzisyen Tony Gatlif, şimdi de Paris'te "Les Vertiges" isimli bir gösteri sahneye koyuyor.

"Exils" (Sürgündekiler) adlı filminiz gösterime girdiğinde de böyle teatral bir gösteri yapmıştınız...
Tony Gatlif: "Exils"de her şey emprovizeydi. Bu sefer, kılı kırk yararak hazırlandık. Sahne sinemaya benzemiyor, düzeltemezsin, bazı şeyleri montajda çıkarma şansın yoktur. Sinemanınsa özü hileye dayanır... Flamenko dansı için kasnak şeklinde bir sahne kurduk. Zemini, Sevilla'daki arenaların kumları gibi sarı renkte, hareket edebilen, yuvarlak bir sahne. Bu gösteride aile arası eğlenti havası yaratmak istedim; öyle şeyler hep birisinin etrafında olur, ister mutfakta, ister bir salonda ya da avluda olsun, hemen bir çember oluşturulur... Çember dostane bir alan yaratır.
"Vertiges" (Esriklik) neyin bahanesi?
Çocukluğumdan bugüne beni en çok etkileyen müziklerden konuşmanın. Elbette flamenko başta geliyor, ama sufi müziği de var. Çingene müziğini ise hep bir trans hali olarak gördüm. Ritm yükselir, kalpleri fetheder ve sarhoşluktan başını döndürecek kadar insanı sarıp sarmalar. Ayrıca, bir oryantal dansöz olmasını da istiyordum. Göbek dansı benim için en büyük cinsel ve duygusal sarsıntılardan biri.
Niçin "Esriklik"?
Théophile Gautier'den aklıma geldi. "İspanya Seyahati"nde bu kelimeyi kullanıyor. Giderek yükselen, yükselen, sonunda insanı kendinden geçiren, başını döndüren bir müzikten bahseder. Bütün köy şenliklerinin temelinde bu vardır. Esriklik yoksa, kendinden geçme de yoktur, şenlik de yoktur.
Babanız Berberî, anneniz Çingene. Sizde Çingene damarı ağır basmış sanki; bunu neye bağlıyorsunuz?
Adalet fikri belirleyici. Çocukluğumda, babamın aynasızlardan dayak yemesine tanık olurdum, içinde yaşadığımız yoksulluğu görüyordum. Çıplak ayakla dolaşırdık. Yaralarımız tedavi edilmez, dişimiz penseyle çekilirdi. Bütün bunların bilincine varmaya ve bir şey yapabilmeye başladığımda, Çingenelik üste çıktı. Yaptığım projeler aracılığıyla dünyadaki Çingenelerin koşullarından söz ediyorum. Militan değilim, ama angajeyim.
(Rfimusique, çev: S.l.)

DON LETTS

Boyalı kuş

Punk tarihçimiz DJ Don Letts'ten, kişisel beğeni ve tercihlerine ilişkin matrak sorulara matrak cevaplar...

14 yaşına bir dönüş yapalım, kültürel tutkuların nelerdi?
Müzik ve filmler. İngiltere doğumlu ilk kuşak siyahlardanım. Reggae tedrisatından geçtik tabii. Ancak beyazların kültürüne batmış olarak büyümek de kişiliğimi etkiledi. Beatles fanatiğiydim. En büyük ikinci Beatles hatırat koleksiyonu bendeydi. Sonra punk durumu başladı ve hepsini büyük bir Amerikan arabasıyla değiş tokuş ettim.
Yatakta ne okuyorsun bu aralar?
Yatakta okumam. Benim yatağımda sadece iki şey olur ve kitap bunlardan biri değil. Ne okuduğuma gelince, "Beneath the Underdog", Charles Mingus'un otobiyografisi.
Tekrar tekrar okuduğun bir kitap var mı?

Eğer bir kitabı yeniden okumak isteseydim, bu Jerzy Kosinski adlı beyefendinin "Boyalı Kuş"u olurdu.
Bu aralar neler dinliyorsun?
Björk'ün son albümünü. "Best of Asian Dub Foundation" gayet sağlam. Daha yumuşak olarak, Panda Bear'ın "Person Pitch" albümüne takmış durumdayım.
Vizyonunu en iyi tamamlayan resim hangisi?
"Son Yemek" olabilir aslında. Orada 12 insan ve bir de patron var. Jean Michael Basquiat'tan da bir şeyler olabilir. Bütün sokak sanatçıları arasında beni en fazla etkileyen o oldu. Yaptıklarını gördüğüm zaman olduğum yere çakılmıştım. Eserleri sanki benimle konuşuyordu...
Dünya üzerindeki bir binayı alaşağı etme şansın olsaydı?
Beyaz Saray olurdu.
Öldün ve cennete gittin, barda takılıyorsun, kiminle karşılaşmak isterdin ve ilk sorun ne olurdu?
Karşılaşmak istediğim insan Robert Johnson olacağından herhalde cehennemde olurdum. "Blues olmasaydı nasıl bir sound'a sahip olurduk?" diye sorardım. Ya köle olarak gemilerle değil de, bilet alarak tatil için Amerika'ya gelseydik? Bütün rock'n'roll, blues'dan geliyor. Kökeninde duran, ilham aldığı şeyler acı ve sefalet. Ancak tüm ırk olarak mutlu olsaydık, bugünün müziği nasıl şekillenmiş olurdu?
(Independent, çev: Hüseyin Ustaoğlu)

Mehtapta sana on dokuz mektup yazdım. On sekizini yırtıp attım. En sonunda, on dokuzuncu kez yazdığım tam istediğim gibi olmuştu. Yazdıklarım duygularımı tam anlatabilmişti. Balkonda masamın üzerindeki iri mumu söndürdüm. Sonra mehtaba baktım. Sarı beyaz yuvarlak yüze. Uzun uzun. Kalktım, ahşap masanın altından, tahta zemine saçılmış on sekiz yırtık mektubun kağıtlarını topladım, ince deri bir torbaya doldurdum. Bu mektubun yanında onları da bulacaksın. Yazıldıktan sonra yırtılmış, daha sonra yapıştırılmış on sekiz mektup. Onları sana gönderiyorum. On dokuzuncu, yani son mektup bende. Onu kendime saklıyorum. **TARIK SİPAHİ**, Lacivert Kedi

Ben senden memnunum.
TAYYİP ERDOĞAN *(Deniz Baykal'a)*

Aynı düşündüğümüz bir konu gündeme gelirse farklı bir parti diye onlardan ayrı düşünmeyiz.
ZEKİ SEZER (DSP Genel Başkanı)

The White Stripes
Icky Thump
(XL Recordings / Equinox)

"Icky Thump" single'ı, eski White Stripes'çılarda ilk olarak, "Get Behind Me Satan" ve Raconteurs tecrübesinin yarattığı dalgalanma devam ediyor endişesi yarattı. Oysa albümü baştan sona dinlediğimizde gördük ki, Jack White'ın distorsiyonlu gitarı ve Erkin Koray'vari synthesizer pasajları ikilinin "fetret devri"nin sonunu ilan ediyor. Aklıma bir arkadaşımızın ilk Arctic Monkeys albümü için yaptığı yorum geldi: "Daha ilk dinlediğimde uzun süre bu grubu dinleyeceğimi anlamıştım."

İkilinin "De Stijl"le, "White Blood Cells"le belirginleşen, "Elephant"la popülerleşen sound'unun omurgasına, gıcırdayan gitarlara, distorsiyonlu akorlara, emprovize sololara, yani eski kütlesel yapıya geri dönülmüş gibi. Ayrıca öyle görülüyor ki, Jack White da artık sözlerinde "öteki" ve "alt kimlik" gibi derin meselelere yer vermeye başlamış.

Yeni albüme dair en çarpıcı ipucu, Jack White'ın Nashville'e yerleştiği ve albümü burada kaydedeceği yönündeydi. Albümün sadece üç haftada kaydedildiği bilgisi de şaşırtıcı sayılmaz, çünkü konser kayıtlarında da ispatını gördüğümüz gibi, ikili play-list'lerine bile sahnede karar veriyor; bir banjo, dokunulmadan, bütün bir konseri sahnenin köşesinde geçirebiliyor. White Stripes'ın da spontan bir üretim yolundan gittiğini artık rahatlıkla söyleyebiliriz...

Görsel tutarlılıkları ve hassasiyetleri de baki... Albüm kapağında hem bu Latin, country durumlara göz kırpan kıyafet seçimi, hem de bu dekoru tamamlayan, kravattan şapkaya, pantolon kenarlarına kadar her yerlerini donatan düğmeler (belki de "hardest button to button"a gönderme yapıyorlar) bunu ispatlıyor...

Ve tabii ki her şey kırmızı-beyaz-siyah...

Açılıştaki "Icky Thump"ta özellikle dağınık synthesizer numaralarıyla Led Zeppelin'e selâm duran bir melodik yapı var. Garaj rock tatları sabit ve Jack White Amerika'nın göçmen politikasını yerden yere vuran "Hey beyaz Amerikalı / kendini neden kapı dışarı etmiyorsun / sen de göçmensin" gibi net ve sert çıkışlarıyla ayrıca puan topluyor. Parçanın Türkçe bir versiyonu olsa içinden onlarca "buralı" mesaj çıkar, anlayana... "You Don't Know What Love Is (You Just Do As You're Told)"da biraz tribünlere oynandığını söylemek mümkün. Bu, gayet hoş bir "radyo" şarkısı. Gerek kurgusu, gerek hızı, gerek sözleriyle ne etliye ne sütlüye bulaşan, bir önceki albümdeki "My Doorbell"i hatırlatan piyano ağırlıklı bir "sevgi" şarkısı... "300 M.P.H. Torrential Outpour Blues"la da albüm hızlanmıyor. Van Morrison'u hatırlatan stiliyle Jack White düşük viteslerde sakin ufuklara gider gibi yapsa da, bu hoş akustik blues melodileri arada yine kuvvetli elektrik gitarlarla titriyor.

Corky Robbins'in bestesi "Conquest" albümde Jack White'ın elinden çıkmayan tek beste. '50'lerde Patti Page'in meşhur ettiği şarkı, cayır cayır gelen trompetlerle albümün rotasını Meksika çöllerine kırıyor. Parçayı mesela Alejandro González Iñárritu'nun "Babel" filmindeki sınırdan kaçak geçiş sahnesine hemen monte etmek mümkün. Her ne kadar sözler, "kim av kim avcı belli değil" kısmı hariç, konuyla ilgisiz olsa da... "Bone Broke", kliplerle filan biraz üzerine gidilse, bir White Stripes klasiği olabilecek kalibrede, ancak diğer yeni denemeler arasında ilk dinlemede biraz sönük kalıyor. Zira Meksika bahsiyle girdiği etnik durumlara "Prickly Thorn, But Sweetly Worn" ile daha gaydalı, folklorik ve Keltik bir boyut açıyor. Yine Led Zeppelin'e göz kırpan bir-iki çıkış söz konusu. Bu son derece eğlenceli İskoç türküsü, Jack White'ın köklerine dair bilgi de veriyor gibi. Bu parçayı "St. Andrew (This Battle Is In The Air)"e yapılan dinamik geçişle dinlerken hepten gaza geliyorsunuz. Ayrıca Meg White'ı da bu albümde ilk kez bu parçada duyuyoruz.

"Little Cream Soda" biraz eğilse bükülse, Rage Against The Machine parçası olurmuş. Jack White'ın gitardaki ustalığını konuşturduğu parçalardan biri olmadığı aşikâr... "Rag and Bone"la, yine her White Stripes albümünde yer bulan eğlenceli bir Jack & Meg diyaloğuyla, rock'n'roll riff'leriyle coşuyoruz. "I'm Slowly Turning Into You"nun girişini John Lennon, nakaratını Cindy Lauper söylemiş desek kimse itiraz etmez herhalde, halbuki Jack White'ın bu vokal numaralarını yaptığı şarkı bir başka White Stripes klasiği... Bu parça için yaratıcı yönetmen Michel Gondry'nin parlak fikrinin daha klip çekilmeden basında yer alması, "sürprizi bozduluğu için" yeni bir Stripes-Gondry buluşmasına engel olmaz inşallah... "A Martyr For My Love For You", orglarla açılan, karanlık, üzgün, yer yer öfkeli bir parça, öyle de devam ediyor. Ve tabii ki yine Jack White slide gitarıyla blues mirasına "Catch Hell Blues"la sahip çıkıyor ve albümü yine blues, folk kokan, hatta Dylanesque diyebileceğimiz "Effect and Cause" ile bitiriyor.

Reha Öztunalı

Art Brut
It's A Bit Complicated
(EMI)

Etrafınızı iyice kontrol edin, kapınızı pencerenizi sıkı sıkıya kapatın. Bu sıralar birileri zilinizi çalıp kaçabilir, arabanızı çizebilir, kedinizin kuyruğuna konserve kutusu bağlayabilir. Eddie Argos'un önderliğinde, son zamanların en fırlama İngiliz çetesi mahalleye geri döndü. İlk icraat olarak da en sevdiğimiz karışık kasedin üzerine kendi şarkılarını mı çektiler diye az işkillendirmediler üstelik. "It's A Bit Complicated"deki bazı şarkılar çok meşhur başka parçalarla adaş çünkü: "Pump Up The Volume" '80'lerin meşhur disko hiti, "People In Love" bir 10 CC klasiği. John Lennon'dan "Jealous Guy"ı ya da bir "I Will Survive"ı bilmeyen var mı? İtiraf edelim, bu konuda günahlarını almışız, benzerlik sadece üç beş parçada kalıyormuş...

Ne gitarına, ne davuluna, ne de sesine hâkim Art Brut, ilk albümleri "Bang Bang Rock'n'Roll" ile 2005'in en iyi albümlerinden birini yapmıştı. Terazinin diğer kefesine koyarsanız, "It's A Bit Complicated" de daha hafif (ya da ağır) çekmez. Yeni albüm müzikal olarak birazcık, azıcık daha olgun bu sefer. Ne kadar diye sıkıştırırsanız, belki bir The Fall plağı kadar deriz...

Argos'un şarkı sözleriyse özelden daha bir genele yayılmış gibi sanki. Bunun dışında da, Art Brut cephesinde değişen tek şey yok zaten. Öncelikle Peter Pan'lıkları baki. "Gencim, hiçbir şey bozamaz beni / Tüm plaklarımı sattım yapmak için bu partiyi / Hâlâ sarhoşum, ama sorun değil / Her gece dışarı çıkarım / Yerde yatacaksanız yeriniz hep hazır / Kapıda ne kilit var ne anahtar / Ergenlik problemlerimi de umursamıyorum / Nasıl çözüleceklerine dair fikrim yok" diyorlar "I Will Survive"da... Pop şarkılarına bağımlılığa da aynen devam ediyorlar, buyurun "Pump Up The Volume"a: "Çok mu ayıp olur, öpüşmeyi bırakıp şu pop şarkısının sesini açsam?" Çiftlere hem gıptayla bakıyorlar, hem de alayla hâlâ: "Aşıklar etrafa yayılırlar ve şişmanlayıp dururlar." Onlar şarkılara kızlara, oğlanlara olduklarından çok daha sevdalılar çünkü. Bakınız "Sound Of Summer"a: "En iyi pop şarkılarında / Hep oğlanla kız buluşur / Bir tane bile yok ki bunlardan / Ben zevk almayayım." Bir grup müzik tutkunu, hayatla dalgasını geçen "tatlı serseri" yüzde yüz punk plakları yapıp duruyor. Daha ne!

İlker Aksoy

52→

OPTİK MEHMET (IŞIKLAR)
1969 - 2007

Kapalı'da ışıklar kararırdı, Optik Mehmet genç yaşında aramızdan ayrıldı. Çarşı her şeye karşıysa, bunda onun büyük marifeti vardı. Ailesine, Beşiktaş camiasına başsağlığı dileriz.

Bilginin güven olduğunu söylüyorsun. Saçma. Bilgi insana daha geniş seçenek, daha çok acı verir. *("Bir Evlilikten Sahneler" filminden)*
INGMAR BERGMAN
(1918-2007)

Şuradaki köpeğin zinciri çok kısa. Onu değiştir, uzat biraz. O zaman gölgeye kadar gidecek, orda yatıp havlamaya son verecek. Bu sessizlik de mutfaktaki anneye oraya kafeste bir kanarya istediğini hatırlatacak. Kanarya şakıdığı zaman anne daha çok ütü ütüleyecek. Yeni ütülenmiş bir gömlekle işe giden babanın omuzları daha az ağrıyacak. Böylece eve döndüğünde belki bazen, eskiden olduğu gibi, yeniyetme kızıyla şakalaşacak. Kız da fikrini değiştirip bir kere olsun bir akşam sevgilisini eve getirecek, baba da delikanlıya birlikte balığa çıkmayı önerecek... Şu koca dünyada bunu kim bilebilir? Sen sadece şu zinciri gevşet. **JOHN BERGER**, Buluştuğumuz Yer Burası

The Enemy

We'll Live and Die In These Towns

(WEA)

2007'nin sıcak albümlerinden biri, bu yılın en iyi çıkış yapan indie rock gruplarından The Enemy'nin ilk albümü "We'll Live and Die In These Towns". Tom Clarke, Liam Watts ve Andy Hopkins'den oluşan Coventry - İngiltere çıkışlı alternatif rock grubu The Enemy'nin kuruluşu, klasik nedenlerden birine dayanıyor –üç kuruş için çalışmaktan sıkılmış üç genç, kendilerini ifade etmek için müziği kullanmayı tercih etmiş. Google'da biraz araştırma yapınca, eskilerin Peugeot, Jaguar motor ithalatıyla tanınmış ve ekonomik gelişmeye ayak uyduramamış şehri Coventry'nin ilham için uygun bir şehir olduğunun farkına varıyorsunuz. Oasis ve The Jam'i idolize ederek büyümüş bu üç arkadaş, içinde bulundukları durumun ümitsizliğinin farkına erken varıyorlar. Bir televizyon mağazasında çalışan solist Tom Clarke'ın içinde yaşadıkları şehir hakkında yazdığı şarkılar söylüyorlar ve dikkatleri çekiyorlar. Temmuz ayında da "We'll Live and Die In These Towns"u piyasaya sürüyorlar.

İngiltere albümler listesine 1 numaradan giren albümü dinlediğinizde, gerek müzik gerek agresiflik olsun, The Jam, Oasis, Sex Pistols, The Clash etkileşimini yoğun şekilde hissediyorsunuz. Şu ana kadar 45'lik olarak çıkarılan "It's Not OK", "Away From Here" ve "Had Enough" güçlü vokalli, canlı, dile takılan melodik şarkılar. Albümün açılışını yapan "Aggro", albümün çizgisini gayet net ve dinamik şekilde ortaya koyuyor. Sex Pistols'a kendince selâm duran "Pressure", "That's Entertainment"ı hatırlatan "We'll Live and Die In These Towns", bas melodilerinde Lou Reed'e merhaba deyip yoluna enerjik şekilde devam eden "This Song", piyano ve Beatles'vari doo-wop'larla desteklenen albümün kapanış şarkısı "Happy Birthday Jane" diğer dikkat çeken parçalar.

Albüm, kimi müzik yazarları tarafından, etkilendikleri grupları müziklerine çok yansıtmaları ve şarkı sözü açısından yeni bir şey katmamaları ya da varolanı daha derin olarak işlememeleri yüzünden eleştirildi. Gerçekten de albüm, bilmediğimiz bir şeyi söylemiyor. Daha ziyade, bunları gayet melodik şekilde vurguluyor. Bir cenderede yaşamak, başkasının parasını artırmak için az maaşa çalışmak, canına tak edip kendi hayallerinin peşinden gitmek, genç yaşta hamilelik, dışarıda geç saate kadar takılmak... Bu konular daha önce ele alındı denebilir. Ama bir şey hayatımızın bir parçası olduğu sürece, onunla ilgilenmek ve periyodik olarak hatırlatmak doğaldır. Tarih tekerrürden ibaretken müzik neden olmasın?

Nicky Wire, grubun solisti 18 yaşındaki Tom Clarke'ı gençliğine benzetse de, grubun geleceği ve kalıcılığı Manic Street Preachers'e benzer mi, bu bir soru işareti. Ancak bildiğimiz bir şey var: Manics de ilk albümünde yeni bir şey sunmadığı eleştirisine maruz kalmıştı. The Enemy için de bekleyip göreceğiz. *Adnan Uludağ*

The Bishops

The Bishops

(1234)

Rolling Stones korkmaya başlasa iyi olur. Beatles'ın tahtı da fena halde tehlikede. Kinks'in Ray ve Dave Davies kardeşleri bu rakiplerle karşılaşmaya hazırlar mı? Genç kızların bir numaralı sevgilisi artık onlar: The Bishops'un plağı, söylemedi demeyin, bu senenin hiti olacak! Ha bir de Small Faces var yeni çıkanlardan, ama onlar pek öyle iz bırakacak gibi durmuyorlar...

Yıl 1965 olsa, herhalde aşağı yukarı böyle bir şeyler yazacaktık. Ama sene 2007. O kılık kıyafet: Siyah beyaz takımlar, incecik kravatlar, ceketin içine giyilen çizgili tişörtler... O duruş: Mick Jagger'vari bakışlar, o saç kesimi, her daim photoshop'lanıp siyah-beyaza dönüşen fotoğraflar ve elbette "o" müzik. British Invansion'ın başında kafasına çekiç yiyip bayılan, bu seneye kadar da ayılmayan bir grup var karşımızda. Retroluğun bu kadarına da pes dedirtiyorlar insana. Dedirtiyorlar ama, ilk dinleyişten sonra da ortalama iki dakika süren parçalardan mürekkep yarım saatlik bu albümle insanı avucunun içine alıyor, sonra da bırakmıyorlar. Şarkılarının acayip bir "groove"u, acayip bir aksak ritmi var. "Roll" nerede mi diye sormuştuk? Şüphe yok, birazı burada!

Londralı ikiz kardeşler, gitardaki Mike Bishop'la bastaki Pete Bishop vokalleri paylaşıyorlar The Bishops'da. İskoç Chris McConville ise ekibi davuluyla tamamlıyor. Albümün prodüktör hanesinde White Stripes'la da çalışan Liam Watson'ın adı olduğunu görünce, bit pazarına nasıl olup bu derece nur yağdığı da biraz daha açık hale geliyor. Albümlerinin çıkışı nisan olmasına rağmen "renkli" İngiliz basının ilgisine pek mazhar olamadı Bishop ailesi. Kıtada, özellikle Fransa'da ise daha bir ilgi gördüler. Doğrusu, biz de aynı frekanstayız. Safkan İngiliz müziğiyle göbek atma fırsatını İngilizler kaçırsa da, biz kaçırmayız! *İlker Aksoy*

The Maccabees

Colour It In

(Universal)

Hikâye bildik. Birkaç Londralı genç grup kurmaya karar veriyor. Mahallelerinde, şehirlerinde göze batmalarına yetecek bir ün kazanınca, rüyalarına "mainstream" girmeye başlıyor. Buna rağmen ilk albümleri "Colour It In"i hazırlarken tutar mı, tutmaz mı kaygısı gütmemiş gibi duruyorlar. Yoksa "ne kadar salaş yaparsak o kadar etkili olur" teorisi mi? Benzerlerinden farklı olarak vaat ettikleri hiçbir şeyleri de yok diğer taraftan. Müziklerini tamamen etkileşim üzerine kuruyorlar. Bariz bir şekilde The Strokes ya da Gang Of Four gibi tınlamaktan çekinmiyorlar. En büyük avantajlarıysa, vokalistleri Orlando Weeks. İngiltere'nin uzun dönemli "sweetheart"ı The Kooks vokalisti Luke Pritchard'a kayan sesi, özellikle albümün baş tacı edilen "Mary" ve "Precious Time" gibi parçalarında tadından yenmez olabiliyor. The Maccabees, şarkı sözlerini de elinden geldiğince açık ve anlaşılır tutuyor galiba. Bu formül Avril Lavigne'de işe yarar belki, ama bir şarkı sözü, "About Your Dress"deki kadar da "basit" olmalı mı, bilemiyoruz: "Seni dışarı çıkardım / İyi vakit geçirmeni sağladım / Bütün gece dans ettik / Doğru zamanı bekledim" vs... Yine de bir istisna yok değil: "First Love". Mantıklı, doğru düzgün tek bir sözü yok bu parçanın: "İlk aşk / Son Aşk / Evi özledin mi? / İyi misin? / Simetrik? / Analitik? / İkiyüzlü? / Hadi evlenelim!" Yaptıkları en iyi iş, tanınmalarını da sağlayan "Latchmere" galiba. "Baylar bayanlar, lütfen kabinlerinize dönün" diyen parça, albümdeki umursamaz eğlencenin de tavan yaptığı nokta. Onun dışında, açılışı yapan "Good Old Bill" ya da aile problemlerini konu alan "Lego" dinlerken umut vaat ediyor gibi görünse de, iki dakika sonra aklınızdan uçup gidiyorlar. The Maccabees'in İngiltere'de bu kadar tutmasının tek sebebi, İngilizlerin yeni gruplara karşı takındıkları şıpsevdi tavır olabilir ancak. *Seda İpekçi*

→53

Eğer hiç seks yapmazsan güç hissinin ne olduğunu asla bilemezsin. Kendi sesin ve kişiliğin olmaz. Seks bizi ailemizden ayıran eylemdir. Çocukları ebeveynlerden ayıran şeydir. Gençlerin ilk başkaldırıları seks yoluyla olur ve eğer hiç seks yapmazsan ailenin sana öğrettiği şeylerin ötesine asla geçemezsin. Eğer seksi yasaklayan kuralı çiğnemezsen bir daha hiçbir kuralı çiğneyemezsin ve eğer seksi arzulamıyorsan gücü arzular mısın? **CHUCK PALAHNIUK**, Gösteri Peygamberi

"Sakın yas tutma. Nasıl olsa unutmayacak mısın?"
Bu sözü, kalabalıkta kim olduğunu anlayamadığı biri fısıldamıştı. Hemen dansa başladı gözü yaşlı misafirlerin önünde. Müziksiz dansını şaşkınlık ve katı bir sessizlik içinde izledi yas evindeki herkes. Hiç kımıldamamışlardı. Keskin bakışları, gergin dudakları, yay gibi gerilmiş sırtı, terden parlayan yüzü ile sürdürdüğü müziksiz dansını sürdürdü, ta ki bir bıçak ansızın parlayıncaya kadar. **TARIK SİPAHİ**, Lacivert Kedi

MARC ALMOND
Stardom Road
(Sanctuary Records)

Panteist dürtülerimiz, sahnelere tapınırcasına bakmamızın, altın inekleri ve ikonları ne kadar kırmaya çalışsak da yıldızlara takılı kalmamızın bir açıklaması olabilir. Peki, kült figürlerine karşı beslediğimiz tuhaf ilgi de aynı pınardan mı akmakta? Biz Apollon'un soğuk estetiği ve Dionysos'un hayvanî hınzırlıkları arasında gelip giderken, bu "freak"ler pul, sim ve tavus kuşu tüyleri içinde dünyadaki son yarı-tanrı oyunlarını sürdürürler. Biz de oynarız onlarla bu oyunu, gök tanrılı dönemleri yad ederek; Ed Wood, Christopher Walken, David Bowie ve Zeki Müren gibileri oldukça, hayatımız renklenir, teatral güdülerimiz açığa çıkar, tanrılar mutlu olur, biz dans ederiz... Evet, konumuz bir kült figürü. Nam-ı diğer "Lord of the Covers" Marc Almond yine yapacağını yaptı ve '50, '60 ve '70'li yılların kimi unutulmaz, kimi unutulmuş hitlerini alıp kendi alına, moruna boyadı. Makyajınızı tazeleyiniz, pudra odaları sizi bekler.

Otobiyografilerini yazanlar, hikâyelerini dillendirme ve belki de hızlı tüketim toplumunun "amnesiac" tutumuna karşın, ebediyete bir "şey" bırakma derdiyle yola çıkmışlardır bu hummalı işe. Almond, otobiyografisini yazmanın yanısıra bu albümle müzikal vasiyetini de göz önüne sermiş. "Tainted Love" ve "Something's Gotten Hold Of My Heart" gibi devşirme şarkılarla parlayan bir kariyeri romantik Rus şarkıları ve Jacques Brel şansonlarından oluşan albümler takip ettiyse, böyle bir albüme hiç şaşırmamak lâzım pek tabii ki. Yıldızlar geçidimiz, Andrew Lloyd Webber müzikallerinin ihtişamı, piyanist-şantörlerin sisli patetikliği ve Almond'un karakteristik hüznüyle kaplı.

Aznavour'la başlayalım –Almond böyle yapmış. Neredeyse bir marş haline gelen "I Have Lived" şarkısı, Almond'un bademsi yumuşaklığında, neredeyse dinsel bir havaya bürünmüş. Bunun "hayatımı yaşadım, cennet ya da cehennem umurumda değil... Ben sanatçıyım, aziz değil" güftelerine sahip bir parçada nasıl olduğunu anlamak çok zor, ama öyle olmuş. Devam edelim: Dusty Springfield'ın "I Close My Eyes And Count To Ten"inde Fransız hedonizmi, İngiliz gülünün romantizmine yol veriyor. Şarkıda, Almond'a Saint Etienne'den tanıdığımız Sarah Cracknell eşlik ediyor. Kemanlar, bizi '60'lı yıllara sürüklerken, Preacher Man'ler tatlı vaazlarına devam ediyor.

Sonraki dört parça bütün yalnız kalplere adanmış: Al Stewart'ın "Bedsitter Images"ı ve Bowie'nin pek bilinmeyen "London Boys"u Almond'un yorumuyla hem yürek burkuyor, hem de içinizde karşı koyulamaz bir dans etme isteği uyandırıyor. Bu iki parçanın akabinde "Strangers In The Night" gelince, "Edward Hopper'ın yalnız insanlarına adanmış müzikal albüm" gibi bir şeyle karşı karşıya olduğunuzu anlıyorsunuz. "London Boys" ve 1950'lerin klasiği "Ballad Of The Sad Young Men", "en güzel elbiselerimizi giymişiz, ne kadar da yalnızız" temasını işlerken, Antony Hegarty'nin (Antony and The Johnsons) kırık sesi de daha bir hislendiriyor adamı. Neyse ki burada jilete gerek yok.

Ve show business: Albüme ismini veren "Stardom Road", Almond'un şarkıcı olarak bütün maharetini gösteriyor. Yaylı/ayışığı sonatını anımsatan altyapısıyla, yıldızlık müessesesinin uyuşturucu ego oyunlarını pek bir içlilikle söylüyor Almond. Bu kadar trajediden sonra karşımıza "kitsch" çıkınca insan mutlu oluyor tabii. Barry Ryan'ın 1970'li yıllarından yadigâr şarkısı, Almond sayesinde diskonun 2001 Space Odyssey'iyle buluşması oluyor. Eğer bir gün tarihçiler "kitsch" akımını irdelemeye kalkarsa, "Kitsch (is a beautiful word)" isimli şarkımız son derece açıklayıcı olacaktır. Geçen sene yitirdiğimiz Gene Pitney'ye adanmış "Backstage" ve albüm için Almond tarafından kaleme alınan tek özgün şarkı "Redeem Me" ile tekrar sahneye dönüyoruz. Hiç indik mi, o da başka bir mevzu aslında. Her gece farklı bir otelde kalıp farklı bir barda sabahlayanlar bilir –boşluk çok tehlikelidir. Sahne arkasına döndüğünüz an ne yapacağınızı bilmiyorsanız, Almond abinizi dinleyiniz. Motor kazasından sonra adeta feylesof kesilen Almond der ki: "Beauty will redeem the world." (Dünyayı güzellik kurtaracak.) Yaratıklarınızla mesut oluyorsanız, ne âlâ. Bir zamanlar LaVey'in fırkasına üye olan Almond demek ki Satanic Bible'ını iyi okumuş; 9 numaralı günah şudur: "Estetik yoksunluk". Oscar Wilde'ın diyarından böyle "cure"lar beklenir zaten. "Curtain falls" adlı 13. şarkı kabaremizin sonunun geldiğine işaret eder. Dünya bir sahne midir, bilinmez, ama perdeler kapanmalıdır oyunun sonunda. Akordeonun kadife kırmızısından bir veda. *Pelin Batu*

THE NATIONAL
Boxer
(Beggars Banquet)

Dressner kardeşler, Devendorf kardeşler ve vokalist/söz yazarı Matt Berninger'dan oluşan, Ohio doğumlu olup Brooklyn'i ev gibi gören bir beşli The National. 2001'de kendi isimlerini taşıyan ilk albümleri ve 2003 tarihli "Sad Songs For Dirty Lovers" ile Tindersticks ve Nick Cave gibi sanatçıların yanına yakıştırılan beşli, 2005 tarihli "Alligator" ile ilk büyük çıkışını yakalamıştı. Gürültü ve öfke dozunu azaltmış, sakinleşmiş, üstüne bir miktar bilgelik çökmüş, hammış olmuş bir The National arz-ı endam ediyor "Boxer"da.

The National, güzelliklerini ancak sabırla dinlenince açık eden bir grup; bugüne kadar yavaş ama emin adımlarla gelmeleri bu yüzden. "Boxer" da en lezzetli meyvelerini sabır ve dikkatle dinlenince sunuyor, ancak albüm yine de ilk seferde bile dinleyiciyi çarpan şarkılarla açılıyor. "Fake Empire", yalancı bir imparatorlukta (acaba neresi?!) yaşayan yarı-uyanık insanlardan bahsederken, albümün politik ve kişisel konular arasındaki ince çizgide yürüyen fikrî yapısının ipuçlarını veriyor. Tekinsiz bir piyano melodisiyle başlayıp davul ve Berninger'ın bariton vokalinin girmesiyle karanlıklaşan şarkı, ne olduğunu anlamadan üflemelilerin ve yaylıların hâkimiyetine girip neşeli bir ruh haliyle bitiyor. Albümü çözümlememize yardımcı olacak çeşitli anahtarlar sunuyor bu şarkı. Öncelikle "Boxer"ın iki gizli kahramanı Sufjan Stevens'ın piyano katkıları ve Avustralyalı klasik müzisyen Padma Newsome'ın şarkıların farklı öğelerini çimento gibi bir arada tutan orkestral düzenlemeleriyle karşılaşıyoruz. Bunun dışında albümün baskın enstrümanları olan atmosferik davullar ve her çatlaktan sızan piyano melodileri ön planda. Albümün ikinci parçası "Mistaken For Strangers", tarz olarak Interpol ve The Walkmen gibi metropol melankoliği grupları andırıyor. Gece sokaklarda yürürken kendi arkadaşları tarafından bile yabancı zannedilen, heyecansız hayatlara sahip yetişkinlere seslenen bu agorafobik şarkı, The National'ın favori temalarından yabancılaşmayı merkezine yerleştiriyor. Bu içine kapanma hali, "Apartment Story" ve "Guest Room" örneklerinde olduğu gibi, parça isimlerinin bile içine işlemiş.

Müzikal olarak benzediği grupların hiç altında kalmayan The National, Berninger'ın kaybetmişlik/nostalji ve mizah/zekâyı birleştiren sözleriyle ön plana atıyor kendini. Berninger, eski posta zarflarının arkasına ve dergi kenarlarına not ettiği imgeleri kolaj tekniğiyle bir araya getirip tek satırlık alâkasız görüntülerden enfes manzaralar yaratıyor. "Brainy"de sevdiğinin parmak izlerini masasındaki pembe bir dosyada saklayan Berninger, "Slow Show"da daha tanışmadan 29 sene hayalini kurduğu insana yavaş ve aptalca bir gösteri yapıp onu kahkahalarla güldürmek istiyor. "Start A War"da hislerini bir tablonun arkasındaki kasaya kilitleyip kendisini terk eden insana hayret ediyor. Albümün bitimindeki enfes "Ada" ve "Gospel", kırılgan yapılarıyla, dinamik bir şekilde başlayan albümü buruk bir şekilde kapatıyor.

The National, parçalarının bütününden büyük, sihrini gösteriş yoksunluğundan alan bir müzik yapıyor; "Boxer" da bu özellikleri haiz, birbirini tümleyen, hem ayrı ayrı işleyen hem de iç içe geçen 12 şarkıdan oluşuyor. Grup, röportajlarında her detayı uzun beyin fırtınaları sonunda kararlaştırdıklarını söylese de, bu sancılı süreç sonrasında su gibi doğal bir şekilde akan bir albüm çıkmış ortaya. "Boxer" için bu senenin şu ana kadar yayınlanmış en iyi albümlerinden biri demek abartı olmaz. *Yiğit Atılgan*

ÖZÜR: Geçen ay liste sayfasında Rufus Wainwright'ın adının karşısına, Suzanne Vega'nın albümü "Beauty & Crime"ı yazmışız. Doğrusu elbette "Release The Stars".

Hayatına bütün müdahalesi, kendi kendisini göz hapsine almaktan ileriye gidemiyordu.
AHMET HAMDİ TANPINAR, Yaz Yağmuru

Aşklar uçup gitmiş olmalı bir yazla
Halay çeken kızlar misali kolkola
AHMET MUHİP DRANAS

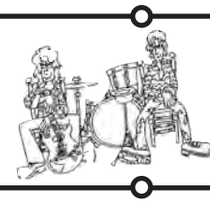

ROLL'DAN DEV KIYAK

Müstakbel grubunuza isim önerileri

1. Yamuk Prenses **2.** Komançero **3.** Grup Özlemsizlik Bulutu **4.** Çoban Salatası **5.** Şemdinli Experience **6.** Vişne Çürüğü **7.** Masaüstü **8.** Merdivenden Kayanlar **9.** Zor **10.** 13 Eylül

INTERPOL
Our Love To Admire
(EMI)

Perdeleri sımsıkı çekilmiş karanlık odaların müziği geri döndü. Yalnız bu sefer o meşum perdeler biraz aralanmış gibi... Interpol her zamanki tapılası depresifliğini koruyor, ama sözleri itibariyle bir "ménage à trois" aşkıyla yanıp tutuşan, oyunbaz "No I In Threesome", müziği itibariyle de Interpol'den beklenmeyecek kadar neşeli ve popvari "Who Do You Think?" gibi dans eden ışık huzmelerinin geçebileceği kadar bir aralık bırakılmış durumda.

Lâkin merak etmeyiniz, Interpol hâlâ bir 2000'ler neo-noir'ına soundtrack olacak nitelikte. Gölgeli, kuytulu, ihtiraslı, femme-fatale'li, neon ışıklı ve pardösülerin dik yakalarının üzerindeki fötr şapkaların duvara vuran gölgeleri kadar tekinsiz ve de huzursuz. David Lynch labirentlerini andıran sisli puslu dünyaya tekrar hoş geldiniz dercesine açılışı yapıyor "Pioneer To The Falls". Interpol'ün günümüze uzanan kariyerini özetleyecek şekilde klasik olmaya aday, epik bir şaheser. Ayakları son derece yere basan bir albümün de habercisi. "The Heinrich Maneuver" elimize düştüğünden beri içimize dolan umut hissini boşa çıkarmayan, dinledikçe büyüyen, çoğalan ama şaşırtmayan bir albüm "Our Love To Admire". Daha büyük bir plak şirketi, grubun renkli kişiliği Carlos D.'nin Vahşi Batı imajı ve vahşi doğa belgeseli tandanslı sürpriz albüm kapağı dışında, Banks, Kessler, Dengler ve Fogarino bildikleri formülden şaşmamış görünüyor. Banks'in adeta bilinç akışı yönteminin dalgalarına bıraktığı, kâh bir ergenin, kâh bir yetişkinin kaleminden fırlamış gibi duran o alıştığımız (ya da hâlâ alışamadığımız!), üzerine tezler yazılası, melankolik satırlarına eşlik eden, Interpol'un alâmet-i farikası biteviye gitarlara yıldırıncaya kadar devam. Hem de öyle bir devam ki, Carlos D.'nin ilk iki albüme can veren o muhteşem bas line'ları sanki biraz geride kalmış durumda.

"The Scale" ile "oğlum, alev alev yanan bulutların üzerinde uyuyorsun" diyen Paul Banks'in artık daha bir durmuş oturmuş vokalinin farkına varmamak da elde değil. "Mammoth" ise belki de albümün baştan sona tansiyonu hiçbir şekilde düşmeyen en kızgın ve de en unutulmaz parçalarından biri. Şu ana kadar "Turn On The Bright Lights"ta ve de "Antics"te hissedemediğimiz bir kızgınlıkla Banks'e küfür ettirecek kadar hem de! Banks'in vokali Fogarino'nun acımasız bagetleri kadar amansız. Ardından gelen "Pace Is The Trick"le de aynı tatlı huzursuzluğa devam. Yeni albümün "Take You On A Cruise"u olmaya aday parça bu. "Rest My Chemistry" Pixies'den "Where Is My Mind"ın gitar riff'ini fazlasıyla anımsatırken, bir o kadar da apayrı ve özgün olmayı başaran bir parça –bir geceliğine yorgun vücudunu dinlendirmek isteyen bir "bağımlı"nın bağımlılık yapan şarkısı. İlham kaynağı ise "Öyle gençsin ki, tembel gözlerimde bir papatya gibisin" dizesinin meçhul kahramanı, ki o her kimse artık. Belki "No I In Threesome"da "zamanın diş izlerinin ayırdığı sevgililer"den biri ya da "Wrecking Ball"daki "ruhu içeriden darmaduman edilmiş" taraf da aynı kişi. Ya da değil...

Albümün kapanış parçası "The Lighthouse" yine bir epik. Öncelikle Virginia Woolf'u çağrıştırıyor gayriihtiyarî. Zaten Paul Banks de İngiliz Dili Edebiyatı okumamış mıydı NYU'da? "Dalgalar şimdi ne söyleyecek bakalım" diyen sesi yorgun, acelesiz ve uykulu. "Spaghetti Western" gitarlar ise yalnız bir deniz fenerinin su yüzünü bir aydınlatıp bir yok olan ışığı veya kıyıya vuran tembel dalgalar misali yükseliyor, yükseliyor ve yavaşça sönüyor.

"Our Love To Admire", Interpol diskografisinin üçüncü güzelliği. Sonuç olarak, Interpol kendi yolunda emin adımlarla yürümeye devam ediyor. Büyük risklere girmeden, benliğinden ödün vermeden. *Deniz İpek*

THE POLYPHONIC SPREE
The Fragile Army
(TVT Records)

"Güneşin ışınlarını çekinmeden ve umursamazca üzerine yolladığı asfalt ve o asfaltın arasından inatla çıkan otlar. Burası herhangi bir şeyin yetişmesi için olabilecek en kötü ortam. Oysa bir tutam ot, her gün üzerinden geçen onlarca arabaya rağmen orada büyümeye çalışıyor, bu da bana olacak en saf şekliyle anlamlı geliyor. Dinimi kiliseyle alâkası olmayan şeylerde bulmaya başladım artık. Ağaçlarda, havada, suda..." Bunlar, iflah olmaz iyimser, kendi deyimiyle umut bağımlısı insan, The Polyphonic Spree vokalisti Tim DeLaughter'ın sözleri.

Dallas'ın tozlu yollarından kucağımıza düşen, Teksas menşeli The Polyphonic Spree, içinde aklınıza gelebilecek her türlü enstrümanın mevcut olduğu, 28 kişiden kurulu bir orkestraydı. Bu yeni albümle birlikte DeLaughter ve zevcesi Julie Doyle resmen bir şirket gibi yönettikleri gruplarını güya küçültmeye karar vermişler. Şu anda 24 kişiler! Konserlerde ve kliplerinde tarikat misali birörnek giyinmeye ise aynen devam ediyorlar.

"The Fragile Army", ilk iki albümleri gibi umuda yazılmış bir minnet manifestosu olma misyonunu koruyor –ateşi birazcık sönse de. Grup bu sefer yüzünü daha farklı bir yöne, şartların ağır, olayların gerçek olduğu yerlere de dönmüş zira. Edindikleri protest söylem de, tabii ki, son zamanların en "sevilen" ülkesi –protest rock'çuların ilham mabedi– Amerika üzerinde toplamış. Bu bizim alışık olduğumuz bir şey olsa da, The Polyphonic Spree için çok çok yeni.

Açılış parçası şarkı değil, grubun söylemeyi sevdiği şekilde bir "section". "Together We're Heavy", kendinizi koyu gri/lacivert bir platformda ağır hareket eden insanlar eşliğinde, bir roketin havalanmasını bekliyormuşsunuz gibi hissettiriyor. Sadece 29 saniye sürmesine rağmen gerçekten tedirgin ediyor. "The Fragile Army" parçasının tamamı ise Bush'un çok ateşli bir şekilde, demokrasinin her yere gerekliliği, bunun uğrunda da bariz bir savaşın ve kayıpların olabileceğinden bahsettiği ünlü "State of the Union" konuşmasına bir cevap: "Sırtını sağlama aldın / Medyum gibisin / Hepimiz bilmek istiyoruz / Tanışmaya geldiğin cadıyla evlendin mi? / Seni takip ettik / Dünya bilmek istiyor / Senin için artık ateşini kaybetme zamanı..." Kısa da sürse savaşa, umudun bittiği yerlere, açıkçası kendilerine meydan okuyorlar bu albümlerinde. Ve tam da bu noktadan "Younger Yesterday" gibi eski "kendini iyi hisset" parçalarına geçiyorlar. "Oh I Feel Fine", "dünyanın yaşadığımı ve burada olduğumu bilmesini istiyorum" diyen "Overblow Your Nest" ya da –"sürünüyoruz" dediklerine bakmayın– "We Crawl"... Bunların hepsi her şeye rağmen iyi olmanızı öğütleyen, bazen de mutluluktan kendini kaybedip sahteleşebilen parçalar. The Polyphonic Spree'nin kendini aştığı çalışma ise "Light To Fallow." Air'den, hatta abartıp The Egg'den mi etkilenmişler diye düşünmek mümkün. Electronica'yı gündeme alıp kendi tarzlarınca eğip bükmüşler. Bilmeyen kulağa bambaşka bir grupmuş gibi gelebilir, DeLaughter'ın sesi bile farklı bu parçada. O kadar enstrüman arasında bas da daha önce hiç görmediği ilgiyi görmüş bu arada.

The Polyphonic Spree, komplike sözlerini sessiz, "yeşil" ve daha az mutlu bir ambiyansla birleştirmiş bu sefer. Kollarınızı açıp annenizin de sevdiği iyi çocukların ortasına doğru koştuktan sonra hep birlikte lunaparkta takılma isteği uyandırıyorlar insanda. Anlatmak istediklerini hem bu kadar direkt ve yalın sözlere döküp hem de kendinizi bir Andrew Lloyd Webber müzikalindeymişsiniz gibi hissetmenizi sağlayacak görkemli bir büyü eşliğinde. *Seda İpekçi*

ONBEŞŞARKI

Arno & Beverly Jo Scott Jean Baltazaarrr
Boogie Balagan Lamentation Walloo
Bulutsuzluk Özlemi Acil Demokrasi
Bülent Ersoy Beddua
Calexico The Guns Of Brixton
Ike & Turner River Deep Mountain High
Kafein Platonik
Leonard Cohen Democracy
Link Wray Rumble
Lucinda Williams 2 Kool 2 Be 4-Gotten
Müzeyyen Senar Şarkılar Seni Söyler
Nick Lowe The Club
Suzanne Vega Frank & Ava
The Bishops Menace About Town
Wham Where Did Your Heart Go

ROLL DİSKO OTUZ

ONBEŞALBÜM

Birol Topaloğlu Ezmoce - Rüya
Chemical Brothers We Are The Night
Goldspot Tally Of The Yes Men
Gogol Bordello Super Taranta!
Happy Mondays Uncle Dysfunktional
Hayko Cepkin Tanışma Bitti
Kafein Kafein
Keziah Jones Blufunk Is A Fact
Malt Kendi Adını Taşıyan İlk Albüm
Mick Harvey Two Of Diamonds
Les Rita Mitsouko Variety
Orient Expressions Divan
Şevval Sam Sek
Von Südenfed Tromatic Reflexxions
White Stripes Icky Thump

MEKTUPLU ŞARKILAR

The Cure A Letter To Elise
Elton John Amneris' Letter
Haramiler Mektup
İlhan İrem Er Mektubu (Görülmüştür)
Léo Ferré La lettre
Nick Cave and The Bad Seeds Love Letter
Özay Gönlüm Ninenin Mektubu
Public Enemy A Letter To The New York Post
R.E.M. Letter Never Sent
Saniye Can Bir Mektup Yazdırdım Urfalı Kızına
Son House Death Letter
Yeni Türkü Olmasa Mektubun
Zeki Müren Kahır Mektubu
Zerrin Özer Son Mektup
Zülfü Livaneli Mektup

DÖRT KERE DÖRT iki plakçı + iki bar

ZİHNİ / Kadıköy
1. Pat Metheny & Brad Mehldau Metheny Mehldau Quartet
2. Michael Brecker Pilgrimage
3. Erik Truffaz Arkhangelsk
4. Dream Theater Systematic Chaos

DEFORM / Beyoğlu
1. Tarentel Ghetto Beats On The Surface Of The Sun
2. Sun City Girls The Fresh Kill Of A Cape Hunting Dog
3. Space Explosion Space Explosion
4. "Psychedelic Phinland" (Various)

BAYKUŞ / Beyoğlu
1. Mylo Sweet Child Of Mine
2. Mika Love Today
3. Smoma Sing It Back
4. Amy Winehouse Rehab

KARGA / Kadıköy
1. Ben Harper Fight Outta You
2. Mark Sandman Get Along
3. Walker Brothers Shutout
4. Grinderman Electric Alice

İNGİLTERE albüm

1. Enemy We'll Live and Die...
2. Interpol Our Love To Admire
3. Traveling Wilburys Collection
4. Smashing Pumpkins Zeitgeist
5. Chemical Brothers We Are The Night
6. Nelly Furtado Loose
7. Cherry Ghost Thirst For Romance
8. Take That Never Forget
9. Editors An End Has A Start
10. Kings Of Leon Because Of The Times

ABD albüm

1. "Now 25" (Various Artists)
2. Miley Cyrus Hannah Montana 2
3. T.I. T.I. vs T.I.P.
4. "Hairspray" (Soundtrack)
5. Colbia Caillat Coco
6. Fergie The Dutchess
7. Linkin Park Minutes To Midnight
8. Amy Winehouse Back To Black
9. Nickelback All The Right Reasons
10. Bon Jovi Lost Highway

FRANSA albüm

1. Mika Life In Cartoon Motion
2. Grégory LeMarchal La voix d'un ange
3. Christophe Maé Mon paradis
4. David Guetta Pop Life
5. Nelly Furtado Loose
6. Amy Winehouse Back To Black
7. Christophe Willem Inventaire
8. Ayo Joyful
9. Olivia Ruiz La femme chocolat
10. Fatal Bazooka T'as vu

ŞARKI DEĞİL TARİH!

Bob Dylan Mr. Tambourine Man

Dylan'ın '65 albümü "Bringing It All Back Home"dan... Aynı yıl The Byrds, Dylan'dan da önce yorumlayıp piyasaya çıkardı. (The Byrds'ün '80'lerde Dylan'la ortak konser yorumu YouTube'da mevcut.) Dylan'ın 30. yılı şerefine düzenlenen konserde şarkıyı Byrds'den Roger McGuinn, Tom Petty'yle beraber yorumladı... Dylan şarkılarının reggae versiyonlarından oluşan iki ayrı tribute albümde şarkıyı okuyanlar Gregory Isaacs ve Fourth Street Sisters oldu... Yazar Hunter S. Thompson, ölünce külleri havaya savrulurken bu şarkının çalınmasını vasiyet etti... Judy Collins, Melanie, Abbey Lincoln, Stevie Wonder, Teenage Fanclub da şarkıyı okuyanlar arasında... "Kaptan Kirk" William Shatner'ın spoken-word yorumuna çekilen klip YouTube'dan izlenebilir. Şarkıyı en son Müslüm Gürses "Hayat Berbat" adıyla elden geçirdi.

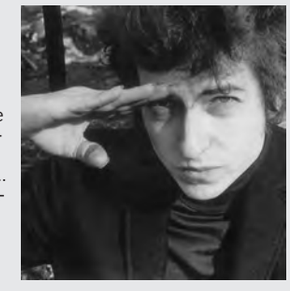

Arama motoru

YouTube güzelleri — Ara

Morrissey
MORRISSEY David Letterman "That's How People Grow Up"

Madonna & Gogol Bordello
MADONNA & GOGOL BORDELLO – ROMANE

The Go-Betweens
The Go-Betweens - Going Blind (Later with Jools Holland)

Lily Allen & The Specials
Lily allen glastonbury 2007 terry hall gangsters

Screaming Trees
Screaming Trees on Later... with Jools Holland 30/11/96

Isobel Campbell & Mark Lanegan
Isobel Campbell and Mark Lanegan -Ramblin Man-

Sid Vicious
Sid Vicious - My Way (Complete & uncut)

Camille & M
Camille - Au Suivant (Live avec M)

Chemical Brothers
The Chemical Brothers - Do It Again

Peter Gabriel
Peter Gabriel Biko Live 1986

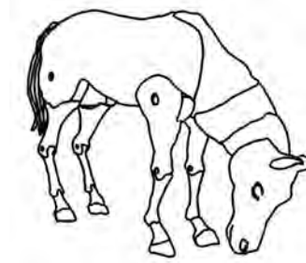

Dinleyici istekleri — Ara

The Coral Who's Gonna Find Me
(Yeni albüm "Roots & Echoes"dan ilk single)
www.myspace.com/thecoral

Cocosuma The Man Who Sold The World
(Parisli üçlünün Bowie cover'ı, kendi şarkıları kadar güzel)
www.myspace.com/cocosuma

Green Pitch In Amsterdam
(Kopenhaglı ikiliden fevkalade sakat bir balad)
http://www.myspace.com/greenpitchband

Don Cavalli Vitamin A
(Bu minimalist blues, Mississippi'den değil, Paris'ten)
www.myspace.com/doncavalli

Arctic Monkeys Matador / Da Frame 2R
(Yeni albümün Japon baskısından iki bonus)
http://hypem.com

Che Sudaka Todo vuelve
(Barselonalı grubun konuğu Amparanoia)
www.myspace.com/chesudaka

Unicamista Etxera
(Milanolu ska grubundan)
www.myspace.com/unicamista

Dylan James Roll Up Your Sleeves
(İngiliz rock'çunun methini Strummerville sitesinden duyduk)
www.myspace.com/dylanjamesmusic

AE Bizottsag Baad Schandau
(M. Özkent ve Selda plağı yayınlayan şirketin Macar keşfi)
www.myspace.com/finderskeepersrecords

Alaska In Winter Close Your Eyes
(Brandon Bethancourt'un bu şarkısında Beirut da var)
www.myspace.com/alaskainwinter

THE FALL Mark E. Smith otuz yıl evvel grubunun adını Düşüş koymakla partiyi baştan kaybetti, ama maşallah, meşhur fıkradaki gibi, otuzuncu kattan düşen ve her kata geldiğinde "buraya kadar her şey yolunda" diyen adam misali "kariyerinin" en güzel dönemlerini yaşıyor. Bu dangıl dungul punk, bu sarhoş kavgasına benzeyen vokal ondan başka kimsenin harcı değil. Asilikte, aksilikte üstüne yok. En son Fall'la "Reformation Post TLC", Mouse On Mars'çılarla kurduğu Von Südenfed'le "Tromatic Reflexxions" albümüne imza atan Mark abiyle Uncut, Mojo, Rock & Folk dergileri vasıtasıyla ahbaplık ediyoruz...

YANARDAĞIN ALTINDA

1960'LAR, '70'LER BİR KABUSTU. THE FALL'UN ORTAYA ÇIKMASININ SEBEBİ DE BUYDU. O KEPAZELİKLER GERİ DÖNÜYOR. RADYOYU AÇIYORSUN, ABBA, EAGLES!

Otobiyografinizi yazmaya nasıl karar verdiniz?
Mark E. Smith: Geçen yıl üç-dört tane The Fall kitabı çıktı. Okudunuz mu onları? Okuyamamışsınızdır, çünkü okunabilir şeyler değil. Ben de okunabilir bir Fall kitabı olsun diye kolları sıvadım. Tek başıma yazmıyorum tabii ki, gariban bir hayalet yazar buldum.

Eski günleri özlüyor musunuz, yoksa bugünler 1960'lar ve '70'lerden daha mı iyi sizce?
Kesinlikle daha iyi. 1960'lar, '70'ler bir kâbustu. The Fall'un ortaya çıkmasının sebebi de o kâbustu. Fakat komik olan şu ki, bütün o kepazelikler geri dönüyor. Radyoyu açıyorsun, soul'un en boktan örnekleri, ABBA, Eagles filan çalıyor. Alacakaranlık kuşağı mübarek! Vaktiyle Stooges'ın "Raw Power"ını edinmek için ne çileler çekmiştim. Bir defasında bir plak dükkânında MC5 sormuştum, "size 'Tubular Bells' verelim" demişlerdi. Zor zamanlardı.

1979'da Jamming! dergisiyle yaptığınız söyleşide, emelinizin The Fall'u mümkün olduğunca uzun yaşatmak, hatta bir kurum haline getirmek olduğunu söylemiştiniz.
O günleri şimdi kimse hatırlamıyor. Genel kanı şuydu: The Fall, solistinden kurtulduğu takdirde, iyi bir kariyer yapabilir!

Birçok defa, gençliğinizde bir rock grubunda olmaya hiç heves etmediğinizi söylediniz. Bir rock grubunda olmak çok uzak bir ihtimal gibi geldiği için mi öyle düşünüyordunuz?
Evet, çünkü 1970'lerin ortalarında sahneye çıkabilmek için neredeyse milyoner olmak gerekiyordu. Şimdi de aşağı yukarı öyle. The Fall'un temelindeki fikir şuydu: Katışıksız müzik yapmak ve bir şeyleri kırıp dökmekten veya seksten bahsetmeyen şarkılar yazmak.

Şiir yazmayı tercih edebilirdiniz.
Zaten yola o niyetle çıkmıştım. Konser vermek aklımın ucundan geçmiyordu.

Punk mı değiştirdi fikrinizi?
Herkesin sahneye çıkabileceği anlamında, evet. Fakat, 1979'da, aramızda uzun saçlılar olduğu için ve yavaş parçalar da çalıyoruz diye sahneye çıkacak mekân bulamıyorduk. Şimdi tarihi tahrif ediyorlar ve Fall'u ilk punk gruplarından biri olarak gösteriyorlar. Hakikat öyle değil. Biz, naif bir şekilde punk'ın 1960'ların garaj rock'u gibi olduğunu düşünüyorduk. Bir de baktık, bir gecede ortodoks oluvermiş.

Başarınızı inatçılığınıza mı borçlusunuz?
Ben olaya başarı kavramıyla bakmıyorum. Ama kafamın dikine gittiğim doğru.

Çocukken de öyle miydiniz?
Bilmem. Hatırlamıyorum. Ben trend'lere takılan biri değildim. Akranlarıma kıyasla çok geç ilgi duydum müziğe. Öteki çocuklar gibi popa merak sardığım bir dönemim olmadı.

Nelere meraklıydınız?
Futbola ve kitaplara. Romanlara, çizgi romanlara.

En çok sevdiğiniz yazarlar kimlerdi?

→57

MARK'IN HAKİKATİ
The Fall'un 2007 kadrosu: Steven Trafford, Ben Pritchard, Elena Smith, Mark E. Smith, Spencer Birtwistle... Yanda, "Mühtedi: Mark E. Smith'e Göre Hakikat" adlı otobiyografinin kapağı...

William Blake ve Edgar Allan Poe. Okulu kırıp kitap okurdum. Çünkü babam evde kitap okumamdan hoşlanmazdı.

Şimdilerde kimleri seviyorsunuz, beğeniyorsunuz?

Nabokov'u severim, ama Gogol'u daha çok severim. Devrim öncesindeki romanlar kıyaktır, o romanları yazanlar devrimin kapıda olduğunu bilmiyordu, ben okurken onların bilmediğini biliyorum, bu hoşuma giden bir duygu. Aslına bakarsanız Ruslardan pek hazzetmem, ama Gogol'u severim. James Joyce'u da severim. Hatta, James Joyce Cemiyeti beni bir konuşma yapmak üzere davet etmişti, ben de kalkıp gittim. Nedense benimle Joyce arasında bir paralellik buluyorlar. Şu serbest çağrışım tekniği ve gizli-kapaklı laflar meselesi. Ben öyle bir paralellik görmüyorum ya, neyse. Bir de Malcolm Lowry'yi severim, "Yanardağın Altında" kıyak romandır.

Kimliğinizi ne zaman bulduğunuzu hatırlıyor musunuz?

Hatırlamıyorum. Akranlarımla irtibatım yoktu pek. Yalnız bizim sokakta İrlandalı bir aile vardı, kafadan kontak tiplerdi, onlar sayesinde özgürleştiğimi söyleyebilirim. Veletliğimde tırlatacakmışım gibi geliyordu bana, gerçekten. Dolayısıyla o İrlandalı aileyle takılıyordum. Çok matraktılar. O kadar çılgınlardı ki, diğer İrlandalı aileler bile onların üşütük olduklarına kaniydi.

Ergenliğinizde keşfettiğiniz Captain Beefheart sizin için ne ifade ediyordu?

Benim gözümde Captain Beefheart'ın Stones'dan bir farkı yoktu. Bana göre yeraltı, "northern soul" ve James Brown'dı. Yerüstü ise Beatles'tı. İkisi de o kadar ilgimi çekmiyordu.

Sizin asıl ilginizi çeken Link Wray'di galiba...

Evet, o kızılderiliydi çünkü. 1950'lerde rezervasyon kamplarında yaşıyordu. Ondan hoşlanılmıyordu, çünkü bir kızılderilinin rock'n'roll takılması iyi karşılanmıyordu. Ama Link Wray pes etmedi. Ona ilgi duymamın nedeni, "ondan niye nefret ediyorlar" sorusuydu. Suçu neydi? "Rumble" adlı 45'liği enstrümantal bir parça olmasına rağmen yasaklanmıştı. Wray'in ölüm haberini veren arkadaşım "senin sevdiğin adamlardan biri vefat etti" dediğinde ilk aklıma gelen isim Johnny Cash olmuştu.

1976'da Sex Pistols'ın Manchester konserine gitmenizin sebebi neydi?

Sebep, '60'ların garage rock'unu yaptıklarını duymuş olmamdı. Troggs cover'ları çalıyorlardı ve New York Dolls gibi oldukları söyleniyordu. New York Dolls o sıralar hoşuma giden bir gruptu. Pistols ilk çıktığında çok iyiydi, Clash ise harikulâdeydi, bir zamanların Velvet Underground'u gibiydi.

The Fall yola çıktığında kafanızda belli bir sound modeli var mıydı?

Yoktu. Haftada bir Manchester Müzisyenler Kolektifi'nde şiirlerimizi okuyorduk. Pistols'ı seyrettikten sonra şiir okumaktan gitar çalmaya geçtik. Martin (Bramah) solistti, Television fanıydı. Tony (Friel, basçı) sikindirik caza takılıyordu. Benim sesim punk döneminde bile sıradışı bulunurdu. Ama ben solistliğe değil, sözlere ve vahşi müziğe kafa yoruyordum. Ama mevzum punk rock değildi, daha zekice bir müziğin peşindeydim.

Şarkı sözlerini nasıl yazıyorsunuz? Daktiloda mı, bilgisayarda mı, yoksa teybe mi okuyorsunuz? →

FALL'DAN GELİP GEÇMİŞ MÜZİSYENLERİN ZİHNİYETİYLE BENİMKİ FARKLI. ONLARA KALSA, LLOYD COLE VEYA FRANZ FERDINAND'A BENZERDİK.

MARK E. SMITH: HER ŞEYE KARŞI (BAZI ŞEYLER HARİÇ)

Cantona, Fassbinder, Dallas

Mark E. Smith kişi kültüne karşı mı?
Mark E. Smith: Kısa süre önce, biyografimi yazmayı tamamladım. Bu türden sersemce işlerle uğraşmayı her zaman reddetmişimdir, ama bu sefer avans hakikaten çok çekiciydi. *(gülümsüyor)* Haziranda çıktı, adı "Renegade: The Gospel According To Mark E. Smith" (Mühtedi: Mark E. Smith'e Göre Hakikat). Biyografimin Eric Cantona'nınki kadar matrak olmasını isterdim. Okudun mu onu? Müthiş, ama, nasıl diyelim, ortalama zekâya sahip bir tipin hikâyesi. Eric Cantona iyi bir futbolcuydu, ama Manchester United taraftarı kimi salakların iddia ettiği gibi filozof değildi. Beynini kullanan bir futbolcu, o yüzden de migren ağrıları çekiyor.
Mark E. Smith Manchester'a karşı mı?
Manchester'da, sözümona şanlı geçmişimize sarılmak gibi gülünç bir eğilim var. Saçmalık! New Order'ın, Happy Mondays'in yeniden bir araya gelişi ya da Morrissey'in dönüşü bana utanç veriyor. Nostalji üzerinden para yapıyorlar. Bütün bu herifler birkaç sene önce suratıma bakmıyordu, hatta yüzüme tükürüyorlardı, şimdiyse sokakta durdurup selâm veriyorlar: "Merhaba Mark! Hepimiz Manchester rock ailesinin fertleriyiz!" Sersemler! Çok sıkı hafızam vardır. Beni asla aileye kabul etmemiştiniz! Manchester'ın sürekli olarak kazanımları üzerinde yaşadığı fikrinden nefret ediyorum. Ortabatıya gittiğimde bile bir takım hödükler çıkıp New Order'cıları tanıyıp tanımadığımı soruyorlar. Daha da beteri, bazen bir mekânda aptal DJ'in teki beni fark ettiği anda Smiths çalmaya başlıyor mesela.
Mark E. Smith yeni jenerasyona karşı mı?
Elli yaşındayım ve lânet olası Paul McCartney ve siktirik Genesis'in hâlâ devasa salonları doldurduklarını görünce her şeyi kırıp dökesim geliyor. Bütün bu ihtiyar ucubelerin kıçına tekmeyi basmak için kurdum grubu, ama sonuç ortada: Hâlâ 1973'teyiz! Feci bozgun! Niye? Bir avuç velet "eskiden daha güzelmiş" diye düşündüğü için! 15-16 yaşında olup da annenin, babanın sevdiği albümleri sevmek tehlikeli bir şey.
Mark E. Smith hayranlarına karşı mı?
Bu sene büyük Reading festivalinde Raconteurs'le aynı afişte yer almak keyfimi kaçırdı. Jack White'a genç kurt muamelesi yapılıyor... Benim içinse, benden imza isteyen sevimli bir oğlan sadece. Bir isyankâr değil. Neyse. Pete Doherty'nin grubu Babyshambles'ı seviyorum. Karmakarışık, dağınık. Warehouse adlı bir kulübün afişinde onlarla beraber yer alacağız. Sanırım karşı karşıya gelmeyeceğiz. Birinin çıkıp da Doherty'yle fotoğrafımı çekmesini istemem doğrusu. Başlıkları tahmin etmek zor değil: "Mark E. Smith ve Doherty: İki kuşak belalı yan yana!" Olmaz öyle şey. Ben kimsenin dostu değilim.
Mark E. Smith müridlerine karşı mı?
"Reformation Post TLC" albümündeki yeni grubumdan çok memnunum. Amerikalılar. Geçen sene "Fall Heads Roll"da bana eşlik edenleri kovdum. Phoenix'de çalıyorduk, konserin ortasında muz kabuğuna basıp kaydım, o aptalların hiçbiri ortaya çıkıp da sorumluluğu üstlenmedi. Benim de tepem attı. Bugünlerde, Mouse On Mars grubundan iki Almanla beraber başka bir proje daha yapıyorum. Projenin adı Von Südenfed. Sert tekno. Rave partileri hep çok sevmişimdir. Manchester'daki plak dükkânları yüzündendir. Yoksa Almanlarla çalışmak tuhaf. Durmadan emir veriyorlar. Genlerine işlemiş. *(gülüyor)* Kâh "Mark! Mikrofonu kapıp hemen şarkıya başlıyorsun!", kâh "Mark! Kahvemi bitirip döndüğümde, şarkının adını istiyorum!"... Şaşırtıcı gelebilir ama, bu durumu gayet cool karşılıyorum...
Mark E. Smith 1960'lara karşı mı?
Manchester'dayken, çocukluğumda, müzikle hiç alâkalı değildim. Evimizde pikap yoktu. Çok fakirdik. Benim tercihim kitap okumaktı: Céline, Norman Mailer, Camus... Müzikle ilgilenmeye çok geç başladım. Tamamen kendi kendime öğrendim. Akranlarım Beatles ve Stones seviyorlardı. Ama ben northern soul dinlemeye başladım. Northern soul idealdir: Asla radyolarda çalınmazdı, güzel kızların hepsi severdi, ayrıca konserlerinde bulabildiğiniz naneler olağanüstüydü.
Mark E. Smith Fransa'ya karşı mı?
Son birkaç yıldır "Mark E. Smith Fransızlardan nefret ediyor!" lafını çok sık duyuyorum. Hakikat çok daha basit evlâdım. Dünyanın hiçbir yerinde albümlerimizin satışı Fransa'daki kadar kötü değil. Türkiye'de bile daha fazla para kazanıyoruz. Yazık, halbuki Fransa'yı her zaman müzikal açıdan ilginç bulmuşumdur: Métal Urbain, Gainsbourg...
Mark E. Smith eğitim sistemine karşı mı?
Ben şiir eğitimi aldım. Bir baktım, fakültede, Jaco Pastorius hayranı beatnik'ler çıktı karşıma. Henry Miller'mış, Albert Camus'ymüş, umurlarında değildi. Tam kültürler çatışması! O zaman, okulun bana göre olmadığına karar verdim. Fabrikada çalışmaya başladım. Sonra, limanlarda... Hiçbir zaman müziğe dair bir tutkum, ihtiram yoktu. Benim istediğim, yazmaktı. Şair olmak! Fall'un solisti olmam tamamen tesadüf eseri. İyi insanlarla takılıyordum ve iyi bir dönemdi; uygun arkadaşlar, uygun zaman, hepsi bu. Sesimin nereden geldiği sorulduğunda, babamdan hafızamda kalanlarla ilgili olduğunu sanıyorum. Salford hapishanesinin çıkışında, tahliye olan mahkûmları şantiyede işe almak için deli gibi bağırırdı, ben de yanına giderdim. Ondan etkilenmiş olmalıyım, bende kalıcı bir iz bıraktı anlaşılan.

BABAM TAHLİYE OLAN MAHKUMLARI İŞE ALMAK İÇİN DELİ GİBİ BAĞIRIRDI. VOKALİMDE ONDAN ETKİLENMİŞ OLMALIYIM.

Mark E. Smith sinemaya karşı mı?
İngiliz sineması yirmi yıldır berbat. Amerikalılar İngiliz filmlerine kıçlarıyla gülüyor, tıpkı Tony Blair'e güldükleri gibi. Fassbinder'in filmlerini seviyorum. Mesela Faslı bir oğlan orta yaşlı bir Alman kadınla yakınlık kurar, çok geçmeden mahalle sakinleri çocuğun kafasını kırar. Hadise budur. "V For Vendetta"yı beğendim. Lindsay Anderson'ın bütün filmleri iyi. "Britannia Hospital" çok iyi. Kaçırmayın. Bette Davis'li filmleri severim. Favorim 1943 yapımı "Watch On The Rhine".
Mark E. Smith televizyona karşı mı?
Televizyonum daima açıktır. Sehpa niyetine kullanıyorum, tek seyrettiğim şey "Neighbours". Avustralya dizisi olduğu için her şey tersyüz. Bir de "Dallas" seyrediyorum, DVD'lerini büyük güçlükle buldum. O dizi gerçeğin ta kendisi, Teksas'ta yaşamışlığım var, oradan biliyorum. Benim reality show'um "Dallas". O dizideki kadınlar sapına kadar gerçek.
Mark E. Smith internete karşı mı?
Gözlere iyi gelmediği kesin. Bana ecnebi lisan gibi geliyor, ama çevremdeki herkes internete takılıyor, beni de dürtüp duruyorlar. Orada okudukları her şeye de inanıyorlar. Beni sokakta durdurup "bugün Newcastle'da konserin yok mu" diyenler oluyor. "Onu altı ay önce iptal etmiştik" dediğimde de yüzüme şapşal şapşal bakıyorlar.
Mark E. Smith uzun saça karşı mı?
Hippilerden nefret ederim. Hippiler bana göre sınıf mümessilleridir. Bugün İngiltere'yi onlar yönetiyor. Jack Straw, sigara içenleri müdüriyete gammazlayan tiplerden. Blair, Mick Jagger'a özenen bir sınıf mümessili. Robin Cook da tipik Lennon taklidi.
Mark E. Smith ölüme karşı mı?
Ölümümün ardından, yerel gazeteler vıcık vıcık bir yığın saçmalık döktürecek. Manchester rock'unun kahramanı yapacaklar beni. İnsanlık abidesi haline getirecekler. Ah! Ah! Ah! Onlara kalsa, Hollywood'da film bile yaparlar. Johnny Cash misali. "Walk The Line" zırvalığını gördünüz mü? Çok matrak, adama şimdi aziz muamelesi yapıyorlar. Eskiden gerici olduğunu söylerlerdi. Ölümümden sonra abartılıp yüceltilmeyi istemem. Sadece dürüst ve uzlaşmacı olmayan bir kariyer yapmaya çalıştım. Bu da büyük bir marifet sayılmaz.

Çeviren: ***s.i.***

→59

MOUSE ON MARS GÖZLÜĞÜYLE VON SÜDENFED

Mark'ın sesi başlı başına mesaj

"Tromatic Reflexxions"ı hemen tanımlayabilmek mümkün görünmüyor. Siz Von Südenfed'in sound'unu nasıl tarif ederdiniz?
Jan St. Werner: Dolaysız. Albüm dinleyenin yüzüne birdenbire çarpıyor. Zorlukla çözeceğiniz bir şifre barındırmıyor içinde. Belki basit değil, ama açık seçik bir albüm.
Dolaysızlığı punk rock'unki gibi mi?
Punk, her şeyden önce bir duruştur, topluma karşı açılmış bir isyan bayrağıdır. Von Südenfed tam olarak punk sayılmaz, biz herhangi bir acıyla ya da öfkeyle yüzleşmiş değiliz. İşimizi yaparken eğlenmek esastı bizim için.
Öne çıkan bir sosyal ima ya da ifade de mi yok albümde?
Öncelikle müzik yapma tutkusu ve eğlence var. Bu yüzden anındalığa odaklandık. Von Südenfed'in hepimiz için "şimdi"yi temsil etmesi gerekiyordu. Andi'yle (Toma) benim hoşumuza giden bir taslak ortaya çıktığında, Mark'ın (E. Smith) hoşuna gitmezse bunu hemen söyleyebiliyordu. Şarkılarda muhakkak bir takım mesajlar var, ama gizli saklı.
Mark E. Smith'in söyleyişi de her zamanki gibi benzersiz...
Bütün sound'u o yaratıyor aslında. O söylerken sözleri de elbette algılayabilirsiniz ama, aslında tüm söyleyişi tek bir sound gibidir. Dolaysız, vurucu ve inandırıcıdır. Sesiyle yarattığı sound'un kendisi başlı başına bir mesajdır. Biz sesle daha çok meşgulüz. Ama onun sözlerle yaptığını da seviyoruz. Sesinde hayranlık uyandırıcı bir şey var. Albümün a cappella versiyonunu dinlemek çok hoşumuza giderdi, o dinamikler, tekrardaki o tansiyon, sesini parçalara uydurması, sesini bir kartal gözüyle yerleştirmesi...
Bir vokalistle çalışmak alışkanlıklarınızı etkilemedi mi?
Mark'ınki zaten işlenmiş, kendi içinde tutarlı bir ses. Bizim için bu vokal yeni bir şeydi, ama ikimiz de önceden belirlenmiş bir işin parçalarını yerleştirmekle yetinmek istemiyorduk. Mark'ın kafasındaki sound'la ilgili keskin düşünceleri var. Sesleri hayal ediyor ve ne istediğini biliyor. Bu anlamda, en az bizim kadar prodüktör sayılır o da. Enstrüman çalanlar, virtüözler, müzikten beklediğimiz hamle için kendilerini esas aracı sayarak hataya düşerler. Mark da mesela kendine göre bir virtüöz. Fikirlerini açığa çıkarma noktasında çok titiz ve hızlı. "Ah canım, bilmem ki, şimdi bir çay içeyim, sonra bir daha denerim" falan demiyor, hop diye kolları sıvıyor ya da "ben gelemem böyle şeylere" deyip işin içinden çıkıyor.
Elektronikle rock füzyonu yeni bir şey sayılmaz, ama siz bu eğiliminizi nasıl açıklıyorsunuz?
Genel olarak, yeni denen şey yoru-

Kâğıda, elyazısıyla yazıyorum. 1983'te bir bilgisayar almıştım, Sinclair marka. Zamanın önünde gitmek istemiştim. Fakat hoşlanmadım o aletten. Yazıma müdahale ediyordu. İmlâmı düzeltiyor, paragraf yapıyor, hiç benim tarzıma göre değil.
Dylan'la aranızda aşikâr bir paralellik var. İmza gibi bir ses, sözlerin önceliği... Ne var ki, siz Dylan için "o çiklet manisi bile yazamaz" demiştiniz. Bu antipatinin sebebi benzerliğiniz mi?
Bu, kayda değer bir saptama. Benzeriniz, kendinizi sorgulamanıza neden olur. Rahatsızlığımın yarısı, onunla irtibatlandırılmam. Öteki yarısı ise, Dylan'ın yaptığı şeyin benim sevdiğim isimlerin, örneğin Woody Guthrie'nin, Johnny Cash'in ağır, oturaklı country'sinin türevi olması. Dylan'ın şiirini sevmem. En iyi işi The Band'le yaptığı rock-'n'roll'dur.
Hâlâ idealist misiniz?
Elbette idealistim. Kendimizi hiç satmadık. Fall yola çıkarken temel fikir buydu zaten.
Siz de başlangıçta Rough Trade gibi bağımsız şirketlerle çalıştınız, ama sonra büyük şirketlerle sözleşmeler yaptınız.
O beni bozmaz. Biz her zaman istediğimiz müziği yaptık. Rough Trade'den ayrılma sebebimiz, bize "şunu söylemeyin, bunu yapmayın" demeleriydi.
1980'lerden beri şarkılarınızda siyasete de değiniyorsunuz. Bugünlerde durumu nasıl görüyorsunuz?
İnsanlar lâyık oldukları hükümetlerle yönetilir. Gazetelerin birinci sayfalarında ne görüyoruz? Jude Law yeni bir ilişkiye girmiş, Liz Hurley seyahate çıkmış, Beckham osurmuş, Blair Çin'de birileriyle el sıkışmış. Bu arada, dördüncü sayfada bir kısa haber: Altı asker öldürüldü! Benim gözümde Blair nasyonal sosyalist. Nasyonal sosyalist de Nazi demek. Blair'in yaptıkları, Hitler'in yaptıklarından pek farklı değil.
Şarkılarınızda birçok politik hadiseyi önceden haber vermiştiniz. İngiltere'de intihar bombacılarının eylem yapacağını tahmin etmiş miydiniz?
Çıplak gerçeği duymak ister misiniz? Daha büyük eylemler yapılmamasına şaşırıyorum! Bir ülkeye savaş açarsanız, misilleme kaçınılmazdır. İşgalcinin kibiri böyledir işte: Almanlar, İngiltere'yi bombalarken kendilerine karşılık verilmeyeceğini düşünmüşlerdi. İngiltere Berlin'i bombalayınca altlarına ettiler. İntihar bombacıları meselesi de aynen böyle. Bu arada, çokkültürlü olduğu söylenen Londra'da sırf aksanınız yüzünden suçlu muamelesi görüyorsunuz.
The Fall'un kadrosu sürekli değişiyor. Bu, birlikte çalışması zor bir insan olduğunuza mı delalet ediyor?

HAFTADA BİR MANCHESTER MÜZİSYENLER KOLEKTİFİ'NDE ŞİİRLERİMİZİ OKUYORDUK. SEX PISTOLS'I SEYRETTİKTEN SONRA GİTAR ÇALMAYA GEÇTİK.

Değil. Fall'dan gelip geçmiş müzisyenlerin zihniyetiyle benim zihniyetim farklı. Onlara kalsa, Fall'un müziği Lloyd Cole veya Franz Ferdinand'a benzerdi. Fakat bu ayrışmalar öyle derin gücenmeler, içerlenmeler yaratmadı hiçbir zaman. Karşılaştığımızda hepsi aynı şeyi söylüyor: "Fall günleri hayatımın en güzel dönemiydi." Yani Paul McCartney misali yıllarca süren bir nefret ve diş bileme söz konusu değil.
"Fall Heads Roll" albümündeki ekiple ayrılığınızın sebebi neydi?
O ekip silme moron çıktı. Beni ve karımı Amerika'da, çölün ortasında bırakıp gittiler. Piç kurları! Şimdiki ekip şahane. Yarısı İngiliz, yarısı Amerikalı. Amerikalı müzisyenler çalışkan insanlar, İngilizlere hiç benzemiyorlar.
The Fall'un tarihi boyunca yanınızda hep bir kadın oldu –ilk eşiniz Una Baines'den şimdiki eşiniz Elena'ya. Yanınızda bir kadın olmadığında raydan mı çıkıyorsunuz?
Tam tersi! Benim raydan çıkışlarım o ilişkiler yüzünden oldu. Kötü ilişkilerde kabahatli taraf erkektir genellikle. Pub'lar onun için bu kadar depresiftir. Karısının kafasının tası atmış ben yaşlarda erkeklerle doludurlar. Birlikte olduğum her kadın beni terketti!
1989'da, Edinburgh'e gittiniz, 18 ay orada kaldınız. Neden kaçıyordunuz?
Kaçtığım şey grup değildi. İlk eşimden ve Manchester'dan kaçıyordum. Kafayı yememe ramak kalmıştı. Çekip gittiğimde, baba evinden ayrıldığımdan beri hayatımda ilk defa yalnız başınaydım. Çok iyi geldi, harika vakit geçirdim.
Kariyerinizdeki iniş ve çıkışlar sizce hangi dönemler?
Pek öyle iniş çıkışlar yok aslında. Belki 1990'ların ortasında bir inişten söz edilebilir. Edinburgh'de viskiyi biraz fazla kaçırmıştım, zaten onun için tornistan edip döndüm Manchester'a. Ama ipin ucu kaçmıştı bir kere.
İpin ucunun kaçmasının sonucu ne oldu?
"Cerebral Caustic" (1995) ve "Light User Syndrome" (1996) pek parlak olmadı.
O dönemde eski eşiniz Brix Smith'in gruba dönmesinin sebebi neydi?
Viskinin marifetleri işte! İnsan sevgilisi ve eski karısıyla aynı grupta olunca işler iyi yürümüyor tabii ki.
Esin kaynaklarınızdan söz ederken Edgar Allan Poe'yu, Philip K. Dick'i ve daha birçok ismi zikrediyorsunuz. Viski de dahil mi esin kaynaklarınıza?
Değil. İster inanın, ister inanmayın, sabah yedi

mun sonsuzluğu fikri üzerine inşa edilmiştir. Böylece, her zaman başkalarından farklı şeyler yaratır insan. Yeniliğin kaynağı burada yatar. Sanatsal değer, kendi müzikal anlayışınızı ifade etmede ve iletmede saklıdır.

Sizin yaklaşımınız temelde deneysel midir?

Kesinlikle. Bizim deneysel yaklaşımımız, sonucun açık olmasıyla ilgilidir. Bu bakış açısı işe yaradı, çünkü bizi ilgilendiren gayet basit bir şekilde çeşitli unsurların iç içe geçip kaynaşmasıydı, her şeyi direkt olarak ve sezgiyle ele almaktı. Mark düzenlemeler üzerinde etkili olmaktan kaçındı, ki The Fall'da da aynı şeyi yapıyor. Biz de her şeyi ince eleyip sık dokumaktan, her şeyi açık etmekten uzak durduk, böylece süreç onun için de fiziksel bir şey olmaktan çıktı.

Mouse On Mars'ın belli bir sound'undan bahsetmek yerine, temelde güçlü bir deneysel duygusu var denebilir mi?

Denebilir, her ne kadar bıkıp usanmadığımız belli bir sound da olsa... Ama sound derken belli bir ses yapısını da kastetmiyorum, her şeyin üzerinde yer alan, altında sıkışıp kaldığımız ince bir duman tabakası gibi bir şey bu. Bundan da her zaman kaçmaya çalıştık, belki de albümlerimizin birbirinden bu kadar farklı olması da bu yüzdendir. Her bir albümde yeni bir şey denemeye çalışırız. Ama her zaman o duman tabakasının altındadır parçalar: Nihayetinde, Mouse On Mars'tır elinizdeki albüm. Gerçeklik böyle, biz de fazla kasmıyoruz bunu değiştirmek için. Aksi takdirde Von Südenfed diye bir şey de olmazdı. Elbette ki Mark E. Smith'in de katıldığı bir Mouse On Mars albümü bu, ama grubun adını değiştirdik, çünkü o duman tabakasının altında başka şeylere de yer var. Bu projeye belli bir isim vermeseydik bizim için daha az ilginç olurdu. Ayrıca Von Südenfed dinlemeniz için Mouse On Mars sevmeniz de gerekmez, hatta Mouse On Mars'ı bilmeniz gerekmez. Bu proje kendi başına, kendi ayaklarının üzerinde varolabiliyor.

Yine de sound'unuz insanı yakalıyor, soyut, eklektik, geçici de olsa...

Albümde esas olarak kayıt ânını yakalamaya, tutmaya çalıştık, ki bu bir paradoks. Hacimli bir albüm, ama insanı hemen yakalayabiliyor. Çok karmaşık bir albüm sayılmaz aslında.

Ama pop gibi de değil şarkıların yakalayıcılığı...

(gülüyor) Dürüst olmak gerekirse, galiba dümdüz bir pop albümü yapmış olduk. Bizim pop tahayyülümüz böyle. Kapakta '80'lerden kalma pop grupları gibi poz vermemiz de bundan. İnce bir ironi var orada. Pop kavramıyla oynuyoruz bir miktar. Islıkla hiçbirini çalamayacak olsanız da, bazı parçalar hakikaten yakalayıcı.

Mark E. Smith'le işbirliğiniz nasıl gelişti?

Bizim bir Londra konserimizi izlemiş. Müziğimizi bildiğini düşünüyorduk, ama ilgisini ne kadar çektiğinin farkında değildik. Ama konser çok hoşuna gitmiş. Gürültülü, ağır bir konserdi. Genellikle insanlar böyle konserlerimize adapte olmakta zorlanırlar, ama Mark'ta bir şeyleri kıpırdatmışız. Sonra bir şarkıda işbirliğine giriştik, "Wipe That Sound" adında bir EP'miz vardı, orada Mark E. Smith'ten de bazı şeyler kullanmıştık. EP çoktan tükenmişti, ama bunu sürdürmemiz gerektiğinin farkındaydık. Düsseldorf'ta buluştuk, uzun, dinamik, gürültülü bir jam kaydettik. Albümdeki pek çok parçanın temelini de o kayıt oluşturdu. Mark tam bir şans vuruşu.

Kayıtları birbirinize internet üzerinden göndermeyi düşünmediniz mi?

Eğer fikirlerimizi internet üzerinden paylaşsaydık, bu iş yürümezdi, çünkü çalışımız üzerinde çok büyük bir etkisi oldu Mark'ın. Bir fikri geliştirmek istiyorduk mesela, "hayır, bırakın öyle kalsın, o ham halinde her şey var zaten" diyordu. Ama bazen de yaptığımız şeylere alışıyordu, yaptığımız edit'lere, vokalini kesişimize ses çıkarmıyordu. Doğranmış, parçalanmış bir kes-yapıştır işi bu, bir duruyor, bir kalkıyor. Başta bu durum hoşuna gitmedi, ama sonra sevmeye başladı.

Daha evvel The Fall dinler miydiniz?

The Fall'un farkındaydık, ama bildik mânâda fanları sayılmazdık. Benim hoşuma gidiyordu, ama biliyordum ki, grup hakkındaki en küçük detayı bile bilen bir takım obsesif hayranlar var. Öyle olsaydık, zaten Mark'ı karşımızda görünce titremeye başlardık, albüm falan da yapamazdık.

Von Südenfed, stüdyodan ziyade, konser grubu galiba...

Sonuçta her şey canlı kayıttan çıktı. Bu temel konsepti korumak istiyoruz.

Şimdiden yeni bir albüm düşünüyor musunuz?

Bir takım fikirlerimiz var. Ama sonuçta kaynağımız yine stüdyoda bir canlı kayıt seansı olacak.

(The Wire ve Electronic Beats'ten derleyen: Merve Erol)

CAMUS VİCDANI
Mark E. Smith'in kolay kolay anlaşılamayan ve tercümesi nâmümkün şarkı sözleri sosyal gerçekçilik, sürrealizm ve absürdden besleniyor. The Fall'un ismi, Albert Camus'nün 1956 tarihli uzun öyküsü "Düşüş"ten geliyor.

buçukta kalkarım, sekizde çalışmaya başlarım. Benim için en verimli zaman odur. Tabii bazen tamamen iyi kafayla yazdığım da oluyor.

1990'ların ortalarında işler biraz kontrolünüzden çıktı galiba, zira bir sürü The Fall derlemesi çıktı piyasaya. Bunda sizin de kabahatiniz var herhalde.

Doğru, kabahat benim. Ama meteliğe kurşun atıyorsanız, grubunuz yoksa ve de karnınız açsa 2000 sterlin 2000 sterlindir. Ama o derleme albümler canımı sıkmadı değil. Tam grubu toparlamışım, bir plakçıya girdiğimde ne göreyim? Fall'un 1981'deki konser kayıtları. Çocukluğumdan bilirim: Dükkâna girersiniz, sekiz tane Jimi Hendrix plağı görürsünüz, bir tanesini alırsınız, kapağında şahane bir Hendrix fotoğrafı vardır. Fakat bir bakarsınız, boktan bir r&b grubunun plağıdır, Hendrix de ritm gitar çalmaktadır.

Müzisyen olmasaydınız ne iş yapardınız?

Herhalde futbolla iştigal ederdim.

Bir rock efsanesisiniz. Sizden esinlenen birçok müzisyen var. Bu nasıl bir duygu?

Eğer mümkün olsaydı, The Fall'dan esinlendiğini söyleyen grupların bu beyanlarına yasak koydururdum. O lafları hakaretamiz buluyorum. The Fall'dan esinlendik diyorlar, sound'ları Talking Heads.

İlk albümünüzde ("Live At The Witch Trials", 1979) "rock'n'roll rüyasına hâlâ inanıyorum" diyorsunuz. Bu şimdi de geçerli mi?

Önce şunu hatırlatmam lâzım: Yazdığım şarkılarda konuşan ben değilim, başka birisi. Ben onun ağzından anlatıyorum. Söylediğim her şey de zaman içinde yeniden tanımlanabilir nitelikte.

Ama hâlâ rock'n'roll yapıyorsunuz. Bir sebebi olmalı.

Var tabii. Görevimdir bir bakıma.

Sizi ne güldürür?

Ben kendi esprilerimi yaratmayı tercih ederim.

Çeviren: **Y.G.**

→61

ansiklopedi

b→

BEZ

Happy Mondays'deki işlevi, Frankie Goes To Hollywood'da Paul Rutherford'un rolü neyse oydu: Geri vokal de yapsa, Rutherford aslen küçük ritm aletleri çalar, dansederdi. Ama gey kültürünün onurla ortaya çıktığı bir çağda öncü bir rol üstlendi. Bez de, Manchester sound'un, rave'lerin, ecstasy âlemlerinin sureti oldu...
Gerçek adı Mark Berry. 1964 doğumlu, aslında iyi aile çocuğu. Babası gençlik çetelerine aman vermeyen bir polis müfettişi. Ama kendi evlâdına da söz geçiremeyince, çareyi 16 yaşına basan Mark'ı evden kovmakta buluyor. Kendi deyi-

şiyle, "bir allahın kulu onun otuz yaşını göreceğini düşünmüyor"...
Kapkaç, torbacılık, hırsızlık derken, bir gün kendini yeni kurulmuş Happy Mondays'in sahnesinde buluyor. Dansı grubun solisti Shaun Ryder'ın o kadar hoşuna gidiyor ki, kadroya dahil ediliyor, grubun ikinci single'ı "Freaky Dancin'" ondan ilhamla yazılıyor. Dansediyor, ritm tutuyor, grubun temsil ettiği dekadansın ve hedonizmin taşıyıcısı oluyor. Happy Mondays'in ardından Shaun Ryder'la kurdukları Black Grape'in ilk albümünde de emeği büyük.
İki çocuğu bulunan, 2005'te "Ünlüler Çitfliği"nin İngiliz versiyonuna katılıp birinci olunca belini doğrultan Bez, beraber Domino Bones isimli bir grup da kurdukları Monica Ward'la yakında evleniyor. Ayrıca, komşusu Shaun Ryder'la şu sıralar tekrar toparladıkları Happy Mondays'in yeni albümü "Uncle Dysfunktional"ın keyfini sürmekle meşgul.

BISSETT, BILL

Aslında "bill bissett" demek gerekiyor, çünkü bu Kanadalı Beat şairi de tıpkı e.e. cummings gibi isminde büyük harf kullanmıyor. 1939'da Kanada'nın Atlantik limanı Halifax'ta doğan Bissett, İngilizce edebiyat ve felsefe alanlarında akademik derece elde ettiği halde "durmadan resim yapan bir özel dedektif" olmayı seçti. Resim ve genel olarak görsellik, şiirlerinin olmazsa olmaz özellikleri arasındaydı. Mistikten alelâdeye uzanan geniş yelpazesini anonim mizah, merak duygusu ve politik taşlamayla işledi. Çıplak ayakla dansettiği şiir dinletilerini her türlü efektin kullanıldığı birer ses gösterisine dönüştürmeyi, sürprizleriyle seyirciyi şoke etmeyi seviyordu. Aslında şiir yazmayıp şiir bestelediği öne sürüldü. 1960'larda Kanada'da karşı kültürün öncüleri arasında dikkat çekti. 1964'te Blewointment Press adlı bir yayınevi kurarak kuşağının önemli şairlerinin kitaplarını basmaya başladı. "Vücudunda tek bir nostaljik kemiğin dahi bulunmadığını" söyleyen Bissett, avant-garde şiire adanmış kırk küsur yıla yetmişin üstünde kitap sığdırdı. 2006'da aralarında Leonard Cohen'in de bulunduğu seksen şairin katılımıyla bir Bissett armağan-kitabı yayınlandı.

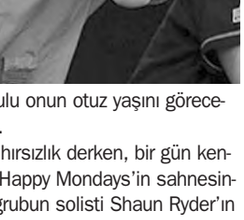

d→

DİNAR BANDOSU

Tan Oral'ın deseniyle Ece Ayhan'ın "Dinar Bandosu"

l→

LINGUA FRANCA

Anadilleri ayrı topluluklar arasında iletişimi sağlayan herhangi ortak bir dile verilen kavramsal ad. Aslında "Frenk dili" anlamına geliyor ve tarihsel olarak, sözcüklerinin büyük çoğunluğu İtalyanca kökenli olan, döneme ve bölgeye göre Arapça, Yunanca, Katalanca, Farsça, Fransızca ve Türkçe sözcükler de içerebilen belli bir dili tarif ediyor. Bu dil, Haçlı Seferleri dönemleriyle 19. yüzyıl arasında diplomasi ve ticaret için Akdeniz'de kullanılmış. Molière'in "Kibarlık Budalası"nda da izlerine rastlamak mümkün.

t→

TERZİ FİKRİ

Fikri Sönmez'in oğlu Naci Sönmez anlatıyor:
1980'de Fatsa'da durum kitleselleşiyor, bunun önünü bir an önce kesmek için operasyon yapılıyor. Ve Fatsa'yı kana bulayıp askerî darbeye sağlam bir neden oluşturmaya çalışıyorlar. Fatsa'da '76 ile '80 yılları arasında siyasal ölüm olayı beş civarında. Günaydın gazetesinin yaptığı anketlere göre, Türkiye'nin en huzurlu üç ilinden biri Ordu. Ama nokta operasyonunda doksan ölü var. Korkunç bir rakam bu...
'70'lerin başında, Fikri Sönmez'ler, Fatsa'da devrimci hareket içinde yer alanlar, THKP davasından iki, iki buçuk sene yattı. Fatsa o arada Kızıldere'de üç ölü verdi. Fikri Sönmez içerden çıktığında Fatsa'da 12 Mart'ın, Kızıldere operasyonunun getirdiği bir yılgınlık var. Ama onlara karşı bir sempati de oluşmuş. Üç adam devlete kafa tutmuş, o zaman için çok büyük bir olay...
Babam çıktıktan sonra terzihaneyi açıyor. Taşraya yeni gelen öğretmenlerle vs. temas kuruyor, Töb-Der'in, Halkevlerinin kurulmasına önayak oluyor. Babam solcu molcu olmasaydı da Fatsa'da seveni çok. Mesela Fatsaspor başkanlığını yapıyor içerden çıktıktan sonra, Esnafspor'u kuruyor. İlişkileri çok yaygın, sadece solculuktan gelen ilişkiler değil, çok halk adamı. Mesela meyhanecidir, içer, adam gibi kalkar...

Fatsa Belediye Başkanı "Terzi" Fikri Sönmez (soldaki)

Daha sonra faşistlerin saldırıları yoğunlaşıyor. Halkevi başkanı Kemal Kara babamın yanında çalışıyor, terzi kalfası. Bir akşam öldürülüyor. Onun öldürülmesi Fatsa'da kitlesel bir cenazeye neden oldu, bir dönüşümün başlangıcı oldu...
Devrimcilik daha çok faşistlerle çatışırken büyüyen bir hadise olmuş, ama Fatsa'da farklı bir etkeni var işin: İnsanların yaşadığı temel problemler var, mesela karaborsa, tefecilik. Babam "karaborsacılığın, tefeciliğin üstüne gitmek lâzım" diyor. Stokçuların, büyük toptancıların depolarını basıyorlar. "Bunların elinde bir de iktidar olursa ne olur" gibi düşünceler doğuyor. "Fikri Sönmez belediye başkanı olmalı" deniyor. Teklif bizzat insanlardan, halktan geliyor...
Devrimciliğin en çok kitleselleştiği yerler fındık

"Kadın Model", Vladimir Tatlin, 1910-1914

mitingleriydi. Başlangıçta beş kişiler, toplanmışlar, yıl '78. Fikri Sönmez onlara önderlik ediyor, miting 700 kişiyle yapılıyor. İkinci mitingde 7 bin kişi var. Fatsa'nın şehir merkezi nüfusu 14 bin. Ve kasketli, elinde fındık dalları tutan, yazmalı, peştemallı kadınların katıldığı bir miting. '80'de miting yapılamadı, nokta operasyonu oldu.
Express (haftalık), sayı: 125, 13 Temmuz 1996

W→

WRAY, LINK

Fred Lincoln "Link" Wray Jr. elektrikli gitara bugün yaygınlıkla kullanılan "vahşi" karakterini kazandıran öncü Amerikan rock & roll gitaristi.
Link Wray'in 1958'de yaptığı ilk hiti "Rumble", devrin pop kültürünü etkisi altında tutan rockabilly akımının benimsediği, harcıâlem caz akorlarına dayanan, temiz sesli elektrikli gitar anlayışının egemenliğine son veren şarkı olarak anılıyor. Wray burada "overdrive" ve "fuzz" diye bilinen distorsiyon efektlerini rock müzik tarihinde ilk kez kullandı. Ses prosesörlerinin henüz icat edilmediği bu dönemde "fuzz'lı gitar" sedasını yakalayabilmek için amplisinin hoparlörüne bir tükenmez kalem saplamıştı.
Kendi ifadesiyle "dörtte üç Shawnee kızılderilisi" olan Link Wray, 1929'da Kuzey Carolina'da doğdu. Gitar çalmayı sekiz yaşında, Hambone adlı siyahî bir sirk sanatçısından öğrendi. 15 yaşında, country-western şarkıcısı Tex Ritter'dan gitar dersleri aldı. Link'in ailesi, Ritter'e "konserde yanında oturup seyretme" bedeli olarak gecede 20 dolar ödüyordu. Uygulamalı eğitim çabuk sonuç verdi, 16 yaşında Şerif Tex Davis'in orkestrasında western swing çalmaya başladı. Gene Vincent için yazdığı ilk dişe dokunur şarkısı "Be-Bop-A-Lula" bu dönemin ürünüydü. Sevdiği şahsiyetler hakkında, çoğunlukla onların adını alan (mesela Bo Diddley, Geronimo veya Pancho Villa) şarkılar yazma âdeti böyle başladı.
1950'de, askerliği sırasında başlayan Kore Savaşı'na gönderildi. Savaşta tüberküloza yakalandı ve terhis edildi. Daha sonra gördüğü tedavi yetersiz kalınca ameliyatla akciğerlerinden biri alındı. Doktorlar artık şarkı söyleyemeyeceğini bildirdi. Link tam da bu sebeple kariyerine enstrümantal şarkılarla başladı, ama sonraları doktor yasağını bir kenara bırakıp tek akciğerle şarkı söylemeye devam etti. Sağlık sorunlarını çözdükten sonra kariyerine dönen Link, virtüöz düzeyinde bir enstrümantalist olarak Lazy Pine Wranglers ve Lucky Wray & The Palomino Ranch Hands adlı başarılı elektrikli gitar grupları kurdu. 1955'te, bu gruplarda da yer alan iki erkek kardeşi ve kuzeniyle birlikte Ray Men (bazı yerlerde Wraymen) adlı orkestrasını oluşturdu ve Link Wray adını kullanmaya başladı.
Ona şöhret kazandıran "Rumble" (Patırtı) şarkısı, 1957'den itibaren Broadway'de kapalı gişe oynamaya başlayan "West Side Story" müzikalinin "gençlik üstündeki olumsuz etkilerini bertaraf etmeye" çalışan muhafazakâr politikacıların hışmına uğradı. "Rumble" sözcüğünün müzikalde "çete savaşı"nın argo karşılığı olarak geçmesi ve şarkının asi tavrı bazı radyoların sansürüne takıldı. Radyolar "Rumble"ı enstrümantal olması nedeniyle repertuara almadıklarını söyleseler de, kararın politik olduğunu gizleyemediler. "Rumble", radyolardan rağbet görmemesine rağmen, ABD listelerinde 16 numaraya kadar yükseldi, İngiltere listelerine girdi.
1959'da yayınlanan "Rawhide" (Kamçı) 45'liği 23 numaraya çıktığında ünü bütün Amerika'ya yayılmış, dans salonlarında ateşli rock'n'roll fanlarına verdikleri konserlerin biletleri karaborsaya düşmüştü. Aynı yıl Shadows'un "Apache" şarkısına nazire olarak "Comanche" şarkısını yaptı. Kızılderili damarını yansıtan üçlemeyi "Shawnee" ile sürdürüp "Apache"ın efsanevî yorumlarından biriyle tamamladı. Link Wray, sol tandanslı politik duruşu olan bir sanatçıydı. Yeri geldiğinde "Viva Zapata" ya da "Coca Cola Sign Blinds My Eyes" (Coca Cola tabelası gözlerimi kör eder) gibi toplumsal içerikli şarkılar yapabiliyordu. Dick Tracy gibi çizgi kahramanlardan hergele kumarhanelerine uzanan geniş bir yeraltı kültürünü dillendirdi. "Batman"in TV dizisinin jeneriğine unutulmaz bir tema çaldı, ama anti-kahramanlara olan temayülünün göstergesi olan "The Joker"ı da es geçmedi. Küçük pop tarihi müzesinin nadide parçaları arasında "Jack the Ripper" (Karındeşen Jack) bile bulunuyordu. '60'ların ortasında kendini emekliye ayırıp sadece tarımla ilgilenmeye başlasa da, '70'lerin sonunda tekrar müziğe döndü. Eski şarkılarının yeniden basıldığı '90'larda ise ikinci baharını yaşadı.

Tal Farlow, Chet Atkins, Django Reinhardt gibi caz gitaristlerinden ve kendi döneminin iki büyük şarkıcısı Elvis Presley ve Hank Williams'tan etkilendi. Ama sahip olduğu yabani stilde bu isimlerin hiçbirinin izi yoktu. Sahnede distorte edilmiş gitar ezgileriyle kurduğu şaman ayini, başlı başına öncü bir hareketti. Bu öncülüğünü daha da ileri götürerek "power chord"u (güç akoru) icat etti. Bir rock tekniği olarak sahneden yüksek enerji çıkışına neden olan "power chord", ses uyumsuzluğuna (disonans) yol açmadan tahrifat (distorsiyon) yaratmak üzere geliştirilmiş bir tılsımdı; varolan kök notanın beşincisi (yani beş tam ses üstü; örneğin kök nota do ise beşinci nota sol) ile oktavından (bu durumda, ince do) oluşan iki notalı bir akordu.
Bu yüzden Link Wray'in etkilediği sanatçılar arasında Jimi Hendrix, George Harrison, Bob Dylan, Neil Young, Jeff Beck, Frank Zappa, Marc Bolan, David Bowie, David Gilmour, Bruce Springsteen'in yanısıra Mark E. Smith gibi nice punk'çı bulunuyor. 2005'te yaşamının son dönemini geçirdiği Kopenhag'da huzur içinde ebediyete intikal etti. Ölümünden birkaç gün sonra Bob Dylan, Londra konserini "Rumble" ile açtı.

y→

YANARDAĞIN ALTINDA

İngiliz şair ve romancı Malcolm Lowry'nin (1909 - 1957) yarı-biyografik romanı. Sadece yazarının başyapıtı değil, aynı zamanda 20. yüzyılın en önemli edebî metinlerinden biri olarak kabul ediliyor. Yakın tarihin büyük filozoflarından Michel Foucault'nun "en sevdiğim roman" dediği "Yanardağın Altında" (Under the Volcano, 1947), alkolik İngiliz diplomatı Geoffrey Firmin'in, 1 Kasım 1938'de, Ölüler Günü'nü kutlayan Meksika'nın Quauhnahuac kentinde yaşadığı çöküşü anlatıyor.
Meksika devlet başkanı Lázaro Cárdenas'ın 1936'da petrolü millîleştirmesinden sonra başgösteren diplomatik kriz sonucu görevinden istifa eden Geoffrey, orada kalıp bir kitap yazmak ister. Ama yapamaz. İleri safhalara varan alkolizm hayatının bütün alanlarını kaplamıştır. Sorunlu bir evlilik yaşadığı eski karısı Yvonne ilişkilerini yeniden alevlendirmek üzere Meksika'ya gelmiştir. Ayrıca Geoffrey'in üvey kardeşi Hugh da ülkedeki faşist faaliyetleri London Globe gazetesine rapor etmek üzere oradadır. Geoffrey, Ölüler Günü'nün mahşerî atmosferinde ölümüne içerken, hayal kırıklığı yaşayan Yvonne teselliyi geçmişte yasak aşk yaşadığı Hugh'un kollarında bulur. İspanya İçsavaşı'na katılamadığı için derin bir suçluluk duyan Hugh, varlığıyla ağabeyinin görkemli dekadansını derinleştirecektir.
Romanın geçtiği yıllarda bizzat orada bulunan Lowry'nin konu ettiği olayların birçoğu başından geçmişti. 1957'de aşırı alkolün üstüne yüksek dozda uyku hapı alarak yaşamına son verirken kader çizgisi, karakteri Geoffrey'le birleşti. Geniş bir tarihsel arkaplana dayanan roman, içerdiği zengin sembolizm kadar, yalın anlatımıyla da öne çıkıyordu. Bu özelliği, usta yönetmen John Huston'ın ellerinde bir sinema şaheserine dönüştü. 1984'te gösterime giren "Yanardağın Altında"da Geoffrey Firmin rolünü üstlenen Albert Finney, en iyi erkek oyuncu Oscar'ını alamasa da ("Amadeus"un Salieri'si F. Murray Abraham'a verdiler), sıradışı bir performansa imza attı. Filmde Yvonne rolünü Jacquline Bisset, Hugh'u ise Anthony Andrews canlandırdı.

Malcolm Lowry

"Juan les Pins'in Anısı", Francis Picabia, 1924-1926

ORLY
İkibinden fazlalar
Ben o ikisini görüyorum sadece
Lehimlemiş birbirlerine
Yağmur sanki onları.
İkibinden fazlalar
Ben o ikisini görüyorum sadece
Biliyorum konuşuyorlar birbirleriyle
Adam seni seviyorum diyor herhalde
Kadın seni seviyorum diyor herhalde
Şu anda galiba
Hiçbir şey vaat etmiyorlar birbirlerine
İkisi de çelimsiz fazlasıyla
Hoyratlık yabancı onlara

İkibinden fazlalar
Ben o ikisini görüyorum sadece
Ve ağlamaya başlıyor birdenbire
Ağlıyor sarsıla sarsıla.
Etraftakiler
Vıcık vıcık terli
Ve umudu yok edici
Burunlarıyla işaret ediyorlar onları
Ama o iki parçalanmış yürek
Muhteşemler acılarıyla
Köpeklere bırakıyorlar
Kendilerini yargılama payesini

Hayat hediye sunmaz
Ve Allah aşkına ne kadar kederli
Pazar günü Orly
Bécaud'yla ya da Bécaud'suz

Ve ağlıyorlar şimdi
Yani ikisi de
Ağlıyor dediğimde az önce
Adamdı ağlayan
Kalabalıkla iç içe olsalar da
Hiçbir şey işitmiyorlar
Birbirlerinin hıçkırıklarından başka
Ve sonra
Ve sonra ebediyyen
Dua eden iki beden gibi
Ebedî bir yavaşlıkla
İki beden ayrılıyor birbirinden
Ve ayrılırken
Yırtılıyor o iki beden
Ve size yemin ederim, haykırıyorlar
Ve sonra tekrar kavuşuyorlar
Tekrar bir oluyorlar
Tekrar ateş oluyorlar
Ve sonra tekrar yırtılıyorlar
Göz göze tutuşuyorlar
Ve sonra geri geri giderken
Geri çekilen deniz gibi
Tükeniyor elvedası
Bir-iki söz dökülüyor ağzından
Elini sallıyor belli belirsiz
Ve kaçıyor apansız
Kaçıyor arkasına bakmadan
Ve sonra yok oluyor
Merdiven yutuyor onu

Hayat hediye sunmaz
Ve allah aşkına ne kadar kederli
Pazar günü Orly
Bécaud'yla ya da Bécaud'suz

Ve sonra yok oluyor
Merdiven yutuyor onu
Kadın kalakalıyor
Ağzı açık, kalbi çarmıha gerili
Ne bir çığlık, ne bir kelime
Ölümünü tanıyor
Biraz önce karşılaştı onunla
İşte şimdi geri döndü
Ve yine dönüyor
Kolları toprağa kadar uzanıyor
İşte şimdi bin yaşında.
Kapı kapandı arkasından
Işıksız kaldı
Kendi etrafında dönüyor
Ve biliyor
Hep dönüp duracak
Erkeklerini kaybetmişti
Ama aşkı kaybediyor şimdi
Aşk bunu ona söylemişti
İşte yine beyhude
Onu bekletmekten
Başka bir işe yaramayan
Tasarılarla yaşayacak
İşte yine kırılgan
Satılığa çıkmadan önce

Oradayım onu izliyorum
Onun için hiçbir şey yapmaya
Cesaret edemiyorum
Kalabalık onu kemirirken
Herhangi bir meyve gibi
Jacques Brel

Ulus Baker, foto: xurban_collective

Felsefe ve kültür hayatının nadir rastlanan şahsiyetlerinden birini yitirdik. Ulus Baker, temmuz ayında, 47 yaşında aramızdan ayrıldı. En sevdiği Brel şarkısı "Orly" ile veda ediyoruz ona.

Jacques Brel